

ANKARA
HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

YÜRÜK SEMÂİ FORMUNUN
BİÇİM ANALİZİ

Eray BENLİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Serda TÜRKEL OTER

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRK MÜZİĞİ ANABİLİM DALI

ŞUBAT - 2020

**YÜRÜK SEMÂÎ FORMUNUN
BİÇİM ANALİZİ**

Eray BENLİ

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRK MÜZİĞİ ANABİLİM DALI**

**ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

ŞUBAT 2020

Eray BENLİ tarafından hazırlanan “Yürük Semâî Formunun Biçim Analizi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ / OY ÇOKLUĞU ile Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Türk Müziği Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Serda TÜRKEK OTER

Ses Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Başkan: Doç. Dr. Emrah HATİPOĞLU

Müzik Teorisi Anabilim Dalı, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Kibele Kıvılcım ÇİFTÇİ

Ses Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Tez Savunma Tarihi: 24/02/2020

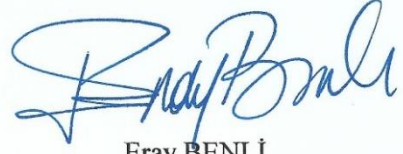
Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Figen ZAİF

Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Eray BENLİ

24.02.2020

YÜRÜK SEMÂÎ FORMUNUN BİÇİM ANALİZİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Eray BENLİ

ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Şubat 2020

ÖZET

Bu araştırmada; bestelendiği usûlün adını alan, klâsik fasılda son sözlü form olan ve ritmik yapısı itibarıyla coşkulu bir nitelik taşıyan Yürük Semâî formu konu edinilmiştir. Literatüre bakıldığında form ile alâkalı yapılan araştırmaların sayısı bakımından azlığı dikkati çekmiş, bu sebeple formların yapıları hakkında verilen bilgilerin yetersiz olduğu düşüncesi ortaya çıkmıştır. Buradan hareketle form analizlerine bakıldığında hep ezgi unsurunun dikkate alınarak yapılmış olması da araştırmamızın konusunu belirlemede önemli bir etken olmuştur. Araştırmada Yürük Semâî formu; ilk örneklerinin atfedildiği 15. yüzyıl bestekârı Abdülkâdir Merâgî'den, klâsik devrin son temsilcisi olarak kabul görmüş 19. yüzyıl bestekârı Zekâi Dede'ye kadar olan süreçte bestelenmiş 147 eserle sınırlandırılmış ve eserler biçim açısından analiz edilmiştir. Yapılan analizlerde Prof. Dr. Serda TÜRKEL OTER tarafından geliştirilen, mevcut kaynaklarda var olan analiz yöntemlerinden farklı olarak güfte unsurunun ön planda tutulması esasına dayalı bir yöntem kullanılmıştır. Bu yöntem ile her eserin formülü ortaya konmuş; güfte ve terennüm dağılımları belirtilerek analiz süreci detaylandırılmıştır. Formun murabba işleyişi dokuz, nâkış işleyişi de sekiz ana başlık altında toplanmıştır. Güfteleri dört mısradan daha az veya çok olan eserler de mısra sayılarına göre müsennâlar, müsellesler, müseddesler, müsemmenler, mütessalar ve muaşşerler olmak üzere altı başlık altında yer almıştır. Usûl geçkisi kullanan eserler "usûl geçkililer" alt başlığı altında; meyân bölümünü teşkil eden üçüncü mısralardan sonra gelen terennümlerin diğer terennümlerden farklı ezgilere sahip olduğu kullanımlar da "meyân terennümlüler" alt başlığı altında yer almaktadır. Ayrıca formun simetrik yapısı gereği, simetri hatası olduğu saptanan eserler mümkün mertebe orijinale bağlı kalınarak düzeltilmeye çalışılmış; yazılı belgeler ışığında da gerekli görülen eserlerin bestekâr, makam, güftekar bilgileri güncellenmiştir. Sonuç olarak Yürük Semâî formunun kaynaklarda bahsedilen tariflerinin aksine farklı işleyiş biçimlerinin olduğu saptanmış ve ilgili eserler bu işleyiş şekillerine göre tasnif edilmiştir.

Bilim Kodu : 40113

Anahtar Kelimeler : Klâsik Türk Müsîkîsi, Yürük Semâî, Form, Analiz, Güfte, Ezgi

Sayfa Adedi : 501

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Serda TÜRKEL OTER

SHAPE ANALYSIS OF YÜRÜK SEMÂÎ FORM

(M.Sc. Thesis)

Eray BENLİ

ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL FOR ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY

February 2020

ABSTRACT

In this research; Yürük Semâî form, which takes the name of the usûl in which it was composed, is the last verbal form in the classical fasıl and has an enthusiastic quality in terms of its rhythmic structure, were mentioned. When we look at the literature, it is noteworthy that the number of studies conducted with the form is small in number, and therefore, the idea that the information given about the structure of the forms is insufficient. Considering the analysis of the form from this point of view, the fact that it was always made by considering the melody factor was an important factor in determining the subject of our research. Yürük Semâî form in the research; from the 15th century composer Abdülkâdir Merâgî, the first examples of which were attributed, to the 19th century composer Zekâi Dede, who was accepted as the last representative of the classical period, was limited to 147 works composed and analyzed in terms of form. In the analyzes made, a method based on the emphasis of the lyrics element unlike the existing analysis methods in the sources was used, developed by Prof. Dr. Serdar TÜRKEL OTER. With this method, the formula of each work has been revealed; the analysis process is detailed by indicating the distribution of lyrics and chants. The Murabba processing of the form were collected under nine and the nâkış processing under eight main titles. The works, whose lyrics are more or less than four verses, were also included under six titles: müsennas, müselleses, müseddases, müsemmens, mütessas and muaşşers according to the number of verses. The works, using usûl passage are under the sub-heading "works having rhythm passages"; the uses of the chants after the third verse, which constitutes the meyân section, have different melodies than the other chants, are also under the sub-heading "works having meyân chants". In addition, due to the symmetrical structure of the form, works that were found to have symmetry errors were attempted to be corrected as much as possible by adhering to the original; the composer, maqam and lyrics writer information of the works that were deemed necessary in the light of the written documents were updated. As a result, contrary to the descriptions of Yürük Semâî form mentioned in the sources, it has been determined that there are different shapes of processing and related works have been classified according to these shapes of processing.

Science Code : 40113

Key Words : Classical Turkish Music, Yürük Semâî, Form, Analysis, Lyrics, Melody

Page Number : 501

Supervisor : Prof. Dr. Serda TÜRKEL OTER

TEŞEKKÜR

Tezimi hazırlamamda en başından nihâî aşamasına kadar yardım ve desteğini esirgemeyen, değerli bilgi ve birikiminden gururla faydalandığım başta danışman hocam Sayın Prof. Dr. Serda TÜRKELE OTER'e olmak üzere; her ihtiyacım olduğunda yanımda olan dostum Bünyamin TİLAVEL'e, sabır ve dua ile manevî desteğini her daim yanımda hissettiğim cânım annem Aygün GÜNGÖR'e ve aileme minnet duyduğumu belirtmeyi bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLoların LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLERİN LİSTESİ.....	xii
SİMGELER ve KISALTMALAR.....	xvii
1. GİRİŞ.....	1
2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
3. YÖNTEM.....	11
3.1. Araştırmanın Modeli.....	11
3.2. Evren ve Örneklem.....	13
3.3. Veri Toplama Teknikleri.....	14
3.4. Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi.....	14
4. BULGULAR VE YORUM.....	17
4.1. “Yürük Semâî Formunun mevcut tanımları nasıldır?” Alt Problemine Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	17
4.2. “Yürük Semâî Formunda Hangi Yüzyılda Ne Kadar Eser Bestelenmiştir?” Alt Problemine Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	22
4.3. “Yürük Semâî Formunu Hangi Bestekârlar Tercih Etmiştir?” Alt Problemine Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	22
4.4. “Yürük Semâî Formunda Kullanılan Vezinler Nelerdir?” Alt Problemine Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	23
4.5. “Yürük Semâî Formunda Kullanılan Makamlar Nelerdir?” Alt Problemine Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	24
4.6. “Yürük Semâî Formunun Mevcut Kaynaklarda Belirtilenlerden Başka Farklı İşleyiş Şekilleri Var Mıdır?” Alt Problemine Yönelik Bulgular ve Yorumlar....	25
4.6.1. Murabba İşleyişteki Eserler.....	26
4.6.1.1. Sâde işleyiş.....	27
4.6.1.1.1. Meyân terennümlüler.....	36
4.6.1.2. Mısran ikinci bölümünü mısra sonunda tekrar eden işleyiş.....	54

	Sayfa
4.6.1.3. Mısraın mısra sonunda tekrar ettiği işleyiş.....	61
4.6.1.3.1. Meyân terennümlüler.....	80
4.6.1.4. Mısraın ikinci bölümünü terennüm sonunda tekrar eden işleyiş.....	92
4.6.1.4.1. Meyân terennümlüler.....	110
4.6.1.5. Mısraın ikinci ve üçüncü bölümünü terennüm sonunda tekrar.....	
eden işleyiş.....	116
4.6.1.6. Mısraın tamamını terennüm sonunda tekrar eden işleyiş.....	119
4.6.1.6.1. Meyân terennümlüler.....	136
4.6.1.7. Mısraın bir bölümünü ve tamamını terennüm sonunda tekrar eden	
işleyiş.....	139
4.6.1.7.1. Meyân terennümlüler.....	139
4.6.1.8. Mısraın tamamını veya bir bölümünü mısra ve terennüm sonunda	
tekrar eden işleyiş.....	143
4.6.1.8.1. Meyân terennümlüler.....	167
4.6.1.9. Farklı işleyişler.....	185
4.6.2. Nâkış İşleyişteki Eserler.....	189
4.6.2.1. Birinci, ikinci ve dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu	
işleyiş.....	189
4.6.2.1.1. Usûl geçkililer.....	230
4.6.2.2. Birinci ile üçüncü, ikinci ile dördüncü mısraların aynı ezgiye	
sahip olduğu işleyiş.....	234
4.6.2.3. Birinci ve dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş.....	279
4.6.2.4. İkinci ve dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş.....	285
4.6.2.5. Her mısraın farklı ezgiye sahip olduğu işleyiş.....	409
4.6.2.6. Her mısraı aynı ezgiye sahip olan işleyiş.....	421
4.6.2.6.1. Usûl geçkililer.....	424
4.6.2.7. Farklı işleyişler.....	427
4.6.2.8. Terennümsüzler.....	455
4.6.3. Müsennâlar.....	458
4.6.4. Müsellesler.....	470
4.6.5. Müseddesler.....	473
4.6.6. Müsemmenler.....	477

	Sayfa
4.6.7. Mütessalar.....	480
4.6.8. Muaşşerler.....	482
5. SONUÇ.....	487
KAYNAKLAR.....	497
ÖZGEÇMİŞ.....	501

TABLULARIN LİSTESİ

Tablo	Sayfa
Tablo 4.1. Yürük Semâî Formu Bestekârları ve Eser Sayıları.....	23
Tablo 4.2. Yürük Semâî Formundaki Eserlerin Vezin Kalıpları.....	24
Tablo 4.3. Yürük Semâî Formunda Kullanılan Makamlar.....	25
Tablo 4.4. Murabba işleyiş; sâde işleyiş.....	36
Tablo 4.5. Murabba işleyiş; sâde işleyiş, meyân terennümlüler.....	54
Tablo 4.6. Murabba işleyiş; mısraın ikinci bölümünü mısra sonunda tekrar eden işleyiş.....	61
Tablo 4.7. Murabba işleyiş; mısraın mısra sonunda tekrar ettiği işleyiş.....	80
Tablo 4.8. Murabba işleyiş; mısraın mısra sonunda tekrar ettiği işleyiş, meyân terennümlüler.....	92
Tablo 4.9. Murabba işleyiş; mısraın ikinci bölümünü terennüm sonunda tekrar eden işleyiş.....	110
Tablo 4.10. Murabba işleyiş; mısraın ikinci bölümünü terennüm sonunda tekrar eden işleyiş.....	116
Tablo 4.11. Murabba işleyiş; mısraın ikinci ve üçüncü bölümünü terennüm sonunda tekrar eden işleyiş.....	119
Tablo 4.12. Murabba işleyiş, mısraın tamamını terennüm sonunda tekrar eden işleyiş.....	136
Tablo 4.13. Murabba işleyiş; mısraın tamamını terennüm sonunda tekrar eden işleyiş, meyân terennümlüler.....	139
Tablo 4.14. Murabba işleyiş; mısraın bir bölümünü ve tamamını terennüm sonunda tekrar eden işleyiş, meyân terennümlüler.....	143
Tablo 4.15. Murabba işleyiş; mısraın tamamını veya bir bölümünü mısra ve terennüm sonunda tekrar eden işleyiş.....	167
Tablo 4.16. Murabba işleyiş, mısraın tamamını veya bir bölümünü mısra ve terennüm sonunda tekrar eden işleyiş, meyân terennümlüler.....	185
Tablo 4.17. Murabba işleyiş; farklı işleyişler.....	188
Tablo 4.18. Nâkış işleyiş; birinci, ikinci ve dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş.....	230

Tablo	Sayfa
Tablo 4.19. Nâkış işleyiş; birinci, ikinci ve dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş, usûl geçkililer.....	234
Tablo 4.20. Nâkış işleyiş; birinci ile üçüncü, ikinci ile dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş.....	279
Tablo 4.21. Nâkış işleyiş; birinci ve dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş.....	285
Tablo 4.22. Nâkış ileyiş; ikinci ile dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş.....	409
Tablo 4.23. Nâkış işleyiş; her mısraın farklı ezgiye sahip olduğu işleyiş.....	420
Tablo 4.24. Nâkış işleyiş; her mısraı aynı ezgiye sahip olan işleyiş.....	424
Tablo 4.25. Nâkış işleyiş; her mısraın aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş, usûl geçkililer.....	427
Tablo 4.26. Nâkış işleyiş: farklı işleyişler.....	454
Tablo 4.27. Nâkış işleyiş; terennümsüzler.....	458
Tablo 4.28. Müsennâlar.....	470
Tablo 4.29. Müsellesler.....	473
Tablo 4.30. Müseddesler.....	476
Tablo 4.31. Müsemmenler.....	480
Tablo 4.32. Mütessâlar.....	482
Tablo 4.33. Muaşşerler.....	486

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 4.1. Yüzyıllara Göre Yürük Semâî Formunda Bestelenmiş Eser Sayısı.....	22
Şekil 4.2. Şehnâz Yürük Semâî, Kara İsmâil Ağa.....	29
Şekil 4.3. Ferahnâk Yürük Semâî, Şâkir Ağa.....	32
Şekil 4.4. Hicâzkar Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	35
Şekil 4.5. Acem Aşîrân Yürük Semâî, Hâfız Post.....	38
Şekil 4.6. Rast Yürük Semâî, Hâfız Post.....	41
Şekil 4.7. Bayâtî Yürük Semâî, Musallî Mustafa Efendi.....	44
Şekil 4.8. Sabâ Zemezeme Yürük Semâî, Hacı Sadullah Ağa.....	47
Şekil 4.9. Yegâh Yürük Semâî, Dellâlzâde Hacı İsmail Dede Efendi.....	50
Şekil 4.10. Nevâ Büselik Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	53
Şekil 4.11. Gülizâr Yürük Semâî, Tanbûrî İsak.....	56
Şekil 4.12. Nevâ Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi.....	59
Şekil 4.13. Nühüft Yürük Semâî, Âhenî Çelebi.....	63
Şekil 4.14. Sûzinâk Yürük Semâî, Küçük Mehmed Ağa.....	66
Şekil 4.15. Hüseyinî Aşîrân Yürük Semâî, Hacı Sadullah Ağa.....	69
Şekil 4.16. Ferahfezâ Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi.....	73
Şekil 4.17. Dilkeşhaverân Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	76
Şekil 4.18. Sabâ Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	79
Şekil 4.19. Segâh Yürük Semâî, Koca Osman.....	82
Şekil 4.20. Evc Yürük Semâî, Küçük İmam Çelebi.....	85
Şekil 4.21. Karcıgar Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	88
Şekil 4.22. Şehnâz Büselik Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	91
Şekil 4.23. Acem Yürük Semâî, Âmâ Kadri Efendi.....	94
Şekil 4.24. Şevkutarâb Yürük Semâî, Sultan III. Selim.....	97
Şekil 4.25. Zâvil Yürük Semâî, Sultan III. Selim.....	100
Şekil 4.26. Hicâz Yürük Semâî, Yağlıkçı Acem Salih Ağa.....	103
Şekil 4.27. Nişâburek Yürük Semâî, Yağlıkçı Acem Salih Ağa.....	106
Şekil 4.28. Bestenigar Yürük Semâî, Hamparsum Limonciyan.....	109
Şekil 4.29. Büzürg Yürük Semâî, Sâdık Ağa.....	112
Şekil 4.30. Mâhûr Yürük Semâî, Dellâlzâde Hacı İsmail Dede Efendi.....	115
Şekil 4.31. Beste Isfahan Yürük Semâî, Ebûbekir Ağa.....	118
Şekil 4.32. Gerdâniye Yürük Semâî, Ebûbekir Ağa.....	121

Şekil	Sayfa
Şekil 4.33. Nühüft Yürük Semâî, Ebûbekir Ağa.....	125
Şekil 4.34. Vech-i Arazbâr Yürük Semâî, Vardakosta Seyyid Ahmed Ağa.....	128
Şekil 4.35. Şehnâz Büselik Yürük Semâî, Tab'î Mustafa Efendi.....	132
Şekil 4.36. Sûzinâk Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	135
Şekil 4.37. Hüseyinî Yürük Semâî, Tab'î Mustafa Efendi.....	138
Şekil 4.38. Kürdî Yürük Semâî, Hâfız Post.....	142
Şekil 4.39. Evcârâ Yürük Semâî, Küçük Mehmed Ağa.....	145
Şekil 4.40. Muhayyer Yürük Semâî, Hacı Sadullah Ağa.....	149
Şekil 4.41. Isfahân Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi.....	152
Şekil 4.42. Dügâh Yürük Semâî, Hamparsum Limonciyan.....	156
Şekil 4.43. Isfahâneki Yürük Semâî, Mîr Mustafa Efendi.....	160
Şekil 4.44. Tâhir Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	163
Şekil 4.45. Hüseyinî Aşîrân Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	166
Şekil 4.46. Segâh Yürük Semâî, Basra Vâlisi Ali Paşa.....	170
Şekil 4.47. Evc Yürük Semâî, Ebûbekir Ağa.....	173
Şekil 4.48. Sûz-i Dilârâ Yürük Semâî, Sultan III. Selim.....	178
Şekil 4.49. Tâhir Büselik Yürük Semâî, Hacı Sadullah Ağa.....	181
Şekil 4.50. Muhayyer Kürdî Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	184
Şekil 4.51. Bestenigâr Nâkış Yürük Semâî, Abdülkâdir Merâgî.....	187
Şekil 4.52. Uşşâk Nâkış Yürük Semâî, Diyarbakırlı Mahmud Çelebi.....	191
Şekil 4.53. Rast Nâkış Yürük Semâî, Bestekârı Meçhûl.....	194
Şekil 4.54. Dügâh Mâye Nâkış Yürük Semâî, Ebûbekir Ağa.....	198
Şekil 4.55. Hicâz Nâkış Yürük Semâî, Ebûbekir Ağa.....	201
Şekil 4.56. Hicâz Nâkış Yürük Semâî, Kara İsmâil Ağa.....	204
Şekil 4.57. Uşşâk Nâkış Yürük Semâî, Kara İsmâil Ağa.....	207
Şekil 4.58. Hüseyinî Nâkış Yürük Semâî, Kara İsmâil.....	210
Şekil 4.59. Bayâtî Nâkış Yürük Semâî, Sinanzâde Mikâil Efendi.....	213
Şekil 4.60. Dügâh Nâkış Yürük Semâî, Şeyhülislâm Esad Efendi.....	216
Şekil 4.61. Uşşâk Nâkış Yürük Semâî, Tab'î Mustafa Efendi.....	219
Şekil 4.62. Hicâz Nâkış Yürük Semâî, Tab'î Mustafa Efendi.....	223
Şekil 4.63. Nihavend-i Kebîr Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi	226
Şekil 4.64. Bayâtî Nâkış Yürük Semâî, Hamparsum Limonciyan.....	229

Şekil	Sayfa
Şekil 4.65. Hüseyinî Nâkış Yürük Semâî, Tab'î Mustafa Efendi.....	232
Şekil 4.66. Müsteâr Nâkış Yürük Semâî, Kara İsmâil Ağa.....	236
Şekil 4.67. Sabâ Nâkış Yürük Semâî, Ebûbekir Ağa.....	239
Şekil 4.68. Sazkâr Nâkış Yürük Semâî, İlya Efendi.....	242
Şekil 4.69. Bayâtî Arâbân Nâkış Yürük Semâî, Hacı Sadullah Ağa.....	246
Şekil 4.70. Hicâz Hümâyûn Nâkış Yürük Semâî, Hacı Sadullah Ağa.....	249
Şekil 4.71. Şeddiarabân Nâkış Yürük Semâî, Tanbûrî İsak.....	252
Şekil 4.72. Hicâz Bûselik Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi...	255
Şekil 4.73. Sûzinâk Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi.....	258
Şekil 4.74. Bûselik Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi.....	261
Şekil 4.75. Pesendîde Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi.....	263
Şekil 4.76. Hisâr Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi.....	265
Şekil 4.77. Sultânîyegâh Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi.....	268
Şekil 4.78. Tarz-ı Nevîn Nâkış Yürük Semâî, Müezzînbaşı Hâşim Bey.....	271
Şekil 4.79. Sîpihr Nâkış Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	274
Şekil 4.80. Bayâtî Bûselik Nâkış Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	277
Şekil 4.81. Irak Nâkış Yürük Semâî, Abdülkâdir Merâgî.....	281
Şekil 4.82. Muhayyer Sünbüle Nâkış Yürük Semâî, Hacı Sadullah Ağa.....	284
Şekil 4.83. Rehâvî Nâkış Yürük Semâî, Diyarbakırlı Mahmud Çelebi.....	287
Şekil 4.84. Uşşâk Nâkış Yürük Semâî, Çömlekçizâde Receb Çelebi.....	290
Şekil 4.85. Şivenûma Nâkış Yürük Semâî, Abdülhâlim Ağa.....	294
Şekil 4.86. Mâhûr Nâkış Yürük Semâî, Ebûbekir Ağa.....	297
Şekil 4.87. Mâhûr Nâkış Yürük Semâî, Ebûbekir Ağa.....	301
Şekil 4.88. Nühüft Nâkış Yürük Semâî, Ebûbekir Ağa.....	305
Şekil 4.89. Bûselik Aşîrân Nâkış Yürük Semâî, Hâfız Rif'at Efendi.....	308
Şekil 4.90. Rast Nâkış Yürük Semâî, Hâfız Şeydâ Abdurrâhîm Dede.....	311
Şekil 4.91. Sabâ Nâkış Yürük Semâî, Kara İsmâil Ağa.....	314
Şekil 4.92. Nişâbûrek Nâkış Yürük Semâî, Kassamzâde Mehmet Efendi.....	317
Şekil 4.93. Nikriz Nâkış Yürük Semâî, Kassamzâde Mehmet Efendi.....	320
Şekil 4.94. Dilkeşhâveran Nâkış Yürük Semâî, Küçük Mehmed Ağa.....	323
Şekil 4.95. İsfahân Nâkış Yürük Semâî, Tanbûrî İsak.....	326
Şekil 4.96. Hicâz Uzzâl Nâkış Yürük Semâî, Zaharya.....	329
Şekil 4.97. Hicâzkâr Nâkış Yürük Semâî, Hacı Sadullah Ağa.....	331

Şekil	Sayfa
Şekil 4.98. Muhayyer Bûselik Nâkış Yürük Semâî, Dellâlzâde Hacı İsmail Dede Efendi.....	334
Şekil 4.99. Karcıġar Nâkış Yürük Semâî, Dellâlzâde Hacı İsmail Dede Efendi.....	337
Şekil 4.100. Mâhûr Bûselik Nâkış Yürük Semâî, Dellâlzâde Hacı İsmail Dede Efendi.....	340
Şekil 4.101. Nevâ Bûselik Nâkış Yürük Semâî, Hâfız Şeydâ Abdullah Aġa.....	342
Şekil 4.102. Hüzâm Nâkış Yürük Semâî, Hâfız Şeydâ Abdullah Aġa.....	345
Şekil 4.103. Neveser Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi.....	348
Şekil 4.104. Tarz-ı Cedîd Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi....	352
Şekil 4.105. Irâk Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi.....	355
Şekil 4.106. Acemaşîrân Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi....	358
Şekil 4.107. Rast-ı Cedîd Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi....	362
Şekil 4.108. Evc Bûselik Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi....	366
Şekil 4.109. Şevkefzâ Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi.....	370
Şekil 4.110. Hicâz Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi.....	373
Şekil 4.111. Mâhûr Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi.....	376
Şekil 4.112. Bayâtî Arabân Nâkış Yürük Semâî, Hamparsum Limonciyan.....	379
Şekil 4.113. Hicâzkâr Nâkış Yürük Semâî, Kazasker Mustafa İzzet Efendi.....	381
Şekil 4.114. Revnâknümâ Nâkış Yürük Semâî, Müezzînbaşı Hâşim Bey.....	383
Şekil 4.115. Karcıġar Nâkış Yürük Semâî, Müezzînbaşı Hâşim Bey.....	386
Şekil 4.116. Acem Kürdî Nâkış Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	389
Şekil 4.117. Hicâz Aşîrân Nâkış Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	391
Şekil 4.118. Acem Nâkış Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	394
Şekil 4.119. Hisar Bûselik Nâkış Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	397
Şekil 4.120. Nevâ Kürdî Nâkış Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	400
Şekil 4.121. Mahûr Nâkış Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	403
Şekil 4.122. Gerdâniye Nâkış Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	405
Şekil 4.123. Ferahnâk Nâkış Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	407
Şekil 4.124. Sultânî Irâk Nâkış Yürük Semâî, Küçük Mehmed Aġa.....	412
Şekil 4.125. Acem Bûselik Nâkış Yürük Semâî, Küçük Mehmed Aġa.....	415
Şekil 4.126. Arazbâr Bûselik Nâkış Yürük Semâî, Hacı Sadullah Aġa.....	418
Şekil 4.127. Hicâz Nâkış Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	420
Şekil 4.128. Sûz-i Dil Nâkış Yürük Semâî, Abdülhâlim Aġa.....	423
Şekil 4.129. Isfahân Nâkış Yürük Semâî, Dellâlzâde Hacı İsmail Dede Efendi.....	426

Şekil	Sayfa
Şekil 4.130. Nikriz Nâkış Yürük Semâî, Âmâ Kadri Efendi.....	429
Şekil 4.131. Nevâ Nâkış Yürük Semâî, Hatipzâde Osman Efendi.....	432
Şekil 4.132. Arazbar Nâkış Yürük Semâî, Şeyhülislâm Esad Efendi.....	435
Şekil 4.133. Evc Nâkış Yürük Semâî, Şeştârî Murat Ağa.....	439
Şekil 4.134. Sabâ Bûselik Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi...	442
Şekil 4.135. Hüzzâm Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi.....	446
Şekil 4.136. Şehnâz Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi.....	450
Şekil 4.137. Hüzzâm Nâkış Yürük Semâî, Zekâi Dede.....	453
Şekil 4.138. Dügâh Nâkış Yürük Semâî, Şeyhülislâm Esad Efendi.....	457
Şekil 4.139. Sabâ Nâkış Yürük Semâî, Kara İsmâil Ağa.....	459
Şekil 4.140. Yegâh Nâkış Yürük Semâî, Ebûbekir Ağa.....	462
Şekil 4.141. Şehnâz Bûselik Yürük Semâî, Hekimbaşı Azîz Efendi.....	464
Şekil 4.142. Bûselik Nâkış Yürük Semâî, Dellâlîzâde Hacı İsmail Dede Efendi.....	466
Şekil 4.143. Hisâr Bûselik Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi...	469
Şekil 4.144. Arazbâr Nâkış Yürük Semâî, Hacı Sadullah Ağa.....	472
Şekil 4.145. Bayâtî Nâkış Yürük Semâî, Hekimbaşı Azîz Efendi.....	475
Şekil 4.146. Hüseyinî Nâkış Yürük Semâî, Sâdık Ağa.....	479
Şekil 4.147. Nevâ Yürük Semâî, Baba Nevaî.....	482
Şekil 4.148. Rast Nâkış Yürük Semâî, Abdülkâdir Merâgî.....	485

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Simgeler

Açıklamalar

A, B, C, D

Büyük ezgi cümleleri

a, b, c, d

Ezgi cümlecikleri

1, 2, 3, 4

Güfte unsurları

T

Terennüm

'

Küçük değişiklik arz eden kullanımlar

Kısaltmalar

Açıklamalar

TRT

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu

1. GİRİŞ

İnsan, duygu ve düşünceleri olan sosyal bir varlıktır ve yaşamı, toplum içerisinde diğer bireylerle olan iletişimine göre şekillenir. Bu iletişim de bireylerin oluşturduğu toplumun dinamiklerini belirlemede etkindir. İnsan yaşamının temelini oluşturan dinî, ahlâkî, siyasî, ekonomik olarak tanımlayabileceğimiz bu dinamikler, onu ve içerisinde yaşadığı toplumu tarih sahnesinde hatırlanır kılan kültürel kimliğinin oluşmasına da olanak sağlamaktadır. Toplumların siyasî ve sosyal hayatlarının etkisiyle zenginleşen, nesilden nesile izler bırakan kültürel kimliğinin önemli bir unsuru da mûsikîdir. Evveliyatı belki de zaman kavramının oluşumuna dayanan mûsikî, insanoğlunun onu keşfi ve özümsemesiyle kendisini ifade etmesine olanak sağlamıştır. Bunun paralelinde varlık âleminde her şeyin vücûd bulduğu andan itibaren değişime tabî olduğu gibi mûsikî sanatı da “...kendisini meydana getiren, işleyen ve kendisinden istifade edenlerin hayatlarında ve dolayısıyla kültürlerindeki değişikliklere uyarak değişmektedir. Her devir kendi mûsikîsini yapmaktadır. Hattâ her devir, önceki devirlerde meydana getirilen mûsikîleri de gene kendine göre yorumlamakta, kendine çevirmektedir” (Tura, 1988: 25). Bu değişim süreci de mûsikîde farklı tür ve formların belirmesine zemin oluşturmuştur.

Günümüzde tür ve form kavramlarının benzer ve farklı tanımları yapılmaktadır. Bu sebeple bu iki kavram anlam bakımından çoğu zaman birbirleriyle karıştırılmaktadır. Her ne kadar bu iki kavram girift halde bulunsalar da araştırmamızda tür kavramı genel bir yapıyı ifade ettiği tanımıyla, form kavramı da bu genel yapının bölümlerini ifade ettiği tanımıyla kabul edilmiştir. Din dışı mûsikî ve kapsamında yer alan sözlü mûsikî bir tür ise; Kâr, Kârçe, Beste, Ağır Semâî ve Yürük Semâî de bu türün bölümlerini niteleyen birer formdur. İlhan Usmanbaş'ın Türkçe'ye çevirdiği “Müzikte Tür ve Biçimler” adlı kitabın yazarı Andre Hodeir, tür kavramını iki farklı şekilde tanımlamıştır. İlk tanımlamasında tür kavramı için “...bir eserin tasarlanmasında en başta gelen özdür” diyerek o eserin ortaya çıkmasındaki gereksinimin temelini oluşturan unsurları nitelemiş, ikinci tanımlamasında da “...aralarında yeterli nitelik uyumlukları gösteren biçimlerin aynı ocakta toplanması demektir” diyerek birbirine benzerlik gösteren parçaların oluşturdukları bütünü nitelemiştir (Hodeir, 2002: 13). Ahmet Say'a göre tür kavramı ise; “...amaçları ve üretim özellikleri dolayısıyla, toplumsal ve bireysel

bakımdan ayrı bir işlevi ve yeri bulunan, kendi içinde yapısal, işleniş, estetik ve sunum açısından ortak özelliklerin bir araya gelmesiyle ortaya çıkan çeşitlilik” (Say, 2002: 386). Tür ve form kavramları gibi yine anlamları bakımından birbirleriyle karıştırılmaları sebebiyle üzerinde durulması gereken başka bir husus da form ve biçim kavramıdır. Cinuçen Tanrıkorur’a göre mûsikîde form; çeşitli müzik türlerinde zaman içerisinde oluşmuş olan ve bestecilerin ilhamlarını ses sanatına dökerken uymak durumunda oldukları beste kalıplarıdır (Tanrıkorur, 2011: 48). Ahmet Say da form kavramını “oluşturduğu bütünlükle bir müzik eserine estetik yapı özellikleri kazandıran kompozisyon modeli” şeklinde tanımlamıştır (Say, 2005: 216). Biçim kavramı için Onur Akdoğu, “bir eserin kurgusal bütünlüğünü sağlamak amacıyla, eseri oluşturan cümlelerin ve bölümlerin sırasal ve sanatsal düzenlenmesi biçimi oluşturur” demiştir (Akdoğu, 1996: 67). Haluk Yücel de biçim kavramı için; “...eserin ana bölmelerinin, cümlelerinin, periyotlarının, düzenleniş özelliklerinin yazıya geçirilmesidir” tanımını yapmıştır (Yücel, 2016: 19). Bu tanımlar doğrultusunda da söylenebilir ki; Yürük Semâî bir form ise, bu formun “1. mısra + 2. mısra + terennüm / 3. mısra + 4. mısra + terennüm” şeklinde bölümlerinin sıralanması da *Nâkış* işleyişinin biçimini ifade eder.

Her ne kadar mûsikîmizde türler farklı unsurlar çerçevesinde çeşitli şekillerde sınıflandırılmışsa da kaynaklara bakıldığında genel olarak iki ana başlıkta toplanmış, dinî ve din dışı olarak incelenmiştir. Bu türler de icrâ organına, kullanıldığı alana, icrâ edildiği mekâna ve icra tarzına göre sınıflandırılmış ve formlara ayrılmıştır. Dinî mûsikî türleri icra edildiği mekânlara göre camî ve tekke mûsikîsi; din dışı mûsikî türleri de kullanıldıkları alana göre askerî, klâsik, halk mûsikîsi olmak üzere alt türlere ayrılmıştır. Bu türlere ait formlar da icrâ organına göre söz ve saz mûsikîsi ekseninde sınıflandırmada yer almıştır (Tanrıkorur, 2011: 48, 74).

Türk Mûsikîsi’nin bestekârlarımız tarafından rağbet gördüğü, en sanatlı ve çeşitli örneklerinin verildiği formlar da “klâsik¹” olarak nitelendirilen Kâr, Karçe, Beste,

¹ Klâsik kavramı, mûsikîmizi tarih içerisindeki sürecini sistemli bir şekilde inceleme hususunda “Klâsik Öncesi Dönem”, “Klasik Dönem” gibi dönemlere ayırmada kullanılmıştır. Bunun yanında “...klâsik denilince, türünde örnek olarak gösterilen ve üzerinden zaman geçtiği halde değerini yitirmeyen müzik ürünleri akla gelmektedir. Bu tanıma, ‘belirli kurallar ve süreçler sonucunda ortaya çıkmış’ olan cümlesi de eklenebilir. Zira klasik Türk müziği, kendi içerisinde çeşitli kural ve hususiyetler barındıran bir yapıya sahiptir” (İmik, 2017: 200).

Ağır Semâi, Yürük Semâi gibi söz mûsikîmize ait büyük formlar olmuştur. Bu formlara ait örnek eserler incelendiğinde makam, usûl ve ezgi unsurunun olduğu kadar söz unsurunun da ön planda olduğunu görmekteyiz. Vezin ve kafiye ile kendi içerisinde bir ritme, ahenk ve nüanslarıyla bir mûsikîye sahip olan şiir sanatı, notaların his dünyamıza olan etkilerini pekiştirici nitelikte olması bakımından önem arz etmektedir. Aynı şekilde mûsikî ilmi de kelimelerin his dünyamıza olan etkilerini pekiştirici bir niteliğe sahiptir. Hatta bir bestekârın kabiliyeti makam ve usûlleri ustaca kullanabilmesi haricinde, şiirin kelimelerle anlatmak istediğini pekiştirme amacıyla mûsikîyi ne denli etkili kullanabildiğiyle de ölçülüdür. “Mûsikî şiirin sınırlarını, tesir sahasını genişletirken, şiir de taşıdığı değerler itibariyle mûsikîyi anlamlı kılmaktadır. Dolayısıyla şiirin mûsikî içerisindeki fonksiyonu sadece sesleriyle müzikalitesine katkıda bulunmak değil, aynı zamanda eserin anlamına katkıda bulunarak eserden duyulan hazzı genişletmektir” (Cançelik, 2013: 22). “Edebiyatımızda bu derece önemli olan söz, mûsikîye ait yapı unsurları olan makam, usûl, geçki ve ezgi üzerinde de etkili olmuş, hatta çoğu zaman onları tayin etmiştir” (Yedek, 2011: 9). Dolayısıyla Türk Mûsikîsi önce bir şiir mûsikîsi olarak gelişir (Tanrıkorur, 1998: 105).

Sözlü mûsikîmizde bestekârın, bestelediği eserin güftesinin haricinde, bestecilik hususunda maharetini yansıttığı, kendisini ifade etmede yararlandığı farklı bir unsur vardır. Bu unsur Kâr, Kârçe, Beste, Ağır ve Yürük Semâi gibi büyük formlarda yer alması kâide olan ve formların işleyişlerini tayîn etmesi bakımından önemli bir yere sahip olan *terennüm* unsurudur. Terennümler, *lâfzî* ve *ikaî* olarak ikiye ayrılırlar. Lâfzî terennümler kendi içlerinde anlam barındırırlar. Örneğin; “kurbânın olam”, “hey cânım”, “a sultanım” gibi. Hatta vezinli kafiyeli olan lâfzî terennümler de vardır. İkaî terennümler de kendi içlerinde bir anlam barındırmayan fakat yan yana geldiklerinde eserde kullanılan usûl ile yakın bir işleyiş gösteren hece gruplarıdır. Örneğin; “yel lel li”, “ten nen ni”, “tadir ney”, “na te ne dir ney” gibi (Özkan, 2006: 104). Ayrıca terennümler büyük formların yapılarında her mısra sonrasında yer almaları durumunda bu formların *Murabba*, art arda gelen iki mısra sonrasında yer almaları durumunda da bu formların *Nâkış* olarak sınıflandırılmasında etken olmuşlardır.

XVIII. yüzyıl sonlarında batılılaşma hareketleriyle başlayan ve erken Cumhuriyet dönemine kadar devam eden değişim sürecinin mûsikîmiz üzerindeki etkileri

neticesinde zaman içerisinde raġbet görmemiş, hatta unutulmaya yüz tutmuş olan bu büyük formlar arasında, kaynaklarda genel olarak *Murabba* ve *Nâkış* işleyişleri çerçevesinde değerlendirilmiş olan Yürük Semâî formu; bestelendiği usûlün adını alması, eski fasıl² düzeninde sözlü eserlerin sonuncusu olması, ritim ve melodik yapısının akıcı ve coşkulu bir vasıf taşıması (Yavaşça, 2002: 544) itibarıyla farklı bir konuma sahiptir.

Problem Durumu

Tarihî pencereden bakıldığında mûsikîmiz formlarıyla ilgili yapılan çalışmaların nitelik bakımından yüzeysel ve birbirlerini tekrarlar mahiyette oluşları sebebiyle Yürük Semâî formu hakkında da kapsamlı bir bilgi edinilememiştir. Formlarla alâkalı örnek eserler üzerinden detaylandırılarak yapılmış çalışmaların hep ezgi unsuru üzerinden gerçekleştirildikleri durumu karşısında mûsikîmizin “şiiir mûsikîsi” olarak ifade edilmesi dayanağı da göz önünde bulundurulduğunda, geçmişten miras edindiğimiz mûsikîmizin sanatlı formları hakkında derinlemesine bir bilgi edinme gereksinimi doğmuştur. Çünkü Türk mûsikîsi tarihi sürecinde formlar, eserlerin besteleniş şekilleri ve biçim özellikleri hakkında çıkarımda bulunabilmeyi sağlaması açısından önem arz etmektedir (Tohumcu, 2009: 711).

Yürük Semâî formu hakkında fikir sahibi olmak için de formun biçim özelliklerine ve besteleniş şekillerine bakmak gerekir. Bu da sağlıklı bir analiz yöntemi ile mümkün olmaktadır. Yakın geçmişte Kâr, Ağır Semâî, Gazel formlarıyla alâkalı yapılmış akademik çalışmalara bakıldığında ezgi unsuru ile beraber güfte unsurunun da değerlendirmeye tabi tutulduğu görülmüştür. Bu doğrultuda kullanılan analiz yöntemi de formların bilinen işleyişleri dışında farklı kullanımlarının olup olmadığı hususunda çıkarım yapabilme imkânı sunmuştur.

Bu doğrultuda, araştırmada Yürük Semâî formu hakkında kapsamlı bir bilgi edinebilmek amacıyla, bahsedilen akademik çalışmalarla paralellik arz etmesi açısından güfte unsurunun da dahil edildiği aynı analiz yönteminin kullanılması gerek görülmüştür. Böylelikle formun *murabba* ve *nâkış* olarak bilinen iki işleyiş

² Prof. Dr. Alâeddin Yavaşça'nın “eski fasıl” tabiri çoğu kaynakta karşımıza “klâsik fasıl” olarak da çıkmaktadır. “...Osmanlı sahasında XIX. yüzyıla kadar icra edilen fasıllar “klâsik fasıl” diye adlandırılmıştır. Bir klasik fasılın oluşabilmesi için eserler form bakımından şu şekilde sıralanmalıdır: Taksim, peşrev, kâr, birinci beste, ikinci beste, ağır semâî, yürük semâî, saz semâîsi” (Özkan, 1995: 207).

biçiminin haricinde farklı kullanım şekillerinin olup olmadığının tespit edilmesi hedeflenmiştir.

Problem Cümlesi

Bu araştırmada; “Yürük Semâî formunun biçim özellikleri nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır.

Alt Problemler

- 1- Yürük Semâî formunun mevcut tanımları nasıldır?
- 2- Yürük Semâî formunda hangi yüzyılda ne kadar eser bestelenmiştir?
- 3- Yürük Semâî formunu hangi bestekârlar tercih etmiştir?
- 4- Yürük Semâî formunda kullanılan vezinler nelerdir?
- 5- Yürük Semâî formunda kullanılan makamlar nelerdir?
- 6- Yürük Semâî formunun mevcut kaynaklarda belirtilenlerden başka farklı işleyiş şekilleri var mıdır?

Amaç

Bu araştırmada; Klâsik Türk Mûsikîsi'nin din dışı sözlü büyük formlarından olan Yürük Semâî formunun biçim yönünden tahlil edilerek farklı işleyişlerinin saptanması, tasnif edilmesi ve gerektiği durumda tashih edilmesi amaç edinilmiştir. Aynı zamanda Yürük Semâî formunda hangi yüzyılda ne kadar eser bestelendiğini, formu hangi bestekârların tercih ettiğini, formda kullanılan vezin ve makamların neler olduğunu ve ne kadar kullanıldığını saptamak da amaçlarımız dahilindedir.

Önem

Bu araştırma; Yürük Semâî formunun etraflıca inceleneceği ilk araştırma olması kapsamında;

- Farklı biçim özelliklerinin olup olmadığının tespit edilmesi,
- 147 adet Yürük Semâî formunda bestelenmiş eserlerin güfte ve beste farklılıklarının tespit edilmesi,
- Analizde ezgi unsurunun olduğu kadar, güftenin de hemen hemen aynı ölçüde değerlendirmeye tâbi tutulması,
- Formun yüzyıllara, bestekârlara, vezinlere ve makamlara göre değerlendirilmesi,

- Eserlerde mısra ve terennüm dağılımları bakımından hata içeren notaların düzeltilmesi,
- Eserlerin bestekâr ve makamları bakımından günümüze doğru aktarılıp aktarılmadıklarının teyit edilmesi,
- Mûsikîmiz literatürüne katkı sağlaması,
- Bu alandaki öğrenci ve eğitimcilere kaynak oluşturması,
- Bu ve benzer çalışmalara ışık tutması bakımından önemlidir.

Varsayımlar

Bu araştırmada;

- Ulaşılan eserlerin notalarının ve bestekârlarının doğru olduğu,
- Eserlerin ait oldukları dönemin mûsikî anlayışını yansıttığı,
- Eserlerin nota nüsha sayılarının araştırmanın amaçlarına ulaşmada yeterlilik arz ettiği,
- Tahlîl yönteminin araştırmanın amacına ve problemlerinin çözümüne uygun olduğu varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- XV. yüzyıl bestekârı Abdülkâdir Merâgî'den, klâsik devrin son temsilcisi olarak kabul görmüş XIX. bestekârı Zekâî Dede Efendi'ye kadar olan dönemde bestelenmiş biri meçhûl toplamda 42 bestekâra ait Yürük Semâî formundaki eserler ile,
- Darü'l-Elhân külliyyatında bulunan Yürük Semâî formundaki eserler ile
- TRT'nin nota arşivi ile,
- Kültür Bakanlığı'nın nota arşivi ile,
- www.divanmakam.com internet sitesinde yer alan nota arşivi ile sınırlı tutulmuştur.

2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Ezgi (1938) “Nazarî, Amelî Türk Mûsikîsi” isimli kitabının üçüncü cildini “Türk Mûsikîsinde Bestekârlık” konusuna ayırmış, formlar ve form analizine dair bilgilere yer vermiş ve Yürük Semâî formunun 13 farklı şekline değinmiştir. Fakat bu kitapta form tahlillerinde uygulanan yöntemle dair bir bilgi verilmemiştir. Kitapta tahlil edilen eserler göz önüne alındığında uygulanan yöntemin ezgilere dayalı olarak işlendiği fark edilmektedir.

Özalp (1992) “Türk Mûsikîsi Beste Formları” isimli kitabında Türk Mûsikîsi’nde kullanılan beste formlarından genel olarak bahsetmiş, sonrasında da Klâsik Türk Mûsikîsi, Türk Halk Mûsikîsi ve Türk Din Mûsikîsi formları hakkında ayrıntılı bilgilere yer vermiştir. Açıklamalarını yaptığı formlarla ilgili de kitap sonunda örnek eserler vermiştir. Tamamı başlıklar altında anlatılan formlarla ilgili, kitabın sonunda örnek eserler verilmiştir. Analiz yöntemiyle ilgili bir bilginin yer almadığı kitapta Beste, Ağır Semâî ve Yürük Semâî formlarındaki eserlerin nota üzerinde harflendirilerek analiz edildiği dikkati çekmektedir.

Yavaşca (2002) “Türk Mûsikîsi’nde Kompozisyon ve Beste Biçimleri” isimli kitabında bestekârlarımızın hangi kuralları titizlikle kullandıklarını, farklı bir ifadeyle beste yapma tekniklerini detaylarıyla ortaya koymaya yönelik bilgilere yer vermiş ve formları başlıklara ayırarak belirli eserler çerçevesinde analiz etmiştir.

Kılınçarslan (2006) “Dede Efendi Hûzzâm Mevlevî Ayininin Makam, Usûl ve Ezgisel Yönden İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde, Türk Mûsikîsi’nin en büyük dinî formu olan ayin formunu anlatabilmek için ilk önce Hz. Mevlâna, mevleviliğin kuruluşu, ayin formunun bir parçası olan sema törenleri hakkında ayrıntılı bilgilere yer vermiş, ayin formunun en sanatlı ve uzun süreli örneği olan Dede Efendi’ye ait Hûzzâm Mevlevî Âyini’ni de biçim, usûl ve makamsal yönden incelemiştir.

Karaman (2006) “Biçim ve Usul Açısından Abdülkdir Meragi’nin Kârları” isimli yüksek lisans tezinde, Kâr formunun Meragi’ye ait ilk örneklerini biçim, usûl açısından inceleyerek nasıl dağılım gösterdikleri yönünde tespitte bulunmuştur.

Oter (2012) “Usûl, Biçim, Makam ve Güfte Yönleriyle İtrî’nin Nühüft Ağır Semâisi’nin Tahlili” isimli makalesinde, İtrî’ye ait Nühüft Ağır Semâî’nin usûl, biçim, makam, güfte-beste yönünden tahlil edilmesi yönünde çalışma yapmıştır.

Bol (2016) “Biçimsel Açıdan Türk Mûsikîsinde Kâr Formu” isimli yüksek lisans tezinde, Türk Mûsikîsi’nin din dışı sözlü en büyük formu olan Kâr formunun yapısı hakkında ilk önce farklı müzikologların tanımlamalarına yer vermiştir. Örnekleme doğrultusunda da formun biçimsel olarak farklı kullanımlarını tespit etmiş, eserlerde en çok hangi makamın, usulün ve vezinlerin kullanıldığını, güftesi en çok kullanılan şairi ve bu formda en çok eser veren bestekârı belirtmiştir.

Oter (2018) “Klâsik Türk Mûsikîsi’nde Sözlü Eserlere Yönelik Olarak Yeni Bir Form Analizi Yöntem Önerisi” isimli makalesinde, Türk Mûsikîsi’ndeki form unsurunu anlamaya ve form içindeki gidişatı belirlemeye yönelik, ezgi yönünden incelemelerin ağırlıklı olduğu mevcut form analizlerinin geliştirildiği ve analize güfte unsurunun da dahil edildiği bir yöntem kullanmıştır.

Cinpir (2019)³ “Klâsik Türk Mûsikîsi’nde Ağırsemâî Formunun Tahlili ve Tasnifi” isimli yüksek lisans tezinde Ağır Semâî formunu, Abdülkâdir Merâgî’ye atfedilen ilk örneklerinden Zekâî Dede Efendi’ye kadar olan dönemdeki örnekleri üzerinden yeni bir analiz yöntemi kullanarak incelemiş, formdaki eserlerin simetrik bir yapıda olduğunu ortaya koyarak form hakkında mevcut kaynaklarda değinilmeyen farklı kullanım şekillerine yer vermiştir. Ayrıca formdaki eserlerin sayı bakımından yüzyıllara, bestekârlara, makamlara, vezinlere göre tercih edilmelerini tablolar hâlinde göstermiş, hatalı veya eksik olduğu düşünülen notaların restorasyonunu da gerçekleştirmiştir.

Şenduran (2019) “Türk Mûsikîsinde Kâr Formunun Yapısı ve Değişimi Üzerine İnceleme” isimli doktora tezinde, Kâr formunun Abdülkâdir Merâgî’den itibaren Zekâî Dede Efendi’ye kadar olan dönemlerde bestelenmiş örneklerini biçim yönünden incelemiştir. Yararlandığı analiz yöntemi ile Kâr formunun mevcut kaynaklarda serbest bir işleyiş gösterdiği ve simetrik bir yapıya sahip olmadığı yönündeki ifadelerin aksine, formun mısra sayılarına göre genel bir işleyişe sahip olduğunu tespit ederek terennüm kullanımlarının da bu işleyişle ilişkili olduğunu belirtmiştir. Kullandığı yöntem doğrultusunda da kârların biçim şemalarını

³ Ağır Semaî formu ile Yürük Semaî formunun işleyiş bakımından çok benzer olduklarını söylemek mümkündür. Bu sebeple Cinpir’e ait bu tez; ortak danışman tarafından yürütülmesi ve danışmanın geliştirdiği aynı analiz yöntemini kullanması durumu da göz önünde bulundurularak, form analiz çalışmalarının devamı niteliği taşıyan araştırmamızla paralellik arz etmesi için referans kabul edilmiştir.

belirlemiş ve hâneleri şemada alt alta getirerek Kâr'ların da simetrik bir yapıda olduğunu ortaya koymuştur.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama teknikleri, elde edilen verilerin analizi ve yorumlanması hakkında açıklamalar bulunmaktadır.

XV. yüzyıldan XIX. yüzyıla kadar olan dönemlerde Yürük Semâî formunda bestelenmiş 1'i meçhul 37 bestekâra ait 142 adet eserin biçimsel açıdan incelendiği bu çalışma; formun ulaşılabilen ilk örneklerinin atfedildiği bestekâr Abdülkâdir Merâgî ile, klâsiğin son temsilcisi olarak kabul görmüş bestekâr Zekâi Dede⁴'ye ait olan örnekleri de dahil olmak üzere geçen süreçteki eserler üzerinden gerçekleştirilmiştir. Böylelikle formun, farklı işleyiş gösteren kullanımlarının olup olmadığı saptanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Yürük Semâî formu biçim açısından tahlil edilecektir. Formun etraflıca tanımlanması ve açıklanması amacına uygun olmasına istinaden bu çalışma betimsel bir çalışmadır. "Betimsel yaklaşıma göre elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir" (Yıldırım ve Şimşek, 2018: 239).

Çalışma kapsamında nota nüshalarına ulaşılan Yürük Semâî formundaki eserler üzerinde Tarama Modeli kullanılacaktır. "Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır" (Karasar, 2002: 77).

Form analizine yönelik mevcut kaynaklar incelendiğinde yapılan analizlerin genelde ezgi unsuru üzerinde yoğunlaşarak yapıldığı görülmektedir. Fakat mûsikîmizde eserlerin oluşumunda en önemli unsur güfte olmuştur. Bu doğrultuda

⁴ "...Zekâi Dede, bestecilik üslûbunda, bu üslûba bir takım yenilikler ve özellikler katmak sûretiyle Klâsik mektebin inkişâfında en son rolü oynamış ve bu yolun son temsilcisi olmuştur" (Özalp, 2000: 623).

Klasik tarzın son temsilcisi olarak tanınan Zekâi Dede Efendi, bestelerinde makam ve usûl sınırlaması veya tür sınırlaması olmaksızın besteler vermiştir. Yaşadığı dönemin değişim dönemi olması, Zekâi Dede'nin bu değişiklikleri yer yer kullanmasını sağlamıştır. Nota yazısını öğrenmiş fakat meşkten vazgeçmemiştir. Belki de usta-çırak ilişkisine verdiği önem Zekâi Dede Efendi'yi klasik üslûptan ayırmayan sebeptir (Karaduman, 2011: 6).

mevcut kaynaklarda yer alan analiz yöntemlerinin geliştirilmesi beraberinde, güftenin de analizin bir parçası olduğu yöntem uygulanacaktır. Var olan kaynaklarda kabul gören harf sistemi kullanılmaya devam edilecek ve harfler her zaman ezgileri niteleyecektir. Büyük mûsikî cümleleri “A, B, C, D,,,” gibi büyük harflerle karşılanacak, cümlecik olarak kabul ettiğimiz asma karar yerleri için de “a, b, c, d,,,” gibi küçük harfler kullanılacaktır. Bu konuda tek istisna terennümler için kullanılacak olan “T” harfidir. Yöntem dahilinde “T” harfi bir ezgiyi ifade etmek amacıyla tekrar kullanılmayacaktır.

Uygulanacak olan form analiz yönteminde güfteleri ifade etmek amacıyla üç farklı şekilde sayılar kullanılacaktır. Bunlardan ilki, güfte mısralarını göstermek amacıyla harflerin sol tarafına yazılacak olan sıralı sayılardır. Örnek olarak birinci mısra ifade etmek için “1.” ve mısran ezgisini belirtmek için de “A” harfi kullanılarak “1.A” şeklinde bir tanımlama tercih edilecektir. Sayıların ikinci kullanım şekli ise terennümlerdeki söz değişikliklerine göre düşünülmüştür. “T” harfinin sağ tarafında yer alacak olan sayılar ile terennümlerdeki sözel değişikliklere dikkat çekilecektir. Bu sebeple boşluk vermeden “T” harfinin hemen sağına sözel olarak kaçınıcı terennüm olduğunu gösteren bir sayı (T1., T3. gibi) ve bu terennüm, analizde sırada hangi ezgiyi karşılıyorsa onun ifadesi için yine sayının yanında onun gösterildiği harfle (T1.D, T2.F gibi) yer alacaktır. Mısralar sayısal olarak ifade edilerek terennümlerinki, kullanıldıkları yerler itibariyle farklı düşünerek karışıklığın önlenmesi amaçlanmıştır. Son olarak sayılar, sözlerin bir mısra içerisinde bölünerek eser içerisinde herhangi bir yerde tekrar etmesi durumunu göstermesi amacıyla kullanılacaktır. Bir mısra içerisindeki söz bütünlüğü göz önüne alındığında, bölünerek tekrar eden kısımları ifade etmek ve bütünün bir parçası olduğunu nitelemek amacıyla üslü sayılar kullanılacaktır. Örnek olarak “1.A” şeklindeki bir ifade birinci mısran ezgisini bir bütün olarak nitelerken “1.A¹a” kullanımı, bir bütün içerisinden birinci mısran ilk kısmını ezgisel olarak tanımlamaktadır. Böylelikle de ezgilerin güfteye göre bölündükleri ve bu kısımdaki ezgilerin zaman zaman aynı kalarak veya değişerek tekrarlandığı anlaşılacaktır. Formların en genel şekillerinin tespit edilmesi amaçlanan ve büyük cümle kullanımlarının önem arz ettiği bu yöntem ile sözlü eserlerde her mısra bir cümle olacak şekilde bir analiz yoluna gidilecek, bu cümleler içerisinde yine söze bağlı olarak cümlecikler yer alıyorsa, onlar büyük cümlenin bir parçası olarak parantez içerisinde 1.A

$(1.A^1a+1.A^2b) + 2.B (2.B^1 a+2.B^2 b+2.B^2c) + T1.C (T1.C^1 a+T1.C^2b)$ şeklinde gösterilecektir. Formun en genel şemasını ve detaylarını rahatlıkla gösterebilmek için parantez içerisindeki gösterimler, kendinden önce ifade edilen kısmın açılımı niteliğinde düşünülmüştür. Belirtildiği üzere küçük harflerle gösterilen cümlecikler hangi mısra ve ezginin parçası ise parantez içerisinde ilgili sayı ve harfle birlikte yer alacaktır. Böylelikle cümlecikleri ifade etmek amacıyla her seferinde yeni bir harf vermek yerine, her yeni mısra kendi içerisinde değerlendirilecek ve her mısra içerisinde yer alan cümlecikler yine küçük “a” harfinden başlayacaktır. Tekrar kullanılan harflerin birbirine karışmasını engellemek ve özellikler büyük formlarda sırasıyla kullanılan harflerin biteceği endişesini ortadan kaldırmış olmak amacıyla cümleciklerin başında ilgili mısra ve ezgi bilgisi verilecektir.

Yalnız bağlantı terennümleri ve ezgileri itibariyle küçük değişiklik arz eden kullanımlar, üssü (‘) işareti kullanmak suretiyle belirtilecek ve çok benzer olduğu kendinden önceki ezgiden farklı bir harfle gösterilmeyecektir (Oter, 2018: 294-295).

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Klâsik Türk Mûsikîsi’nde bestelenmiş Yürük Semâi formundaki eserler oluşturmaktadır. “Evren (population, universe), soruları cevaplamak için ihtiyaç duyulan verilerin (ölçümlerin) elde edildiği canlı ya da cansız varlıklardan oluşan büyük gruptur. Evren, bir başka şekilde, araştırmada toplanacak verilerin analizi ile elde edilecek sonuçların geçerli olacağı, yorumlanacağı grup olarak tanımlanabilir” (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014: 80).

Araştırmanın örneklemini ise Yürük Semâi formunun XV. yüzyıl bestekârı Abdülkâdir Merâgî’den XIX. yüzyıl bestekârı Zekâi Dede Efendi’ye kadar olan süreçteki örnekleri oluşturmaktadır. Klâsiğin son temsilcisi olarak kabul görmüş bestekâr Zekâi Dede’nin ilgili formdaki eserleri de örnekleme dahil edilmiştir. Bestekârları genel bir ifade ile Acemler⁵ ve Hindliler⁶ olarak bilinen eserler; hangi

⁵ “16-18. Asırlara ait Osmanlı güfte ve nota mecmualarında, İran’da Safevî çağında Türk bestekârlarının Osmanlı ve İstanbul çevresinde icrâ edilen eserlerinin bestekârları Osmanlılarca bu kelime ile işaret edilmiş fakat bestekâr isimleri yazılmamıştır” (alıntılayan Başara, 2009: 234).

⁶ “Karşılıklı te’sirlerin canlı olduğu Türk Musikisi dünyasında; İstanbul’da ve Osmanlı ülkelerinde, Hindliler’in denen Hindistan Timuroğulları’na ait eserler çalınıp okunmaktadır” (Öztuna, 1987: 84). Kaynaktan hareketle bestekârı genel bir tabir ile Hindlilerin olarak geçen eserlerin bestekârlarının gerçek isimleri bilinmemektedir.

yüzyıla ait olduklarının bilinmemesi, bestekârlarının saptanamaması, güftelerindeki tahribat sebebiyle vezinlerinin belirlenememesi gibi sebeplerden ötürü örneklem dışında bırakılmıştır. “Örneklem (sample) belli bir evrenden, belli kurallara göre seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliği kabul edilen küçük kümedir” (Karasar, 2002: 110).

Örneklem kapsamında 147 adet Yürük Semâî formunda eser belirlenmiş ve işleyişlerine göre ilgili tablolarda belirtilmiştir.

3.3. Veri Toplama Teknikleri

Yürük Semâî formunun biçim özelliklerini etraflıca tespit edebilmek hususunda araştırmanın temelini oluşturabilmek için arşiv tarama, kaynak tarama, doküman inceleme teknikleri kullanılarak veriler elde edilmiştir. Bu bağlamda kaynak olarak konu ile alakalı tezlerden, kitaplardan, bilimsel çalışmalardan ve Dârü'l-Elhân külliyyatı, TRT nota arşivi, Kültür Bakanlığı nota arşivi ve www.divanmakam.com internet sitesinde yer alan nota arşivinden yararlanılmıştır.

Bu bağlamda ilk önce Yürük Semâî formunun özellikleri, işleyiş şekilleri hakkında veriler toplanmıştır. Belirtilen kaynaklardaki nota arşivleri taranarak Yürük Semâî formundaki eserler tespit edilmiştir. Darü'l-Elhân külliyyatının yararlanılan kaynaklar arasında en eski kaynak olması münasebetiyle, arşivinde barındırdığı eserler nüshalarına sadık kalınarak tekrar notaya alınmıştır. Diğer eserler de, güvenilir kişilere ait olan nota nüshalarına bağlı kalınarak notaya alınmış ve biçim açısından analiz edilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi

Araştırmanın amacına ulaşabilmek için yapılan arşiv tarama, kaynak tarama ve doküman inceleme işlemleri ile elde edilen veriler doğrultusunda Yürük Semâî formunun literatürde yer alan tanımlarına değinilmiş, formun biçim özellikleri ve farklı kullanımları hakkında değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Prof. Dr. Serda TÜRKEL OTER'in önerdiği yeni bir yöntem kullanılarak analiz edilen eserler, farklılık arz ettikleri biçim unsurları üzerinden; *murabba*, *nâkış*, *terennümsüzler* ve mısra sayılarına göre *müsennâlar*, *müsellesler*, *müseddesler*, *müsemmenler*, *mütessalar*, *muaşşerler* olmak üzere olmak üzere sekiz ana başlıkta gruplandırılmış ve kullanım farklılıklarına göre de alt başlıklar oluşturularak tasnif edilmiştir. Böylelikle Yürük Semâî formunun kaynaklarda yer alan işleyiş

biçimlerinden farklı kullanımlarının olup olmadığı saptanarak değerlendirme yapılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmayı oluşturmaya yönelik belirlenen alt problemlere ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. “Yürük Semâî Formunun Mevcut Tanımları Nasıldır?” Alt Problemine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

“Yürük Semâî formunun mevcut tanımları nasıldır?” alt problemine yönelik yapılan araştırmada form ile alâkalı yakın tarihli kaynaklarda yer alan bilgilerin yüzeysel oldukları ve birbirine benzer nitelikte oldukları görülmüştür.

Dr. Suphi Ezgi, beş ciltlik *Nazari ve Ameli Türk Müsîkîsi* kitabının üçüncü cildinde günümüz Yürük Semâî formu tanımlamalarından farklı olarak formun 13 farklı şeklinden bahsetmiştir ve her biri için birer örnek esere yer vermiştir:

Birinci şekil: Şiir bu şekilde dört mısralı olur; bu dört mısra ikişer mısralı iki bend veya hâneye ayrılmıştır. Birinci mısra makamın iptidasını (başlangıcını) gösteren bir lahne (melodiye) bağlanmış olur, lahin asma kalır. İkinci mısra başka bir ezgiye bağlanarak yine asma kalır, sonra mülazime ezgisi gelir, durakta karar eder. Şiirin diğer iki mısraı aynen yukarıdaki lahinlerle okunur. Ezgi bu şekle örnek olarak Hacı Sadullah Ağa'nın “Diller Nice Bir Çâh-ı Zenehdânına Düşsün” isimli Bayâtîarâbân Nâkîş Yürük Semâî'ini örnek göstermiştir.

İkinci Şekil: Bunda da dört mısralı olan şiir iki bende ayrılmış olur. Birinci ve ikinci mısralar aynı ezgi ile bestelenmiştir. Sonra mülazimenin lahni mevkî alır, ikinci bend ve mülazimesinin ezgileri birincininkiler gibidir. Bu şeklin birinciden farkı ikinci mısra lahninin birincinin tekrarından ibaret oluşudur. Ezgi bu şekle örnek olarak Dellâlzâde İsmâil Efendi'nin “O Güzel Gözlerine Hayrân Olayım” isimli İsfahân Nâkîş Yürük Semâî'ni göstermiştir.

Üçüncü şekil: Bu şekilde şiir yine dört mısralı olur. İlk mısra başlayıcı bir lahinle asma kalır, sonra mülazime ezgisi gelir, durakta karar eder, ikinci mısra ve mülazimesinin lahinleri birincinin aynıdır; üçüncü yakın makama geçki yapmış bir lahne bağlıdır, mülazimesi evvelkiler gibidir. Dördüncü mısra ve mülazimesinin ezgileri birincilerininki gibidir. Ezgi bu şekle örnek olarak Âhenî Çelebi'nin “Teng Oldu Cihân Dil-i Pür Şererimden” isimli Nühüft Nâkîş Yürük Semâî'ni; Küçük Mehmed Ağa'nın “Sâkî Çekemem Vâz-ı Zârîfâneyi Boş Ko” isimli Evcârâ Nâkîş Yürük Semâî'ni göstermiştir.

Dördüncü şekil: Bu şekilde şiir dört mısralıdır. Birinci mısra evvela bir lahne bağlanmış olarak asma kaldıktan sonra ikinci mısra aynı lahinle durakta karar etmiş olur. Müteakiben mülazime ezgisi gelir ve sonra ikinci mısra birincinin lahinle mevkî almış olur. Üçüncü mısra geçkili başka bir lahne bağlanmıştır. Bundan sonra dördüncü mısra ikincinin bestesi ile gelir, bunu müteakip mülazime lahni gelir ve ondan sonra da dördüncü mısra ikincinin lahniyle karar etmiş olur. Ezgi bu şekle örnek olarak Tab'î Mustafa Efendi'nin “Ben

Gibi Sana Âşık-ı Üftâde Bulunmaz” isimli Hüseyinî Nâkış Yürük Semâî’ni örnek göstermiştir.

Beşinci şekil: Bu beşinci şekilde şiir yine dört mısralı olur. Birinci mısra bir lahinle başlar, ikinci mısra ayrı bir ezgiyle karar etmiş olur. Sonra mülazime lahni gelir, bunu müteakip ikinci mısra kendi lahnile durakta kalır. Üçüncü mısra başka bir lahnile geçki yapar ve muvakkat (geçici) kalır. Sonra dördüncü mısra ikinci mısranın ezgisile gelir. Onu müteakip mülazime lahni ve en nihayette dördüncü mısra ikincinin lahnile karar eder. Ezgi bu şekilde örnek olarak Zekâi Dede’nin “Sensiz Cihânda Âşıkta İşret Revâ Mıdır” isimli Ferahnâk Nâkış Yürük Semâî’ni örnek göstermiştir.

Altıncı şekil: Bunda şiir yine dörtlü olur. Birinci mısra bir lahinle asma kalır, sonra terennüm gelir. Nihayette yine birinci mısra başka bir ezgi ile karar eder. İkinci mısra lahinleri bu vechileder; üçüncü mısra geçkili bir lahin yapar ve evvelki terennüm onu takîb eder. Sonunda üçüncü mısra birincinin son karar lahnile kalır. Dördüncü mısra mülazimesi ve son lahinleri birincide olduğu gibidir. Ezgi bu şekilde örnek olarak Ebûbekir Ağa’nın “Sad Devlet İle Niyet-i Teşrif-i Dem Ettin” isimli Nühüft Nâkış Yürük Semâî’ni örnek göstermiştir.

Yedinci şekil: Şiir yine dört mısralıdır. Birinci mısraı mütekerriren (tekrar ederek) birbirinden ayrı iki lahne bağlanmış olur. Sonra ikinci mısra ilkin başka bir ezgiye, tekerrüründe (tekrarında) birinci mısranın ikinci lahnine bağlanmış olarak durakta karar eder. Müteakiben mülazime bestesi gelir ve ondan sonra da ikinci mısra iki adet ezgiler ile mevki alarak durakta kalır. Üçüncü mısra başka bir geçkili lahin yapar ve tekerrür eder. Bunu müteakip dördüncü mısra ikincinin iki ezgisile mevki alır. Sonra mülazime lahinleri gelir ve yine dördüncü mısra ikincinin iki ezgisile karar eder. Ezgi bu şekilde örnek olarak Recep Çelebi’nin Rûh-i Nâb-ı Mey-i Nâb İle Kaçan Gül Gül Olur” isimli Uşşâk Nâkış Yürük Semâî’ni örnek göstermiştir.

Sekizinci şekil: Şiir bu şekilde altı mısralıdır. Birinci mısra asma kalan bir lahine bağlıdır. İkinci mısra diğer bir lahinle durakta karar eder. Sonra mülazime ezgileri onları takîb eder. Üçüncü ve dördüncü mısralar geçkili diğer iki ezgile muvakkat kalırlar. Badehu (bundan sonra) ikinci bir mülazime gelir ve en nihayette ikinci mısra kendi lahnile durakta karar eder. Sonra beşinci mısra geçkili bir ezgiye merbuttur. Altıncı mısra ikinci mısranın lahnile karar eder, bunu takîben birinci mülazime, üçüncü dördüncü mısralar, ikinci mülazime lahinleri ve sonda altıncı mısra ikincinin lahnile kalır. Ezgi bu şekilde örnek olarak Ebûbekir Ağa’nın “Şitâb-ı Bâd-ı Sabâ Sûbesû Çemen Beçemen” isimli Nühüft Nâkış Yürük Semâî’ni örnek göstermiştir.

Dokuzuncu şekil: Bunda yine şiir dörtlü olur. Birinci mısra asma kalan bir lahne bağlı olur, sonra gelen mülazime ezgisi yine asma kalır. Daha sonra birinci mısranın nihayet ki nısfı başka bir lahinle karar eder. İkinci mısra ve mülazimesi aynı lahinlerle tekerrür eder. Üçüncü mısra geçkili bir lahinle muvakkat bir karar yapar. Sonra lahni başka olan mülazime gelir. Nihayette üçüncü mısranın nısfı ahîri (son yarısı) başka bir ezgi ile asma kalır. Bunu müteakip dördüncü mısra ve mülazimesinin lahinleri birinci mısrankiler gibi olur. Ezgi bu şekilde örnek olarak Âmâ Kadri’nin “Rûhlerin Seyredelim Berk-i Gül-i Ter Yerine” isimli Acem Nâkış Yürük Semâî’ni örnek göstermiştir.

Onuncu şekil: Şiir bu şekilde dahi dörtlü olur. İlk önce ikâi terennüme bağlı lahin gelir. Sonra birinci ikinci mısralar mütekerriren başka bir ezgiye merbut (bağlanır) olurlar. Bunları müteakip baştaki mülazime-terennüm lahinleri gelir. Sonra üçüncü mısra geçkili bir ezgile mevki alır, onu müteakip dördüncü mısra birinci mısran lahnile gelir. Bundan sonra da yine baştaki terennümlü mülazime lahinleri yer tutar.

Ezgi bu şekle örnek olarak Âmâ Kadri'nin "Ben Âşık-ı Mahzûn-u Perîşânını Unutma" isimli Nikriz Nâkış Yürük Semâî'ni örnek göstermiştir.

Onbirinci şekil: Bu şekilde de güfte yine dörtlü olur. Birinci mısra bir ezgiye, onu müteakip bir terennüm aynı ezgiye bağlanmış olurlar. Sonra terennümün diğer bir kısmı başka bir lahinle temadî (devam etmek) ider ve bundan sonra da birinci mısra cüzi mütebeddil (küçük değişiklik gösteren) lahnile karar eder. İkinci mısra ve terennümü aynı ezgilere bağlı olur. Üçüncü mısra geçkili başka bir lahne merbut olur ve bundan sonra gelen terennüm başka bir lahne bağlı ve kısmen de ilk terennüm lahninin bir parçasını hamîl (taşımak) olur. Müteakiben ikinci terennümün ezgisi gelir. Nihayette dördüncü mısran ezgileri birincininkiler gibidir. Ezgi bu şekle örnek olarak Tabî Mustafa Efendi'nin "Dök Dîdeden Eşk-i Teri Sermâyesiz Olmaz" isimli Hüseyinî Nâkış Yürük Semâî'ni örnek göstermiştir.

Onikinci şekil: Şiir bu şekilde yine dörtlü olur. Birinci mısra asma kalan bir lahne bağlıdır. Sonra mülazimemnin ikâi terennümlü ezgisi gelir. Onu müteakip güftevî terennümlü lahinleri mevki alarak durakta karar eder, İkinci mısra ve mülazimesinin ezgileri birincininkiler gibidir. Üçüncü mısra meyânhâne olarak geçkili bir lahne merbuttur. Mülazimesinde ilk ikâi terennüm başka bir ezgi ile bestelenmiştir. Güftevî terennümleri birincide olduğu gibidir. Dördüncü mısra ve mülazimesinin lahinleri birincikiler gibidir. Ezgi bu şekle örnek olarak Musallî Mustafa Efendi'nin "Meclisimiz Kûşe-i Meyhânedir" isimli Bayâtî Nâkış Yürük Semâî'ni örnek göstermiştir.

Onüçüncü şekil: Bu şekilde şiir yine dörtlüdür. Birinci mısran nısfı (Aa) ezgisine, diğer kısmı (Ba) lahnine merbuttur. İkinci mısran ilk yarısı (Ca) ve son yarısı (Ba) lahinlerine terfik (ayak uydurmak) edilmiştir. Bundan sonra terennümlere bağlanmış (CC), (D), (C), (CC) lahinlerini müteakip yine bir terennüme terfik edilen (Ba) ezgisi gelmiştir ve nihayette ikinci mısran yarısı (Ca) ve (Ba) lahinleriyle bestelenmiştir. Ezgi bu şekle örnek olarak Dellâlzâde Hacı İsmâil Efendi'nin "Sana Dil Mâh-i Tâbânım Yakışdı" isimli Müstear Nâkış Yürük Semâî'ni örnek göstermiştir (Ezgi, 1933: 186–220).

Bu şekiller; Yürük Semâî formunun diğer kaynaklarda belirtilen işleyişlerine ilave gösterilebilecek hasiyet taşıyor olsa da analizlerin sadece ezgi unsuru üzerinden ve az sayıda eser üzerinden gerçekleştirilmiş olması sebebiyle, güfte unsurunun da dahil edildiği detaylı bir analiz işleminin gerekliliği karşısında yeterlilik arz etmemektedir.

Onur Akdoğu, *Türk Müziği'nde Türler ve Biçimler* isimli kitabında; formun sözel bir tür olduğu, terennüm bölmesi içermesinin yanında kesinlikle altı zamanlı Yürük Semâî usûlü veya Sengin Semâî usûlü ile bestelenmesinin formun türünü belirleyen

unsurlar olduğu açıklamasını yapmıştır. Biçimsel açıdan da formda usulün 2+4 veya 4+2 şeklinin kullanıldığı, dört bölmeli yapıda olan örneklerde güftenin dört dize ve terennümden oluştuğu, her dizeden sonra terennümün seslendirildiği bilgisine yer vermiştir. Bazen sözlerin beyitler hâlinde yazılmış şiirlerden iki beyit alınarak bestelendiğini, iki beyitten sonra terennümün geldiğini, bu yapıdaki eserlerin terennümlerin iki kez seslendirileceğinden daha uzun ve bezekli bir şekilde bestelendiğini, böylelikle Nâkış Yürük Semâî olarak tanımlandığını fakat bu tanımlamayla farklı bir tür olmadığını belirtmiştir. Her iki durumda da 1., 2. ve 4. dizelerin aynı ezgi ile, 3. dizenin meyan olacak şekilde farklı bir ezgiyle bestelendiğini, bazen terennümlerden sonra dizelerin son kısımlarının tekrarlandığını belirterek tanımlamasını sonlandırmıştır (Akdoğan, 1996: 289-290).

Dr. M. Nazmi Özalp, *Türk Müsîkîsi Tarihi* isimli kitabının birinci cildinde Yürük Semâî formu için Klâsik Türk Müsîkîsi'nde hareketli beste şekillerinden biri olduğunu, sözlerin dört mısralı *murabba* olduğunu, Yürük Semâî usûlü ile 6/4 ve 6/8'lik mertebelerde bestelendiğini, her mısradan sonra terennüm geldiğini ve bu sebeple 1., 2. ve 4. mısraların bestelerinin aynı olduğunu, meyânı teşkil eden üçüncü mısraın bestesinin diğer mısralardan farklı olduğunu ve makam geçkilerinin bu bölümde yapıldığını belirtmiştir. Formun *Nâkış* olarak da bestelendiğini belirten Özalp, Beste ve Semâî'lerin dört hâne yerine iki hâne olarak bestelendiklerinde *Nâkış* adını aldıklarını, terennüm bölümlerinin uzun olduğunu ve süslü nağmelerle bestelendiğini ifade etmiştir (Özalp, 2000: 139).

Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca *Türk Müsîkîsi'nde Kompozisyon ve Beste Biçimleri* isimli kitabında Yürük Semâî formu için; Klâsik Türk Müsîkîsi'nde büyük formdaki eserlerin, eski fasıl sıralamasında da sözlü olarak icra edilen eserlerin sonuncusu olduğunu, formun 6/4'lük ölçü ile Yürük Semâî usulünde bestelendiğini, usûl değişikliğinin olduğu eserlere nadiren rastlandığını, 6/8'lik ölçü ile bestelenen örneklerin az sayıda olduğunu, yapı bakımından Beste ve Ağır Semâî'lerdeki gibi *Murabba* ve *Nâkış* olarak ikiye ayrıldığını, güfte olarak Divân Edebiyatı'nın Gazel türünden seçilmiş dörtlüklerin kullanıldığını, nadir de olsa iki veya altı mısralı güfteye sahip örneklerin de mevcut olduğunu belirtmiştir. Yavaşca, formun *Murabba* biçiminde olan örneklerinin yapısının 1. mısra + terennüm / 2. mısra + terennüm / 3. mısra + terennüm / 4. mısra + terennüm olacak şekilde dört hane olduğunu; 1., 2. ve 4. mısraın aynı ezgiye, 3. mısraın da meyân hâne olacak şekilde

farklı ezgiye sahip olduğunu ifade etmiştir. Az sayıda da olsa üçüncü mısradan sonraki terennümün 1., 2. ve 4. mısradan sonraki terennümden farklı bir ezgi aldığı örneklerinin olduğunu ifade etmiş ve Murabba Yürük Semâî’lerdeki bu genel yapıyı şu şekilde belirtmiştir:

1. mısra ve terennüm AB
2. mısra ve terennüm AB
3. mısra ve terennüm CB bazen CD
4. mısra ve terennüm AB

Yavaşça, ikişer mısralı bend veya hâneye ayrılan Nâkış Yürük Semâî’lerin genel yapısını da şu şekilde belirtmiştir:

1. mısra + 2. mısra + terennüm (karar)
3. mısra + 4. mısra + terennüm (son karar) (Yavaşça, 2002: 544, 545).

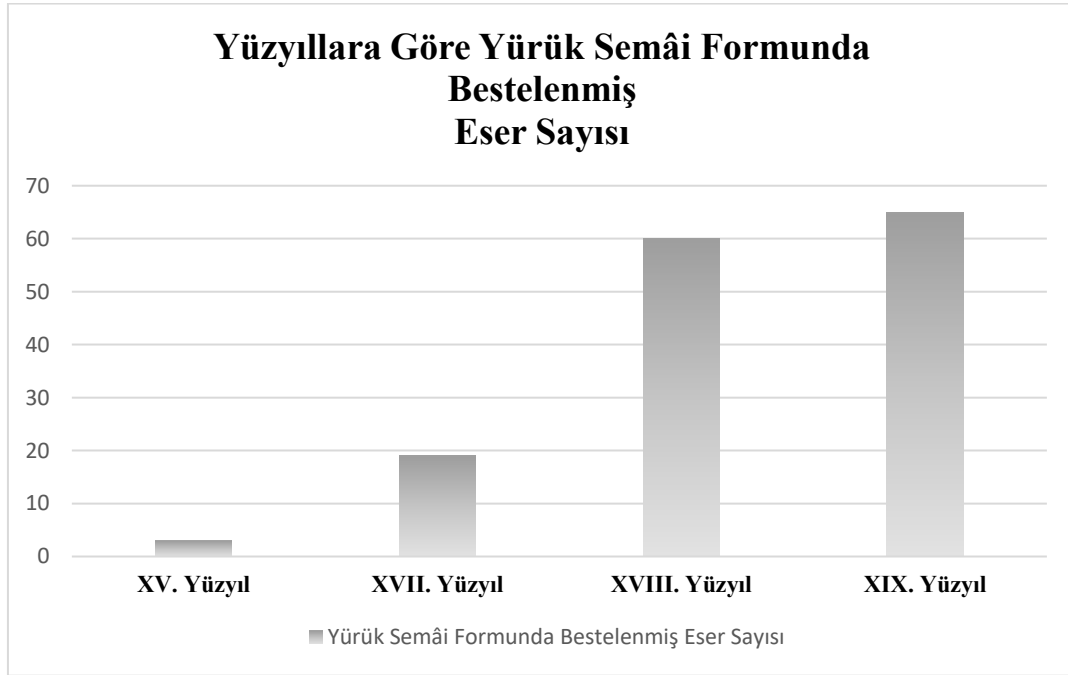
Cinuçen Tanrıkorur *Osmanlı Dönemi Türk Mûsikîsi* isimli kitabında Yürük Semâî formu için; “özellği: Aruzun Hezec bahrine ait vezinlerde yazılmış gazellerin iki beytinin Yürüksemâî (6/4) usûlüyle terennümlü olarak bestelenmesidir” ifadesini kullanmıştır (Tanrıkorur, 2011: 50).

İsmail Hakkı Özkan da *Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri Kudüm Velveleleri* isimli kitabında Yürük Semâî formunun; klâsik fasılda sözlü eserlerin sonuncusu olduğunu, Beste ve Ağır Semâî’ye benzemekle beraber tek farkının Yürük Semâî usûlü ile ölçülme zarureti olduğunu, usûl isminin aynı zamanda forma da ismini verdiğini, ezgi ve güfte yapısının tamamen Beste gibi olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Ağır Semâî’lerde olduğu gibi bazı Yürük Semâî formundaki eserlerin de meyânsız olduklarını ve bazılarında terennümün vezinli kafiyeli olduğunu belirtmiş, bu duruma daha çok Nâkış Yürük Semâî olan örneklerde rastlandığını ifade etmiştir (Özkan, 2006: 107).

Bu bilgiler ışığında görülmektedir ki mevcut kaynaklardaki Yürük Semâî formu tanımlarında mısra bölünmelerinden ve tekrarlarından bahsedilmemiş, form “sâde işleyiş” olarak tanımlanabilecek şekilde ele alınmıştır.

4.2. “Yürük Semâî Formunda Hangi Yüzyılda Ne Kadar Eser Bestelenmiştir?” Alt Problemine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

“Yürük Semâî formunda hangi yüzyılda ne kadar eser bestelenmiştir?” alt problemine yönelik yapılan araştırmada; Yürük Semâî formunun verilen eser sayısı bakımından yüzyıllara göre değişkenlik gösterdiği saptanmıştır. XV. yüzyılda, ilk örnekleri Abdülkâdir Merâgî’ye atfolunan 3 esere rastlamaktayız. XVII. yüzyılda 19, XVIII. yüzyılda 60 ve XIX. yüzyılda Zekâî Dede’ye ait eserlerle beraber 65 adet olmak üzere 147 adet Yürük Semâî formunda eser görülmektedir.

Şekil 4.1. Yüzyıllara Göre Yürük Semâî Formunda Bestelenmiş Eser Sayısı

4.3. “Yürük Semâî Formunu Hangi Bestekârlar Tercih Etmiştir?” Alt Problemine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

“Yürük Semâî Formunu hangi bestekârlar tercih etmişlerdir?” alt problemine yönelik yapılan arşiv taramasında elde edilen kaynak nüshalara bakıldığında, Yürük Semâî formunda en çok XIX. Yüzyıl bestekârları Hâmmâmizâde İsmâîl Dede Efendi 23, Zekâî Dede 22 adet eser bestelemiştir. Bestekârlar ve Yürük Semâî formunda besteledikleri eserlere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Bestekâr	Eser Sayısı	Bestekâr	Eser Sayısı
Abdülhâlim Ağa	2	İlyâ Efendi	1
Abdülkâdir Merâgî	3	Kara İsmâil Ağa	7
Ahenî Çelebi	1	Kassâmzâde Mehmed Efendi	2
Âmâ Kadri Efendi	2	Kazasker Mustafa İzzet Efendi	1
Baba Nevâî	1	Koca Osman	1
Basra Vâlisi Ali Paşa	1	Küçük İmam Çelebi	1
Bestekârı Meçhûl	1	Küçük Mehmed Ağa	5
Çömlekçizâde Receb Çelebi	1	Mîr Mustafa Efendi	1
Dellâlzâde Hacı İsmâil Dede Efendi	7	Musallî Mustafa Efendi	1
Diyarbakırlı Mahmud Çelebi	2	Müezzinbaşı Hâşim Bey	3
Ebûbekir Ağa	11	Sâdık Ağa	2
Hacı Sâlih Ağa	2	Sinanzâde Mikâil Efendi	1
Hacı Sadullah Ağa	10	Sultan III. Selim	3
Hâfız Post	3	Şâkir Ağa	1
Hâfız Rif'at Efendi	1	Şeştârî Murad Ağa	1
Hâfız Şeydâ Abdurrahîm Dede	1	Şeyhülislâm Esad Efendi	3
Hâfız Şeydâ Abdullah Ağa	2	Tab'î Mustafa Efendi	5
Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi	23	Tanbûrî İsak	3
Hamparsum Limonciyan	4	Vardakosta Seyyid Ahmed Ağa	1
Hâtîpzâde Osman Efendi	1	Zaharya	1
Hekimbaşı Aziz Efendi	2	Zekâi Dede	22

Tablo 4.1. Yürük Semâî Formu Bestekârları ve Eser Sayıları

4.4. “Yürük Semâî Formunda Kullanılan Vezinler Nelerdir?” Alt

Problemine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

“Yürük Semâî formunda kullanılan vezinler nelerdir?” alt problemine yönelik yapılan araştırmada birinci olarak en çok 59 adet ile güftesinde *Hezec* bahirinde *Mef'ûlü Mefâilü Mefâilü Feülün* vezin kalıbını kullanan esere rastlanılmıştır. İkinci olarak da 11 adet ile güftesinde *Remel* bahirinde *Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Feilâtün Feilün (Fa'lün)* vezin kalıbını kullanan esere rastlamaktayız. Üçüncü olarak da 10 adet ile güftesinde *Müctes* bahirinde *Mefâilün Feilâtün Mefâilün Feilün (Fâ'lün)* vezin kalıbını kullanan esere rastlanılmıştır.

Vezin Kalıbı	Bahir	Eser Sayısı
Mef'ûlü Mefâilü Mefâilü Feülün	Hezec	59
Mefâilün Feülün Mefâilün Feülün	Hezec	2
Mef'ûlü Mefâilün Feülün	Hezec	2
Mef'ûlü Mefâilün Feülün	Hezec	2

Mefâilün Mefâilün Mefâilün Feûlün	Hezec	3
Feilâtün Feilâtün Feilün	Hezec	1
Mef'ûlü Mefâilü Mefâilü Fa'lün	Hezec	1
Mefâilün Mefâilün Mefâilün Mefâilün	Hezec	1
Mef'ûlü Mefâilü Mefûlü Feûlün	Hezec	2
Feûlün Feûlün Feûlün Feûlün	Mütekârib	1
Fâ'lün Feûlün Fa'lün Feûlün	Mütekârib	1
Fe'ulün Feûlün Feûlün Feûl	Mütekârib	3
Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün	Remel	4
Feilâtün Feilâtün Feilâtün Feilün	Remel	2
Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Feilâtün Feilün (Fâ'lün)	Remel	6
Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Feilâtün Feilün (Fa'lün)	Remel	11
Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün	Remel	3
Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Fe'ilün (Fâ'lün)	Remel	2
Feilâtün Feilâtün Feilâtün Feilâtün	Remel	1
Mefâilün Feilâtün Mefâilün Feilün (Fâ'lün)	Müctes	10
Mefâilün Feilâtün Mefâilün Feilün (Fa'lün)	Müctes	2
Mefâilün Feilâtün Mefâilün Fâ'lün	Müctes	3
Müfteilün Müfteilün Müfteilün Mefâilün	Rezec	1
Müfteilün Müfteilün Müfteilün Müfteilün	Rezec	3
Mef'ûlü Fâilâtü Mefâilü Fâilün	Muzâri	6
Mefâilün Mefâilün Mefâilün Mefâilün	Muzâri	2
Mef'ûlü Fâilâtü Mefâlü Fâilün	Muzâri	1
Müfteilün Fâilün Müfteilün Fâilün	Münserih	2
Mef'ûlü Mefâilü Mefâilü Feûl	Ahreb	1
Mef'ûlü Mefâilün Mefâilün Fa'	Ahreb	1
Müfteilün Müfteilün Fâilün	Seri	2
Mütefâilün Feûlün Mütefâilün Feûlün	Kâmil	5
Feilâtün (Fâilâtün) Mefâilün Feilün (Fa'lün)	Hafif	1

Tablo 4.2. Yürük Semâî Formundaki Eserlerin Vezin Kalıpları

4.5. “Yürük Semâî Formunda Kullanılan Makamlar Nelerdir?” Alt Problemine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

“Yürük Semâî Formunda kullanılan makamlar nelerdir?” alt problemine yönelik yapılan araştırmada en çok 6 adet ile Hicâz makamında eser verilmiştir. Yürük Semâî formunda kullanılan 85 farklı makam ve bu makamlarda ne kadar eser bestelendiğine dair bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Makam	Eser Sayısı	Makam	Eser Sayısı	Makam	Eser Sayısı
Acem	2	Hicâz Uzzâl	1	Rehavî	1
Acem Aşîrân	2	Hisâr	1	Revnâknümâ	1
Acem Bûselik	1	Hisâr Bûselik	2	Sabâ	4
Acem Kürdî	1	Hüseyinî	4	Sabâ Bûselik	1
Arazbâr	2	Hüseyinî Aşîrân	2	Sabâ Zemzeme	1
Arazbâr Bûselik	1	Hüzzâm	3	Sazkâr	1
Bayâtî	4	Irâk	2	Segâh	2
Bayâtî Arabân	2	Isfahân	3	Sîpihr	1
Bayâtî Bûselik	1	Isfahâne	1	Sultanî Irâk	1
Bestenigâr	2	Karcıgâr	3	Sultâniyegâh	1
Bûselik	2	Kürdî	1	Sûz-i Dil	1
Bûselik Aşîrân	1	Mâhûr	4	Sûz-i Dilârâ	1
Beste Isfahân	1	Mâhûr Bûselik	2	Sûzinâk	3
Büzürg	1	Muhayyer	1	Şeddi Arabân	1
Dilkeşhaverân	2	Muhayyer Bûselik	1	Şehnâz	2
Dügâh	3	Muhayyer Sünbûle	1	Şehnâz Bûselik	3
Dügâh Mâye	1	Muhayyer Kürdî	1	Şevkefzâ	1
Evc	3	Müstear	1	Şevkutarâb	1
Evcârâ	1	Nevâ	3	Şîvenümâ	1
Evc Bûselik	1	Nevâ Bûselik	2	Tâhir	1
Ferahfezâ	1	Nevâ Kürdî	1	Tâhir Bûselik	1
Ferahnâk	2	Neveser	1	Tarz-1 Cedîd	1
Gerdâniye	2	Nihavend-i Kebîr	1	Tarz-1 Nevîn	1
Gülizâr	1	Nikriz	2	Uşşâk	4
Hicâz	6	Nişâburek	2	Vech-i Arazbâr	1
Hicâz Aşîrân	1	Nühüft	3	Yegâh	2
Hicâz Bûselik	1	Pesendîde	1	Zâvil	1
Hicâz Hümâyûn	1	Rast	4		
Hicâzkâr	3	Rast-1 Cedîd	1		

Tablo 4.3. Yürük Semâî Formunda Kullanılan Makamlar

4.6. “Yürük Semâî Formunun Mevcut Kaynaklarda Belirtilenlerden Başka Farklı İşleyiş Şekilleri Var Mıdır?” Alt Problemine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

“Yürük Semâî formunun mevcut kaynaklarda belirtilenlerden başka farklı işleyiş şekilleri var mıdır?” alt problemine yönelik yapılan araştırma neticesinde, formların biçimini ve işleyişini belirleyen güfte, ezgi ve terennüm unsurlarının birbirleriyle

olan münasebetleri doğrultusunda Yürük Semâî formunun 50 adet *murabba*, 87 adet de *nâkış* işleyişte eserinin olduğu görülmüş; ayrıca mısra sayılarına göre 5 adet *müsennâ*, 1 adet *müselles*, 1 adet *müseddes*, 1 adet *Müsemmen*, 1 adet *mütessa*, 1 adet de *muaşşer* güfteye sahip olanlar ile toplamda 147 adet eser saptanmıştır. Bu işlem, formun ilk örneklerinin atfedildiği XV. yüzyıl bestekârı Abdülkâdir Merâgî'den, klâsiğin son temsilcisi olarak kabul görmüş XIX. yüzyıl bestekârı Zekâî Dede'ye kadar olan dönemde bestelenmiş eserler üzerinden gerçekleştirilmiştir. Klâsiğin son temsilcisi olarak kabul görmesi sebebiyle Zekâî Dede'nin eserleri de değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Bu eserler işleyiş şekillerine göre tasnif edilerek tablolar hâlinde sunulmuştur.

4.6.1. Murabba İşleyişteki Eserler

Murabba kelimesi için internet sitesinde Türk Dil Kurumu eski bir sıfat olarak “dört şeyden oluşan, dörtlü”, edebiyat kapsamında da “dört dizeli bentlerden oluşan divan edebiyatı şiiri” (Türk Dil Kurumu, t.y.) tanımlaması yapmıştır. Haluk İpekten'e göre *murabba* aynı vezindeki dörder mısralık bendlerin birleşmesiyle oluşmuş nazım şeklidir (İpekten, 1985: 110).

Yürük Semâî formu ile ilgili kaynaklara bakıldığında da formun genel olarak *Murabba* ve *Nâkış* işleyişlerinden bahsedilmiş olduğu görülmektedir. *Murabba* işleyişin; bir mısra ve devamında gelen bir terennümün hâne olarak sayıldığı ve bu şekilde dört adet hânedan oluştuğu ile ilgili detaylara inilmeden verilen bilgilerle tanımlandığı saptanmıştır.

Araştırmada; her mısradan sonra bir terennümün geldiği, mısran tamamının veya mısraa ait herhangi bir bölümün terennümden önce ve/veya sonra tekrarlanmadığı şekilde işleyiş gösteren eserler, *Murabba* işleyişteki eserler dahilinde *sâde işleyiş* başlığı altında değerlendirilmiştir. Üçüncü mısraların meyânâneyi teşkil etmesi sebebiyle devamında gelen terennümün diğer mısra sonlarındaki terennümlerden farklı bir ezgiye sahip olduğu eserler de *meyân* terennümlüler başlığı altında değerlendirilmiş; mısraların, terennümlerin ve ezgilerin birbirleriyle olan münasebetleri doğrultusunda da eserler uygun başlıklar altında sınıflandırılmıştır. Bu doğrultuda *Murabba* işleyişteki eserler;

1- Sâde işleyiş

- Meyân terennümlüler

- 2- Mısraın ikinci bölümünü mısra sonunda tekrar eden işleyiş
 - 3- Mısraın mısra sonunda tekrar ettiği işleyiş
 - Meyân terennümlüler
 - 4- Mısraın ikinci bölümünü terennüm sonunda tekrar eden işleyiş
 - Meyân terennümlüler
 - 5- Mısraın ikinci ve üçüncü bölümünü terennüm sonunda tekrar eden işleyiş
 - 6- Mısraın tamamını terennüm sonunda tekrar eden işleyiş
 - Meyân terennümlüler
 - 7- Mısraın bir bölümünü ve tamamını terennüm sonunda tekrar eden işleyiş
 - Meyân terennümlüler
 - 8- Mısraın tamamını veya bir bölümünü mısra ve terennüm sonunda tekrar eden işleyiş
 - Meyân terennümlüler
 - 9- Farklı işleyişler
- olmak üzere 9 ana başlık başlık altında analiz edilecektir.

4.6.1.1. Sâde işleyiş

Şehnâz Yürük Semâî - Dem-i Visâl O Şûha İtâbı Neylersin

Bestesi Kara İsmâil Ağa'ya ait olan eserin güftesinin sahibi meçhuldür. Eserin Dârü'l-Elhân külliyyatında nüshası bulunmamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + T1.B

2.A + T1.B

3.C + T1.B

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Dem-i visâli o şûhâ itâbı n'eylersin
Nükûdu eşk-i nisâr et hisâbı n'eylersin
Felekte bir gün ise görmek ey gönül kastın
O mâh-ı pâreyi gör âfitâbı n'eylersin

Vezin: Mefâilün Feilâtün Mefâilün Feilün (Fâ'lün)

Bahir: Müctes Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + T1.B

Dem-i visâl o şûha itabı neylersin **1.A**
Yâr yâr cânım dil li ter dil li ter dil li
te nen te nen tâ dir ney **T1.B**

2.A + T1.B

Nükûd-u eşk-i nisar it hisâbı neylersin **2.A**
Yâr yâr cânım dil li ter dil li ter dil li
te nen te nen tâ dir ney **T1.B**

3.C + T1.B

Felekte bir gün ise görmek ey gönül kastın **3.C**
Yâr yâr cânım dil li ter dil li ter dil li
te nen te nen tâ dir ney **T1.B**

4.A + T1.B

O mah-ı pâreyi gör âfitâbı neylersin **4.A**
Yâr yâr cânım dil li ter dil li ter dil li
te nen te nen tâ dir ney **T1.B**

ŞEHNÂZ YÜRÜK SEMÂÎ
"Dem-i Visâl O Şûha İtâbı N'eylersin"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: KARA İSMAİL AĞA

1.A
2.A
4.A

De mi vi sâ li o şu hâ
Nü kü du eş ki ni sar et
O mâ hi eş pâ re yi gör â
i tâ bı ney ler sin
hi sâ bı ney ler sin
fi tâ bı ney ler sin
yâr yâr câ
nm ter dil li ter dil li ter
dil li te nen te nen tâ dir
ney (saz.....) ney (saz.....) ney SON
Meyan
3.C
Fe lek te bir gün i se gör
mek ey gö nül kas dın
yâr yâr câ

Şekil 4.2. Şehnâz Yürük Semâî, Kara İsmâil Ağa

nim ter dil li ter dil li ter

dil li te nen te nen tâ dir ney (saz.....)

Dem-i visâl o şûha itabı n'eylersin
 Nükûd-u eşk-i nisar it hisâbı n'eylersin
 Felekte bir gün ise görmek ey gönül kastın
 O mah-ı pâreyi gör âfitâbı n'eylersin

Terennüm:
 Yâr yâr cânım dil li ter dil li ter dil li
 te nen te nen tâ dir ney

Şekil 4.2. (devam)

Ferahnâk Yürük Semâî - Bir Dilbere Dil Düştü Ki Mahbûb-ı Dilimdir

Bestesi Şâkir Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

- 1.A + T1.B
- 2.A + T1.B
- 3.C + T1.B
- 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Bir dilbere dil düştü ki mahbûb u dilimdir
 Reftârı güzel kâmet ar ar bedelimdir
 Tî-yi nigh-i gamzesi ger eylese tesîr
 Cânımdan n'ola hayli zamândır emelimdir

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + T1.B

Bir dilbere dil düştü ki mahbûb-ı dilimdir **1.A**

*Gel gel gel gel gülüm ey dil sana hayrân ey meh-i devrân dil sana hayrân lûtfeyle
aman bendene ey nazlı cenân vay T1.B*

2.A + T1.B

Reftârı güzel kâmeti ar'ar bedelimdir **2.A**

*Gel gel gel gel gülüm ey dil sana hayrân ey meh-i devrân dil sana hayrân lûtfeyle
aman bendene ey nazlı cenân vay T1.B*

3.C + T1.B

Tîr-i nıgeh-i gamzesi ger eylese tesir **3.C**

*Gel gel gel gel gülüm ey dil sana hayrân ey meh-i devrân dil sana hayrân lûtfeyle
aman bendene ey nazlı cenân vay T1.B*

4.A + T1.B

Cânımda n'ola hayli zamandır emelimdir **4.A**

*Gel gel gel gel gülüm ey dil sana hayrân ey meh-i devrân dil sana hayrân lûtfeyle
aman bendene ey nazlı cenân vay T1.B*

FERAHNÂK YÜRÜK SEMÂÎ
"Bir Dilbere Dil Düştü Ki Mahbûb-ı Dilimdir"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ŞÂKİR AĞA

1.A
2.A
4.A

Bir dil be re dil düş dü ki mah bû bı di lim dir
Ref tâ rı gü zel kâ me ti ar' ar be de lim dir
Câ nım da n'ola hay li za man dir e me lim dir

T1.B

Gel gel gel

gel gü lüme y Dil sa na hay ran
ey me hi dev ran dil sa na hay
ran Saz ----- Lût fe y le a man ben de ne ey naz lı ce nan

Başa Meyân'a Karar 3.C

vay vay Saz ----- vay Tî ri ni ge hi gam ze si ger

1. 2.

ey le se te sır sır

Bir dilbere dil düşdü ki mahbûb-ı dilimdir Terennüm:
Reftârı güzel kâmeti ar'ar bedelidir Gel gel gel gel gülüm ey
Tîr-i nıgeh-i gamzesi ger eylese tesir Dil sana hayrân ey meh-i devrân dil sana hayrân
Cânımda n'ola hayli zamandır emelimdir Lûtfeyle aman bendene ey nazlı cenân vay

Şekil 4.3. Ferahnâk Yürük Semâî, Şâkir Ağa

Hicâzkâr Yürük Semâ - Bülbül Gibi Pür Oldu Cihan Nağmelerimden

Bestesi Zekâi Dede'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 9 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'lelhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + T1.B

2.A + T1.B

3.C + T1.B

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Bülbül gibi pür oldu cihân nağmelerimden
Hiç bûy-ı vefâ görmedim ol verd-i terimden
Nerm eyleyemez seng-i dil-i yâr eğerçi
Hâkister olur çerh-i kemîne şererimden

Vezi: Mef'ûlü Mefâilü Mefâilü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + T1.B

Bülbül gibi pür oldu cihân (1.A¹a)

nağmelerimden (1.A²b)

nağmelerimden (1.A²c)

Gel serv-i revân gel gonca dehân gel kâşî keman keman keman aman gel

T1.B

2.A (2.A¹a + 2.A²b + 2.A²c) + T1.B

Hiç bûy-ı vefâ görmedim ol (2.A¹a)

verd-i terimden (2.A²b)

verd-i terimden (2.A²c)

Gel serv-i revân gel gonca dehân gel kâşî keman keman keman keman aman gel

T1.B

3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b} + 3.C^{2c}) + T1.B

Nerm eyleyemez seng-i dil-i (3.C^{1a})

yâri eğerçi (3.C^{2b})

(ah) yâri eğerçi (3.C^{2c})

Gel serv-i revân gel gonca dehân gel kâşî keman keman keman keman aman gel

T1.B

4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b} + 4.A^{2c}) + T1.B

Hâküster olur çerh-i kemî (4.A^{1a})

ne şererimden (4.A^{2b})

ne şererimden (4.A^{2c})

Gel serv-i revân gel gonca dehân gel kâşî keman keman keman keman aman gel

T1.B

HİCAZKÂR YÜRÜK SEMÂÎ
"Bülbül Gibi Pür Oldu Cihan Nağmelerimden"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ

1.A
2.A
4.A

Bül bül gi bi pür ol du ci hân nağ me le rim
Hiç bû yi ve fâ gör me dim ol ver di te rim
Hâ küs ter o lur çer hi ke mî ne şe re rim

den den nağ me le rim den
den den ver di te rim den
den den ne şe re rim den

T1.B

Gel ser vü re vân Gel gon ca de hân Gel

kâ şı ke mân ke mân ke mân ke mân a man gel

D.C. SON

3.C

Ner mey le ye mez sen gi di li yâ ri e ğer

çi ah yâ ri e ğer çi

Bülbül gibi pür oldu cihân nağmelerimden
Hiç bû-yi vefâ görmedim ol verd-i terimden
Nerm eyleyemez seng-i dil-i yâri eğerçi
Hâküster olur çerh-i kemîne şererimden

Terennüm:
Gel serv-i revân gel gonca dehân
Gel kâşî keman keman keman keman aman gel

Şekil 4.4. Hicâzkâr Yürük Semâî, Zekâî Dede

MURABBA İŞLEYİŞ				
Sâde İşleyiş				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Dem-i visâli o şühâ itâbı n'eylersin	Kara İsmâil Ağa	Şehnâz	18. yy.
2.	Bir Dilbere Dil Düştü Ki Mahbûb-ı Dilimdir	Şâkir Ağa	Ferahnâk	19. yy.
3.	Bülbül Gibi Pür Oldu Cihan Nağmelerimden	Zekâi Dede	Hicâzkâr	19. yy.

Tablo 4.4. Murabba işleyiş; sâde işleyiş

4.6.1.1.1. Meyân terennümlüler

Acem Aşîrân Yürük Semâî – Bileydi Dil Gibi Dilber Gâm-ı Cihân Nicedir

Bu eser notalarda, başta güfte mecmûaları olmak üzere son iki yüz yıldır kaleme alınan hemen tüm kitap ve mecmualarda İtrî'ye ait olarak gösterilmiştir. Fakat Hâfız Post'un kendi mecmuasında ve çağdaşı olan diğer kaynaklarda belirtildiği üzere eser Hâfız Post'a aittir. Sâdece bir mecmûada eser Hasan Ağa'ya ait olarak kaydedilmiştir. Eserin güftesi İsmetî'ye aittir (Korkmaz & Özpekel, 2018). 2 adet nüshası bulunan eserin Dârü'l-Elhan külliyyatında nüshası bulunmamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + T1.B

2.A + T1.B

3.C + T1.D

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Bileydi dil gibi dilber gâm-ı cihân nicedir

Bileydi çeşm-i şive-i beyân nicedir

Şikâyetin sakın ey nâle duymasın dildâr

Zamân ola diye şâyed o destân nicedir

Veze: Mefâilün Feilâtün Mefâilün Feilün (Fâ'lün)

Bahir: Müctes Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + T1.B

Bileydi dil gibi dilber gam-ı cihân nicedir (yâr le lel li vay) **1.A**

*Yâ le lel le lel li te re le lel le lel li ah ah cânım yâ le lel le lel li te re le lel le lel li
dost lel lel lel li ye le ye lel li te re li vay* **T1.B**

2.A + T1.B

Bileydi çeşn-i şive-i beyân nicedir (yâr le lel li vay) **2.A**

*Yâ le lel le lel li te re le lel le lel li ah ah cânım yâ le lel le lel li te re le lel le lel li
dost lel lel lel li ye le ye lel li te re li vay* **T1.B**

3.C + T1.D

Şikâyetin sakın ey nâle duymasın dildâr (yâr le lel li vay) **3.C**

*Yâ le lel le lel li te re le lel le lel li ah ah cânım yâ le lel le lel li te re le lel le lel li
dost lel lel lel li ye le ye lel li te re li vay* **T1.D**

4.A + T1.B

Zaman ola diye şâyed o destan nicedir (yâr le lel li vay) **4.A**

*Yâ le lel le lel li te re le lel le lel li ah ah cânım yâ le lel le lel li te re le lel le lel li
dost lel lel lel li ye le ye lel li te re li vay* **T1.B**

ACEM AŞİRÂN YÜRÜK SEMÂİ
"BİLEYDİ DİL GİBİ DİLBER"

Usûl: Sengîn Semâi

BESTE: HÂFİZ POST
GÜFTE: İSMETİ

1.A
2.A
4.A

Bİ LEY Dİ DİL Gİ Bİ DİL BER GA MI Cİ HÂN
Bİ LEY Dİ Dİ ÇEŞ Nİ İ Şİ VE İ BE YÂN
ZA MAN O LA Dİ YE ŞÂ YED O DES TÂN

Nİ CE DİR YÂR LE LEL Lİ VAY
Nİ CE DİR
Nİ CE DİR

T1.B

YÂ LE LEL LE LEL Lİ TE RE LE LEL
LE LEL Lİ AII AII
CÂ NİM YÂ LE LEL
LE LEL Lİ TE RE LE LEL LE LEL Lİ
DOST LEL LEL
LE LEL Lİ YE LE YE LEL Lİ TE RE Lİ
3.C
VAY Şİ KÂ YE TIN SA KIN EY NÂ LE

Şekil 4.5. Acem Aşîrân Yürük Semâî, Hâfîz Post

DUY MA SIN DİL DÂR YÂR LE LEL Lİ
 VAY YÂ LE LEL LE Lİ VAY
 TE RE LEL LE Lİ VAY AH
 AH CÂ NİM
 YÂ LE LEL LE LEL Lİ TE RE LE LEL
 LE LEL Lİ DOST LEL LEL
 LEL LE Lİ YÂ LE YE LEL Lİ TE RE Lİ VAY

Bileydi dil gibi dilber gam-ı cihân nice dir
 Bileydi çeşn-i şive-i beyân nice dir
 Şikâyetin sakın ey nâle duymasın dildâr
 Zaman ola diye şâyed o destan nice dir

Terennüm:
 Yâ le le l le l li te re le le l le l li
 Ah ah cânım yâ le le l le l li te re le le l le l li
 Dost le l le l li ye le ye le l li te re li vay

Şekil 4.5. (devam)

Rast Yürük Semâî - Gelse O Şûh Meclise Nâz-ü Tegâfûl Eylese

Bestesi Hâfız Post'a ait olan eserin güftesi Behçetî Çelebi'ye aittir. Eser Dârü'l-Elhân külliyyatında 207 numaralı nüshası ile mevcuttur.

Eserin formülü:

1.A + T1.B + T2.C

2.A + T1.B + T2.C

3.D + T1.E + T2.C

4.A + T1.B + T2.C

Eserin güftesi:

Gelse o şûh meclîse naz u tegâfûl eylese
Reng-i hicâb-1 ârızı meclîsi gül gül eylese
Tan ger-i riyâz-1 huld olur idi vücûh ile
Âşık-1 zârı gülşen-i vashına bülbül eylese

Vezi: Müfteilün Müfteilün Müfteilün Mefâilün

Bahir: Rezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + T1.B + T2.C

Gelse o şûh meclise nâz ü tegâfûl eylese **1.A**
Tir ye le lel le le le le le le le le le li **T1.B**
Cânım ye le lel le le le lel le le le li **T2.C**

2.A + T1.B + T2.C

Reng-i hicâb-1 ârızı meclisi gül gül eylese **2.A**
Tir ye le lel le le le le le le le le le li **T1.B**
Cânım ye le lel le le le lel le le le li **T2.C**

3.D + T1.E + T2.C

Tâ'n ger-î riyâz-1 huld olur idi vücûh ile **3.D**
Tir ye le lel le le le le le le le le le li **T1.E**
Cânım ye le lel le le le lel le le le li **T2.C**

4.A + T1.B + T2.C

Âşık-1 zârı gülşen-i vashına bülbül eylese **4.A**
Tir ye le lel le le le le le le le le le li **T1.B**
Cânım ye le lel le le le lel le le le li **T2.C**

RAST YÜRÜK SEMÂÎ
"Gelse O Şûh Meclise Nâz ü Tegâfûl Eylese"

BESTE: HÂFIZ POST
GÜFTE: BEHÇETİ ÇELEBİ

Usûlü: Yürük Semâî

1.A

Gel se o şû hi mec li se nâ zü te gâ fül ey le se
Â şı kî zâ rı gül şe ni vas lı na bül bül ey le se

T1.B

Tir ye le lel le le le le le le le le le li

T2.C

Ca nm ye le lel le le le lel le lel le li

SON

Saz-----|

2.A

Ren gi hi câ bı â rî zı mec li si gül gül ey le se

T1.B

Tir ye le lel le le le le le le le le li

T2.C

Ca nm ye le lel le le le lel le le le li

Saz-----|

3.D

Tâ nı ge ri ri yâ zı huld o lur i di vü cûh i le

T1.E

Tir ye le lel le le le le le le le le li

T2.C

Ca nm ye le lel le le le lel le le le li

Saz-----|

Gelse o şûh meclise nâz ü tegâfûl eylese
Reng-i hicâb-ı ârizı meclisi gül gül eylese
Tân-ı geri riyâz-ı huld olur idi vücûh ile
Âşık-ı zârı gülşen-i vaslına bülbül eylese

Terennüm:
Tir ye le lel le le le le le le le li
Cânım ye le lel le le le lel le le li

Şekil 4.6. Rast Yürük Semâî, Hâfız Post

Bayâtî Yürük Semâî – Meskenimiz Kûşe-i Meyhânedir

Bestesi Musallî Mustafa Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür. Eserin 4 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü şu şekildedir:

1.A + T1.B + T2.C

2.A + T1.B + T2.C

3.D + T1.E + T2.C

4.A + T1.B + T2.C

Eserin mevcut nüshaları arasında diğerlerine göre daha eski bir kaynaktan yazıldığı saptanan nüsha, Ahmet Hatipoğlu⁷'nin Dr. Duphi Ezgi'nin 5 ciltlik *Nazarî ve Amelî Türk Mûsikîsi* kitabının üçüncü cildinin 217. sayfasında yer alan örneğinden yararlanarak yazdığını belirttiği nüshadır. Üstelik yararlanılan nüsha haricindeki nüshalarda eser, *nâkış* işleyiş gösterecek şekilde yazılmıştır. Birinci ve ikinci mısradan sonra terennüm gelmiş, devamında *meyân* niteliği taşıyan üçüncü mısra ve birinci ile ikinci mısraın ezgisiyle de dördüncü mısra gelmiştir. En sonda da terennüm ile eser karar etmiştir. Fakat yararlanılan nüshada eser *murabba* işleyiş göstermektedir. Üstelik Ezgi, aynı kitabının Yürük Semâî formunun on üç farklı işleyişini târif ettiği bölümde, ilgili eseri on ikinci şekle örnek olarak vermiştir. Bu on ikinci şeklin târifine bakıldığında *murabba* işleyişten bahsettiği kolayca anlaşılmaktadır. Her ne kadar eser mevcut nüshalarda, Dr. Suphi Ezgi'ninki de dahil *nâkış* olarak belirtilmiş ise de, eserin seyrine ve Ezgi'nin *murabba* işleyişe uygun târifine uygun olması sebebiyle araştırmamızda *murabba* olarak kabul edilmiştir.

Eserin güftesi:

⁷ 25 Eylül 1933 Burdur doğumlu olan sanatçı Ankara Radyosu'nda kudümzen, tonmayster olarak görev yaptı. Sonraları radyonun Türk Mûsikîsi Müdürlüğü görevini üstlendi. Farklı sanat kurullarında uzman olarak görev aldı, konservatuar hocalığı yaptı. Şefliğini yaptığı Klâsik Koro ve Tasavvuf Korosu ile yurtiçinde ve yurt dışında sayısız konserler verdi. Dinî ve din dışı mûsikî alanında sayısız besteler yaptı. Devlet kademelerinden ödüller aldı. 2015 yılında Ankara'da vefat etti.

Meskenimiz gûşe-i meyhânedir
Sohbetimiz yâr ile rindânedir
Bağlanalı silsile-i zülfüne
Dâm-ı dilim beste-i dîvânedir

Vezi: Müfteilün Müfteilün Fâilün

Bahir: Seri Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + T1.B + T2.C

Meclisimiz kûşe-i meyhânedir

Ten nen ni te nen ten nen ni te nen te nen tâ dir ney T1.B

*Kurbân kurbân kurbân-ı tüem vay hayrân hayrân hayrân-ı tüem vay üftâde menem
bî-çâre menem sâd-pâre dilem vay T2.C*

2.A + T1.B + T2.C

Sohbetimiz yâr ile rindânedir **2.A**

Ten nen ni te nen ten nen ni te nen te nen tâ dir ney T1.B

*Kurbân kurbân kurbân-ı tüem vay hayrân hayrân hayrân-ı tüem vay üftâde menem
bî-çâre menem sâd-pâre dilem vay T2.C*

3.D + T1.E + T2.C

Bağlanalı silsile-i zülfüne **3.D**

Ten nen ni te nen ten nen ni te nen te nen tâ dir ney T1.E

*Kurbân kurbân kurbân-ı tüem vay hayrân hayrân hayrân-ı tüem vay üftâde menem
bî-çâre menem sâd-pâre dilem vay T2.C*

4.A + T1.B + T2.C

Dâm-ı dilim beste-i dîvânedir

Ten nen ni te nen ten nen ni te nen te nen tâ dir ney T1.B

*Kurbân kurbân kurbân-ı tüem vay hayrân hayrân hayrân-ı tüem vay üftâde menem
bî-çâre menem sâd-pâre dilem vay T2.C*

BAYÂTÎ YÜRÜK SEMÂÎ
"Meclisimiz (Meskenimiz) Kûşe-i Meyhânedir"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: MUSALLÎ MUSTAFA EFENDÎ

1.A
2.A
4.A

Mec li si miz kû şe i mey hâ ne dir ey yâr yâr yâr
Soh be ti miz yâr i le rin dâ ne dir ey yâr yâr yâr
Dâm ı di lim bes te i dî vâ ne dir ey yâr yâr yâr

T1.B

Ten nen ni te nen ten nen ni te nen te nen ta dir ney

T1.C

Kur ban kur ban kur ba nı tü em vay Hay ran hay ran hay ra nı tü em
vay Saz-----! Üf tâ de me nem bî çâ re me nem sad pâ re di lem vay

Üf tâ de me nem bî çâ re me nem sad pâ re di lem
vay Saz-----! | **Başa** | Meyân'a
SON
vay Saz-----! |

3.D

Bağ la na lı sil si le i zül fû ne ey yâr yâr yâr

T1.E

Tennenni te nen ten nen ni te nen te nen ta dir ney Kur ban kur ban

T2.C

kur ba nı tü em vay Hay ran hay ran hay ra nı tü em vay Saz-----!
Üf ta de me nem bî çâ re me nem sad pâ re di lem vay
1. | 2. D.C. |
vay Saz-----!

Meclisimiz kûşe-i meyhânedir
Sohbetimiz yâr ile rindânedir
Bağlanalı silsile-i zülfüne
Dâm-ı dilim beste-i divânedir

Terennum:
Ten nen ni te nen ten nen ni te nen te nen tâ dir ney
Kurbân kurbân kurbân-ı tüem vay
Hayrân hayrân hayrân-ı tüem vay
Üftâde menem bî-çâre menem sâd-pâre dilem vay

Şekil 4.7. Bayâtî Yürük Semâî, Musallî Mustafa Efendi

Sabâ Zemzeme Yürük Semâ - Gel Şâh-1 Cihânım Gidelim Gülşene Biz De

Bestesi Hacı Sadullah Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 3 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + T1.B + T2.C

2.A + T1.B + T2.C

3.D + T1.E + T2.C

4.A + T1.B + T2.C

Eserin güftesi:

Gel şâh-1 cihânım gidelim gülşene biz de
Mehtâb idelim mâha salı işte denizde
Lûtf eyle kadem-rence kılıp şâkir-i zâre
Hem-bezm olalım bir gece gel zemzememizde

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + T1.B + T2.C

Gel şâh-1 cihânım gidelim gülşene biz de **1.A**
Gel gel serv-i revânım gel gel gonca dehânım
Ah ah dil sana hayran cân sana kurban
*Bendene fermân senin gel cânım gel **T1.B***
*Râhına kurban olayım gel cânım gel **T2.C***

2.A + T1.B + T2.C

Mehtâb idelim mâha salı işte denizde **2.A**
Gel gel serv-i revânım gel gel gonca dehânım
Ah ah dil sana hayran cân sana kurban

Bendene fermân senin gel cânım gel T1.B
Râhına kurban olayım gel cânım gel T2.C

3.D + T1.E + T2.C

Lûtf eyle kadem-rence kılıp Şâkir-i zâre **3.D**
Gel gel serv-i revânım gel gel gonca dehânım
Ah ah dil sana hayran cân sana kurban
Bendene fermân senin gel cânım gel T1.E
Râhına kurban olayım gel cânım gel T2.C

4.A + T1.B + T2.C

Hem-bezm olalım bir gece gel zemzememizde **4.A**
Gel gel serv-i revânım gel gel gonca dehânım
Ah ah dil sana hayran cân sana kurban
Bendene fermân senin gel cânım gel T1.B
Râhına kurban olayım gel cânım gel T2.C

SABÂ ZEMZEME YÜRÜK SEMÂÎ
"Gel Şâh-ı Cihânım Gidelim Gülşene Biz De"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HACI SÂDULLAH AĞA

1.A
2.A
4.A

Gel şa hı ci ha nım gi de lim ah ah
tâb e de lim mâ ha sa lı ah ah
bezm o la lım bir ge ce gel ah ah

T1.B
gül şe ne biz de Gel gel
iş te de niz de
zem ze me miz

ser vi re va nım gel gel
gon ca de ha nım ah Ah dil sa na hay
ran can sa na kur ban Bende ne fer man se nin

T2.C
gel ca nım Râ hı na kur ban o la yım gel ca nım

Nakarat'a Meyân'a 3.D Karar
gel Mch gel Lût gel
fey le ka dem ren ce kı lıp ah ah
Şâ ki ri zâ re Gel gel
ser vi re va nım ah ah dil sa na hay
ran can sa na kur ban ben de ne fer

Şekil 4.8. Sabâ Zemzeme Yürük Semâî, Hacı Sadullah Ağa

T2.C

man se nin gel ca nim gel Râ hı na kur ban o la yım

gel ca nim gel Hem

Gel şâh-ı cihânım gidelim gülşene biz de
 Mehtâb idelim mâha salı işte denizde
 Lûtf eyle kadem-rence kılıp Şâkir-i zâre
 Hem-bezm olalım bir gece gel zemzememizde

Terennüm:
 Gel gel serv-i revânım gel gel gonca dehânım
 Ah ah dil sana hayran cân sana kurban
 Bendene ferman senin gel cânım gel
 Râhına kurban olayım gel cânım gel

Şekil 4.8. (devam)

Yegâh Yürük Semâî - Bülbülüm Bir Güle Kim Şevkımı Efvân Eyler

Bestesi Dellâlzâde Hacı İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesi Yahyâ Nâzîm Efendi'ye aittir. Eserin 7 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

- 1.A + T1.B
- 2.A + T1.B
- 3.C + T1.D
- 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Bülbülüm bir güle kim şevkimi efvân eyler
 Hasret-i l'âl-i lebi goncayı dilhûn eyler
 Dili bir ahd-şiken yâre düşürdüm ki Nazîm
 Beni hep v'âde-i ferdâ ile memnûn eyler

Veze: Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Feilâtün Feilün (Fa'lün)

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + T1.B

Bülbülüm bir güle kim şevkımı efzûn eyler **1.A**

*Beli beli dost kâmet-i ar-ar vechi münevver perçemi sümbül, rûhi gül, lebleri
müldür a cânım gel gel gel gülüm, gel sana bu cân-û dili verdim ey şeh-i devrân ah
ah T1.B*

2.A + T1.B

Hasret-i lâl-i lebi goncayı dilhûn eyler **2.A**

*Beli beli dost kâmet-i ar-ar vechi münevver perçemi sümbül, rûhi gül, lebleri
müldür a cânım gel gel gel gülüm, gel sana bu cân-û dili verdim ey şeh-i devrân ah
ah T1.B*

3.C + T1.D

Dili bir ahd-şiken yâre düşürdüm ki Nâzîm **3.C**

*Beli beli dost kâmet-i ar-ar vechi münevver perçemi sümbül, rûhi gül, lebleri
müldür a cânım gel gel gel gülüm, gel sana bu cân-û dili verdim ey şeh-i devrân ah
ah T1.B*

4.A + T1.B

Beni hep vâ'de-i ferdâ ile memnûn eyler **4.A**

*Beli beli dost kâmet-i ar-ar vechi münevver perçemi sümbül, rûhi gül, lebleri
müldür a cânım gel gel gel gülüm, gel sana bu cân-û dili verdim ey şeh-i devrân ah
ah T1.B*

YEGÂH YÜRÜK SEMÂÎ
"Bülbülüm Bir Güle Kim Şevkımı Ezfûn Eyleyler"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: DELLÂLZÂDE HACI İSMÂİL DEDE EFENDİ
GÜFTE: YAHYÂ NÂZİM EFENDİ

1.A
2.A
4.A

Âh Bül bü lüm bir gü le kim şev kı mı ef zûn ey ler
Âh Has re ti lâ li le bi gon ca yı dil hûn ey ler
Âh Be ni hep vâ de i fer dâ i le mem nûn ey ler

T1.B

Be li be li dost Kâ me ti ar' ar
vec hi mü nev ver per çe mi sün bül rû hi gül leb le ri mül
dür a ca nim gel gel gel gü lüm gel
sa na bu câ nû di li ver dimey şe hi dev rân
ah ah ey şe hi hû bân SON

3.C

Âh Di li bir ah di ši ken yâ re dü şür düm ki Nâ zîm

T1.D

Be li be li dost Kâ me ti ar' ar
vec hi mü nev ver per çe mi sün bül rû hi gül leb le ri mül

Şekil 4.9. Yegâh Yürük Semâî, Dellâlzâde Hacı İsmail Dede Efendi

dür a câ nm gel gel gel gülüm gel

sa na bu câ nû di li ver dimey şe hi dev rân

ah ah ey şe hi hû bân

Bülbülüm bir güle kim şevkımı ezfûn eyler
 Hasret-i lâl-i lebi gonca'yı dilhûn eyler
 Dili bir ahd-şiken yâre düşürdüm ki Nâzîm
 Beni hep vâ'de-i ferdâ ile memnûn eyler.

Terennüm:
 Beli beli dost kâmet-i ar-ar vechi münevver
 Perçemi sümbül, rûhi gül, lebleri müldür a cânım
 Gel gel gel gülüm, gel sana bu cân-û dili verdim
 Ey şe-hi devrân ah ah

Şekil 4.9. (devam)

Nevâ Bûselik Yürük Semâî - Ne Geçti Bir Sözüm Ol Mest-i Nâza

Bestesi Zekâi Dede'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

- 1.A + T1.B
- 2.A + T1.B
- 3.C + T1.D
- 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Ne geçti bir sözüm ol mest-i nâza
 Ne rağbet kıldı âgûş-ı niyâza
 Cihânda görmedim ben böyle zâlim
 Ne feryâda bakar ne âh u zâra

Vezi: Feûlün Feûlün Feûlün Feûl

Bahir: Mütekârib Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + T1.B

Ne geçti bir sözüml ol mest-i nâza **1.A**

Te re lel le lel le le lel le le le li serv-i nâz etme nâz n'ola etsen keşf-i râz **T1.B**

2.A + T1.B

Ne rağbet kıldı âgûş-ı niyaza **2.A**

Te re lel le lel le le lel le le le li serv-i nâz etme nâz n'ola etsen keşf-i râz **T1.B**

3.C + T1.D

Cihânda görmedim ben böyle zâlim **3.C**

Te re lel le lel le le lel le le le li serv-i nâz etme nâz n'ola etsen keşf-i râz **T1.D**

4.A + T1.B

Ne feryâda bakar ne âh u zâra **4.A**

Te re lel le lel le le lel le le le li serv-i nâz etme nâz n'ola etsen keşf-i râz **T1.B**

NEVÂ BÛSELİK YÛRÛK SEMÂÎ
"Ne Geçti Bir Sözüml Ol Mest-i Nâza"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ

1.A
2.A
4.A

Ne geç ti bir sö züm ol mes ti nâ za
Ne rağ bet kıl dı â gû şı nî yâ za
Ne fer yâ da ba kar ne â hû zâ ra

T1.B

Te re lel le lel lel le lel lel le le lel li

Ser vi nâz et me nâz n'ola et sen keş fi râz SON

3.C

Ci hân da gör me dim ben böy le zâ lim

T1.D

Te re lel le lel lel le lel lel le le lel li

Ser vi nâz et me nâz n'ola et sen keş fi râz D.C.

Ne geçti bir sözüml ol mest-i nâza
Ne rağbet kıldı âgûş-ı niyaza
Cihânda görmedim ben böyle zâlim
Ne feryâda bakar ne âh u zâra

Terennüm:
Te re lel le lel lel le lel lel le le lel li
Serv-i nâz etme nâz n'ola etsen keşf-i râz

Şekil 4.10. Nevâ Bûselik Yürük Semâî, Zekâî Dede

MURABBA İŞLEYİŞ				
Sâde İşleyiş				
Meyân Terennümlüler				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Bileydi Dil Gibi Dilber Gâm-ı Cihân Nicedir	Hâfız Post	Acem Aşîrân	17. yy.
2.	Gelse O Şûh Meclise Nâz-ü Tegâfûl Eylese	Hâfız Post	Rast	17. yy.
3.	Meskenimiz Kûşe-i Meyhânedir	Musallî Mustafa Efendi	Bayâtî	18. yy.
4.	Gel Şâh-ı Cihânım Gidelim Gülşene Biz De	Hacı Sadullah Ağa	Sabâ Zemzeme	18. yy.
5.	Bülbülüm Bir Güle Kim Şevkımı Efzûn Eyley	Dellâlzâde Hacı İsmâil Dede Efendi	Yegâh	19. yy.
6.	Ne Geçti Bir Sözüml Ol Mest-i Nâza	Zekâi Dede	Nevâ Büselik	19. yy.

Tablo 4.5. Murabba işleyiş; sâde işleyiş, meyân terennümlüler

4.6.1.2. Mısraın ikinci bölümünü mısra sonunda tekrar eden işleyiş

Gülizâr Yürük Semâî - Bileydi Derd-i Derûnum Ol Fitnecû Dilber

Bestesi Tanbûrî İsak'a ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 4 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü şu şekildedir:

$$1.A (1.A^1a + 1.A^2b + 1.A^2c) + T1.B$$

$$2.A (2.A^1a + 2.A^2b + 2.A^2c) + T1.B$$

$$3.C (3.C^1a + 3.C^2b + 3.C^2c) + T1.B$$

$$4.A (4.A^1a + 4.A^2b + 4.A^2c) + T1.B$$

Eserin güftesi:

Bileydi derd-i derûnum o fitne-cû dilber
O bî-vefâ-yı sitem-ger, o müşg-bû dilber
Sirişk-i çeşmimi görse felek olur giryân
Figân ki bilmedi hâlim o lâle-rû dilber

Veze: Mefâilün Feilâtün Mefâilün Fâ'lün

Bahir: Müctes Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b} + 1.A^{2c}) + T1.B

Bileydi derd-i derûnum (1.A^{1a})

o fitnecû dilber (1.A^{2b})

o fitnecû dilber (1.A^{2c}) 1.A

Cânım ye le lel lel lel li mîrim te re lel lel lel li

Ah ah gel a cânım gel a ömrüm T1.B

2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b} + 2.A^{2c}) + T1.B

O bîvefâ-yı sitemger (2.A^{1a})

o müşk-bû dilber (2.A^{2b})

o müşk-bû dilber (2.A^{2c}) 2.A

Cânım ye le lel lel lel li mîrim te re lel lel lel li

Ah ah gel a cânım gel a ömrüm T1.B

3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b} + 3.C^{2c}) + T1.B

Sirişk-i çeşmimi görse (3.C^{1a})

felek olur giryân (3.C^{2b})

felek olur giryân (3.C^{2c}) 3.C

Cânım ye le lel lel lel li mîrim te re lel lel lel li

Ah ah gel a cânım gel a ömrüm T1.B

4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b} + 4.A^{2c}) + T1.B

Figân ki bilmedi hâlîm (4.A^{1a})

o lâle-rû dilber (4.A^{2b})

o lâle-rû dilber (4.A^{2c})

Cânım ye le lel lel lel li mîrim te re lel lel lel li

Ah ah gel a cânım gel a ömrüm T1.B

GÜLİZÂR YÜRÜK SEMÂÎ
"Bileydi Derd-i Derûnum Ol Fitnecû Dilber"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: TANBÛRÎ İSAK

1.A' a
2.A' a
4.A' a

1.A
2.A
4.A

Bi ley di der di de rû num ah ah Saz-----
O bî ve fâ yı si tem ger ah ah
Fi gân ki bil me di hâ lim ah ah

1.A²b
2.A²b
4.A²b

1.A²c
2.A²c
4.A²c

o fit ne cû dil ber o fit ne cû dil ber
o müş kü bû dil ber o müş kü bû dil ber
o lâ le rû dil ber o lâ le rû dil ber

T1.B

Câ nim ye le lel lel lel li mî rim te re lel lel lel li
ah ah ah

gel a câ num gel a òm rûm Saz----- rûm Saz----- rûm

3.C' a
3.C

Si riş ki çeş mi mi gör se ah ah Saz-----
fe lek o lur gir yan fe lek o lur gir yan

3.C²b
3.C²c

T1.B

Câ nim ye le lel lel lel li mî rim te re lel lel lel li
ah ah ah

gel a câ num gel a òm rûm Saz-----

Bileydi derd-i derûnum o fitnecû dilber
O bîvefâ-yı sitemger, o müşk-bû dilber
Sirişki-i çeşmimi görse felek olur giryan
Figân ki bilmedi hâlim o lâle-rû dilber

Terennüm:
Cânım ye le lel lel lel li mîrim te re lel lel lel li
Ah ah gel a cânım gel a ömrüm

Şekil 4.11. Gülizâr Yürük Semâî, Tanbûrî İsak

Nevâ Yürük Semâî - Ey Gonca-Dehen Âh-1 Seherden Hazer Eyle

Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 6 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserinm formülü:

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + T1.B

2.A (2.A¹a + 2.A²b + 2.A²c) + T1.B

3.C (3.C¹a + 3.C²b + 3.C²c) + T1.B

4.A (4.A¹a + 4.A²b + 4.A²c) + T1.B

Eserin güftesi:

Ey gonca-dehen âh-1 seherden hazer eyle

Âyîne-i mihr-i rûhunu bî-keder eyle

Ey bülbül-i hoş lehçe gezüb nağme serâyân

Her gûşede sad cilve-nümâ işveler eyle

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + T1.B

Ey gonca-dehen âh-1 seherden **(1.A¹a)**

hazer eyle **(1.A²b)**

(ah) hazer eyle **(1.A²c) 1.A**

Yâr yâr yâr beli yârim dost beli mirim ter dil li te nen ter dilli te nen ter dilli te nen

ter dilli te nennâ tene dir ney T1.B

2.A (2.A¹a + 2.A²b + 2.A²c) + T1.B

Âyine-i mihr-i rûhunu bî **(2.A¹a)**

bî keder eyle **(2.A²b)**

bî keder eyle **(2.A²c) 2.A**

3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b} + 3.C^{2c}) + T1.B

Ey bülbül-i hoş-lehçe gezib (3.C^{1a})

nağme-serâyân (3.C^{2b})

nağme-serâyân (3.C^{2c}) 3.C

Yâr yâr yâr beli yârim dost beli mirim ter dil li te nen ter dilli te nen ter dilli te nen ter dilli te nennâ tene dir ney T1.B

4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b} + 4.A^{2c}) + T1.B

Her gûşede sad cilve-nümâ (4.A^{1a})

işveler eyle (4.A^{2b})

işveler eyle (4.A^{2c}) 4.A

Yâr yâr yâr beli yârim dost beli mirim ter dil li te nen ter dilli te nen ter dilli te nen ter dilli te nennâ tene dir ney T1.B

NEVÂ YÜRÜK SEMÂÎ
"Ey Gonca-Dehen Âh-ı Seherden Hazer Eyle"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMMÂMÎZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ

1.A¹a
2.A¹a
4.A¹a

1.A²b
2.A²b
4.A²b

1.A²c
2.A²c
4.A²c

T1.B

Nakarat'a

Meyân'a

Karar

Ey gon ca de hen â hı se her den ha zer ey
yi ne i mih ri rû hu nu bî ke der ey
gü şe de sad cil ve nü mâ iş ve ler ey

le ah ha zer ey le Saz-----
le bî ke der ey le
le iş ve ler ey le

Yâr yâr yâr be li yâ

rim Dost be li mî rim Saz----- Ter

dil li te nen Saz----- Ter dil li te nen Saz----- Ter

dil li te nen Saz----- Ter dil li te nen Saz----- Ter

dil li te nen te nen te nen nâ te ne dir

ney Saz----- Â ney Saz----- Ey ney

Şekil 4.12. Nevâ Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi

3.C

3.C¹a

Bül bü li hoş leh çe ge zib nağ me se râ

3.C²b

yân nağ me se râ yân Saz-----

T1.B

Yâr yâr yâr be li yâ

rim Dost be li mî rim Saz----- Ter

dil li te nen Saz----- Ter dil li te nen Saz----- Ter

dil li te nen Saz----- Ter dil li te nen Saz----- Ter

dil li te nen te nen te nen nâ te ne dir ney Saz----- Her

Ey gonca-dehen âh-ı seherden hazer eyle
 Âyine-i mihr-i rûhunu bî-keder eyle
 Ey bülbül-i hoş-lehçe gezib nağme-serâyân
 Her gûşede sad cilve-nümâ işveler eyle

Terennüm:
 Yâr yâr yâr beli yârım dost beli mirim
 Ter dil li te nen ter dilli te nen ter dilli te nen
 ter dilli te nennâ tene dir ney

Şekil 4.12. (devam)

MURABBA İŞLEYİŞ				
Mısram İkinci Bölümünü Mısra Sonunda Tekrar Eden İşleyiş				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Bileydi Derd-i Derûnum Ol Fitneçû Dilber	Tanbûrî İsak	Gülizâr	18. yy.
2.	Ey Gonca-Dehen Âh-ı Seherden Hazer Eyle	Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi	Nevâ	19. yy.

Tablo 4.6. Murabba işleyiş; mısramın ikinci bölümünü mısra sonunda tekrar eden işleyiş

4.6.1.3. Mısram mısra sonunda tekrar ettiği işleyiş

Nühüft Yürük Semâî - Teng Oldu Cihân Âh-ı Dil-ü Pür-Şererimden

Bestesi Âhenî Çelebi'ye ait olan eserin güftesinin sahibi meçhuldür. Eserin iki farklı nüshası bulunmaktadır. Eser Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü şu şekildedir:

1.A + 1.A' + T1.B

2.A + 2.A' + T1.B

3.C + 3.C' + T1.B

4.A + 4.A' + T1.B

Eserin güftesi:

Teng oldu cihân âh-ı dil-i pür-şererimden

Ey gülbün-i âşub savul reh-güzerimden

İtdim yerimi günc-i zalam-ı şeb-i firkât

Ey şem-i şeb-ârâ sakın âhı seherimden

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A' + T1.B

Teng oldu cihân âh-ı dil-i pür-şererimden **1.A**

Teng oldu cihân âh-ı dil-i pür-şererimden **1.A'**

Beli beli yâr beli beli dost ah beli beli

Ye lel le lel le lel le lel le le lâ li

Ah beli beli te rel le lel le lel le lel le le lâ li **T1.B**

2.A + 2.A' + T1.B

Ey gülbün-i âşub savul reh-güzerimden **2.A**

Ey gülbün-i âşub savul reh-güzerimden **2.A'**

Beli beli yâr beli beli dost ah beli beli

Ye lel le lel le lel le lel le le lâ li

Ah beli beli te rel le lel le lel le lel le le lâ li **T1.B**

3.C + 3.C' + T1.B

Etdin yerimi günc-i zalâm-ı şeb-i firkat **3.C**

Etdin yerimi günc-i zalâm-ı şeb-i firkat **3.C'**

Beli beli yâr beli beli dost ah beli beli

Ye lel le lel le lel le lel le le lâ li

Ah beli beli te rel le lel le lel le lel le le lâ li **T1.B**

4.A + 4.A' + T1.B

Ey şem'-i şeb-ârâ sakın âh-ı seherimden **4.A**

Ey şem'-i şeb-ârâ sakın âh-ı seherimden **4.A'**

Beli beli yâr beli beli dost ah beli beli

Ye lel le lel le lel le lel le le lâ li

Ah beli beli te rel le lel le lel le lel le le lâ li **T1.B**

NÜHÜFT YÜRÜK SEMÂÎ
"Teng Oldu Cihân Âh-ı Dil-i Pür-Şererimden"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ÂHENÎ ÇELEBÎ

1.A
2.A
4.A

Ten gol du ci hân â hı di li pü pü
Ey gül bü ni â şüb sa vul re re
Ey şem' i şeb â râ sa kın â hı hı

pür şe re rim den den
reh gü ze rim den den
hı se he rim den den

T1.B

Be li be li yâr be li be li dost
ah be li be li ye lel le lel le lel le lel le le lâ
li ah be li be li te rel le lel le lel le lel

le le le lâ li ah li ah

3.C

Et din ye ri mi gün ci za lâ mi mi
mi şe bi fir kat kat

Teng oldu cihân âh-ı dil-i pür-şererimden
Ey gülbün-i âşub savul reh-güzerimden
Etdin yerimi günc-i zalâm-ı şeb-i firkat
Ey şem'-i şeb-ârâ sakın âh-ı seherimden

Terennüm:
Beli beli yâr beli beli dost ah beli beli
Ye lel le lel le lel le lel le le lâ li
Ah beli beli te rel le lel le lel le lel le le lâ li

Şekil 4.13. Nühüft Yürük Semâî, Âhenî Çelebi

Sûzinâk Yürük Semâî - Ey Dil Heves-i Vuslat-ı Cânân Sana Düşmez

Bestesi Küçük Mehmed Ağa'ya ait olan eserin güftesi Enderûnî Hüseyin Fâzıl Bey'e aittir. Eserin 5 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü şu şekildedir:

1.A + 1.A' + T1.B

2.A + 2.A' + T1.B

3.C + 3.C' + T1.B

4.A + 4.A' + T1.B

Eserin güftesi:

Ey dil heves-i vuslât-ı cânân sana düşmez

Üftâdesin ol sâye-i hûban sana düşmez

Gerçi o güzel cevri ü cefâ pîşedir ammâ

Fâzıl bu kadar nâliş ü efgân sana düşmez

Vezi: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A' + T1.B

Ey dil heves-i vuslat-ı cânân sana düşmez **1.A**

Ey dil heves-i vuslat-ı cânân sana düşmez **1.A'**

*Yâr yâr yâr sana düşmez gel gel gel gel serv-i nâzım gel gel gel gel işve-
bâzım bendene eyle vefâ bu cefâ yâr sana düşmez **T1.B***

2.A + 2.A' + T1.B

Üftâdesin ol sâye-i hûban sana düşmez **2.A**

Üftâdesin ol sâye-i hûban sana düşmez **2.A'**

*Yâr yâr yâr sana düşmez gel gel gel gel serv-i nâzım gel gel gel gel işve-
bâzım bendene eyle vefâ bu cefâ yâr sana düşmez T1.B*

3.C + 3.C' + T1.B

Gerçi o güzel cevr ü cefâ pîşedir ammâ **3.C**

Gerçi o güzel cevr ü cefâ pîşedir ammâ **3.C'**

*Yâr yâr yâr sana düşmez gel gel gel gel serv-i nâzım gel gel gel gel işve-
bâzım bendene eyle vefâ bu cefâ yâr sana düşmez T1.B*

4.A + 4.A' + T1.B

Fâzıl bu kadar nâliş ü efgân sana düşmez **4.A**

Fâzıl bu kadar nâliş ü efgân sana düşmez **4.A'**

*Yâr yâr yâr sana düşmez gel gel gel gel serv-i nâzım gel gel gel gel işve-
bâzım bendene eyle vefâ bu cefâ yâr sana düşmez T1.B*

SÛZİNÂK YÜRÜK SEMÂÎ
"Ey Dil Heves-i Vuslat-ı Cânân Sana Düşmez"

BESTE: KÜÇÜK MEHMED AĞA
GÜFTE: ENDERÛNÎ HÜSEYİN FÂZİL BEY

Usûlü: Yürük Semâî

1.A.
2.A.
4.A.

Ey dil he ve si vus la tı câ
Üf tâ de sin ol sâ ye i hû
Fâ zıl bu ka dar nâ li şü ef

1.A'
2.A'
4.A'

nân sa na düş mez Ey dil he ve si
bân sa na düş mez Üf tâ de sin ol
gân sa na düş mez Fâ zıl bu ka dar

vus la tı câ nân sa na düş mez Saz-----
sâ ye i hû bân sa na düş mez
nâ li şü ef gân sa na düş mez

T1.B

Yâr yâr yâr sa na düş mez

Gel gel gel gel gel ser vi nâ

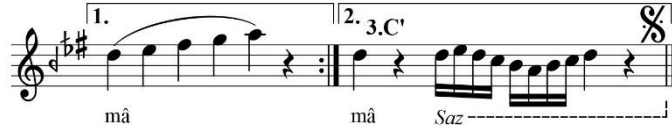
zim Saz----- Gel gel gel gel

gel iş ve bâ zim ben de ne ey le gel ve fâ

bu ce fâ yâr sa na düş mez

D.C.
SON

Şekil 4.14. Sûzinâk Yürük Semâî, Küçük Mehmed Ağa

Ey dil heves-i vuslat-ı cânân sana düşmez
 Üftâdesin ol sâye-i hûban sana düşmez
 Gerçi o güzel cevru ü cefâ pîşedir ammâ
 Fâzıl bu kadar nâliş ü efgân sana düşmez

Terennüm:
 Yâr yâr yâr sana düşmez
 Gel gel gel gel serv-i nâzım
 Gel gel gel gel işve-bâzım
 Bendene eyle vefâ bu cefâ yâr sana düşmez

Şekil 4.14. (devam)

Hüseynî Aşîrân Yürük Semâî - Dilber Olacak Âşıkına Eyleye Çâre

Bestesi Hacı Sadullah Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür.

Eserin 3 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 1.A' + T1.B

2.A + 2.A' + T1.B

3.C + 3.C' + T1.B

4.A + 4.A' + T1.B

Eserin güftesi:

Dilber olacak âşıkına eyleye çâre

Etmez bana bir kerre vefâ bu ne sitâne

Ey dilber-i şîrîn-dehen etme bana sad nâz

Kâr etti dile tîr-i gâmın buna ne çâre

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A' + T1.B

Dilber olacak âşıkına eyleye çâre **1.A**

Dilber olacak âşıkına eyleye çâre **1.A'**

*Gel gel şuh levendim gel gel serv-i bülendim gel ah seni beğendim cânım ömrüm
mirim aman ah aman ah ah ah beli yârim vay* **T1.B**

2.A + 2.A' + T1.B

Etmez bana bir kerre vefâ bu ne sitâre **2.A**

Etmez bana bir kerre vefâ bu ne sitâre **2.A'**

*Gel gel şuh levendim gel gel serv-i bülendim gel ah seni beğendim cânım ömrüm
mirim aman ah aman ah ah ah beli yârim vay* **T1.B**

3.C + 3.C' + T1.B

Ey dilber-i şirin-dehen etme bana sad nâz **3.C**

Ey dilber-i şirin-dehen etme bana sad nâz **3.C'**

*Gel gel şuh levendim gel gel serv-i bülendim gel ah seni beğendim cânım ömrüm
mirim aman ah aman ah ah ah beli yârim vay* **T1.B**

4.A + 4.A' + T1.B

Kâr etti dile tîr-i gâmın buna ne çâre **4.A**

Kâr etti dile tîr-i gâmın buna ne çâre **4.A'**

*Gel gel şuh levendim gel gel serv-i bülendim gel ah seni beğendim cânım ömrüm
mirim aman ah aman ah ah ah beli yârim vay* **T1.B**

HÜSEYNÎ AŞİRÂN YÜRÜK SEMÂÎ
"Dilber Olacak Âşıkına Eyleye Çâre"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HACI SÂDULLAH AĞA

1.A
2.A
4.A

Dil ber o la cak â şı kı na ey le ye çâ re
mez ba na bir ker re ve fâ bu ne si tâ re
et ti di le tî ri ga mm bu na ne çâ re

1.A'
2.A'
4.A'

vay Dil ber o la cak â şı kı na
vay Et mez ba na bir ker re ve fâ
vay Kâr et ti di le tî ri ga mm

cy le ye çâ re vay vay
bu ne si tâ re vay vay
bu na ne çâ re vay vay

T1.B

Gel gel ş u hi le ven dim
gel gel ser vi bü len dim
gel ah se ni be ğ en dim câ
nım öm rüm mi rim a man câ
nım öm rüm mi rim a man a man a man
a man ah ah ah be li yâ

Şekil 4.15. Hüseyinî Aşîrân Yürük Semâî, Hacı Sadullah Ağa

Nakarat'a Meyân'a Karar

rim vay Et vay Ey vay

3.C. dil be ri şi rin de hen et me na sad nâz

1. 2. T1.D.

vay Ey vay Gel gel şu hi le ven

dim Gel gel gel

gel ah se ni be ğen dim câ

nım òm rüm mi rim a man a man

a man câ nım òm rüm mi

rim a man a man a man

ah ah be li yâ rim vay Kâr

Dilber olacak âşıkına eyleye çâre
 Etmez bana bir kerre vefâ bu ne sitâre
 Ey dilber-i şirin-dehen etme bana sad nâz
 Kâr etti dile tûr-i gâmın buna ne çâre

Terennüm:
 Gel gel şuh levendim gel gel serv-i bülendim
 Gel ah seni beğendim cânım ömrüm mirim aman
 Ah aman ah ah ah beli yârim vay

Şekil 4.15. (devam)

Ferahfezâ Yürük Semâî - Bu Gece Ben Yine Bülbülleri Hâmûş Ettim

Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür. Eserin 7 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 1.A' + T1.B

2.A + 2.A' + T1.B

3.C + 3.C' + T1.B

4.A + 4.A' + T1.B

Eserin güftesi:

Bu gece ben yine bülbülleri hâmûş etdim

Âh u feryâd ederek âlemi bî-hûş etdim

Tâk-ı eflâke resîd oldu yine nağme-i âh

Bülbül-âsâ gece tâ subha kadar cûş etdim

Vezi: Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Feilâtün Feilün (Fâ'lün)

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A' + T1.B

(Ah) Bu gece ben yine bülbülleri hâmûş etdim **1.A**

(Ah) Bu gece ben yine bülbülleri hâmûş etdim **1.A'**

Serv-i bülendim, âh, işve-pesendim gel, gel, kendi efendim dîl sende, gözüm

*hüsniine hayretde aman nazlı cânânım, kaşı kemânım **T1.B***

2.A + 2.A' + T1.B

(Ah) Âh u feryâd ederek âlemi bî-hûş etdim **2.A**

(Ah) Âh u feryâd ederek âlemi bî-hûş etdim **2.A'**

Serv-i bülendim, âh, işve-pesendim gel, gel, kendi efendim dîl sende, gözüm

*hüsniine hayretde aman nazlı cânânım, kaşı kemânım **T1.B***

3.C + 3.C' + T1.B

(Ah) Tâk-ı eflâke resîd oldu yine nağme-i âh **3.C**

(Ah) Tâk-ı eflâke resîd oldu yine nağme-i âh **3.C'**

Serv-i bülendim, âh, işve-pesendim gel, gel, kendi efendim dîl sende, gözüm

*hüsniine hayretde aman nazlı cânânım, kaşı kemânım **T1.B***

4.A + 4.A' + T1.B

(Ah) Bülbül-s gece t subha kadar c etdim **4.A**

(Ah) Bülbül-s gece t subha kadar c etdim **4.A'**

*Serv-i blendum, h, işve-pesendim gel, gel, kendi efendim dl sende, gözüm
hüsnüne hayretde aman nazlı cnnm, kaı kemnm **T1.B***

FERAHFEZÂ YÜRÜK SEMÂÎ
"Bu Gece Ben Yine Bülbülleri Hâmûş Etdim"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMMÂMÎZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ

1.A
2.A
4.A

Ah Bu ge__ ce ben yi__ ne bül__
Ah Â__ hu fer__ yâd e__ de__ rek
Ah Bül__ bül__ â__ sâ ge__ ce tâ

1.A'
2.A'
4.A'

bül__le__ ri hâ__ müş et__ dim Ah Bu ge__ ce
â__ le__ mi bî__ hüş et__ dim Ah Â__ hu fer__
sub__ha ka__ dar cüş et__ dim Ah Bül__ bül__ â__

ben yi__ ne bül__ bül__le__ ri hâ__ müş et__ dim
yâd e__ de__ rek â__ le__ mi bî__ hüş et__ dim
sâ ge__ ce tâ sub__ha ka__ dar cüş et__ dim

T1.B

Ser__ vi bül__ len__ dim Ah İş__ ve__ pe__ sen__

dim Saz__ Gel Gel

Ken__ di e__ fen__ dim Dil sen__ de gö__ züm

hüs__ nü__ ne hay__ ret__ de a__ man

Naz__ lı câ__ nâ__ nım Ka__ şı ke__ mâ

Nakarat'a D.C. Meyân'a Karar

nım Saz__ nım Saz__ nım

Şekil 4.16. Ferahfezâ Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi

3.C

Ah Tâ.kı ef_ lâ_____ (lâ)_ ke re_ sîd ol_du yi_ne

nağ_ me_ i âh Âh Tâ_ kı ef_ lâ_____

(lâ)_ ke re_ sîd ol_ du yi_ ne nağ_ me_ i âh

Bu gece ben yine bülbülleri hâmûş etdim
 Âh u feryâd ederek âlemi bî-hûş etdim
 Tâk-ı eflâke resîd oldu yine nağme-i âh
 Bülbül-âsâ gece tâ subha kadar cûş etdim

Terennüm:
 Serv-i bülendim, âh, işve-pesendim
 Gel, gel, kendi efendim
 Dil sende, gözüm hüsnüne hayretde aman
 Nazlı cânânım, kaşî kemânım

Şekil 4.16. (devam)

Dilkeşhaverân Yürük Semâî - Düştüğçe Sefâ Eyleyelim Sizde ve Bizde

Bestesi Zekâi Dede'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 5 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

- 1.A + 1.A' + T1.B
- 2.A + 2.A' + T1.B
- 3.C + 3.C' + T1.B
- 4.A + 4.A' + T1.B

Eserin güftesi:

Düştüğçe sefâ eyleyelim sizde ve bizde
 Ammâ ki hilâf etmeyelim vâdeye sizde
 Şöyle basalım ayağımız rûy-ı zemîne
 Düşman nazâr ettikte eser bulmaya bizde

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm:

1.A + 1.A' + T1.B

Düştükçe sefâ eyleyelim sizde ve bizde **1.A**

Düştükçe sefâ eyleyelim sizde ve bizde **1.A'**

*Yâr yâr gel işve-bâzım dost dost gel serv-i nâzım gel dinle sözüm kırma özüm ah iki
gözüm körpe kuzum gel gel gel çâre-sâzım gel T1.B*

2.A + 2.A' + T1.B

Ammâ ki hilâf etmeyelim vâdeye sizde **2.A**

Ammâ ki hilâf etmeyelim vâdeye sizde **2.A'**

*Yâr yâr gel işve-bâzım dost dost gel serv-i nâzım gel dinle sözüm kırma özüm ah iki
gözüm körpe kuzum gel gel gel çâre-sâzım gel T1.B*

3.C + 3.C' + T1.B

Şöyle basalım ayağımız rûy-i zemîne **3.C**

Şöyle basalım ayağımız rûy-i zemîne **3.C'**

*Yâr yâr gel işve-bâzım dost dost gel serv-i nâzım gel dinle sözüm kırma özüm ah iki
gözüm körpe kuzum gel gel gel çâre-sâzım gel T1.B*

4.A + 4.A' + T1.B

Düşman nazâr ettikte eser bulmaya bizde **4.A**

Düşman nazâr ettikte eser bulmaya bizde **4.A'**

*Yâr yâr gel işve-bâzım dost dost gel serv-i nâzım gel dinle sözüm kırma özüm ah iki
gözüm*

körpe kuzum gel gel gel çâre-sâzım gel T1.B

DİLKEŞHÂVERAN YÜRÜK SEMÂÎ
"Düştükçe Sefâ Eyleyelim Sizde ve Bizde"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ

1.A
2.A
4.A

Düş tük çe se fâ ey le ye lim siz de ve biz de
Am mâ ki hi lâf et me ye lim vâ de ye siz de
1.A' Düş man na zâr et tik te e ser bul ma ya biz de

2.A'
4.A'

2.
T1.B

de de de Yâr yâr gel iş ve bâ zım

Dost dost gel ser vi nâ zım

Gel din le sö züm kır ma ö züm ah i ki gö züm kör pe ku zum

gel gel gel çâ re sâ zım gel **D.C.** SON

3.C
3.C'

Şöy le ba sa lım a ya ğı mız rû yi ze mî ne

Şöy le ba sa lım a ya ğı mız rû yi ze mî ne

Düştükçe sefâ eyleyelim sizde ve bizde
Ammâ ki hilâf etmeyelim vâdeye sizde
Şöyle basalım ayağımız rû-yi zemîne
Düşman nazâr ettikte eser bulmaya bizde

Terennüm:
Yâr yâr gel işve-bâzım dost dost gel serv-i nâzım
Gel dinle sözüm kırma özüm ah iki gözüm körpe kuzum
Gel gel gel çâre-sâzım gel

Şekil 4.17. Dilkeşhaverân Yürük Semâî, Zekâî Dede

Sabâ Yürük Semâî - Gûş Etdi Nây-i Nâleler Âğâze Başladı

Bestesi Zekâî Dede'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 1.A' + T1.B

2.A + 2.A' + T1.B

3.C + 3.C' + T1.B

4.A + 4.A' + T1.B

Eserin güftesi:

Gûş etdi nây-i nâleler âğâze başladı

Dilber semâ nâze dahî nâze başladı

Âvâze-i efgânımı dinletmedi nesîm

Kâfir rakîb nağme-i nâsâze başladı

Vezin: Mef'ûlü Fâilâtü Mefâlü Fâilün

Bahir: Muzâri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A' + T1.B

Gûş etdi nây-i nâleler âğâze başladı **1.A**

Gûş etdi nây-i nâleler âğâze başladı **1.A'**

Cânım yel lel lel lel lel lel li ömrüm te rel lel lel lel lel li yâ lâ ye le lâ li

hey cânım **T1.B**

2.A + 2.A' + T1.B

Dilber semâ nâze dahî nâze başladı **2.A**

Dilber semâ nâze dahî nâze başladı **2.A'**

Cânım yel lel lel lel lel lel li ömrüm te rel lel lel lel lel li yâ lâ ye le lâ li

hey cânım **T1.B**

3.C + 3.C' + T1.B

Âvâze-i efgânımı dinletmedi nesîm **3.C**

Âvâze-i efgânımı dinletmedi nesîm **3.C**

Cânım yel lel lel lel lel lel li ömrüm te rel lel lel lel lel li yâ lâ ye le lâ li

hey cânım **T1.B**

4.A + 4.A' + T1.B

Kâfir rakîb nağme-i nâsâze başladı **4.A**

Kâfir rakîb nağme-i nâsâze başladı **4.A'**

Cânım yel lel lel lel lel lel li ömrüm te rel lel lel lel lel li yâ lâ ye le lâ li

hey cânım **T1.B**

SABÂ YÜRÜK SEMÂÎ
"Gûş Etdi Nây-i Nâleler Âğâze Başladı"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDÎ

1.A
2.A
4.A

Gûşet di nâ yı nâ le ler â ğâ ze baş la dı
1.A' Dil ber se mâ nâ ze dâ hi nâ ze baş la dı
2.A' Kâ fir râ kib nâğ me i nâ sâ ze baş la dı

4.A' 2. T1.B
dı Ca num yel lel lel lel lel lel li Öm rüm ter rel lel
dı
dı

D.C.
lel lel lel lel li Yâ lâ ye le lâ li hey ca num SON

3.C
Â vâ ze i ef ğâ nı mı dın let me di ne sim

3.C' 2. T1.B
sim Ca num yel lel lel lel lel lel li Öm rüm te rel lel

lel lel lel lel li Yâ lâ ye le lâ li hey ca num

Gûş etdi nây-i nâleler âğâze başladı
Dilber semâ nâze dahî nâze başladı
Âvâze-i efgânımı dinletmedi nesim
Kâfir rakib nağme-i nâsâze başladı

Terennum:
Cânım yel lel lel lel lel lel li
Ömrüm te rel lel lel lel lel li
Yâ lâ ye le lâ li hey cânım

Şekil 4.18. Sabâ Yürük Semâî, Zekâî Dede

MURABBA İŞLEYİŞ				
Mısram Mısra Sonunda Tekrar Ettiği İşleyiş				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Teng Oldu Cihân Âh-ı Dil-ü Pür-Şererimden	Âhenî Çelebi	Nühüft	17. yy.
2.	Ey Dil Heves-i Vuslat-ı Cânân Sana Düşmez	Küçük Mehmed Ağa	Sûzinâk	18. yy.
3.	Dilber Olacak Âşıkına Eyleye Çâre	Hacı Sadullah Ağa	Hüseynî Aşîran	18. yy.
4.	Bu Gece Ben Yine Bülbülleri Hâmûş Ettim	Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi	Ferahfezâ	19. yy.
5.	Düşükçe Sefâ Eyleyelim Sizde ve Bizde	Zekâi Dede	Dilkeşhaverân	19. yy.
6.	Güş Etdi Nây-i Nâleler Âğâze Başladı	Zekâi Dede	Sabâ	19. yy.

Tablo 4.7. Murabba işleyiş; mısram mısra sonunda tekrar ettiği işleyiş

4.6.1.3.1. Meyân terennümlüler

Segâh Yürük Semâi - Tûtî-i Mûcize Gûyem Ne Desem Lâf Değil

Bu eser, Sultan III. Selîm devrinde (1789-1807) tertib edilmiş olan mecmûalarda, ömrünün büyük kısmı XVII. yüzyılın ilk yarısında geçmiş olan Koca Osman adına kaydedilmiştir. Eserin mecmûalarda ilk görülmeye başlandığı târihin Itrî dönemine göre erken oluşu, Itrî'nin kendi mecmuası ve onun çağdaşı olan hiçbir mecmûada bu eserin bulunmayışı, bu eseri onun listesinden çıkarmak için yeterli sebeptir. Bir de 18. yüzyılın sonlarında bile bu eserin Koca Osman'a kaydedilmesi, 17. yüzyılın ortalarında vefât etmiş olan bu bestekârın artık isminin bile pek anılmadığı bir dönemde mecmûalarda bu eserle zikredilmesi mânidârdır. Bu bilgi ve belgelere dayanarak bu eserin Koca Osman'a âit olduğu rahatlıkla söylenebilir. Bestesi Koca Osman'a ait olan eserin güftesi Nef'î Ömer Efendi'ye aittir (Korkmaz & Özpekel, 2018). 6 adet nüshası bulunan eserin Dârü'l-Elhân külliyyatında nüshası bulunmamaktadır.

Eserin formülü:

- 1.A + 1.A + T1.B + T2.C
- 2.A + 2.A + T1.B + T2.C
- 3.D + 3.D + T1.D + T2.C
- 4.A + 4.A + T1.B + T2.C

Eserin güftesi:

Tûtî-i mûcize gûyem ne desem lâf değil

Çerh ile söyleşemem âyînesi sâf değil
Ehl-i dildir diyemem sînesi sâf olmayana
Ehl-i dil birbirini bilmemek insaf değil

Vezin: Müfteilün Fâilün Müfteilün Fâilün

Bahir: Münserih Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A + T1.B + T2.C

(Ah) Tûti-i mûcize gûyem ne desem lâf değil **1.A**

Tûti-i mûcize gûyem ne desem lâf değil **1.A**

Beli yârim beli dost beli mîrim beli dost **T1.B**

Beli ömrüm beli dost **T2.C**

2.A + 2.A + T1.B + T2.C

(Ah) Çerh ile söyleşemem âyînesi sâf değil **2.A**

Çerh ile söyleşemem âyînesi sâf değil **2.A**

Beli yârim beli dost beli mîrim beli dost **T1.B**

Beli ömrüm beli dost **T2.C**

3.D + 3.D + T1.D + T2.C

Ehl-i dildir diyemem sînesi sâf olmayana **3.D**

Ehl-i dildir diyemem sînesi sâf olmayana **3.D**

Beli yârim beli dost beli mîrim beli dost **T1.D**

Beli ömrüm beli dost **T2.C**

4.A + 4.A + T1.B + T2.C

Ehl-i dil birbirini bilmemek insaf değil **4.A**

Ehl-i dil birbirini bilmemek insaf değil **4.A**

Beli yârim beli dost beli mîrim beli dost **T1.B**

Beli ömrüm beli dost **T2.C**

SEGÂH YÜRÜK SEMÂÎ
"TÛTİ-İ MÛCİZE GÛYEM NE DESEM LÂF DEĞİL"

Usûl: Sengîn Semâî

BESTE: KOCA OSMAN
GÛFTE: NEF'Î ÖMER EFENDİ

1.A
2.A
4.A
AH TÛ Tİ İ MÛ Cİ ZE GÛ YEM NE DE SEM LÂF DE ĞİL
AH ÇERH İ LE SÖY LE ŞE MEM Â Yİ NE Sİ SÂF DE ĞİL
AH EH Lİ DİL BİR Bİ Rİ Nİ BİL ME MEK İN SAF DE ĞİL

1.A
2.A
4.A
TÛ Tİ İ MÛ Cİ ZE GÛ YEM NE DE SEM LÂF DE ĞİL
ÇERH İ LE SÖY LE ŞE MEM Â Yİ NE Sİ SÂF DE ĞİL
EH Lİ DİL BİR Bİ Rİ Nİ BİL ME MEK İN SAF DE ĞİL

T1.B
BE Lİ YÂ RİM BE Lİ DOST BE Lİ Mİ RİM BE Lİ DOST

T2.C
BE Lİ ÖM RÛM BE Lİ DOST SON

3.D
AII EII Lİ DİL DİR Dİ YE MEM Sİ NE Sİ SÂF OL MA YA NA
AH EH Lİ DİL DİR Dİ YE MEM Sİ NE Sİ SÂF OL MA YA NA

T1.D
AH BE Lİ YÂ RİM BE Lİ DOST BE Lİ Mİ RİM BE Lİ DOST

T2.C
BE Lİ ÖM RÛM BE Lİ DOST

Tûti-i mûcize gûyem ne desem lâf değil
Çerh ile söylesemem âyinesi sâf değil
Ehl-i dildir diyemem sînesi sâf olmayana
Ehl-i dil birbirini bilmemek insaf değil

Terennüm:
Beli yârim beli dost beli mîrim beli dost
Bli ömrüm beli dost

Şekil 4.19. Segâh Yürük Semâî, Koca Osman

Evc Yürük Semâî - Hicrân Şeb-i Târ-ı Mâ Nedâred

Bu eser notalarda ve XIX. yüzyılda neşredilmiş güfte mecmûalarında Ebûbekir Ağa'ya âit olarak gösterilmiştir. Fakat XVIII. yüzyılda tertib edilmiş mecmûaların büyük çoğunluğunda Küçük İmâm Mehmed Çelebi adına kayıtlıdır. Suna ve İnan Kıraç koleksiyonunda bulunan, XIX. yüzyılın başlarında tertip edilmiş olduğu anlaşılan fasıl mecmûasında da bu eserin Küçük İmâm adına kayıtlı olması, bu bilginin XIX. yüzyılın ortalarına kadar değişmeden geldiğini göstermektedir. Bestesi Küçük İmâm Çelebi'ye ait olan eserin güftesi Urfi-i Şîrâzî'ye aittir (Korkmaz & Özpekel, 2018). Eserin 2 nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

- 1.A + 1.A + T1.B + T1.B + T2.C + T2.C'
2.A + 2.A + T1.B + T1.B + T2.C + T2.C'
3.D + 3.E + T1.F + T1.F + T2.C + T2.C'
4.A + 4.A + T1.B + T1.B + T2.C + T2.C'

Eserin güftesi:

Hicran şeb-i târ-ı mâ nedâred
Gam ukde-i kâr-ı mâ nedâred
Mâ can be hevâ-yı gül-feşânem
Gül meyl-i kenâr-ı mâ nedâred

Vezi: Mef'ûlü Mefâîlün Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A + T1.B + T1.B + T2.C + T2.C'
Hicrân şeb-i târ-ı mâ nedâred (ye le lâ li) **1.A**
Hicrân şeb-i târ-ı mâ nedâred (ye le lâ li) **1.A**
Cânım ye le lâ li **T1.B**

Cânûm ye le lâ li **T1.B**

Ye lel li ye le lel le lel le lel le cânûm ye le lâ li ah **T2.C**

Ye lel li ye le lel le lel le lel le cânûm ye le lâ li ah **T2.C'**

2.A + 2.A + T1.B + T1.B + T2.C + T2.C'

Gam ukde-i kâr-ı mâ nedâred **2.A**

Gam ukde-i kâr-ı mâ nedâred **2.A**

Cânûm ye le lâ li **T1.B**

Cânûm ye le lâ li **T1.B**

Ye lel li ye le lel le lel le lel le cânûm ye le lâ li **T2.C**

Ye lel li ye le lel le lel le lel le cânûm ye le lâ li **T2.C'**

3.D + 3.E + T1.F + T1.F + T2.C + T2.C'

Mâ cân be hevâ-yı gül feşânîm **3.D**

Mâ cân be hevâ-yı gül feşânîm **3.E**

Cânûm ye le lâ li **T1.F**

Cânûm ye le lâ li **T1.F**

Ye lel li ye le lel le lel le lel le cânûm ye le lâ li **T2.C**

Ye lel li ye le lel le lel le lel le cânûm ye le lâ li **T2.C'**

4.A + 4.A + T1.B + T1.B + T2.C + T2.C'

Gül meyl-i kenâr-ı mâ nedâred **4.A**

Gül meyl-i kenâr-ı mâ nedâred **4.A**

Cânûm ye le lâ li **T1.B**

Cânûm ye le lâ li **T1.B**

Ye lel li ye le lel le lel le lel le cânûm ye le lâ li **T2.C**

Ye lel li ye le lel le lel le lel le cânûm ye le lâ li **T2.C'**

EVÇ YÜRÜK SEMÂÎ
"Hicrân Şeb-i Târ-ı Mâ Nedâred"

BESTE: KÜÇÜK İMÂM ÇELEBİ
GÜFTE: URFÎ-İ ŞÎRÂZÎ

Usûlü: Yürük Semâî

1.A

Hic ran şe bi tâ rı mâ ne dâ red ye le lâ li Saz-----↓

T1.B

Câ nım ye le lâ li Saz----↓ li Saz--↓ Ye le li ye le le le

T2.C

le le le le ca nım ye le lâ li Saz-----↓

1. 2. T2.C'

le le le li ca nım ye le lâ li Saz-----↓ li

2.A

Gam uk de i kâ rı mâ ne dâ red ye le lâ li Saz-----↓

4.A

Gül mey li ke nâ rı mâ ne dâ red

T1.B

Câ nım ye le lâ li Saz----↓ li Saz↓ ye le li ye le le le

T2.C

le le le li ca nım ye le lâ li Saz-----↓ li

1. 2. T2.C'

le le le li ca nım ye le lâ li Saz-----↓ li

3.D

Mâ can be he vâ yı gül fe sâ nem ye le lâ li

3.E

Mâ can be he vâ yı gül fe sâ nem ye le lâ li

T1.F

Câ nım ye le lâ li Saz-----↓ li Saz--↓

Hicran şeb-i târ-ı mâ nedâred
Gam ukde-i kâr-ı mâ nedâred
Mâ can be hevâ-yı gül-fesânem
Gül meyl-i kenâr-ı mâ nedâred

Terennüm:
Cânım ye le lâ li
Ye le li ye le le le le le le le le le le cânım ye le lâ li

Şekil 4.20. Evc Yürük Semâî, Küçük İmam Çelebi

Karcığar Yürük Semâî - Gam Değil Bana Cefâ İse Eğer Mûtâdın

Bestesi Zekâi Dede'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân Külliyyat'ında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 1.A + T1.B + T2.C + T1.D

2.A + 2.A + T1.B + T2.C + T1.D

3.E + 3.E' + T1.F + T2.G + T1.D

4.A + 4.A + T1.B + T2.C + T1.D

Eserin güftesi:

Gam değil bana cefâ ise eğer mûtâdın
Bî-vefâdır deyu meşhûr olur elbet adın
Tıfl iken ey sebak-âmûz-ı letâfet cümle
Nüsha-i şîve mi öğretti sana üstâdın

Vezi: Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Feilâtün Feilün (Fa'lün)

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A + T1.B + T2.C + T1.D

Gam değil bana cefâ ise eğer mûtâdın **1.A**

Gam değil bana cefâ ise eğer mûtâdın **1.A**

Gel a cânım gel aman **T1.B**

Gel a ömrüm gel aman **T2.C**

Gel a cânım gel aman **T1.D**

2.A + 2.A + T1.B + T2.C + T1.D

Bî-vefâdır deyu meşhûr olur elbet adın **2.A**

Bî-vefâdır deyu meşhûr olur elbet adın **2.A**

Gel a cânım gel aman **T1.B**

Gel a ömrüm gel aman **T2.C**

Gel a cânım gel aman T1.D

3.E + 3.E' + T1.F + T2.G + T1.D

Tıfl iken ey sebak-âmûz-i letâfet cümle **3.E**

Tıfl iken ey sebak-âmûz-i letâfet cümle **3.E'**

Gel a cânım gel aman T1.F

Gel a ömrüm gel aman T2.G

Gel a cânım gel aman T1.D

4.A + 4.A + T1.B + T2.C + T1.D

Nüşa-i şîve mi öğretti sana üstâdın **4.A**

Nüşa-i şîve mi öğretti sana üstâdın **4.A**

Gel a cânım gel aman T1.B

Gel a ömrüm gel aman T2.C

Gel a cânım gel aman T1.D

KARCIĞAR YÜRÜK SEMÂÎ
"Gam Değil Bana Cefâ İse Eğer Mûtâdın"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ

1.A
2.A
4.A

Ah Gam de ğil ba na ce fâ i se e ğer mû tâ dın
Ah Bî ve fâ dır de yu meş hûro lur el bet a dın
Ah Nüs ha i şî ve mi öğ ret di sa na üs tâ dın

1.A

2.A

4.A

Gam de ğil ba na ce fâ i se e ğer mû tâ dın
Bî ve fâ dır de yu meş hûro lur el bet a dın
Nüs ha i şî ve mi öğ ret di sa na üs tâ dın

T1.B

T2.C

Gel a câ nim gel a man Gel a öm rüm gel a man

T1.D

Gel a câ nim gel a man

D.C.
SON

3.E

Ah Tıf li ken ey se bak â mû zi le tâ fet cüm le

3.E'

Tıf li ken ey se bak â mû zi le tâ fet cüm le

T1.F

T2.G

Gel a câ nim gel a man Gel a öm rüm gel a man

Gam değ il bana cefâ ise eğer mûtâdın
Bî-vefâdır deyu meşhûr olur elbet adın
Tıfl iken ey sebak-âmûz-i letâfet cümle
Nüşha-i şive mi öğretti sana üstâdın
Terennüm:
Gel a cânım gel aman gel a ömrüm gel aman

Şekil 4.21. Karcıgar Yürük Semâî, Zekâî Dede

Şehnâz Bûselik Yürük Semâî - Kul Oldum Bir Cefâkâra Cihan Bâğında Gül-

Femdir

Bestesi Zekâî Dede'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 5 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 1.A' + T1.B

2.A + 2.A' + T1.B

3.C + 3.C' + T1.D

4.A + 4.A' + T1.B

Eserin güftesi:

Kul oldum bir cefâkâra, cihan bâğında gülfemdir
Mecâlim yoktur inkâra, firâkı bana mâtemdir
Gönül sevdi şehnâzı, tükenmez işve vü nâzı
Güzellerin serefrâzı, gören vaslını hürremdir

Vezin: Feilâtün Feilâtün Feilâtün Feilâtün

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A' + T1.B

Kul oldum bir cefâkâra, cihan bâğında gülfemdir **1.A**

Kul oldum bir cefâkâra, cihan bâğında gülfemdir **1.A'**

*Beli beli ye lel li yâr neli beli ye lel li dost yâ lâ ye le lel lel le lel li yâr yâr yâr yâr
beli yârim **T1.B***

2.A + 2.A' + T1.B

Mecâlim yoktur inkâra, firâkı bana matemdir **2.A**

Mecâlim yoktur inkâra, firâkı bana matemdir **2.A'**

*Beli beli ye lel li yâr neli beli ye lel li dost yâ lâ ye le lel lel le lel li yâr yâr yâr yâr
beli yârim **T1.B***

3.C + 3.C' + T1.D

Gönül sevdi şehnâzı, tükenmez işve vü nâzı **3.C**

Gönül sevdi şehnâzı, tükenmez işve vü nâzı **3.C'**

*Beli beli ye lel li yâr neli beli ye lel li dost yâ lâ ye le lel lel le lel li yâr yâr yâr yâr
beli yârim **T1.D***

4.A + 4.A' + T1.B

Güzellerin serefrâzı, gören vaslını hürremdir **4.A**

Güzellerin serefrâzı, gören vaslını hürremdir **4.A'**

*Beli beli ye lel li yâr neli beli ye lel li dost yâ lâ ye le lel lel le lel li yâr yâr yâr yâr
beli yârim **T1.B***

ŞEHNÂZ BÛSELİK YÛRÛK SEMÂÎ
"Kul Oldum Bir Cefâkâra Cihan Bâğında Gül-Femdir"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ

1.A.
 2.A.
 4.A.
 Kul ol dum bir ce fâ kâ ra ci han bâ ğın da gül fem dir
 Me câ lim yok tur in kâ ra fî râ kı ba na mâ tem dir
 Gü zel le rin se ref râ zı gö ren vas lı nı hür rem dir

1.A'
 2.A'
 4.A'
 Kul ol dum bir ce fâ kâ ra ci han bâ ğın da gül fem dir
 Me câ lim yok tur in kâ ra fî râ kı ba na mâ tem dir
 Gü zel le rin se ref râ zı gö ren vas lı nı hür rem dir

T1.B
 Be li be li ye lel li yâr Be li be li ye lel li dost

 yâ lâ ye le lel lel le lel li yâr yâr

 yâr yâr be li yâ rim *SON*

3.C
 Gö nül sev di o şeh nâ zı tü ken mez şî ve vü nâ zı
 3.C'
 Gö nül sev di o şeh nâ zı tü ken mez şî ve vü nâ zı

T1.D
 Be li be li ye lel li yâr be li be li ye lel li dost

 yâ lâ ye lel lel lel le lel li yâr yâr

 yâr yâr be li yâ rim

Kul oldum bir cefâkâra, cihan bâğında gülfemdir
 Mecâlim yoktur inkâra, firâkı bana mâtemdir
 Gönül sevdi şehnâzı, tükenmez işve vü nâzı
 Güzellerin serefrâzı, gören vaslını hürremdir

Terennüm:
 Beli beli ye lel li yâr neli beli ye lel li dost
 Yâ lâ ye le lel lel le lel li yâr yâr yâr yâr beli yârim

Şekil 4.22. Şehnâz Bûselik Yürük Semâî, Zekâî Dede

MURABBA İŞLEYİŞ				
Mısram Mısra Sonunda Tekrar Ettiği İşleyiş				
Meyân Terennümlüler				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Tûti-i Mûcize Gûyem Ne Desem Lâf Değil	Koca Osman	Segâh	17. yy.
2.	Hicrân Şeb-i Târ-ı Mâ Nedâred	Küçük İmam Çelebi	Evc	17. yy.
3.	Gam Değil Bana Cefâ İse Eğer Mûtâdın	Zekâi Dede	Karcığar	19. yy.
4.	Kul Oldum Bir Cefâkâra Cihan Bâğında Gül-Femdir	Zekâi Dede	Şehnâz Bûselik	19. yy.

Tablo 4.8. Murabba işleyiş; mısram mısra sonunda tekrar ettiği işleyiş, meyân terennümlüler

4.6.1.4. Mısram ikinci bölümünü terennüm sonunda tekrar eden işleyiş

Acem Yürük Semâi - Ruhlerin Seyredelim Berk-i Gül-i Ter Yerine

Bestesi Âmâ Kadri Efendi'ye ait olan eserin güftesinin sahibi meçhuldür. Eserin 7 adet nüshası bulunmaktadır. Eserin Dârü'l-Elhân külliyyatında nüshası bulunmamaktadır.

Eserin formülü:

$$1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c]$$

$$2.A (2.A^1a + 2.A^2b) + [T1.B + 2.A^2c]$$

$$3.C (3.C^1a + 3.C^2b) + [T1.B + 3.C^2c]$$

$$4.A (4.A^1a + 4.A^2b) + [T1.B + 4.A^2c]$$

Eserin güftesi:

Rûhlerin seyredelim berk-i gül-i ter yerine

Câm-ı lâlin çekelim bâde-i ahmer yerine

Çekelim sîne-i bîkîneye zer duhterini

Sevelim dâim o gül-çehreyi dilber yerine

Veze: Feilâtün Feilâtün Feilâtün Feilün

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + [T1.B + 1.A^{2c}]

(Ah) Ruhlerin seyredelim (1.A^{1a})

berk-i gül-i ter yerine (1.A^{2b}) 1.A

Yen tir lâ tir yel lel lel lel lel lel

lel lel lel lel lel lel li vay [T1.B]

berk-i gül-i ter yerine (vay) [1.A^{2c}]

2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + [T1.B + 2.A^{2c}]

(Ah) Câm-ı lâlin çekelim (2.A^{1a})

bâde-i ahmer yerine (2.A^{2b}) 2.A

Yen tir lâ tir yel lel lel lel lel lel

lel lel lel lel lel lel li vay [T1.B]

bâde-i ahmer yerine (vay) [2.A^{2c}]

3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + [T1.B + 3.C^{2c}]

Çekelim sîne-i bîkîneye (3.C^{1a})

zer duhterini (3.C^{2b}) 3.C

Yen tir lâ tir yel lel lel lel lel lel

lel lel lel lel lel lel li vay [T1.B]

zer duhterini (3.C^{2c})

4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + [T1.B + 4.A^{2b}]

(Ah) Sevelim dâim o gül (4.A^{1a})

çehreyi dilber yerine (4.A^{2b}) 4.A

Yen tir lâ tir yel lel lel lel lel lel

lel lel lel lel lel lel li vay [T1.B]

çehreyi dilber yerine (4.A^{2c})

ACEM YÜRÜK SEMÂÎ
"Ruhlerin Seyredelim Berg-i Gül-i Ter Yerine"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ÂMÂ KADRÎ EFENDÎ

1.A¹a
2.A¹a
4.A¹a

1.A²b
1.A²b
4.A²b

1.A
2.A
4.A

Ah Ruh le rin sey re de lim ber ki gü li ter ye ri ne
Ah Câ mı lâ lîn çe ke lim bâ de i ah mer ye ri ne
Ah Se ve lim dâ im o gül çeh re yi dil ber ye ri ne

T1.B

Yen tir lâ tir yel lel lel lel lel lel lel lel lel lel li vay

1.A²c
2.A²c
4.A²c

ber ki gü li ter ye ri ne vay
bâ de i ah mer ye ri ne
çeh re yi dil ber ye ri ne

SON

3.C¹a
3.C²b

3.C

Ah Çe ke lim sî ne i bî kî ne ye zer duh te ri ni

T1.D

Yen tir lâ tir yel lel lel lel lel lel lel lel lel lel li vay

3.C²c

kî ne ye zer duh te ri ni vay

Ruhlerin seyredelim berk-i gül-i ter yerine
Çâm-ı lâlin çekelim bâde-i ahmer yerine
Çekelim sîne-i bikîneye zer duhterini
Sevelim dâim o gül-çehreyi dilber yerine

Terennüm:
Yen tir lâ tir yel lel lel lel li vay
lel lel lel lel lel li vay

Şekil 4.23. Acem Yürük Semâî, Âmâ Kadri Efendi

Şevkutarâb Yürük Semâî – Gönüm Yine Bir Gonçe-i Nâzik Tene Düştü

Bestesi Sultan III. Selim'a ait olan eserinin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 4 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü şu şekildedir:

1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c]

2.A (2.A¹a + 2.A²b) + [T1.B + 2.A²c]

3.C (3.C¹a + 3.C²b) + [T1.B + 3.C²c]

4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c]

Eserin güftesi:

Gönlüm yine bir gonce-i nâzik-tene düştü

Bülbül gibi şevk ile yolum gülşene düştü

Rûhsârını bûs etmeğe ruhsat bulamazken

Çün hâl-i muğber-hevesim gerdene düştü

Vezi: Mefâîlün Mefâîlün Mefâîlün Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + [T1.B + 1.A²d]

(Ah) Gönlüm yine bir gonce-i nâzik (**1.A¹a**)

tene düştü (**1.A²b**)

(ah) tene düştü (**1.A²c**) **1.A**

*Gel mû-miyânım gel taze civânım gel beni üzme, el ile gezme, ağyâre aman pendini
çözme, âşıkım sana rahmeyle bana [T1.B]*

(ah) tene düştü [**1.A²d**]

2.A (2.A¹a + 2.A²b + 2.A²c) + [T1.B + 2.A²d]

(Ah) Bülbül gibi şevk ile yolum (**2.A¹a**)

gülşene düştü (**2.A²b**)

gülşene düştü (**2.A²c**) **2.A**

*Gel mû-miyânım gel taze civânım gel beni üzme, el ile gezme, ağyâre aman pendini
çözme âşıkım sana rahmeyle bana [T1.B]*

gülşene düştü [**2.A²d**]

3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b} + 3.C^{2c}) + [T1.B + 2.A^{2d}]

(Ah) Rûhsârını bûs etmeğe ruh (3.C^{1a})

sa (3.C^{2b})

sat bulamazken (3.C^{2c}) 3.C

*Gel mû-miyânım gel taze civânım gel beni üzme, el ile gezme, ağyâre aman pendini
çözme âşıkım sana rahmeyle bana [T1.B]*

gülşene düştü [2.A^{2d}]

4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b} + 4.A^{2c}) + [T1.B + 4.A^{2d}]

(Ah) Çün hâl-i muğber-hevesim (4.A^{1a})

gerdene düştü (4.A^{2b})

gerdene düştü (4.A^{2c})

*Gel mû-miyânım gel taze civânım gel beni üzme, el ile gezme, ağyâre aman pendini
çözme âşıkım sana rahmeyle bana [T1.B]*

gerdene düştü [4.A^{2d}]

ŞEVKUTARÂB YÜRÜK SEMÂÎ
"Gönlüm Yine Bir Gonce-i Nâzik-Tene Düştü"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: SULTAN III. SELİM

1.A'a
2.A'a
4.A'a

Ah Gön lüm yi ne bir gon ce i nâ zi
Ah Bül bül gi bi şevk i le yo lum gül
Ah Çün hâ li muğ be ri he ve sim ger

1.A²b
2.A²b
4.A²b

1.A²c
2.A²c
4.A²c

zik te ne düş tû ah te ne düş tû
gül şe ne düş tû gül şe ne düş tû
ger de ne düş tû ger de ne düş tû

T1.B

Gel mû yi mi yâ nım

Gel ta ze ci va nım

Ağ ya rc a man ben de ni çöz me

gel be ni üz me el i le gez me

â şı kim sa na rah mey le ba na vay ah

1.A²d
2.A²d
4.A²d

3.C 3.C'a
D.C.

ah te ne düş tû hey SON Ah Rûh sâ rı nı bûs
gül şe ne düş tû
ger de ne düş tû

3.C²b
3.C²c

et me ğe ruh sa sat bu la maz ken

Gönlüm yine bir gonce-i nâzik-tene düştü
Bülbül gibi şevk ile yolum gülşene düştü
Rûhsârını bûs etmeğe ruhsat bulamazken
Çün hâl-i muğber-hevesim gerdene düştü

Terennüm:
Gel mû-miyânım gel taze civânım
Gel beni üzme, el ile gezme, ağyâre aman pendini çözme
Âşıkım sana rahmeyle bana

Şekil 4.24. Şevkutarâb Yürük Semâî, Sultan III. Selim

Zâvil Yürük Semâî – Olmuş Nişânı Tîr-i Muhabbet Civân İken

Bestesi Sultan III. Selim'e ait olan eserin güftesi Süleyman Dâniş'e aittir. Eserin 4 adet nüshası bulunmaktadır. Esser, Dârü'l-Elhan külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü şu şekildedir:

1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c]

2.A (2.A¹a + 2.A²b) + [T1.B + 2.A²c]

3.C (3.C¹a + 3.C²b) + [T1.B + 3.C²c]

4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c]

Eserin güftesi:

Olmuş nişân-ı tîr-i muhabbet civân iken

Kaşı kemân çeşm-i cihân pehlivân iken

Âhır temâm etmiş eser Dâniş ol mehe

Olmuş hilâl hüsn ile mihr-i cihân iken

Vezin: Mef'ûlü Fâilâtü Mefâilü Fâilün

Bahir: Muzâri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c]

Olmuş nişân-ı tîr-i muhabbet (1.A¹a)

civân iken (vay vay) (1.A²b)

Yâr cânım yâr gülüm yâr mirim yâr gel efendim gel gelse o şûh-i nâzeninim dinlese

ol âhu eninim rahmede şâyet meh cebînim aman aman aman [T1.B]

civân iken (vay vay) [1.A²c]

2.A (2.A¹a + 2.A²b) + [T1.B + 2.A²c]

Kaşı kemân çeşm-i cihân (2.A¹a)

pehlivân iken (vay vay) (2.A²b)

Yâr cânım yâr gülüm yâr mirim yâr gel efendim gel gelse o şûh-i nâzeninim dinlese

ol âhu eninim rahmede şâyet meh cebînim aman aman aman [T1.B]

pehlivân iken (vay vay) [2.A²d]

3.C (3.C¹a + 3.C²b) + [T1.B + 3.C²c]

Âhır temâm etmiş eser Dâniş (3.C¹a)

ol mehe (vay vay) (3.C²b) 3.C

Yâr cânım yâr gülüm yâr mirim yâr gel efendim gel gelse o şûh-i nâzeninim dinlese

ol âhu eninim rahmede şâyet meh cebînim aman aman aman [T1.B]

ol mehe (vay vay) (3.C²c)

4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c]

Olmuş hilâl hüsn ile mihr-i (4.A¹a)

cihân iken (vay vay) (4.A²b)

Yâr cânım yâr gülüm yâr mirim yâr gel efendim gel gelse o şûh-i nâzeninim dinlese

ol âhu eninim rahmede şâyet meh cebînim aman aman aman [T1.B]

cihân iken (vay vay) (4.A²c)

ZÂVİL YÜRÜK SEMÂÎ
"Olmuş Nişân-ı Tîr-i Muhabbet Civân İken"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: SULTAN III. SELİM
GÜFTE: SÜLEYMAN DÂNÎŞ

1.A'a
2.A'a
4.A'a

1.A
2.A
4.A

Ol muş ni şâ ni tî ri mu hab bet bet
Kâ şı ke mân çeş mi ci hân peh peh
Ol muş hi lâl hüs n i le mih ri ri

1.A²b
2.A²b
4.A²b

ci vân i ken vay vay
li vân i ken vay vay
ci hân i ken vay vay

T1.B

Yâr câ nım yâr gü lüm yâr mi rim yâr gel e fen
dim gel Gel se o şü hi nâ ze nî
nim din le se ol a hu e nî nim
rah me de şâ yet meh ce bî nim a man
a man a man câ nım a man ci vâ ni ken
li vâ ni ken
yâr o me he
ci hân i ken

3.C 3.C'a

vay vay SON Saz ----| Â hir te mam et miş e ser
vay vay
vay vay

3.C²b

Dâ niş o me he vay vay

Olmuş nişân-ı tîr-i muhabbet civân iken
Kaşı kemân çeşm-i cihân pehlivân iken
Âhır temâm etmiş eser Dâniş ol mehe
Olmuş hilâl hüsni ile mihr-i cihân iken

Terennüm:
Yâr cânım yâr gülüm yâr mirim yâr gel efendim gel
Gelse o şûh-i nâzeninim dinlese ol âhu enînim
Rahmede şâyet meh cebînim aman aman aman

Şekil 4.25. Zâvil Yürük Semâî, Sultan III. Selim

Hicâz Yürük Semâî - Seyreyle O Gül-Rûyi Ki Nev Âfet-i Candır

Bestesi Hacı Salih Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 6 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

$$1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c]$$

$$2.A (2.A^1a + 2.A^2b) + [T1.B + 2.A^2c]$$

$$3.C (3.C^1a + 3.C^2b) + [T1.B + 3.C^2c]$$

$$4.A (4.A^1a + 4.A^2b) + [T1.B + 4.A^2c]$$

Eserde birinci, ikinci ve dördüncü mısralar A ezgisi ile bestelenmiştir. Meyân niteliği taşıyan üçüncü mısra C ezgisini almıştır. Her mısra sonrası terennüm B ezgisiyle yer almış, sonrasında da kendisinden önceki mısraların ikinci bölümleri c ezgi cümlecisi ile tekrarlamıştır.

Eserin güftesi:

Seyreyle o gül rûyini nev âfet-i cândır
Ebrûsu güzel çeşmi siyeh kaddi fidandır
Rencîde olur ismini etsem sana imâ
Ziyraki o sîmin beden-i tâze civandır

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

$$1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c]$$

Seyreyle o gül-rûyi ki nev (1.A¹a)

âfet-i candır (1.A²b) 1.A

Cânım yâr yâr ey meh-i enver doğrusu dilber cânâ beraber ah [T1.B]

âfet-i candır [1.A²c]

$$2.A (2.A^1a + 2.A^2b) + [T1.B + 2.A^2c]$$

Ebrûsu güzel çeşm-i siyeh (2.A¹a)

kaddi fidandır (2.A²b) 2.A

Cânım yâr yâr ey meh-i enver doğrusu dilber cânâ beraber ah [T1.B]

kaddi fidandır (2.A²c)

3.C (3.C¹a + 3.C²b) + [T1.B + 3.C²c]

Rencîde olur ismini (3.C¹a)

etsem sana îmâ (3.C²b)

Cânım yâr yâr ey meh-i enver doğrusu dilber cânâ beraber ah [T1.B]

etsem sana îmâ (3.C²c)

4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c]

Zîrâ ki o sîmîn-beden (4.A¹a)

tâze fidandır (4.A²b)

Cânım yâr yâr ey meh-i enver doğrusu dilber cânâ beraber ah [T1.B]

tâze fidandır (4.A²c)

HİCÂZ YÜRÜK SEMÂÎ
"Seyreyle O Gül-Rûyi Ki Nev Âfet-i Candır"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: MUSÂHİB HACI SÂLİH EFENDİ

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

1.A^{2b}
2.A^{2b}
4.A^{2b}

1.A^{2c}
2.A^{2c}
4.A^{2c}

3.C^{1a}
3.C^{2b}

3.C^{2c}
D.C.

Sey rey le o gül rû yi ki nev â fe ti can dır
Eb rû su gü zel çe ş mi si yeh kad di fi dan dır
Zî râ ki o sî min be den tâ ze ci van dır

Ca nım yâr yâr ey me hi en ver doğ ru su dil
ber câ nâ be ra ber ah ah ah
ah ah â fe ti can dır
kad di fi dan dır
tâ ze ci van dır

Ren cî de o lur is mi ni et sem sa na î mâ

Ca nım yâr yâr ey me hi en ver doğ ru su dil
ber câ nâ be ra ber ah ah ah
ah ah et sem sa na î mâ

Seyreyle o gül-rûyi ki nev âfet-i candır
Ebrûsu güzel çeşm-i siyeh kaddi fidandır
Rencide olur ismini etsem sana îmâ
Zîrâ ki o sîmîn-beden tâze fidandır

Terennüm:
Cânım yâr yâr ey meh-i enver
Doğrusu dilber cânâ beraber ah

Şekil 4.26. Hicâz Yürük Semâî, Yağlıkçı Acem Salih Ağa

Nişâburek Yürük Semâ - Âh Etmez İdim Sabra Dili Râm Edebilsen

Bestesi Hacı Salih Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü şu şekildedir:

$$1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c]$$

$$2.A (2.A^1a + 2.A^2b) + [T1.B + 2.A^2c]$$

$$3.C + [T1.B + 2.A^2c]$$

$$4.A (4.A^1a + 4.A^2b) + [T1.B + 4.A^2c]$$

Eserin birinci, ikinci ve dördüncü mısraları *A* ezgisi ile; *meyân* niteliği taşıyan üçüncü mısra ise *C* ezgisi ile bestelenmiştir. Her mısranın ikinci cümlecği *B* ezgisine sahip olan terennümden sonra *c* ezgi cümlecği ile tekrar etmiştir. Eserin üçüncü mısranın devamında gelen terennümden sonra, diğer mısraların olduğu gibi üçüncü mısranın da bir bölümünün tekrar etmesi beklenmektedir. Bu doğrultuda eserin birinci, ikinci ve dördüncü mısralarının *Ac* ezgisini kullanmış olan *edebilsen* lafzı ile biten son bölümleri dikkate alınarak, üçüncü mısranın da *gubârı* ile biten son bölümünün terennüm sonrası *Ac* ezgisiyle tekrar edeceği şekilde eser düzenlenerek notaya alınmıştır.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

$$1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c]$$

$$2.A (2.A^1a + 2.A^2b) + [T1.B + 2.A^2c]$$

$$3.C (3.C^1a + 3.C^2b) + [T1.B + 3^2.Ac]$$

$$4.A (4.A^1a + 4.A^2b) + [T1.B + 4.A^2c]$$

Eserin güftesi:

Âh etmez idin sabra dili râm edebilsen
Sabr eyler idin firkate ârâm edebilsen
Âyinemizin zerrece kalmazdı gubârı
Bir kerre mey-i aşka dili râm edebilsen

Veziin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte - terennüm dağılımı:

1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c]

Âh etmez idim sabra dili râm (1.A¹a)

edebilsen (1.A²b) 1.A

Cânım cânım cânım hey ah ah ah ah [T1.B]

edebilsen [1.A²c]

2.A (2.A¹a + 2.A²b) + [T1.B + 2.A²c]

Sabr eyler idin firKate ârâm (2.A¹a)

edebilsen (2.A²b) 2.A

Cânım cânım cânım hey ah ah ah ah [T1.B]

edebilsen [2.A²c]

3.C (3.C¹a + 3.C²b) + [T1.B + 3².Ac]

Âyinemiz zerrece (3.C¹a)

kalmazdı gubârı (3.C²b) 3.C

Cânım cânım cânım hey ah ah ah ah [T1.B]

gubârı [3².Ac]

4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c]

Bir kerre mey-i aşka dili râm (4.A¹a)

edebilsen (4.A²b)

Cânım cânım cânım hey ah ah ah ah [T1.B]

edebilsen [4.A²c]

NIŞÂBUREK YÜRÜK SEMÂÎ
"Âh Etmez İdim Sabra Dili Râm Edebilsen"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HACI SÂLİH AĞA

1.A'a
2.A'a
4.A'a

1.A
2.A
4.A

Âh et mez i dim sab ra di li râm
Sab rey ler i din fir ka te â râm
Bir ker re me yi aş 1.A^{2b} ka di li râm
2.A^{2b}
4.A^{2b}

râm râm e de bil sen
râm râm e de bil sen
râm râm e de bil sen

T1.B

Ca nım ca nım ca nım hey ah
ah ah ah

1.A^{2c}
2.A^{2c}
4.A^{2c}

ah ah e de bil sen

D.C.
SON

3.C

Â yi ne mi zin zer re ce kal ma
ma maz dı gu bâ rı

Âh etmez idim sabra dili râm edebilsen
Sabr eyler idin fırkate ârâm edebilsen
Âyinemizin zerrece kalmazdı gubârı
Bir kerre mey-i aşka dili râm edebilsen

Terennüm:

Cânım cânım cânım hey ah ah ah ah edebilsen

Şekil 4.27. Nişâburek Yürük Semâî, Yağlıkçı Acem Salih Ağa

Bestenigâr Yürük Semâî - Âh Edip Aşkınla Cânâ Firkatim Var Ağlarım

Bestesi Hamparsum Limonciyan'a ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 3 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c]

2.A (2.A¹a + 2.A²b) + [T1.B + 2.A²c]

3.C (3.C¹a + 3.C²b) + [T1.B + 3.C²c]

4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c]

Eserin güftesi:

Âh edip aşkınla cânâ firkatim var ağlarım
Sabra tâkat kalmadı çün rikkatim var ağlarım
Kande idi zevk-i vaslın kande gitti bilmezem
Mest ü ser-gerdân-ı aşkım hayretim var ağlarım

Veze: Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c]

Âh edip aşkınla cânâ firkatim var (**1.A¹a**)

ağlarım (vay) (**1.A²b**) **1.A**

Te re le le lâ te re le l lâ te re le le lâ ağlarım vay te re le le lâ te re le l lâ te re le le lâ bilmezem vay [T1.B]

ağlarım (vay) [**1.A²c**]

2.A (2.A¹a + 2.A²b) + [T1.B + 2.A²c]

Sabra tâkat kalmadı çün rikkatim var (**2.A¹a**)

ağlarım (vay) (**2.A²b**) **2.B**

*Te re le le lâ te re le l lâ te re le le lâ ağlarım vay te re le le lâ te re le l lâ te re le le
lâ bilmezem vay [T1.B]*

ağlarım (vay) [2.A²c]

3.C (3.C¹a + 3.C²b) + [T1.D + 3.C²c]

Kande idi zevk-i vaslın kande gitti (3.C¹a)

bilmezem (vay) (3.C²b) 3.C

*Te re le le lâ te re le l lâ te re le le lâ ağlarım vay te re le le lâ te re le l lâ te re le le
lâ bilmezem vay [T1.D]*

bilmezem (vay) [3.C²c]

4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c]

Mest ü ser-gerdân-ı aşkım hayretim var (4.A¹a)

ağlarım (vay) (4.A²b)

*Te re le le lâ te re le l lâ te re le le lâ ağlarım vay te re le le lâ te re le l lâ te re le le
lâ bilmezem vay [T1.B]*

ağlarım (vay) [4.A²c]

BESTENİGÂR YÜRÜK SEMÂÎ
"Âh Edip Aşkınla Cânâ Firkatim Var Ağlarım"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMPARSUM LİMONCIYAN

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

1.A^{2b}
2.A^{2b}
4.A^{2b}

1.A
2.A
4.A

Âh e dip aş kın la câ nâ fir ka tim var ağ la rım
Sab ra tâ kat kal ma dı çün rik ka tim var ağ la rım
Mest ü ser ger dâ nı aş kım hay re tim var ağ la rım

T1.B

vay Saz----- Te re le le la te re le le la te re le le la

1.A^{2c}
2.A^{2c}
4.A^{2c}

Nakarat'a | Meyân'a | Karar

ağ la rım vay Saz----- vay Saz----- vay

3.C^{1a}

3.C

Kan de i di zev ki vas lın kan de git di

3.C^{2b}

T1.D

bil me zem vay Saz----- Te re le le la

3².Ac

te re le le la te re lel lel la bil me zem vay

Âh edip aşkınla cânâ firkatim var ağlarım
Sabra tâkat kalmadı çün rikkatim var ağlarım
Kande idi zevk-i vaslın kande gitti bilmezem
Mest ü ser-gerdân-ı aşkım hayretim var ağlarım

Terennüm:
Te re le le lâ te re le l lâ te re le le lâ

Şekil 4.28. Bestenigâr Yürük Semâî, Hamparsum Limonciyan

MURABBA İŞLEYİŞ				
Mısraın İkinci Bölümünü Terennüm Sonunda Tekrar Eden İşleyiş				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Ruhlerin Seyredelim Berk-i Gül-i Ter Yerine	Âmâ Kadri Efendi	Acem	17. yy.
2.	Gönlüm Yine Bir Gonçe-i Nâzik Tene Düştü	Sultan III. Selim	Şevkutarâb	17. yy.
3.	Olmuş Nişân-ı Tîr-i Muhabbet Civân İken	Sultan III. Selim	Zâvil	18. yy.
4.	Seyreyle O Gül-Rûyi Ki Âfet-i Cândır	Hacı Salih Ağa	Hicâz	18. yy.
5.	Ah Etmez İdim Sabra Dili Râm Edebilsen	Hacı Sâlih Ağa	Nişâburek	18. yy.
6.	Ah Edip Aşkınla Cânâ Firkatim Var	Hamparsum Limonciyân	Bestenigâr	19. yy.

Tablo 4.9. Murabba işleyiş; mısraın ikinci bölümünü terennüm sonunda tekrar eden işleyiş

4.6.1.4.1. Meyân terennümlüler

Büzürg Yürük Semâî - Tövbeler Ettim İse Cürm-ü Hatâ Bir İki Üç

Bestesi Sâdik Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür. Eserin 2 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü şu şekildedir:

$$1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c]$$

$$2.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 2.A^2c]$$

$$3.C (3.C^1a + 3.C^2b) + [T1.D + 3.C^2c]$$

$$4.A (4.A^1a + 4.A^2b) + [T1.B + 4.A^2c]$$

Eserin güftesi:

Tövbeler ettim ise cürm ü hata bir iki üç

Yeter ey şüh yeter cevr ü cefâ bir iki üç

Firkat-i cevr ü sitem cânıma geçti sâki

Cam sun bana be kavli hükemâ bir iki üç

Vezi: Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Feilâtün Feilün (Fa'lün)

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c]

(Ah) Tövbeler ettim ise (1.A¹a)

cürm ü hatâ bir iki üç (vay) (1.A²b) 1.A

Tir yel li yel le lel li ye lel li yel le lel li ye lel le lel li [T1.B]

cürm ü hatâ bir iki üç (vay) [1.A²c]

2.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 2.A²c]

Yeter ey şüh yeter (2.A¹a)

cevr ü cefâ bir iki üç (2.A²b) 2.A

Tir yel li yel le lel li ye lel li yel le lel li ye lel le lel li [T1.B]

cevr ü cefâ bir iki üç [2.A²c]

3.C (3.C¹a + 3.C²b) + [T1.D + 3.C²c]

Firkat-i cevr ü sitem (3.C¹a)

cânıma geçdi sâkî (3.C²b) 3.C

Tir yel li yel le lel li ye lel li yel le lel li ye lel le lel li [T1.B]

cânıma geçdi sâkî [3.C²c]

4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c]

Câm sun bana be (4.A¹a)

kavl-i kudemâ bir iki üç (4.A²b) 4.A

Tir yel li yel le lel li ye lel li yel le lel li ye lel le lel li [T1.B]

kavl-i kudemâ bir iki üç [4.A²c]

BÜZÜRG YÜRÜK SEMÂÎ
"Tövbeler Ettim İse Cürm ü Hatâ Bir İki Üç"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: SÂDIK AĞA

1.A¹ 1.A²b
2.A¹ 2.A²b

Ah Töv be ler et dim i se cür mü ha tâ
Ah Ye ter ey şü hi ye ter cev rü ce fâ
Ah Câ mi sun ba na be kav li ku de mâ

T1.B

bir i ki üç vay Saz----- Tir yel li yel le lel li
bir i ki üç vay
bir i ki üç vay

ye lel li yel le lel li ye lel le lel le lel li

1.A²c
2.A²c

cür mü ha tâ bir i ki üç vay Saz-----
cev rü ce fâ bir i ki üç vay

3.C¹a 3.C²b

Ah Fir ka ti cev rü si tem câ ni ma geç

T1.D

di sâ kî vay Saz----- Tir yel li yel le lel li

ye lel li yel le lel li ye lel le lel

3.C²c

le lel li câ ni ma geç di sâ kî vay Saz-----

4.A¹a 4.A²b

Ah Câ mi sun ba na be kav li ku de mâ

Şekil 4.29. Büzürg Yürük Semâî, Sâdik Ağa

ساز ^۴ T1.B

bir i ki üç vay Saz----- Tir yel li yel le lel li

ye lel li yel li lel li ye lel le lel le lel li

4.A^{2c}

kav li ku de mâ bir i ki üç vay SON

Tövbeler ettim ise cürm ü hatâ bir iki üç
 Yeter ey şüh yeter cevri ü cefâ bir iki üç
 Firkat-i cevri ü sitem cânıma geçdi sâkî
 Câm sun bana be-kavl-i kudemâ bir iki üç

Terennüm:

Tir yel li yel le lel li ye lel li yel le lel li yel le lel li

Şekil 4.29. (devam)

Mâhûr Yürük Semâi - Zehî Safâ Ki Yanımda O Fitnecü Biledir

Bestesi Dellâlzâde Hacı İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında 247 numaralı nüsha ile yer almaktadır.

Eserin formülü:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + [T1.B + 1.A^{2c}]

2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + [T1.B + 2.A^{2c}]

3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + [T1.D + 3.C^{2c}]

4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + [T1.B + 4.A^{2c}]

Eserin güftesi:

Zehî safâ ki yanımda o fitnecü biledir

Misali ayinede safiru beru biledir

O bezmi kim ola kanun-ı suzi nağme-i aşk

Keman o dağzede defii sine kupiledir

Vezein: Mefâilün Feilâtün Mefâilün Feilün (Fâ'lün)

Bahir: Müctes Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + [T1.B + 1.A^{2c}]

Zehî safâ ki yanımda o fitnecu (1.A^{1a})

biledir (vay) (1.A^{2b}) 1.A

*Ah beli yâri men beli dost beli şahi men beli ah beli miri men beli dost aman aman
aman aman hele cânım [T1.B]*

biledir (vay) [1.A^{2c}]

2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + [T1.B + 2.A^{2c}]

Misali ayinede safiru beru (2.A^{1a})

biledir (vay) (2.A^{2b}) 2.A

*Ah beli yâri men beli dost beli şahi men beli ah beli miri men beli dost aman aman
aman aman hele cânım [T1.B]*

biledir (vay) [2.A^{2c}]

3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + [T1.D + 3.C^{2c}]

O bezmi kim ola kanun-ı suzi (3.C^{1a})

nağme-i aşk (vay) (3.C^{2b}) 3.C

*Ah beli yâri men beli dost beli şahi men beli ah beli miri men beli dost aman aman
aman aman hele cânım [T1.D]*

nağme-i aşk (vay) [3.C^{2c}]

4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + [T1.B + 4.A^{2c}]

Keman o dağzede defii sine kû (4.A^{1a})

biledir (vay) (4.A^{2b}) 4.A

*Ah beli yâri men beli dost beli şahi men beli ah beli miri men beli dost aman aman
aman aman hele cânım [T1.B]*

biledir (vay) [4.A^{2c}]

MÂHÛR YÜRÜK SEMÂÎ
"Zehî Safâ Ki Yanımda O Fitnecû Biledir"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: DELLÂLZÂDE HACI İSMÂİL EFENDÎ

1.A¹a
2.A¹a
4.A¹a

1.A²b
2.A²b
4.A²b

1.A
2.A
4.A

Ze hî sa fâ ki ya nım da o fit ne cû bi le dir vay
Mî sâ li â yi ne de sâ fî ru be ru bi le dir
Ke mân o dâ ği ze de def fî sî ne kûb i le dir

T1.B

Ah be li yâ ri men be li dost be li şa hı men be li
ah be li mi ri men be li dost a man a
man a man a man he le a ca nım

1.A²c
2.A²c
4.A²c

Nakarat'a Meyân'a Karar

bi le dir vay Saz-----] vay Saz-----] vay
bi le dir
bi le dir

3.C¹a 3.C²b

3.C

O bez mi kim o la kâ nû nı sû zi nağ me i aşk vay

T1.D

Ah be li yâ ri men be li dost be li şa hı men be li
ah be li mi ri men be li dost a man a
man a man a man he le a ca nım

3.C²c D.C.

nağ me i aşk vay Saz-----]

Zehî safâ ki yanımda o fitnecû biledir
Misâl-i âyinede safıru beru biledir
O bezmi kim ola kânûn-i sûz-i nağme-i aşk
Kemân o dâğzede deff-i sine-kûb iledir

Terennüm:
Ah belî yâri men belî dost belî şâhi men
Belî ah belî mîri men belî dost aman aman aman aman
Hele cânım biledir

Şekil 4.30. Mâhûr Yürük Semâî, Dellâlzâde Hacı İsmail Dede Efendi

MURABBA İŞLEYİŞ				
Mısraın İkinci Bölümünü Terennüm Sonunda Tekrar Eden İşleyiş				
Meyân Terennümlüler				
No	Adı	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Tövbeler Ettim İse Cürm-ü Hatâ Bir İki Üç	Sâdık Ağa	Büzürg	19. yy.
2.	Zehî Safâ Ki Yanımda O Fitnecû Biledir	Dellâlzâde Hacı İsmâil Dede Efendi	Mahûr	19. yy.

Tablo 4.10. Murabba işleyiş; mısraın ikinci bölümünü terennüm sonunda tekrar eden işleyiş

4.6.1.5. Mısraın ikinci ve üçüncü bölümünü terennüm sonunda tekrar eden işleyiş

Beste Isfahan Yürük Semâî - Bir Elif Çekdi Yine Sîneme Cânân Bu Gece

Bestesi Ebûbekir Ağa'ya ait olan eserin güftesi Enderûnî Vâsıf'a aittir. Eserin 6 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü şu şekildedir:

$$1.A (1.A^1a + 1.A^2b + 1.A^3c) + [T1.B + 1.A^2d + 1.A^3e + 1.A^3f]$$

$$2.A (2.A^1a + 2.A^2b + 2.A^3c) + [T1.B + 2.A^2d + 2.A^3e + 2.A^3f]$$

$$3.C (3.C^1a + 3.C^2b + 3.C^3c) + [T1.B + 3.C^2d + 3.C^3e + 3.C^3f]$$

$$4.A (4.A^1a + 4.A^2b + 4.A^3c) + [T1.B + 4.A^2d + 4.A^3e + 4.A^3f]$$

Eserin güftesi:

Bir elif çekdi yine sîneme cânan bu gece
Pek sarıldı bana ol serv-i hırâmân bu gece
Ayın on dördü gibi dün gece meclisde idi
Kande akşamlayacak ol meh-i tâbân bu gece

Vezin: Feilâtün (Fâilâtün) Fe'ilâtün Fe'ilâtün Feilün (Fa'lün)

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

$$1.A (1.A^1a + 1.A^2b + 1.A^3c) + [T1.B + 1.A^2d + 1.A^3e + 1.A^3f]$$

Bir elif çekdi yine (1.A^{1a})

sineme cânan (1.A^{2b})

bu gece (1.A^{3c}) 1.A

Aman ey aman ey aman ey aman ey aman aman [T1.B]

sineme cânan [1.A^{2d}]

bu gece [1.A^{3e}]

(yar) bu gece (vay) [1.A^{3f}]

2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b} + 2.A^{3c}) + [T1.B + 2.A^{2d} + 2.A^{3e} + 2.A^{3f}]

Pek sarıldı bana ol (2.A^{1a})

serv-i hırâman (2.A^{2b})

bu gece (2.A^{3c}) 2.A

Aman ey aman ey aman ey aman ey aman aman [T1.B]

serv-i hırâman [2.A^{2d}]

bu gece [2.A^{3e}]

(yar) bu gece (vay) [2.A^{3f}]

3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b} + 3.C^{3c}) + [T1.B + 3.C^{2d} + 3.C^{3e} + 3.C^{3f}]

Ayın on dördü gibi (3.C^{1a})

dün gece (3.C^{2b})

mecliste idi (3.C^{3c}) 3.C

Aman ey aman ey aman ey aman ey aman aman [T1.B]

dün gece [3.C^{2d}]

mecliste idi [3.C^{3e}]

mecliste idi (vay) [3.C^{3f}]

4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b} + 4.A^{3c}) + [T1.B + 4.A^{2d} + 4.A^{3e} + 4.A^{3f}]

Kande akşamlayacak (4.A^{1a})

ol meh-i tâban (4.A^{2b})

bu gece (4.A^{3c}) 4.A

Aman ey aman ey aman ey aman ey aman aman [T1.B]

ol meh-i tâban (4.A^{2d})

bu gece (4.A^{3e})

(yar) bu gece (vay) [4.A^{3f}]

BESTE ISFAHÂN YÜRÜK SEMÂÎ
"Bir Elif Çekdi Yine Sîneme Cânân Bu Gece"

BESTE: EBÛBEKİR AĞA
GÜFTE: ENDERÛNÎ VÂSİF

Usûlü: Yürük Semâî

1.A¹a 2.A¹a 4.A¹a 1.A²b 2.A²b 4.A²b 1.A³e 2.A³e 4.A³e

1.A 2.A 4.A

Ah Bir e lif çek di yi ne si ne me câ nan bu ge ce
Ah Pek sa rıl dı ba na ol ser vi hı râ man bu ge ce
Ah Kan de ak şam la ya cak ol me hi tâ ban bu ge ce

T1.B

A man ey a man ey a man ey a man ey

1.A²d 2.A²d 4.A²d 1.A³e 2.A³e 4.A³e

a mana man si ne me câ nan bu ge ce
ser vi hı râ man bu ge ce
ol me hi tâ ban bu ge ce

1.A³f 2.A³f 4.A³f

yâr bu ge ce vâ y Saz----- vâ y Saz----- vâ y

Nakarât'a Meyân'a Karar

3.C¹a 3.C²b 3.C³e

Ah a yın on dör dü gi bi dün ge ce mec lis te i di

1. 2. T1.D

vâ y vâ y A man ey a man ey

3.C²d 3.C³e

a man ey a man ey a man a man dün ge ce mec

3.D¹f

lis te i di mec lis te i di vâ y Saz-----

Bir elif çekdi yine sineme cânan bu gece
Pek sarıldı bana ol serv-i hırâman bu gece
Ayın on dördü gibi dün gece mecliste idi
Kande akşamlayacak ol meh-i tâban bu gece

Terennüm:
Aman ey aman ey aman aman

Şekil 4.31. Beste Isfahan Yürük Semâî, Ebûbekir Ağa

MURABBA İŞLEYİŞ				
Mısraın İkinci ve Üçüncü Bölümünü Terennüm Sonunda Tekrar Eden İşleyiş				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Bir Elif Çekti Yine Sıneme Cânân Bu Gece	Ebûbekir Ağa	Beste Isfahân	17. yy.

Tablo 4.11. Murabba işleyiş; mısraın ikinci ve üçüncü bölümünü terennüm sonunda tekrar eden işleyiş

4.6.1.6. Mısraın tamamını terennüm sonunda tekrar eden işleyiş

Gerdâniye Yürük Semâi - Muntazam Kâmeti Bî-Misl ü Bedel

Bestesi Ebûbekir Ağa'ya ait eserin güftesinin sahibinin kim olduğu meçhuldür. Eserin 5 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında bulunmamaktadır.

Eserin formülü şu iekildedir:

- 1.A + [T1.B + 1.C]
- 2.A + [T1.B + 2.C]
- 3.D + [T1.B + 3.C]
- 4.A + [T1.B + 4.C]

Eserin güftesi:

Muntazam kâmeti bî-misl ü bedel

Güzel ammâ ki ne âfet ne güzel

Beli dikkat yeridir halk-ı cihan

N'ola baksa o meyâna bel bel

Vezin: Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Fe'ilün (Fâ'lün)

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte – terennüm dağılımı:

1.A + [T1.B + 1.C]

Muntazam kâmeti bî-misl ü bedel **1.A**

Cânım ömrüm mîrim aman aman aman gel efendim

Serv-i nâzım gel a cânım işvebâzım gel efendim

Sen beni hayrân edersin

Bu revîşle, bu edâlarla aman

Âşıkı giryân edersin [T1.B]

Muntazam kâmeti bî-misl ü bedel [1.C]

2.A + [T1.B + 2.C]

Güzel ammâ ki ne âfet, ne güzel 2.A

Cânım ömrüm mîrim aman aman aman gel efendim

Serv-i nâzım gel a cânım işvebâzım gel efendim

Sen beni hayrân edersin

Bu revîşle, bu edâlarla aman

Âşıkı giryân edersin [T1.B]

Güzel ammâ ki ne âfet, ne güzel [2.C]

3.D + [T1.B + 3.C]

Beli dikkat yeridir halk-ı cihan 3.D

Cânım ömrüm mîrim aman aman aman gel efendim

Serv-i nâzım gel a cânım işvebâzım gel efendim

Sen beni hayrân edersin

Bu revîşle, bu edâlarla aman

Âşıkı giryân edersin [T1.B]

Beli dikkat yeridir halk-ı cihan [3.C]

4.A + [T1.B + 4.C]

N'ola baksa o meyâna bel bel 4.A

Cânım ömrüm mîrim aman aman aman gel efendim

Serv-i nâzım gel a cânım işvebâzım gel efendim

Sen beni hayrân edersin

Bu revîşle, bu edâlarla aman

Âşıkı giryân edersin [T1.B]

N'ola baksa o meyâna bel bel [4.C]

GERDÂNİYE YÜRÜK SEMÂÎ
"Muntazam Kâmeti Bî-Misl ü Bedel"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: EBÛBEKİR AĞA

1.A
2.A
4.A

Ah Mun ta zam kâ me ti bî mis lü be del
Ah Gü zel am mâ ki ne â fet ne gü zel
Ah N'o la bak sa o me yâ na bel bel

T1.B

Câ nim öm rüm mî rim a man a man a man gel e fen dim

Ser vi nâ zim gel a câ nim iş ve bâ zim gel e fen dim

Sen be ni hay rÂn e der sin Bu re viş le bu e dâ lar la a man

1.C
2.C
4.C

Â şı kı gir yân e der sin Ah Mun ta zam
Ah Gü zel am
Ah N'o la bak

kâ me ti bî mis lü be del *Saz---* câ nim öm rüm gel e fen dim *SON*
mâ ki ne â fet ne gü zel
sa o me yâ na bel bel

3.D

Ah Be li dik kat ye ri dir hal kı ci han

T1.B

Câ nim öm rüm mî rim a man a man a man

gel e fen dim Ser vi nâ zim gel a câ nim iş ve bâ zim

Şekil 4.32. Gerdâniye Yürük Semâî, Ebûbekir Ağa

gel e fen dim Sen be ni hay rÂn e der sin Bu re viş

le bu e dâ lar la a man Â şı kı gir yân e der sin

3.C Ah Be li dik ka ye ri dir hal kı ci han Saz -----

câ num öm rüm gel e fen dim

Muntazam kâmeti bî-misl ü bedel
Güzel ammâ ki ne âfet, ne güzel
Beli dikkat yeridir halk-ı cihan
N'ola baksa o meyâna bel bel

Terennüm:
Cânım ömrüm mîrim aman aman aman gel efendim
Serv-i nâzım gel a cânım işvebâzım gel efendim
Sen beni hayrân edersin
Bu revîşle, bu edâlarla aman
Âşkıkı giryân edersin

Şekil 4.32. (Devam)

Nühüft Yürük Semâî - Sad Devlet İle Niyet-i Teşrîf O Dem Ettin

Bestesi Ebûbekir Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür.

Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + [T1.B + 1.C]

3.D (3.D¹a + 3.D²b) + (3.D¹a + 3.D²c) + [T1.B + 1.C]

Eser nüshasında yer almayan ikinci ve dördüncü mısralar notaya dahil edilmiştir. Ayrıca birinci, ikinci ve dördüncü mısralardan sonra farklı bir ezgiyle gelen mısraların terennümden sonraki kendi tekrarları gibi, üçüncü mısra terennümden sonra tekrar etmemiştir. Notada terennüm devamında farklı bir ezgiyle tekrar eden mısralardan sonra başa dönüş işareti olmadığından ve senyö işareti de olmadığından eserin seyrinin ne şekilde olacağına dair belirsizlik, ilgili işaretlerin

düzenleme sonrası notaya dahil edilmesiyle ortadan kaldırılmıştır. Ayrıca eser nüshalarının birinde simetrik yapının bozulduğu görülmektedir. Bu durumun düzeltilmesi için eserin üçüncü mısraı tekrar etmeden terennüme bağlanmalıdır. Fakat üçüncü mısraın tamamen aynı ezgi ile tekrar etmemiş olması sebebiyle tekrar eden bölümün çıkartılması bestekâra saygısızlık olacağı için “A” ezgisini alan birinci, ikinci ve dördüncü mısralar Terennümden önce iki kez tekrarlayacak şekilde eserin notası düzenlenmiştir.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

1.A + **1.A** + [T1.B + 1.C]
2.A + **2.A** + [T1.B + 2.C]
3.D (3.D^{1a} + 3.D^{2b}) + 3.D (3.D^{1a} + 3.D^{2c}) + [T1.B + **3.C**]
4.A + **4.A** + [T1.B + **4.C**]

Eserin güftesi:

Sad devlet ile niyet-i teşrîf o dem ettin
Ben rûz-keş hicrimi bî-hüzn ü gam ettim
Pâyine edersen yeridir varımı endâz
Ey mâlike-i hüsn ü melâhat kerem ettin

Vezi: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A + [T1.B + 1.C]
Sad devlet ile niyet-i teşrif o dem ettin 1.A
Sad devlet ile niyet-i teşrif o dem ettin **1.A**
*Cânım ye le lel lel le le li ömrüm te re lel lel le le li zâlim ye le lel lel le le li mirim
tere lel lel le le li yâ lâ ye le li [T1.B]*
Sad devlet ile niyet-i teşrif o dem ettin [**1.C**]

2.A + 2.A + [T1.B + 2.C]

Ben rûz-keş hicrimi bî-hüzn ü gam ettim **2.A**

Ben rûz-keş hicrimi bî-hüzn ü gam ettim **2.A**

*Cânım ye le lel lel le le li ömrüm te re lel lel le le li zâlim ye le lel lel le le li mirim
tere lel lel le le li yâ lâ yele li [T1.B]*

Ben rûz-keş hicrimi bî-hüzn ü gam ettim **[2.C]**

3.D (3.D^{1a} + 3.D^{2b}) + 3.D (3.D^{1a} + 3.D^{2c}) + [T1.B + 3.C]

Pâyine edersen yeridir **3.D^{1a}**

vârımı endâz **3.D^{2b}**

Pâyine edersen yeridir **3.D^{1a}**

vârımı endâz **3.D^{2c}**

*Cânım ye le lel lel le le li ömrüm te re lel lel le le li zâlim ye le lel lel le le li mirim
tere lel lel le le li yâ lâ yele li [T1.B]*

Pâyine edersen yeridir vârımı endâz **[3.C]**

4.A + 4.A + [T1.B + 4.C]

Ey mâlike-i hüsn-ü melâhat kerem ettin **4.A**

Ey mâlike-i hüsn-ü melâhat kerem ettin **4.A**

*Cânım ye le lel lel le le li ömrüm te re lel lel le le li zâlim ye le lel lel le le li mirim
tere lel lel le le li yâ lâ yele li [T1.B]*

Ey mâlike-i hüsn-ü melâhat kerem ettin **[4.C]**

NÜHÜFT YÜRÜK SEMÂÎ
"Sad Devlet İle Niyet-i Teşrif O Dem Ettin"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: EBUBEKİR AĞA

1.A
2.A
4.A

Sad dev let i le ni ye ti teş rif o dem et tin
Ben rûz keş hic ri mi bî hüzn ü gam et tim
Ey mâ li ke i hüsn ü me lâ hat ke rem et tin

T1.B

Ca nım ye le lel lel le le li öm rüm ye le lel lel le le li za lım ye le lel

lel le le li mi rim te re lel le le le li ya lâ ye lel li

1.C
2.C
3.C
4.C

Sad dev let i le ni ye ti teş rif o dem et tin
Ben rûz keş hic ri mi bî hüzn ü gam et tim
Pa yi ne e der sem ye ri dir varı mı en daz
Ey mâ li ke i hüsn ü me lâ hat ke rem et tin

D.C. *SON*

3.D^{1a} 3.D^{2b}

Pa yi ne e der sem ye ri dir vâ rı mı en dâz *Saz*-----

3.D^{2c}

vâ rı mı en dâz

Sad devlet ile niyet-i teşrif o dem ettin
Ben rûz-keş hicrimi bî-hüzn ü gam ettim
Pâyine edersem yeridir vârimı endâz
Ey mâlike-i hüsn-ü melâhat kerem ettin

Terennüm:
Cânım ye le lel le le li ömrüm te re lel le le li
Zâlim ye le lel le le li mirim tere lel le le li
Yâ lâ ye le li

Şekil 4.33. Nühüft Yürük Semâî, Ebûbekir Ağa

Vech-i Arazbâr Yürük Semâî – Yandırdı Beni Şevk-i Cemâlin Ey Mâh

Bestesi Vardakosta Seyyid Ahmed Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + [T1.B + 1.C]

3.D + [T1.B + 3.D]

Murabba işleyişte olan eserin nüshalarında ikinci ve dördüncü mısralar notada yer almamaktadır. Eser, güftesinin ikinci ve dördüncü mısraları da dahil edilerek simetrik bir biçimde tekrar notaya alınmıştır. Bu durumun, eserin meşk silsilesi ile intikalinde oluştuğu düşünülmektedir.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

1.A + [T1.B + 1.C]

2.A + [T1.B + 2.C]

3.D + [T1.B + 3.C]

4.A + [T1.B + 4.C]

Eserin güftesi:

Yandırdı beni şevk-i cemâlin ey mâh
Her lahzâ aceb değil yanarsam gönül âh
Zülf-ü girîh-i çıkdı elimden nâgâh
Gör kim ne cefâ kıldı bana baht-ı siyah

Vezein: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + T1.B + 1.C

Yandırdı beni şevk-i cemâlin ey mâh **1.A**

Yâr dost yâr gel efendim serv-i nâzım

Gel gel gel a ömrüm gel dil-nüvâzım

Gel gel gel a canım vay **T1.B**

Yandırdı beni şevk-i cemâlin ey mâh **1.C**

2.A + T1.B + 2.C

Her lahzâ aceb değil yanarsam gönül âh **2.A**

Yâr dost yâr gel efendim serv-i nâzım

Gel gel gel a ömrüm gel dil-nüvâzım

Gel gel gel a canım vay **T1.B**

Her lahzâ aceb değil yanarsam gönül âh **2.C**

3.D + T1.B + 3.C

Zülf-ü girîh-i çıkdı elimden nâgâh **3.D**

Yâr dost yâr gel efendim serv-i nâzım

Gel gel gel a ömrüm gel dil-nüvâzım

Gel gel gel a canım vay **T1.B**

Zülf-ü girîh-i çıkdı elimden nâgâh **3.C**

4.A + T1.B + 4.C

Gör kim ne cefâ kıldı bana baht-ı siyah **4.A**

Yâr dost yâr gel efendim serv-i nâzım

Gel gel gel a ömrüm gel dil-nüvâzım

Gel gel gel a canım vay **T1.B**

Gör kim ne cefâ kıldı bana baht-ı siyah **4.C**

VECH-İ ARAZBÂR YÜRÜK SEMÂÎ
"Yandırdı Beni Şevk-i Cemâlin Ey Mâh"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: VARDAKOSTA SEYYİD AHMED AĞA

1.A
2.A
4.A

Yan dır dı be ni şev ki ce mâ
Her lah zâ a ceb de ğil ya nar sam
Gör kim ne ce fâ kıl dı ba na bah

lin ey mah Saz
gö nül ah
tı si yah

T1.B

Yâr dost

yâr gel e fen dim Saz

ser vi na zım gel gel

gel a öm rüm gel

dil nü vâ zım gel gel

gel a ca nım vay

1.C
2.C
4.C

Yan dır dı be ni şev ki ce mâ
Her lah zâ a ceb de ğil ya nar sam
Gör kim ne ce fâ kıl dı ba ne bah

Şekil 4.34. Vech-i Arazbâr Yürük Semâî, Vardakosta Seyyid Ahmed Ağa

D.C.

lin gö ti ey nül si mah âh yah

3.D Zül fû gi ri hi çek dir e lim den nâ gâh

T1.B Yâr dost yâr gel e fen dim Saz ser vi na zım gel gel gel a öm rüm gel dil nû vâ zım gel gel gel a ca nım vay

3.C Zül fû gi ri hi çek dı e lim den nâ gâh

Yandırdı beni şevk-i cemâlin ey mâh
Her lahzâ aceb değil yanarsam gönül âh
Zülf-ü girih-i çıkdı elimden nâgâh
Gör kim ne cefâ kıldı bana baht-ı siyah

Terennüm:
Yâr dost yâr gel efendim serv-i nâzım
Gel gel gel a ömrüm gel dil-nüvâzım
Gel gel gel a canım vay

Şekil 4.34. (devam)

Şehnâz Bûselik Yürük Semâî - Nâz İle Hırâm Eylese Titrer O Semen Ten

Bestesi Tab'î Mustafa Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 5 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + [T1.B + 1.C]

2.A + [T1.B + 2.C]

3.D + [T1.B + 3.C]

4.A + [T1.B + 4.C]

Eserin güftesi:

Nâz ile hırâm eylese titrer o semen-ten

Ta'tîr-i dimâğ etmede ol vech-i hasen-ten

Didârına âdem doyamaz hûri misin sen?

Aldı bizi gitdikçe o tasvir-i hasen-ten

Vezein: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + [T1.B + 1.C]

Nâz ile hırâm eylese titrer o semen-ten **1.A**

Ta dere dilli tenni tenni ten tennenni tenen nâ tene dir nâ tene dir ney

Kurban kurban kurbanın olam men hayran hayran hayranın olam men

Ey sim beden gonca dehen sureti ahsen [T1.B]

Nâz ile hırâm eylese titrer o semen-ten **[1.C]**

2.A + [T1.B + 2.C]

Ta'tîr-i dimâğ etmede ol vech-i hasen-ten **2.A**

Ta dere dilli tenni tenni ten tennenni tenen nâ tene dir nâ tene dir ney
Kurban kurban kurbanın olam men hayran hayran hayranın olam men
Ey sim beden gonca dehen sureti ahsen [T1.B]
Ta'tîr-i dimâğ etmede ol vech-i hasen-ten [2.C]

3.D + [T1.B + 3.C]

Didârına âdem doyamaz hûri misin sen? **3.D**

Ta dere dilli tenni tenni ten tennenni tenen nâ tene dir nâ tene dir ney
Kurban kurban kurbanın olam men hayran hayran hayranın olam men
Ey sim beden gonca dehen sureti ahsen [T1.B]
Didârına âdem doyamaz hûri misin sen? [3.C]

4.A + [T1.B + 4.C]

Aldı bizi gitdikçe o tasvir-i hasen-ten **4.A**

Ta dere dilli tenni tenni ten tennenni tenen nâ tene dir nâ tene dir ney
Kurban kurban kurbanın olam men hayran hayran hayranın olam men
Ey sim beden gonca dehen sureti ahsen [T1.B]
Aldı bizi gitdikçe o tasvir-i hasen-ten [4.C]

ŞEHNÂZ-BÛSELİK YÜRÜK SEMÂÎ
"Nâz ile hırâm eylese titrer o semen ten"

Usûl: Yürük Semâî

BESTE: TAB'Î MUSTAFA EFENDİ

1.A
2.A
4.A

Nâ zi le hı râ mey le se tit rer o se men ten ----- SAZ -----
Ta tı ri di mağ et me de ol vec hı ha sen ten
Al di bi zi git dik çe o tas vi ri ha sen ten

T1.B

Ta de re dil li ten ni ten ni ten

Ten nen ni te nen nâ te ne dir nâ te ne dir ney ----- SAZ -----

Kur ba n kur ba n kur ba nı no lam men ----- SAZ -----

Hay ra n hay ra n hay ra nı no lam men ----- SAZ -----

Ey sim be den gon ca de hen sû re ti ah sen ----- SAZ -----

1.C
2.C
4.C

Nâ zi le hı râm ey le se tit rer o se men ten ----- SAZ ----- DC.
Ta tı ri di mağ et me de ol vec hı ha sen ten
Al di bi zi git dik çe o tas vi ri ha sen ten

3.D

Di dâ rı na a dem do ya maz hû ri mi sin

Şekil 4.35. Şehnâz Bûselik Yürük Semâî, Tab'î Mustafa Efendi

sen --- SAZ --- sen --- SAZ ---

T1.B
Ta de re dil li ten___ ni___ ten___ ni___ ten___

ten nen ni te___ nen___ nâ te ne dir___ nâ___ te ne dir___ ney ----- SAZ -----

Kur___ ba___ n kur___ ba___ n kur___ ba___ ni no lam___ men ----- SAZ -----

Hay___ ra___ n hay___ ra___ n hay ra ni___ no lam___ men ----- SAZ -----

Ey sim be den gon___ ca___ de___ hen___ su___ re___ ti___ ah___ sen ----- SAZ -----

3.C
Di dâ ri na a___ dem___ do ya___ maz___ hû___ ri___ mi sin___ sen ----- SAZ -----

Nâz ile hırâm eylese titrer o semen-ten
 Ta'tûr-i dimâğ etmede ol vech-i hasen-ten
 Didârına âdem doyamaz hûri misin sen?
 Aldı bizi gitdikçe o tasvir-i hasen-ten

Terennüm:

Ta dere dilli tenni tenni ten tennenni tenen nâ tene dir nâ tene dir ney
 Kurban kurban kurbanın olam men hayran hayran hayranın olam men
 Ey sim beden gonca dehen sureti ahsen

Şekil 4.35. (devam)

Sûzinâk Yürük Semâî - Biyâ Sâkî Ân Mey Ki Hâl Âvered

Bestesi Zekâi Dede'ye ait olan eserin güftesi Hâfız Şirazî'ye aittir. Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + T1.B + 1.A

2.A + T1.B + 2.A

3.C + T1.B + 3.C

4.A + T1.B + 4.A

Eserin güftesi:

Biyâ sâkî ân mey ki hâl âvered
Meserret fezâyed kemâl âvered
Biyâ sâkî ân âteş-i tâb-nâk
Ki ber leşker-i gâm zevâl âvered

Vezi: Feûlün Feûlün Feûlün Feûl

Bahir: Mütেকârib Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + T1.B + 1.A

Biyâ sâkî ân mey ki hâl âvered **1.A**
Ye lel lel le lel lel le lel lel le lel li **T1.B**
Biyâ sâkî ân mey ki hâl âvered **1.A**

2.A + T1.B + 2.A

Meserret fezâyed kemâl âvered **2.A**
Ye lel lel le lel lel le lel lel le lel li **T1.B**
Meserret fezâyed kemâl âvered **2.A**

3.C + T1.B + 3.C

Biyâ sâkî ân âteş-i tâb-nâk **3.C**
Ye lel lel le lel lel le lel lel le lel li **T1.B**
Biyâ sâkî ân âteş-i tâb-nâk **3.C**

4.A + T1.B + 4.A

Ki ber leşker-i gâm zevâl âvered **4.A**
Ye lel lel le lel lel le lel lel le lel li **T1.B**
Ki ber leşker-i gâm zevâl âvered **4.A**

SÛZİNÂK YÜRÜK SEMÂÎ
"Biyâ Sâkî Ân Mey Ki Hâl Âvered"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDÎ

1.A
2.A
4.A

Bi yâ sâ kî ân mey ki hâl â ve red hey
Me ser ret fe zâ yed ke mâl â ve red hey
Ki ber leş ke ri gam ze vâl â ve red hey

T1.B

Ye lel lel le lel lel le lel lel le lel li

1.A
2.A
4.A

Bi yâ sâ kî ân mey ki hâl â ve red hey
Me ser ret fe zâ yed ke mâl â ve red hey
Ki ber leş ke ri gam ze vâl â ve red hey

T1.B

Ye lel lel le lel lel le lel lel le lel li

3.C

Bi yâ sâ kî ân â te şî tâ bı nâk hey

T1.B

Ye lel lel le lel lel le lel lel le lel le

Biyâ sâkî ân mey ki hâl âvered
Meserret fezâyed kemâl âvered
Biyâ sâkî ân âteş-i tâb-nâk
Ki ber leşker-i gâm zevâl âvered

Terennum:
Ye lel lel le lel lel le lel li

Şekil 4.36. Sûzinâk Yürük Semâî, Zekâî Dede

MURABBA İŞLEYİŞ				
Mısraın Tamamını Terennüm Sonunda Tekrar Eden İşleyiş				
	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Muntazam Kâmeti Bî-Misl ü Bedel	Ebûbekir Ağa	Gerdâniye	18. yy.
2.	Sad Devlet İle Niyet-i Teşrif O Dem Etti	Ebûbekir Ağa	Nühüft	18. yy.
3.	Yandırdı Beni Şevk-i Cemâlin Ey Mâh	Vardakosta Seyyid Ahmed Ağa	Vech-i Arazbâr	18. yy.
4.	Nâz İle Hırâm Eylese Titrer O Semen Ten	Tab'î Mustafa Efendi	Şehnâz Buselik	18. yy.
5.	Biyâ Sâkî Ân Mey Ki Hâl Âvered	Zekâi Dede	Sûzinâk	19. yy.

Tablo 4.12. Murabba işleyiş, mısraın tamamını terennüm sonunda tekrar eden işleyiş

4.6.1.6.1. Meyân terennümlüler

Hüseynî Yürük Semâî - Dök Dîdeden Eşk-i Teri Sermayesiz Olmaz

Bestesi Tab'î Mustafa Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür. Eserin 5 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

- 1.A + [T1.B + 1.A]
- 2.A + [T1.B + 2.A]
- 3.C + [T1.D + 3.A]
- 4.A + [T1.B + 4.A]

Eserin güftesi:

Dök dîdeden eşk-i teri sermâyesiz olmaz
İkbâl-i şeh-i sevk-i dile pâyesiz olmaz
Eksik değil elbette bir ağyâr peşinde
Servim nereye gitse benim sâyesiz olmaz

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güftesi-terennüm dağılımı:

1.A + [T1.B + 1.A]

Dök dideden eşk-i teri sermâyesiz olmaz **1.A**

Cânım ye le lel lel le le lel le le le lel li te li ye lel le lel le lel lel le le lel li [T1.B]

Dök dideden eşk-i teri sermâyesiz olmaz **[1.A]**

2.A + [T1.B + 2.A]

İkbâl-i seh-i sevk-i dile pâyesiz olmaz **2.A**

Cânım ye le lel lel le le lel le le le lel li te li ye lel le lel le lel lel le le lel li [T1.B]

İkbâl-i seh-i sevk-i dile pâyesiz olmaz **[2.A]**

3.C + [T1.D + 3.A]

Eksik değil elbette bir ağyar peşinde **3.C**

Cânım ye le lel lel le le lel le le le lel li te li ye lel le lel le lel lel le le lel li [T1.D]

Eksik değil elbette bir ağyar peşinde **[3.C]**

4.A + [T1.B + 4.A]

Servim nereye gitse benim sâyesiz olmaz **4.A**

Cânım ye le lel lel le le lel le le le lel li te li ye lel le lel le lel lel le le lel li [T1.B]

Servim nereye gitse benim sâyesiz olmaz **[4.A]**

HÜSEYİNİ YÜRÜK SEMÂÎ
"Dök dîdeden eşk-i teri sermayesiz olmaz"

Usûl: Yürük Semâî

BESTE: TAB'Î MUSTAFA EFENDİ

1.A
2.A
4.A

Dök dî de den eş ki___ te ri___ ser ma___ ye siz ol___ maz___ ser___
İk bâ li şeh i sev___ ki di___ le pâ___ ye siz ol___ maz___ pâ___
Ser vim ne re ye git___ se be nim sâ___ ye siz ol___ maz___ sâ___

T1.B

mâ ye___ siz___ ol___ maz___ Câ nim ye le lel le___ le le___ lel
ye___ siz___ ol___ maz___
ye___ siz___ ol___ maz___

le___ le le lel___ li___ te___ li ye lel le lel le lel

**1.A
2.A
4.A**

le___ le le lel___ li --SAZ-- Dök dî de den eş ki___ te ri___ ser___
İk bâ li me şev ki___ di le___ pâ___
Ser vim ne re ye git___ se be___ nim___

mâ ye siz ol maz___ ser mâ___ ye siz ol maz --SAZ-- maz --SAZ-- maz SON
_ ye siz ol maz___ pâ___ ye siz ol maz
sâ ye siz ol maz___ sâ___ ye siz ol maz

3.C

Ek sik de ğil el bet te bir ağ yâ___ rı pe şin den___ ağ

T1.D

yâ rı pe şin___ de Câ nim ye le___ lel le___ le le___ lel

le___ le le lel___ li --SAZ-- te___ li ye lel le lel le lel

Şekil 4.37. Hüseyînî Yürük Semâî, Tab'î Mustafa Efendi

3.A

yâ rı pe şin de ağ yâ rı pe şin de

Dök dîdeden eşk-i teri sermâyesiz olmaz
 İkbâl-i şeh-i sevk-i dile pâyesiz olmaz
 Eksik değil elbette bir ağyâr peşinde
 Servim nereye gitse benim sâyesiz olmaz

Terennüm:
 Cânım ye le lel le le le le le le le li
 te li ye lel le lel le lel le le le li

Şekil 4.37. (devam)

MURABBA İŞLEYİŞ				
Mısraın Tamamını Terennüm Sonunda Tekrar Eden İşleyiş				
Meyân Terennümlüler				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Dök Dîdeden Eşk-i Teri Sermâyesiz Olmaz	Tab'î Mustafa Efendî	Hüseynî	17. yy.

Tablo 4.13. Murabba işleyiş; mısraın tamamını terennüm sonunda tekrar eden işleyiş, meyân terennümlüler

4.6.1.7. Mısraın bir bölümünü ve tamamını terennüm sonunda tekrar eden işleyiş

4.6.1.7.1. Meyân terennümlüler

Kürdî Yürük Semâî - O Gamze Ki Ola Tâ Nâr-ı Ebrivân Kürdî

Bestesi Hafız Post'a ait eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür. Dârü'l-Elhân külliyyatında eserin nüshası yer almamaktadır.

Eserin formülü şu şekildedir:

- 1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c + 1.C]
- 2.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 2.A²c + 2.C]
- 3.D (3.D¹a + 3.D²b) + [T1.E + 3.D²c + 3.F]
- 4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c + 4.C]

Eserin güftesi:

O gamze ki ola ta nar-ı ebruvân kürdi
O şûha dense n'ola taze civân kürdi
Gönül bî-âfetin oldu esir-i meftûnu
Ger kendisi Rûm u Acem şîve kürdi

Vezein: Mefâilün Feilâtün Mefâilün Feilün (Fâ'lün)

Bahir: Müctes Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c + 1.C]

O gamze ki ola tâ nâr-ı (1.A¹a)

ebrüvân Kürdî (1.A²b) 1.A

Aman aman aman aman [T1.B]

ebrüvân Kürdî [1.A²c]

O gamze ki ola tâ nâr-ı ebrüvân Kürdî [1.C]

2.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 2.A²c + 2.C]

O şûha dense n'ola (2.A¹a)

tâze bir civân Kürdî (2.A²b) 2.A

Aman aman aman aman [T1.B]

tâze civân Kürdî [2.A²c]

O şûha dense n'ola tâze bir civân Kürdî [2.C]

3.D (3.D¹a + 3.D²b) + [T1.E + 3.D²c + 3.F]

Gönül bir âfetin oldu (3.D¹a)

esîr-i meftunu (3.D²b) 3.D

Aman aman aman aman [T1.E]

esîr-i meftûnu [3.D²c]

Gönül bir âfetin oldu esîr-i meftunu [3.F]

4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c + 4.C]

Ger kendisi Rûm ü Acem **(4.A'a)**

şivesi Kürdî **(4.A²b) 4.A**

Aman aman aman aman **[T1.B]**

şivesi Kürdî **[4.A²c]**

Ger kendisi Rûm ü Acem, şivesi Kürdî **[4.C]**

KÜRDÎ YÜRÜK SEMÂÎ
"O Gamze Ki Ola Tâ Nâr-ı Ebrûvân Kürdî"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HÂFİZ POST

1.A^{1a} 1.A^{2b} 2.A^{1a} 2.A^{2b} 4.A^{1a} 4.A^{2b}

1.A
2.A
4.A

O gam ze ki o la tâ nâ rı eb rü vâñ Kür dî
O şû ha den se n'ola tâ ze bir ci vâñ Kür dî
Ger ken di si Rûm ü A cem şî ve si Kür dî

1.A^{2c} 2.A^{2c} 4.A^{2c}

T1.B

A man a man a man a man o eb rü vâñ Kür dî
tâ ze ci vâñ Kür dî
şî ve si Kür dî

1.C 2.C 4.C

O gam ze ki o la tâ nâ rı eb rü vâñ Kür dî
O şû ha den se n'ola tâ ze bir ci vâñ Kür dî
Ger ken di si Rûm ü A cem şî ve si Kür dî

3.D^{1a} 3.D^{2b}

3.D

Gö nül bir â fe tin ol du e sı ri mef tû nu

3.D^{2c}

T1.E

A man a man a man a man e sı ri mef tû nu

3.F D.C.

Gö nül bir â fe tin ol du e sı ri mef tû nu

O gamze ki ola tâ nâr-ı ebrûvân Kürdî
O şûha dense n'ola tâze bir civân Kürdî
Gönül bir âfetin oldu esîr-i meftûnu
Ger kendisi Rûm ü Acem, şîvesi Kürdî

Terennüm:
Aman aman aman aman ebrûvân Kürdî
Aman aman aman aman tâze civân Kürdî
Aman aman aman aman esîr-i meftûnu
Aman aman aman aman şîvesi Kürdî

Şekil 4.38. Kürdî Yürük Semâî, Hâfız Post

MURABBA İŞLEYİŞ				
Mısraın Bir Bölümünü ve Tamamını Terennüm Sonunda Tekrar Eden İşleyiş				
Meyân Terennümlüler				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	O Gamze Ki Ola Tâ Nâr-ı Ebrûvân Kürdî	Hâfız Post	Kürdî	17. yy.

Tablo 4.14. Murabba işleyiş; mısraın bir bölümünü ve tamamını terennüm sonunda tekrar eden işleyiş, meyân terennümlüler

4.6.1.8. Mısraın tamamını veya bir bölümünü mısra ve terennüm sonunda tekrar eden işleyiş

Evcârâ Yürük Semâî - Sâkî Çekemem Vâz-ı Zarîfâneyi Boş Ko

Bestesi Küçük Mehmed Ağa'ya ait olan eserin güftesi Münif-i Antaki'ye aittir. Eserin 6 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü şu şekildedir:

- 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + [T1.B + 1.A^{2c}]
- 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + [T1.B + 2.A^{2c}]
- 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2c}) + [T1.B + 3².Ac]
- 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + [T1.B + 4.A^{2c}]

Eserin güftesi:

Sâkî çekemem vâz-ı zarîfâneyi boş ko
Teklîf-i teh-i sâgâr-ı peymâneyi boş ko
Çok da o peri-rû ile ünsiyyete gelmez
Ol kayda düşürme dil-i vîrâneyi boş ko

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

- 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + [T1.B + 1.A^{2c}]
- Sâkî çekemem vâz-ı (1.A^{1a})

zarîfâneyi boş ko (1.A^{2b}) 1.A

Sâkî çekemem vâz-ı (1.A^{1a})

zarîfâneyi boş ko (1.A^{2b}) 1.A

Cânım ye le lel lel lel le le li vay [T1.B]

zarîfâneyi boş ko (1.A^{2c})

2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + [T1.B + 2.A^{2c}]

Teklîf-i teh-i sâgâr-ı (2.A^{1a})

peymâneyi boş ko (2.A^{2b})

Teklîf-i teh-i sâgâr-ı (2.A^{1a})

peymâneyi boş ko (2.A^{2b})

Cânım ye le lel lel lel le le li vay [T1.B]

peymâneyi boş ko (2.A^{2c})

3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2c}) + [T1.B + 3².Ac]

Çok da o peri-rû ile (3.C^{1a})

ünsiyyete gelmez (3.C^{2b}) 3.C

Çok da o peri-rû ile (3.C^{1a})

ünsiyyete gelmez (3.C^{2c}) 3.C

Cânım ye le lel lel lel le le li vay [T1.B]

ünsiyyete gelmez [3².Ac]

4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + [T1.B + 4.A^{2c}]

Ol kayda düşürme dil-i (4.A^{1a})

vîrâneyi boş ko (4.A^{2b}) 4.A

Ol kayda düşürme dil-i (4.A^{1a})

vîrâneyi boş ko (4.A^{2b}) 4.A

Cânım ye le lel lel lel le le li vay [T1.B]

vîrâneyi boş ko (4.A^{2c})

EVCÂRÂ YÜRÜK SEMÂÎ
"Sâkî Çekemem Vâz-ı Zarîfâneyi Boş Ko"

BESTE: KÜÇÜK MEHMED AĞA
GÜFTE: MÜNİF-İ ANTAKİ

Usûlü: Yürük Semâî

1.A' a
2.A' a
4.A' a

1.A' b
2.A' b
4.A' b

Sâ kî çe ke mem vâz za rî
Tek lî fi te hi sâ ga rı pey
Ol kay da dü şür me di li vî

fâ fâ ne yi boş ko Saz ko
mâ mâ ne yi boş ko ko
râ râ de yi boş ko ko

T1.B
Câ nım ye le lel lel lel lel le le li vay

1.A' c
2.A' c
4.A' c

ah ah za rî fâ ne yi boş ko Saz
pey mâ ne yi boş ko
vî râ ne yi boş ko

D.C.
Nakarât'a ve Meyân'a

3.C
Karar
3.C' a
3.C' b

ko Çok da o pe ri rû yi le ün

3.C' c

siy ye te gel mez mez

T1.B
Câ nım ye le lel lel lel lel le le li vay

3².A' c

ah ah ün siy ye te gel mez Saz

Sâkî çekemem vâz-ı zarîfâneyi boş ko
Teklif-i teh-i sâgâr-ı peymâneyi boş ko
Çok da o peri-rû ile ünsiyete gelmez
Ol kayda düşürme dil-i virâneyi boş ko

Terennüm:
Cânım ye le lel lel lel le le li vay

Şekil 4.39. Evcârâ Yürük Semâî, Küçük Mehmed Ağa

Muhayyer Yürük Semâ - Bir Elif Çekdi Yine Sîneme Cânân Bu Gece

Bestesi Hacı Sadullah Ağa'ya ait olan eserin güftesi Enderûnî Vâsıf'a aittir. Eserin 7 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında 98 numaralı nüsha ile yer almaktadır.

Eserin formülü:

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A³c) + (1.A¹a + 1.A²b + 1.A³c') + [T1.B + 1.A²e + 1.A³f + 1.A³g]

2.A (2.A¹a + 2.A²b + 2.A³c) + (2.A¹a + 2.A²b + 2.A³c') + [T1.B + 2.A²e + 2.A³f + 2.A³g]

3.C (3.C¹a + 3.C²b + 3.C³c + 3.C⁴d) + (3.C¹a + 3.C²b + 3.C³c + 3.C⁴e) + [T1.B + 3.C²f + 3.C³g + 3.C³h + 3.C⁴i]

4.A (4.A¹a + 4.A²b + 4.A³c) + (4.A¹a + 4.A²b + 4.A³c') + [T1.B + 4.A²e + 4.A³f + 4.A³g]

Eserin güftesi:

Bir elif çekdi yine sîneme cânân bu gece
Pek sarıldı bana ol serv-i hırâmân bu gece
Ayın on dördü gibi dün gece meclisde idi
Kande akşamlayacak ol meh-i tâbân bu gece

Vezin: Feilâtün Feilâtün Feilâtün Feilün

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A³c) + (1.A¹a + 1.A²b + 1.A³c') + [T1.B + 1.A²e + 1.A³f + 1.A³g]

(Ah) Bir elif çekdi yine **(1.A¹a)**

sîneme cânân **(1.A²b)**

bu gece (vay) **(1.A³c) 1.A**

(Ah) Bir elif çekdi yine **(1.A¹a)**

sîneme cânân **(1.A²b)**

bu gece (vay) **(1.A^{3c'}) 1.A**

Aman ey aman ey aman ey aman ey aman aman sîneme cânân bu gece yâr bu gece

vay serv-i hirâmân bu gece vay meh-i tâbân bu gece vay [T1.B]

sîneme cânân **[1.a^{2e}]**

bu gece **[1.A^{3f}]**

(yâr) bu gece [vay] **[1.A^{3g}]**

2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b} + 2.A^{3c}) + (2.A^{1a} + 2.A^{2b} + 2.A^{3c'}) + [T1.B + 2.A^{2e} + 2.A^{3f} + 2.A^{3g}]

(Ah) Pek sarıldı bana ol **(2.A^{1a})**

serv-i hirâmân **(2.A^{2b})**

(yâr) bu gece (vay) **(2.A^{3c}) 2.A**

(Ah) Pek sarıldı bana ol **(2.A^{1a})**

serv-i hirâmân **(2.A^{2b})**

(yâr) bu gece (vay) **(2.A^{3c'}) 2.A**

Aman ey aman ey aman ey aman ey aman aman sîneme cânân bu gece yâr bu gece

vay serv-i hirâmân bu gece vay meh-i tâbân bu gece vay [T1.B]

serv-i hirâmân **[2.A^{2e}]**

bu gece **[2.A^{3f}]**

bu gece (vay) **[2.A^{3g}]**

3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b} + 3.C^{3c} + 3.C^{4d}) + (3.C^{1a} + 3.C^{2b} + 3.C^{3c} + 3.C^{4e}) + [T1.B + 3.C^{2f} + 3.C^{3g} + 3.C^{3h} + 3.C⁴ⁱ]

(Ah) Ayın on dördü gibi **(3.C^{1a})**

dün gece **(3.C^{2b})**

meclisde **(3.C^{3c})**

idi (vay) **(3.C^{4d}) 3.C**

(Ah) Ayın on dördü gibi **(3.C^{1a})**

dün gece **(3.C^{2b})**

meclisde **(3.C^{3c})**

idi (vay) **(3.C^{4e}) 3.C**

Aman ey aman ey aman ey aman ey aman aman sîneme cânân bu gece yâr bu gece

vay serv-i hirâmân bu gece vay meh-i tâbân bu gece vay [T1.B]

dün gece **[3.C^{2f}]**

meclisde [3.C³g]

meclisde [3.C³h]

idi (vay) [3.C⁴i]

4.A (4.A¹a + 4.A²b + 4.A³c) + (4.A¹a + 4.A²b + 4.A³c') + [T1.B + 4.A²e + 4.A³f + 4.A³g]

(Ah) Kande akşamlayacak (4.A¹a)

ol meh-i tâbân (4.A²b)

bu gece (vay) (4.A³c)

(Ah) Kande akşamlayacak (4.A¹a)

ol meh-i tâbân (4.A²b)

bu gece (vay) (4.A³c')

*Aman ey aman ey aman ey aman ey aman aman sîneme cânân bu gece yâr bu gece
vay serv-i hırâmân bu gece vay meh-i tâbân bu gece vay [T1.B]*

ol meh-i tâbân [4.A²e]

bu gece [4.A³f]

(yâr) bu gece (vay) [4.A³g]

MUHAYYER YÜRÜK SEMÂÎ
"Bir Elif Çekdi Yine Sîneme Cânân Bu Gece"

BESTE: HACI SÂDULLAH AĞA
GÜFTE: ENDERÛNÎ VÂSİF

Usûlü: Yürük Semâî

1.A
2.A
4.A

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

1.A^{2b}
2.A^{2b}
4.A^{2b}

1.A^{3c}
2.A^{3c}
4.A^{3c}

Ah Bir e lif çek di yi ne sî ne me câ nân bu ge ce
Ah Pek sa rıl dı ba na ol ser vi hı râ mân bu ge ce
Ah Kande ak şam la ya cak ol me hi tâ bân bu ge ce

1.A^{3c'}
2.A^{3c'}
4.A^{3c'}

1. 2. T1.B

vay vay A man ey 1.A^{2e} a man ey
2.A^{2e}
4.A^{2e}

a man ey a man ey a mana man sî ne me câ
ser vi hı râ
ol me hi tâ

1.A^{3f}
2.A^{3f}
4.A^{3f}

1.A^{3g}
2.A^{3g}
4.A^{3g}

Nakarat'a D.C. Meyân'a Karar

nân bu ge ce yâr bu ge ce vay Saz-----] vay Saz-----] vay
mân bu ge ce
bân bu ge ce

3.C
3.C^{1a}
3.C^{2b}
3.C^{3c}
1. 3.C^{4d}

Ah a yın on dör dü gi bi dün ge ce mec lis de i di

3.C^{4e} T1.B

vay Saz-----] lis de i di vay A man ey

a man ey a man ey a man ey a mana man

3.C^{2f}
3.C^{3g}
3.C^{3h}
3.C⁴ⁱ
D.C.

dün ge ce mec lis de mec lis de i di vay Saz-----]

Bir elif çekdi yine sîneme cânân bu gece
Pek sarıldı bana ol serv-i hırâmân bu gece
Ayın on dördü gibi dün gece meclisde idi
Kande akşamlayacak ol meh-i tâbân bu gece

Terennüm:
Aman ey aman ey aman ey aman ey aman aman
Sîneme cânân bu gece yâr bu gece vay
Serv-i hırâmân bu gece vay
Meh-i tâbân bu gece vay

Şekil 4.40. Muhayyer Yürük Semâî, Hacı Sadullah Ağa

İsfahân Yürük Semâî - Âh Eylediğim Serv-i Hırâmânım İçindir

Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesi Fuzûlî'ye aittir. Eserin 9 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

$$1.A (1.A^1a + 1.A^1b + 1.A^2c) + [T1.B + 1.A^2c]$$

$$2.A (2.A^1a + 2.A^1b + 2.A^2c) + [T1.B + 2.A^2c]$$

$$3.C (3.C^1a + 3.C^1b + 3.C^2c) + [T1.B + 3.C^2c]$$

$$4.A (4.A^1a + 4.A^1b + 4.A^2c) + [T1.B + 4.A^2c]$$

Eserin güftesi:

Âh eylediğim serv-i hırâmânın içindir

Kan ağladığım nergis-i mestânın içindir

Sergeşteliğim kâkül-i müşkînin ucundan

Dîvâneliğim zülf-i perîşânın içindir

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

$$1.A (1.A^1a + 1.A^1b + 1.A^2c) + [T1.B + 1.A^2c]$$

Âh eylediğim (1.A^{1a})

Âh eylediğim (1.A^{1b})

serv-i hırâmânın içindir (1.A^{2c})

Tir yel li yel li ye le lâ li yel li yel li ye le lâ aşk ile ah eylediğim senin içindir serv-i hıramânım içindir [T1.B]

serv-i hırâmânın içindir [1.A^{2c}]

$$2.A (2.A^1a + 2.A^1b + 2.A^2c) + [T1.B + 2.A^2c]$$

Kan ağladığım (2.A^{1a})

Kan ağladığım (2.A¹b)

nerkis-i mestânın içindir (2.A²c)

Tir yel li yel li ye le lâ li yel li yel li ye le lâ aşk ile ah eylediğim senin içindir serv-i hıramânım içindir [T1.B]

nerkis-i mestânın içindir [2.A²c]

3.C (3.C¹a + 3.C¹b + 3.C²c) + [T1.B + 3.C²d]

Serkeşteliğim (3.C¹a)

serkeşteliğim (3.C¹b)

kâkül-i müşkînin ucundan (3.C²c)

Tir yel li yel li ye le lâ li yel li yel li ye le lâ aşk ile ah eylediğim senin içindir serv-i hıramânım içindir [T1.B]

kâkül-i müşkînin ucundan [3².Ac]

4.A (4.A¹a + 4.A¹b + 4.A²c) + [T1.B + 4.A²c]

Dîvâneliğim (4.A¹a)

Dîvâneliğim (4.A¹b)

zülf-i perîşânın içindir (4.A²c)

Tir yel li yel li ye le lâ li yel li yel li ye le lâ aşk ile ah eylediğim senin içindir serv-i hıramânım içindir [T1.B]

zülf-i perîşânın içindir [4.A²c]

ISFAHAN YÜRÜK SEMÂÎ
"Âh Eylediğim Serv-i Hırâmânım İçindir"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMMÂMÎZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ
GÜFTE: FUZULÎ

1.A¹a 2.A¹a 4.A¹a 1.A¹b 2.A¹b 4.A¹b

1.A 2.A 4.A

Ah ey le di ğim ah ey le di ğim
Kan ağ la dı ğim kan ağ la dı ğim
Dî va ne li ğim dî vâ ne li ğim

1.A²c 2.A²c 4.A²c

ser vi hı râ mâ nın i çin dir
ner ki si mes tâ nın i çin dir
zül fû pe rî şâ nın i çin dir

T1.B

Tir yel li yel li ye le lâ
li yel li yel li ye le lâ Aş ki le ah
ey le di ğim se nin i çin dir

1.A²c 2.A²c 4.A²c 3.C 3.C¹a

Ser vi hı râ mâ nım i çin dir SON Ser keş te li ğim
Ner ki si mes tâ nın i çin dir
Zül fû pe rî şâ nın i çin dir

3.C¹b 3.C²c

ser keş te li ğim kâ kü lü müş kî nin u cun

T1.B

da Tir yel li yel li ye le lâ

Şekil 4.41. İsfahân Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi

li ye li yel li ye le lâ Aş ki le ah

ey le di ğim se nin i çin dir Kâ kü li müş

kî nin u cun dan

Âh eylediğim serv-i hıramânın içindir Terennüm:
 Kan ağladığım nerkis-i mestânın içindir Tir yel li yel li ye le lâ li yel li yel li ye le lâ
 Serkeşteligim kâkül-i müşkînin ucundan Aşk ile ah eylediğim senin içindir serv-i hıramânım içindir
 Dîvâneliğim zülf-i perişânın içindir

Şekil 4.41. (devam)

Dügâh Yürük Semâî - Şehâ Dür Olalı Senden İşim Âh ü Fegân Oldu

Bestesi Hamparsum Limonciyan'a ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

- 1.A (1.A¹a + 1.A²b) + 1.A (1.A¹a + 1.A²b') + [T1.B + 1.A²c]
- 2.A (2.A¹a + 2.A²b) + 2.A (2.A¹a + 2.A²b') + [T1.B + 1.A²c]
- 3.C (3.C¹a + 3.C²b) + 3.C (3.C¹a + 3.C²c) + [T1.B + 1.A²c]
- 4.A (4.A¹a + 4.A²b) + 4.A (4.A¹a + 4.A²b') + [T1.B 1.A²c]

Eserde her terennüm sonrasında birinci mısraın ikinci bölümü *c* ezgisi ile gelmiştir. Formun simetrik yapısı açısından olması gereken, terennüm devamında önceki mısraın ikinci bölümünün gelmesidir. Bu doğrultuda eserde simetrinin sağlanması için her terennüm sonrası önceki mısraın ikinci bölümü gelecek şekilde eser düzenlenip notaya alınmıştır. Eserde tek istisna; terennüm devamında birinci, ikinci ve dördüncü mısraların ikinci bölümlerinin *A²c* şeklinde gelmesinden dolayı, üçüncü mısraın ikinci bölümünün *A* ezgisinin *c* ezgi cümleciğini almasıdır.

Eserin düzenlenmiş hâlinin notası:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b'}) + [T1.B + 1.A^{2c}]

2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b'}) + [T1.B + 2.A^{2c}]

3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2c}) + [T1.B + 3².Ac]

4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b'}) + [T1.B + 4.A^{2c}]

Eserin güftesi:

Şehâ dūr olalı senden işim âh ü fegân oldu

Cemâlin görmeyelden çeşmimin seyli revân oldu

Senin kârın hemişe gayrılarla ülfet ü sohbet

Benim hasretle hâlim künc-i mihnetde yamân oldu

Vezein: Mef'ûlü Mefâilü Mefûlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b'}) + [T1.B + 1.A^{2c}]

Şehâ dūr olalı senden işim (1.A^{1a})

âh ü fegân oldu (ah ah ah) (1.A^{2b}) 1.A

Şehâ dūr olalı senden işim (1.A^{1a})

âh ü fegân oldu (ah ah ah) (1.A^{2b'}) 1.A

Âşıkınım sâdıkınım bendeliğe lâyıkınım vay ah dost yâr [T1.B]

âh ü fegân oldu [1.A^{2c}]

2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + (2.A^{1a} + 2.A^{2b'}) + [T1.B + 2.A^{2c}]

Cemâlin görmeyelden çeşmimin (2.A^{1a})

seyli revân oldu (ah ah ah) (2.A^{2b}) 2.A

Cemâlin görmeyelden çeşmimin (2.A^{1a})

seyli revân oldu (ah ah ah) (2.A^{2b'}) 2.A

Âşıkınım sâdıkınım bendeliğe lâyıkınım vay ah dost yâr [T1.B]

seyli revân oldu [2.A^{2c}]

3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2c}) + [T1.B + 3².Ac]

Senin kârın hemîşe gayrılarla (3.C^{1a})

ülfet ü sohbet (ah) 3.C^{2b} 3.C

Senin kârın hemîşe gayrılarla (3.C^{1a})

ülfet ü sohbet (ah) (3.C^{2c}) 3.C

Âşıkınım sâdıkınım bendeliğe lâyıkınım vay ah dost yâr [T1.B]

ülfet ü sohbet [3².Ac]

4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + (4.A^{1a} + 4.A^{2b'}) + [T1.B 4.A^{2c}]

Benim hasretle hâlim künc-i (4.A^{1a})

mihnetde yamân oldu (ah ah ah) (4.A^{2b}) 4.A

Benim hasretle hâlim künc-i (4.A^{1a})

mihnetde yamân oldu (ah ah ah) (4.A^{2b'}) 4.A

Âşıkınım sâdıkınım bendeliğe lâyıkınım vay ah dost yâr [T1.B]

mihnetde yamân oldu [4.A^{2c}]

DÜĞÂH YÜRÜK SEMÂÎ
"Şehâ Dûr Olalı Senden İşim Âh ü Fegân Oldu"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMPARSUM LİMONCIYAN

1.A'a
2.A'a
4.A'a

1.A'b
2.A'b
4.A'b

1.
1.A'2b'
2.A'2b'
4.A'2b'

11.B

1.A'2c
2.A'2c
4.A'2c
3².Ac

D.C.
SON

3.C'a
3.C'b

Se nin kâ rım he mi şe gay rı lar la ül

Şe hâ dūr o la lı sen den
Ce mâ lin gör me yel den çeş
Be nim has ret le hâ lim kün

i şim â hū fe gân ol du
mi min sey li re vân ol du
ci mih net de ya mân ol du

ah ah ah

ah Â şı kı nim

sâ dı kı nim ben de li ğe lâ yı kı nim

vay ah dost

yâr â hū fe gân ol du
yâr sey li re vân ol du
mih ül fe ti soh bet
net de ya mân ol du

Şekil 4.42. Düğâh Yürük Semâî, Hamparsum Limonciyan

fe tü soh bet ah

Se nin kâ rın he mi şe gay

rı lar la ül fe tü soh bet

ah

Şehâ dūr olalı senden işim âh ü fegân oldu
 Cemâlin görmeyelden çeşmimin seyli revân oldu
 Senin kârin hemîşe gayrılarla ülfet ü sohbet
 Benim hasretle hâlîm künc-i mihnetde yamân oldu

Terennüm:
 Âşıkınım sâdıkınım bendeliğe lâyıkınım vay ah dost yâr

Şekil 4.42. (devam)

İsfahânek Yürük Semâî - Sevdimse Seni Fikr-i Visâl Eylemedim Ben

Bestesi Mîr Mustafa Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 3 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

- 1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + [T1.B + 1.A²d]
- 2.A (2.A¹a + 2.A²b + 2.B²c) + [T1.B + 2.A²d]
- 3.C (3.C¹a + 3.C²b + 3.C²c) + [T1.B + 3.C²d]
- 4.A (4.A¹a + 4.A²b + 4.A²c) + [T1.B + 4.A²d]

Eserin güftesi:

Sevdimse seni fikr-i visâl eylemedim ben
 Hicrânın elinden ağlayıp inlemedim ben
 Öldürme beni kahr ile kurbânın olam vay (ben)

Hakkında senin yahşi yaman söylemedim ben

Vezein: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + [T1.B + 1.A²d]

(Canâ) Sevdimse seni fikr-i visâl (1.A¹a)

eylemedim ben (1.A²b)

eylemedim ben (1.A²c) 1.A

*Simin beden gonca dehen vay kamet-ü serv-ü semen dir dir ten te ne ni te nen nâ te
ne dir nâ te ne dir ney [T1.B]*

eylemedim ben [1.A²d]

2.A (2.A¹a + 2.A²b + 2.B²c) + [T1.B + 2.A²d]

(Canâ) Hicrânın elinden ağlayıp (2.A¹a)

inlemedim ben (2.A²b)

inlemedim ben (2.A²c) 2.A

*Simin beden gonca dehen vay kamet-ü serv-ü semen dir dir ten te ne ni te nen nâ te
ne dir nâ te ne dir ney [T1.B]*

İnlemedim ben [2.A²d]

3.C (3.C¹a + 3.C²b + 3.C²c) + [T1.B + 3.C²d]

(Canâ) Öldürme beni kahr ile (3.C¹a)

kurbânın olam yâr (3.C²b)

kurbânın olam yâr (3.C²c) 3.C

*Simin beden gonca dehen vay kamet-ü serv-ü semen dir dir ten te ne ni te nen nâ te
ne dir nâ te ne dir ney [T1.B]*

eylemedim ben [1.A²d]

4.A (4.A¹a + 4.A²b + 4.A²c) + [T1.B + 4.A²d]

(Canâ) Hakkında senin yahşi yaman (4.A¹a)

söylemedim ben (4.A²b)

söylemedim ben (4.A²c) 4.C

*Simin beden gonca dehen vay kamet-ü serv-ü semen dir dir ten te ne ni te nen nâ te
ne dir nâ te ne dir ney [T1.B]*

söylemedim ben [4.A²d]

ISFAHÂNEK YÜRÜK SEMÂÎ
"Sevdimse Seni Fikr-i Visâl Eylemedim Ben"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: MÎR MUSTAFA EFENDİ

1.A
2.A
4.A

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

Câ nâ Sevdim se se ni
Câ nâ Hicrânın e lin
Câ nâ Hak kın da se nin

1.A^{2b}
2.A^{2b}
4.A^{2b}

fik ri vi sâl ey le me dim ben
den ağ la yıp in le me dim ben
yah şî ya man söy le me dim ben

1.A^{2c}
2.A^{2c}
4.A^{2c}

ey le me dim ben Sî min be den gon ca di hen
in le me dim ben
söy le me dim ben

vay kâ me ti ser vü se men dir dir ten

te ne ni te nen na te ne dir na te ne dir ney

1.A^{2d}
2.A^{2d}
4.A^{2d}

ey le me dim ben Saz----- ben Saz----- ben
in le me dim
söy le me dim

3.C^{1a}

Câ nâ Öl dür me be ni

3.C^{2b} 3.C^{2c}

kah ri le kur bâ nno lam yâr kur bâ nno lam yâr Sî

Sevdimse seni fikr-i visâl eylemedim ben
Hicrânın elinden ağlayıp inlemedim ben
Öldürme beni kahr ile kurbânın olam yâr
Hakkında senin yahşi yaman söylemedim ben

Terennüm:
Simin beden gonca dehen vay kamet-ü serv-ü semen
Dir dir ten te ne ni te nen nâ te ne dir nâ te ne dir ney

Şekil 4.43. İsfahânek Yürük Semâî, Mîr Mustafa Efendi

Tâhir Yürük Semâ - Gördükçe Teh-i Sâgârı Çeşmim Dola Düştü

Bestesi Zekâi Dede'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 7 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + [T1.B + 1.A²d]

2.A (2.A¹a + 2.A²b + 2.A²c) + [T1.B + 2.A²d]

3.C (3.C¹a + 3.C²b + 3.C²c) + [T1.B + 3.D²d]

4.A (4.A¹a + 4.A²b + 4.B²c) + [T1.B + 4.A²d]

Eserin güftesi:

Gördükçe teh-i sâgârı çeşmim dola düştü

Terk eyledi eski demi dilhûn ola düştü

Ben kûyine azmettim o meh hâneme gelmiş

Dil gökte ararken anı yerde bula düştü

Vezi: Mef'ûlü Mefâilü Mefâilü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + [T1.B + 1.A²d]

(Ah) Gördükçe teh-i sâgârı çeşmim (1.A¹a)

dola düştü (1.A²b)

(yâr) dola düştü (1.A²c) 1.A

Yâr yâr gel serv-i nâzım dost dost gel çâre-sâzım gel işve-bâzım yâr [T1.B]

dola düştü [1.A²d]

2.A (2.A¹a + 2.A²b + 2.A²c) + [T1.B + 2.A²d]

(Ah) Terk eyledi eski demi dilhûn (2.A¹a)

ola düştü (2.A²b)

(yâr) ola düştü (2.B²c) 2.A

Yâr yâr gel serv-i nâzım dost dost gel çâre-sâzım gel işve-bâzım yâr [T1.B]

ola düştü [2.A²d]

3.C (3.C¹a + 3.C²b + 3.C²c) + [T1.B + 3.C²d]

(Ah) Ben kûyine azmettim o meh (3.C¹a)

hâneme gelmiş (3.C²b)

hâneme gelmiş (3.C²c) 3.C

Yâr yâr gel serv-i nâzım dost dost gel çâre-sâzım gel işve-bâzım yâr [T1.B]

hâneme gelmiş [3.C²d]

4.A (4.A¹a + 4.A²b + 4.B²c) + [T1.B + 4.A²d]

(Ah) Dil gökte ararken ânı yerde (4.A¹a)

bula düştü (4.A²b)

(yar) bula düştü (4.A²c)

Yâr yâr gel serv-i nâzım dost dost gel çâre-sâzım gel işve-bâzım yâr [T1.B]

bula düştü [4.A²b]

TÂHİR YÜRÜK SEMÂÎ

"Gördükçe Teh-i Sâgârı Çeşmim Dola Düştü"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ

1.A'a
2.A'a
4.A'a

1.A
2.A
4.A

Ah Gör dük çe te hi sâ gâ rı çeş
Ah Ter key le di es ki de mi dil
Ah Dil gök te a rar ken â nı yer

mim mim do la düş
hûn hûn o la düş
de de bu la düş

1.A²c
2.A²c
4.A²c

tü yâr do la düş tü
tü yâr o la düş tü
tü yâr bu la düş tü

T1.B

Yâr yâr gel ser vi nâ zım
Dost dost gel çâ re sâ zım

1.A²d
2.A²d
4.A²d

gel iş ve bâ zım do la düş tü
o la düş tü
bu la düş tü

SON

3.C'a

Ah Ben kû yi ne az met tim o meh

3.C²b

hâ hâ hâ hâ ne me gel

3.C²c

miş hâ ne me gel miş

Şekil 4.44. Tâhir Yürük Semâî, Zekâî Dede

T1.B

Yâr yâr gel ser vi nâ zım

Dost dost gel çâ re sâ zım

Gel iş ve bâ zım hâ ne me gel miş

Gördükçe teh-i sâgârî çeşmim dola düştü
 Terk eyledi eski demi dilhûn ola düştü
 Ben kûyine azmettim o meh hâneme gelmiş
 Dil gökte ararken ânı yerde bula düştü

Terennüm:
 Yâr yâr gel serv-i nâzım dost dost
 Gel çâre-sâzım gel işve-bâzım yâr

Şekil 4.44. (devam)

Hüseyinî Aşîrân Yürük Semâî - Şarâb İç Kızarsın Rûhun Gülleri

Bestesi Zekâî Dede'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 5 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

- 1.A + 1.A + [T1.B + 1.C]
- 2.A + 2.A + [T1.B + 2.C]
- 3.D + 3.D + [T1.B + 3.C]
- 4.D + 4.D + [T1.B + 4.C]

Eserin güftesi:

Şarâb iç kızarsın rûhun gülleri
 Çemende getir şevka bülbülleri
 Perîşan et âşıkların aklını
 Dağıttıkça geysû-yı sünbülleri

Vezin: Feûlün Feûlün Feûlün Feûl

Bahir: Mütেকârib Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A + [T1.B + 1.C]

Şarâb iç kızarsın rûhun gülleri (vay) **1.A**

Şarâb iç kızarsın rûhun gülleri (vay) **1.A**

Cenânsın civânsın sevdiğim pek yâmansın [T1.B]

Şarâb iç kızarsın rûhun gülleri (vay) **1.C**

2.A + 2.A + [T1.B + 2.C]

Çemende getir şevka bülbülleri (vay) **2.A**

Çemende getir şevka bülbülleri (vay) **2.A**

Cenânsın civânsın sevdiğim pek yâmansın [T1.B]

Çemende getir şevka bülbülleri (vay) **[2.C]**

3.D + 3.D + [T1.B + 3.C]

Perîşan et âşıkların aklını (vay) **3.D**

Perîşan et âşıkların aklını (vay) **3.D**

Cenânsın civânsın sevdiğim pek yâmansın [T1.B]

Perîşan et âşıkların aklını (vay) **[3.C]**

4.D + 4.D + [T1.B + 4.C]

Dağıttıkça geysû-yi sünbülleri (vay) **4.D**

Dağıttıkça geysû-yi sünbülleri (vay) **4.D**

Cenânsın civânsın sevdiğim pek yâmansın [T1.B]

Dağıttıkça geysû-yi sünbülleri (vay) **[4.C]**

HÜSEYNİAŞİRÂN YÜRÜK SEMÂÎ
"Şarâb İç Kızarsın Rûhun Gülleri"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDÎ

1.A
2.A

Şa râb iç kı zar sîn rû hun gül le ri vay
Çe men de ge tir şev ka bül bül le ri vay

T1.B

Ce nan sîn ci van sîn sev di ğim pek ya man sîn

1.C
2.C

Şa râb iç kı zar sîn rû hun gül le ri vay
Çe men de ge tir şev ka bül bül le ri vay

3.D
4.D

Pe rî şân et â şık la rın ak lı mı vay lı mı vay
Da ğıt tık ça gey sû i sün bül le ri vay le ri vay

T1.B

Ce nan sîn ci van sîn sev di ğim pek ya man sîn

3.C
4.C

Pe rî şân et â şık la rın ak lı mı vay
Da ğıt tık ça gey sû yi sün bül le ri vay

D.C.
SON

Şarâb iç kızarsın rûhun gülleri
Çemende getir şevka bülbülleri
Perişan et âşıkların aklını
Dağıttıkça geysû-yi sünbülleri

Terennüm:
Cenânsın civânsın sevdiğim pek yâmansın

Şekil 4.45. Hüseyinî Aşîrân Nâkış Yürük Semâî, Zekâî Dede

MURABBA İŞLEYİŞ				
Mısraın Tamamını veya Bir Bölümünü Mısra ve Terennüm Sonunda Tekrar Eden İşleyiş				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Sâkî Çekemem Vâz-ı Zarîfâneyi Boş Ko	Küçük Mehmed Ağa	Evcârâ	18. yy.
2.	Bir Elif Çekdi Yine Sîneme Cânân Bu Gece	Hacı Sadullah Ağa	Muhayyer	18. yy.
3.	Âh Eylediğim Serv-i Hırâmânım İçindir	Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi	İsfahân	19. yy.
4.	Şehâ Dûr Olalı Senden İşim Âh ü Fegân Oldu	Hamparsum Limonciyan	Dügâh	19. yy.
5.	Sevdimse Seni Fikr-i Visâl Eylemedim Ben	Mîr Mustafa Efendi	İsfahâne	19. yy.
6.	Gördükçe Teh-i Sâgârî Çeşmim Dola Düştü	Zekâi Dede	Tâhir	19. yy.
7.	Şarâb İç Kızarsın Rûhun Gülleri	Zekâi Dede	Hüseynî Aşîrân	19. yy.

Tablo 4.15. Murabba işleyiş; mısraın tamamını veya bir bölümünü mısra ve terennüm sonunda tekrar eden işleyiş

4.6.1.8.1. Meyân terennümlüler

Segâh Yürük Semâî - Etti O Güzel Ahde Vefâ Müjdeler Olsun

Mevcut notalarda Ebûbekir Ağa'ya âit olarak gösterilen bu eser, XVII. yüzyılın önde gelen bestekârlarından Basra Vâlisi Ali Paşa'nın eseridir. XIX. yüzyıl başlarına kadar çoğu mecmûada bu eserin bestekârı Ali Paşa olarak gösterilmiş, hattâ XX. yüzyıl başlarında tertib edildiği anlaşılan bir fasıl cöngünde dahi eserin bestekârı "Ali Paşa" olarak yazılmıştır. XVIII. yüzyıl kaynakları arasında sâdece 1751/1752 târihli bir mecmûada bestekârı "Bekir Ağa" olarak yazılmış, bu mecmûadan yinelenmeye devam etmiştir. Ancak târihî kaynakların çoğunda eserin bestekârı Basra Vâlisi Ali Paşa olarak görülmektedir (Korkmaz & Özpekel, 2018). Bestesi Basra Vâlisi Ali Paşa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 6 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârülelhan külliyyatında yer almamaktadır. Eser *murabba* yapıdadır.

Eserin formülü:

$$1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + 1.A (1.A^1a + 1.A^2c) + [T1.B + 1.A^2d]$$

$$2.A (2.A^1a + 2.A^2b) + 2.A (2.A^1a + 2.A^2c) + [T1.B + 2.A^2d]$$

$$3.C (3.C^1a + 3.C^2b) + 3.C (3.C^1a + 3.C^2c) + [T1.D + 3^2.Ad]$$

$$4.A (4.A^1a + 4.A^2b) + 4.A (4.A^1a + 4.A^2c) + [T1.B + 4.A^2d]$$

Eserin güftesi:

Etti o güzel ahde vefâ müjdeler olsun
Ey âşık-ı şûrîde sana müjdeler olsun
Vâd eyledi bir gece nihânî gelecektir
Ben kuluna ey mâh-ı likâ müjdeler olsun

Vezi: Mef'ûlü Mefâilü Mefâilü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A¹a + 1.A²b) + 1.A (1.A¹a + 1.A²c) + [T1.B + 1.A²d]

Etti o güzel ahde vefâ (1.A¹a)

müjdeler olsun (1.A²b) 1.A

Etti o güzel ahde vefâ (1.A¹a)

müjdeler olsun (1.A²c) 1.A

Tir yel li yel li ye le li ah [T1.B]

(ah) müjdeler olsun [1.A²d]

2.A (2.A¹a + 2.A²b) + 2.A (2.A¹a + 2.A²c) + [T1.B + 2.A²d]

Ey âşık-ı şûrîde sana (2.A¹a)

müjdeler olsun (2.A²b) 2.A

Ey âşık-ı şûrîde sana (2.A¹a)

müjdeler olsun (2.A²c)

Tir yel li yel li ye le li ah [T1.B]

(ah) müjdeler olsun [2.A²d]

3.C (3.C¹a + 3.C²b) + 3.C (3.C¹a + 3.C²c) + [T1.D + 3².Ad]

Vâd eyledi bir gece nihânî (3.C¹a)

gelecektir (3.C²b) 3.C

Vâd eyledi bir gece nihânî (3.C¹a)

gelecektir (3.C²c) 3.C

Tir yel li yel li ye le li ah [T1.D]

(ah yâr) gelecektir [3².Ad]

4.A (4.A^{1a}+ 4.A^{2b}) + 4.A (4.A^{1a}+ 4.A^{2c}) + [T1.B + 4.A^{2d}]

Ben kuluna ey mâh-ı likâ (4.A^{1a})

müjdeler olsun (4.A^{2b}) 4.A

Ben kuluna ey mâh-ı likâ (4.A^{1a})

müjdeler olsun (4.A^{2c}) 4.A

Tir yel li yel li ye le li ah [T1.B]

Müjdeler olsun [4.A^{2d}]

SEGÂH YÜRÜK SEMÂÎ
"Etti O Güzel Ahde Vefâ Müjdeler Olsun"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: BASRA VÂLİSİ MAKTÛL ALİ PAŞA

1.A^{1.A¹a}
2.A^{2.A¹a}
3.A^{3.A¹a}

1.A^{1.A²b}
2.A^{2.A²b}
3.A^{3.A²b}

1.A
2.A
4.A

Et ti o gü zel ah de ve fâ müj de ler ol
Ey â şı kı şû rî de sa na müj de ler ol
Ben ku lu na ey mâh lî kâ müj de ler ol

1. 3. 2. T1.B

sun sun sun Tir ye li yel
sun sun sun
sun sun sun

1.A¹d
2.A²d
4.A⁴d

D.C.

SON

li ye le li ah müj de ler ol sun

3.C^{3.C¹a} 3.C^{3.C²b}

3.C

Vâ dey le di bir ge ce ni hâ nî ge le cek

1. 2. 3.C^{3.C²c} T1.D

tir tir Tir ye li yel

3³Ad

li ye le li ah yâr ge le cek tir

Etti o güzel ahde vefâ müjdeler olsun
Ey âşık-ı şûrîde sana müjdeler olsun
Vâd eyledi bir gece nihâni gelecektir
Ben kuluna ey mâh-ı likâ müjdeler olsun

Terennüm:
Tir yel li yel li ye le li ah müjdeler olsun

Şekil 4.46. Segâh Yürük Semâî, Basra Vâlisi Ali Paşa

Evc Yürük Semâî - Mest Etti Beni Dâire Sâgâr Mı Nedir Bu

Bestesi Ebûbekir Ağa'ya ait olan eserin güftesi Seyyîd Vehbî'ye aittir. Eserin 3 adet nüshası bulunmaktadır. Eserin, Dârü'l-Elhân külliyyatında nüshası bulunmamaktadır.

Eserin formülü:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + (1.A^{1a'} + 1.A^{2c}) + [T1.B + 1.A^{2d}]

2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + (2.A^{1a'} + 2.A^{2c}) + [T1.B + 2.A^{2d}]

3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + (3.C^{1a'} + 3.C^{2b'}) + [T1.D + 3².Ad]

4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + (4.A^{1a'} + 4.A^{2c}) + [T1.B + 4.A^{2d}]

Eserin güftesi:

Mest etti beni dâire sâgâr mı nedir bu

Deldi çiğirim nağme-i hançer mi nedir bu

Destinde kitâb mecmûa mı yoksa nedir bu

Uşşâk-ı hesâb etmeye defter mi nedir bu

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + (1.A^{1a'} + 1.A^{2c}) + [T1.B + 1.A^{2d}]

Mest etti beni dâire (**1.A^{1a}**)

sâgâr mı nedir bu (**1.A^{2b}**)

Mest etti beni dâire (**1.A^{1a'}**)

sâgâr mı nedir bu (**1.A^{2c}**) **1.A**

Aman aman ey rûh-i revanım aman aman ey şâh-ı hûbanım [**T1.B**]

sâgâr mı nedir bu [**1.A^{2d}**]

2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + (2.A^{1a'} + 2.A^{2c}) + [T1.B + 2.A^{2d}]

Deldi çiğirim nağme-i (**2.A^{1a}**)

hançer mi nedir bu (2.A²b)

Deldi çiğirim nağme-i (2.A¹a')

hançer mi nedir bu (2.A²c) 2.A

Aman aman ey rûh-i revanım aman aman ey şâh-ı hûbanım [T1.B]

hançer mi nedir bu [2.A²d]

3.C (3.C¹a + 3.C²b) + (3.C¹a' + 3.C²b') + [T1.D + 3².Ad]

Destinde kitâb (3.C¹a)

mecmûa mı yoksa nedir bu (3.C²b)

Destinde kitâb (3.C¹a)

mecmûa mı yoksa nedir bu (3.C²b') 3.C

Aman aman ey rûh-i revanım aman aman ey şâh-ı hûbanım [T1.D]

mecmûa mı yoksa nedir bu [3².Ad]

4.A (4.A¹a + 4.A²b) + (4.A¹a' + 4.A²c) + [T1.B + 4.A²d]

Uşşâk-ı hesâb etmeye (4.A¹a)

defter mi nedir bu (4.A²b)

Uşşâk-ı hesâb etmeye (4.A¹a')

defter mi nedir bu (4.A²c) 4.A

Aman aman ey rûh-i revanım aman aman ey şâh-ı hûbanım [T1.B]

defter mi nedir bu [4.A²d]

EVC YÜRÜK SEMÂÎ
"Mest Etti Beni Dâire Sâgâr Mı Nedir Bu"

BESTE: EBÛBEKİR AĞA
GÜFTE: SEYYİD VEHBÎ

Usûlü: Yürük Semâî

1.A' a 2.A' a 4.A' a 1.A' b 2.A' b 4.A' b

1.A 2.A 4.A

Mest et di be ni da i re sa gar mı ne dir bu
Del di ci ğe rim nağ me i han çer mi ne dir bu
Uş şâ kı he sab et me ye he sap mi ne dir bu

1.A' a' 2.A' a' 4.A' a' 1.A' c 2.A' c 4.A' c

Mest et di be ni da i re sa gar mı ne dir bu
Del di ci ğe rim nağ me i han çer mi ne dir bu
Uş şâ kı he sap et me ye def ter mi ne dir bu

T1.B

A man a man a man ey rû hi re vâ num
a man a man a man ey şâ hı hu bâ num yâr

1.A' d 2.A' d 4.A' d

yâr sa gar mı ne dir bu Saz bu Saz bu
han çer mi ne dir
def ter mi ne dir

3.C' a 3.C' b 1.

3.C 3.C' b' T1.D

Des tin de ki tâb mec mu a mı yok sa ne dir bu
bu A man a man a man ey rû hi re vâ nim
a man a man a man ey şâ hı hu bâ nim

3²Ad

yâr mec mu a mı yok sa ne dir bu Saz

Mest etti beni dâire sâgâr mı nedir bu
Deldi çiğirim nağme-i hançer mi nedir bu
Destinde kitâb mecmûa mı yoksa nedir bu
Uşşâk-ı hesâb etmeye defter mi nedir bu

Terennüm:
Aman aman ey rûh-i revânım
Aman aman ey şâh-ı hûbanım

Şekil 4.47. Evc Yürük Semâî, Ebûbekir Ağa

Sûz-i Dilârâ Yürük Semâ - Âb ü Tâb İle Bu Şeb Hâneme Cânân Geliyor

Bestesi Sultan III. Selim'e ait olan eserin güftesi Şeyhülislâm Mehmed Esad Efendi'ye aittir. Eserin 5 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b'}) + T1.B [T1.B^{1a}+ T1.B^{2b}] + T2.C + T2.C' + T3.D [T3.D^{1a} + T3.D^{2b}] + T3.D [T3.D^{1a} + T3.D^{2b}] + [T4.E + 2³.Ac']
3.F (3.F^{1a} + 3.F^{2b}) + 3.F (3.F^{1a} + 3.F^{2b'}) + T1.G [T1.G^{1a} + T1².Bb] + T2.C + T2.C' + T3.D [T3.D^{1a} + T3.D^{2b}] + T3.D [T3.D^{1a} + T3.D^{2b}] + [T4.E + 2.A^{2b'}]

Eserin nota nüshalarında ve icrasının ses kayıtlarında birinci ve ikinci mısralar aynı ezgi ile sırasıyla okunduktan sonra terennüm bölümleri gelmektedir. Meyân niteliği taşıyan üçüncü mısradan sonra, dördüncü mısra okunmadan ikinci mısradan sonra geldikleri hâllerine göre küçük ezgi farklılıkları da gösteren terennüm bölümleri ile eser karar etmektedir. Eserin *nâkış* işleyişte olması için peş peşe okunan birinci ve ikinci mısra gibi, üçüncü mısradan sonra da dördüncü mısra gelmelidir. Fakat, eserde üçüncü mısradan sonra terennüm gelmektedir. Eserin *murabba* işleyişte olduğunu söyleyebilmemiz için ise birinci mısradan sonra terennümün gelmesi gerekir. Bu durum sebebiyle eser *murabba* işleyişte icrâ edilebilecek şekilde tekrar notaya alınmıştır. Çünkü kaynak nüshalarda üçüncü mısradan sonra gelen birinci terennüm, ikinci mısradan sonra kullandığı ezgiden farklı bir ezgi kullanmıştır. Üçüncü mısranın *hüseynî* perdesinde kalış göstermesi sebebiyle de devamında birinci ve ikinci mısraların ezgisi ile dördüncü mısra getirilememektedir.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + **1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b'})** + T1.B (T1.B^{1a}+ T1.B^{2b}) + T2.C + T2.C' + T3.D (T3.D^{1a} + T3.D^{2b}) + T3.D (T3.D^{1a} + T3.D^{3c}) + [T4.E + **1.A^{2b'}**]
2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b'}) + T1.B (T1.B^{1a}+ T1.B^{2b}) + T2.C + T2.C' + T3.D (T3.D^{1a} + T3.D^{2b}) + T3.D (T3.D^{1a} + T3.D^{3c}) + [T4.E + **2.A^{2b'}**]
3.F (3.F^{1a} + 3.F^{2b}) + 3.F (3.F^{1a} + 3.F^{2b'}) + T1.G (T1.G^{1a} + T1².Bb) + T2.C + T2.C'

+ T3.D (T3.D^{1a} + T3.D^{2b}) + T3.D (T3.D^{1a} + T3.D^{3c}) + [T4.E + 3².Ab']
4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b'}) + T1.B (T1.B^{1a}+ T1.B^{2b}) + T2.C +
T2.C' + T3.D (T3.D^{1a} + T3.D^{2b}) + T3.D (T3.D^{1a} + T3.D^{3c}) + [T4.E + 2.A^{2b'}]

Eserin güftesi:

Âb ü tâb ile bu şeb hâneme cânân geliyor
Halvet-i ülfete bir şem'-i şebistân geliyor
Perçem-i zîver-i dûş-ı nigehe âfet-i hûş
Dil-i sevdâ-zedeye silsile cünbân geliyor

Veze: Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Feilâtün Feilün (Fa'lün)

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b'}) + T1.B (T1.B^{1a}+ T1.B^{2b}) + T2.C +
T2.C' + T3.D (T3.D^{1a} + T3.D^{2b}) + T3.D (T3.D^{1a} + T3.D^{3c}) + [T4.E + 1.A^{2b'}]

(Ah) Âb ü tâb ile bu şeb hâneme cânân (1.A^{1a})

geliyor (vay) (1.A^{2b}) 1.A

(Ah) Âb ü tâb ile bu şeb hâneme cânân (1.A^{1a})

geliyor (vay) (1.A^{2b'}) 1.A

Ah el aman ey yüzü mâhım (T1.B^{1a})

söyle nedir benim günâhım (T1.B^{2b}) T1.B

Erişmişdir göklere âhım T2.C

Erişmişdir göklere âhım T2.C'

Feryâd ederim (T3.D^{1a})

şekva ederim (T3.D^{2b}) T3.D

Feryâd ederim (T3.D^{1a})

senden bâlâya (T3.D^{3c}) T3.D

aman aman aman ah [T4.E]

geliyor (vay) [1.A^{2b'}]

2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b'}) + T1.B (T1.B^{1a} + T1.B^{2b}) + T2.C + T2.C' + T3.D (T3.D^{1a} + T3.D^{2b}) + T3.D (T3.D^{1a} + T3.D^{3c}) + [T4.E + 2.A^{2b'}]

(Ah) Halvet-i ülfete bir şem'-i şebistân (2.A^{1a})

geliyor (vay) (2.A^{2b}) 2.A

(Ah) Halvet-i ülfete bir şem'-i şebistân (2.A^{1a})

geliyor (vay) (2.A^{2b'}) 2.A

Ah el aman ey yüzü mâhım söyle nedir benim günâhım T1.B

Erişmişdir göklere âhım T2.C

Erişmişdir göklere âhım T2.C'

Feryâd ederim (T3.D^{1a})

şekva ederim (T3.D^{2b}) T3.D

Feryâd ederim (T3.D^{1a})

senden bâlâya (T3.D^{3c}) T3.D

aman aman aman ah [T4.E]

geliyor (vay) [2.A^{2b}]

3.F (3.F^{1a} + 3.F^{2b}) + 3.F (3.F^{1a} + 3.F^{2b'}) + T1.G (T1.G^{1a} + T1².Bb) + T2.C + T2.C' + T3.D (T3.D^{1a} + T3.D^{2b}) + T3.D (T3.D^{1a} + T3.D^{3c}) + [T4.E + 3².Ab']

(Ah) Perçem-i zîver-i dûş u nigeş-i (3.F^{1a})

âfet-i hûş (vay) (3.F^{2b}) 3.F

(Ah) Perçem-i zîver-i dûş u nigeş-i (3.F^{1a})

âfet-i hûş (vay) (3.F^{2b'}) 3.F

Ah el aman ey yüzü mâhım (T1.G^{1a})

söyle nedir benim günâhım (T1².Bb) T1.G

Erişmişdir göklere âhım T2.C

Erişmişdir göklere âhım T2.C'

Feryâd ederim (T3.D^{1a})

şekva ederim (T3.D^{2b}) T3.D

Feryâd ederim (T3.D^{1a})

senden bâlâya (T3.D^{3c}) T3.D

Aman aman [T4.E^{1a}]

âfet-i hûş vay (vay) [3².Ab']

4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b'}) + T1.B [T1.B^{1a}+ T1.B^{2b}] + T2.C + T2.C' + T3.D (T3.D^{1a} + T3.D^{2b}) + T3.D (T3.D^{1a} + T3.D^{3c}) + [T4.E + 4.A^{2b'}]

(Ah) Dil-i sevdâzedeye silsile-cünbân (4.A^{1a})

geliyor (vay) (4.A^{2b}) 4.A

(Ah) Dil-i sevdâzedeye silsile-cünbân (4.A^{1a})

geliyor (vay) (4.A^{2b'}) 4.A

Ah el aman ey yüzü mâhım (T1.B^{1a})

söyle nedir benim günâhım (T1.B^{2b})

Erişmişdir göklere âhım T2.C

Erişmişdir göklere âhım T2.C'

Feryâd ederim (T3.D^{1a})

şekva ederim (T3.D^{2b}) T3.D

Feryâd ederim (T3.D^{1a})

senden bâlâya (T3.D^{3c}) T3.D

aman aman aman ah [T4.E]

geliyor (vay) [4.A^{2b'}]

SÛZİDİLÂRÂ YÜRÜK SEMÂÎ
"Âb ü Tâb İle Bu Şeb Hâneme Cânân Geliyor"

BESTE: SULTAN III. SELİM

GÜFTE: ŞEYHÜLİSLÂM MEHMED ESAD EFENDİ

Usûlü: Yürük Semâî

1.A¹a

2.A¹a

4.A¹a

1.A
2.A
4.A

Ah Â bü tâb i le bu şeb hâ ne me câ nân nân
Ah Hal ve ti ül fe te bir şem'i şe bis tân tân
Ah Di li sev dâ ze de ye sil si le cün bân bân

1.A²b

2.A²b

4.A²b

1.A²b'

2.A²b'

4.A²b'

nân ge li yor vay vay Saz-----
tân ge li yor vay vay
bân ge li yor vay vay

T1.B

Ah El a man ey yü zü mâ hum söy le ne dir

T2.C

be nim gü na hum Saz----- E riş miş dir gök le re a

T2.C'

T3.D T3.D'a

hum hum Saz----- Fer yad e de rim

T3.D²b

T3.D³c

şek va e de rim Saz----- sen den bâ lâ ya Saz-----

T4.E

3².Ab'

A man a man a man ah
â

1.A²b'

2.A²b'

4.A²b'

ge li yor vay Saz-----
ge li yor vay Saz-----
fe ti hüş
ge li yor

Şekil 4.48. Sûzidilârâ Yürük Semâî, Sultan III. Selim

3.F^{1a} Ah Per çe mi zî ve ri dû şî ni ge hi â

1. â â fe ti hûş vay

3.F^{2b'} 2. â fe ti hûş vay Saz----- Ah El a man ey yü zü mâ

T1^{2.Bb} hım söy le ne dir be nim gü na hım Saz-----

Âb ü tâb ile bu şeb hâneme cânân geliyor
Halvet-i ülfete bir şem'-i şebistân geliyor
Perçem-i zîver-i dûş u nîgeh-i âfet-i hûş
Dil-i sevdâzedeye silsile-cünbân geliyor

Terennüm:
Ah el aman ey yüzü mâhım söyle nedir benim günâhım
Erişmişdir göklere âhım
Feryâd ederim şekvâ ederim
Feryâd ederim senden bâlâya
Aman aman aman ah geliyor vay

Şekil 4.48. (devam)

Tâhir Bûselik Yürük Semâî - O Gül-Endâm Bir Âl Şâle Bürünsün Yürüsün

Bestesi Hacı Sadullah Ağa'ya ait olan eserin güftesi Enverî'ye aittir. Eserin tek nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

- 1.A + 1.A' + [T1.B + 1.C]
- 2.A + 2.A' + [T1.B + 2.C]
- 3.D + 3.D' + [T1.E + 3.C]
- 4.A + 4.A' + [T1.B + 4.C]

Eserin güftesi:

O gül-endam bir al şâle bürünsün yürüsün

Ucu gönlüm gibi ardınca sürünsün yürüsün
Alup âğuşa bu çağında meyân-ı nâzın
Saras ol serv-i kadd-i Vâsıf öğünsün yürüsün

Vezein: Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Feilâtün Feilün (Fa'lün)

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A' + [T1.B + 1.C]

O gül-endam bir al şâle bürünsün yürüsün **1.A**

O gül-endam bir al şâle bürünsün yürüsün **1.A'**

Gel gel gel serv-i nâzım gel gel gel çâre sazım [T1.B]

O gül-endam bir al şâle bürünsün yürüsün **[1.C]**

2.A + 2.A' + [T1.B + 2.C]

Ucu gönlüm gibi ardınca sürünsün yürüsün **2.A**

Ucu gönlüm gibi ardınca sürünsün yürüsün **2.A'**

Gel gel gel serv-i nâzım gel gel gel çâre sazım [T1.B]

Ucu gönlüm gibi ardınca sürünsün yürüsün **[2.C]**

3.D + 3.D' + [T1.E + 3.C]

Alup âğuşa bu çağında meyân-ı nâzın **3.D**

Alup âğuşa bu çağında meyân-ı nâzın **3.D'**

Gel gel gel serv-i nâzım gel gel gel çâre sazım [T1.E]

Alup âğuşa bu çağında meyân-ı nâzın **[3.C]**

4.A + 4.A' + [T1.B + 4.C]

Saras ol serv-i kadd-i Vâsıf öğünsün yürüsün **4.A**

Saras ol serv-i kadd-i Vâsıf öğünsün yürüsün **4.A'**

Gel gel gel serv-i nâzım gel gel gel çâre sazım [T1.B]

Saras ol serv-i kadd-i Vâsıf öğünsün yürüsün **[4.C]**

TÂHİR BÛSELİK YÜRÜK SEMÂÎ
"O Gül-Endâm Bir Âl Şâle Bürünsün Yürüsün"

BESTE: HACI SÂDULLAH AĞA
GÜFTE: VÂSIF

Usûlü: Yürük Semâî

1.A
2.A
4.A

Ah O gül en dam bir al şâ le bü rün sün yü rü sün
 Ah U cu gön lüm gi bi ar dım ca sü rün sün yü rü sün
 Ah Sa rar o serv i kad di Vâ sıf ö ğün sün yü rü sün

1.A'
2.A'
4.A'

1. hey hey Saz----- Gel gel
 2. gel ser vi na zım Saz----- gel gel

1.C
2.C
4.C

gel ça re sa zım Ah O gül en da mı bir al
 Ah U cu gön lüm gi bi ar
 Ah Sa rar o serv i kad di

[Nakarat'a]

şâ le bü rün sün yü rü sün hey hey Saz-----
 dım ca sü rün sün yü rü sün
 Vâ sıf ö ğün sün yü rü sün

[Meyân'a] [Karar] 3.D

hey Saz----- hey Ah A lıp â gû şe bu ça ğm da me ya

3.D'

1. nı na zım zım Saz-----
 2. Gel gel gel ser vi nâ zım
 gel gel gel ça re sa zım

T1.E

Şekil 4.49. Tâhir Bûselik Yürük Semâî, Hacı Sadullah Ağa

3.C'

Ah A lıp â gû şe bu ça ğın da me ya nı

na zım

O gül-endam bir al şâle bürünsün yürüsün
 Ucu gönlüm gibi ardınca sürünsün yürüsün
 Alup âğuşa bu çağında meyân-ı nâzın
 Sarar ol serv-i kadd-i Vâsıf oğğünsün yürüsün

Terennüm:
 Gel gel gel serv-i nâzım
 Gel gel gel çâre sazım

Şekil 4.49. (devam)

Muhayyer Kürdî Yürük Semâî - Âgûşe Çekerdim Seni Pîrâhenin Olsam

Bestesi Zekâî Dede'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür. Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

- 1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²b') + [T1.C + 1.A²c]
- 2.A (2.B¹a + 2.B²b + 2.B²b') + [T1.C + 2.A²c]
- 3.C (3.C¹a + 3.C²b + 3.C²b') + [T1.D + 3².Ac]
- 4.A (4.A¹a + 4.A²b + 4.A²b') + [T1.C + 4.A²c]

Eserin güftesi:

Âgûşe çekerdim seni pîrâhenin olsam
 Pâpûsuna şâyeste idim dâmenin olsam
 Bir kûşe-i güftârına her lâle-i dâğım
 Sen bülbül olup sîneme ben gülşenin olsam

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²b') + [T1.C + 1.A²c]

Âgûşe çekerdim seni (**1.A¹a**)

pîrâhenin olsam (**1.A²b**)
pîrâhenin olsam (**1.A²b'**)
Ye le li li ye lel li ah [T1.C]
pîrâhenin olsam [**1.A²c**]

2.A (2.B¹a + 2.B²b + 2.B²b') + [T1.C + 2.A²c]

Pâpûsuna şâyeste idim (**2.B¹a**)
dâmenin olsam (**2.B²b**)
dâmenin olsam (**2.B²b'**)
Ye le li li ye lel li ah [T1.C]
dâmenin olsam (**2.B²c**)

3.C (3.C¹a + 3.C²b + 3.C²b') + [T1.D + 3.C²c]

Bir kûşe-i güftârına her (**3.C¹a**)
lâle-i dâğım (**3.C²b**)
lâle-i dâğım (**3.C²b'**)
Ye le li li ye lel li ah [T1.C]
dâmenin olsam (**3².Ac**)

4.A (4.A¹a + 4.A²b + 4.A²b') + [T1.C + 4.A²c]

Sen bülbül olup sîneme ben (**4.A¹a**)
gülşenin olsam (**4.A²b**)
gülşenin olsam (**4.A²b'**)
Ye le li li ye lel li ah [T1.C]
gülşenin olsam (**4.A²c**)

MURABBA İŞLEYİŞ				
Mısraın Tamamını veya Bir Bölümünü Mısra ve Terennüm Sonunda Tekrar Eden İşleyiş				
Meyân Terennümlüler				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Etti O Güzel Ahde Vefâ Müjdeler Olsun	Basra Vâlisi Ali Paşa	Segâh	17. yy.
2.	Mest Etti Beni Dâire Sâgâr Mı Nedir Bu	Ebûbekir Ağa	Evc	18. yy.
3.	Âb ü Tâb İle Bu Şeb Hâneme Cânân Geliyor	Sultan III. Selim	Sûz-i Dilârâ	18. yy.
4.	O Gül-Endâm Bir Âl Şâle Bürünsün Yürüsün	Hacı Sadullah Ağa	Tâhir Bûselik	18. yy.
5.	Âgûşe Çekerdim Seni Pîrâhenin Olsam	Zekâî Dede	Muhayyer Kürdî	19. yy.

Tablo 4.16. Murabba işleyiş, mısraın tamamını veya bir bölümünü mısra ve terennüm sonunda tekrar eden işleyiş, meyân terennümlüler

4.6.1.9. Farklı İşleyişler

Bestenigâr Yürük Semâî - Derviş Recâyi Nâgehân-i (Padişâh-i) Ne Küned

Bestesi Abdülkâdir Merâgî'ye ait olan Bestenigâr makamındaki bu eserin güftesi Fasîhî'ye aittir. Eserin beş adet nüshası arasında Dârü'l-Elhân külliyyatına ait 075 numaralı nüsha da mevcuttur.

Eserin formülü:

1.A + 1.A' + T1.B

2.A + 2.A' + [T1.B + 2.A + 2.A' + T1.B + T2.A + T2.A' + T2.C + T2.C']

3.D + 3.D' + T1.E

4.A + 4.A' + [T1.B + 4.A + 4.A' + T1.B + T2.A + T2.A' + T2.C + T2.C']

Eserin güftesi:

Derviş recâyi nâgehân-i ne küned

Ez kâse-i meh mihr-i gedây-i neküned

Kâmil hiredeş an ki hamûşest Fasîhî

Her kâse ki pür-şevved sadâ-yı neküned

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A' + T1.B

Derviş recâyi nâgehân-i ne küned **1.A**

Derviş recâyi nâgehân-i ne küned **1.A'**

Yâr ey yâr-i men yâr yâr mir-i men ey dost yâr-i men yâr makbûl-i men vay **T1.B**

2.A + 2.A' + [T1.B + 2.A + 2.A' + T1.B + T2.A + T2.A' + T2.C + T2.C']

Ez kâse-i meh mihr-i gedây-i neküned **2.A**

Ez kâse-i meh mihr-i gedây-i neküned **2.A'**

Yâr ey yâr-i men yâr yâr mir-i men ey dost yâr-i men yâr makbûl-i men vay **[T1.B]**

*Ta dir te ne nen ni ten ni ta na te ne dir ney ta dir te ni ten ten nen dir ten nen dir
ten nen dir te nen vay* **[T2.A]**

*Ta dir te ne nen ni ten ni ta na te ne dir ney ta dir te ni ten ten nen dir ten nen dir
ten nen dir te nen vay* **[T2.A']**

*Ta dir te ne nen ni ten ni ta na te ne dir ney ta dir te ni ten ten nen dir ten nen dir
ten nen dir te nen vay* **[T2.C]**

*Ta dir te ne nen ni ten ni ta na te ne dir ney ta dir te ni ten ten nen dir ten nen dir
ten nen dir te nen vay* **[T2.C']**

3.D + 3.D' + T1.E

Kâmil hiredeş an ki hamûşest Fasîhî **3.D**

Kâmil hiredeş an ki hamûşest Fasîhî **3.D'**

Yâr ey yâr-i men yâr yâr mir-i men ey dost yâr-i men yâr makbûl-i men vay **T1.E**

4.A + 4.A' + [T1.B + 4.A + 4.A' + T1.B + T2.A + T2.A' + T2.C + T2.C']

Her kâse ki pür-şevved sadâ-yı neküned **4.A**

Her kâse ki pür-şevved sadâ-yı neküned **4.A'**

Yâr ey yâr-i men yâr yâr mir-i men ey dost yâr-i men yâr makbûl-i men vay **[T1.B]**

*Ta dir te ne nen ni ten ni ta na te ne dir ney ta dir te ni ten ten nen dir ten nen dir
ten nen dir te nen vay* **[T2.A]**

*Ta dir te ne nen ni ten ni ta na te ne dir ney ta dir te ni ten ten nen dir ten nen dir
ten nen dir te nen vay* **[T2.A']**

*Ta dir te ne nen ni ten ni ta na te ne dir ney ta dir te ni ten ten nen dir ten nen dir
ten nen dir te nen vay* **[T2.C]**

Ta dir te ne nen ni ten ni ta na te ne dir ney ta dir te ni ten ten nen dir ten nen dir
ten nen dir te nen vay [T2.C']

BESTENİGÂR YÜRÜK SEMÂÎ
"Derviş Recâyi Nâgehân-i Ne Küned"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ABDÜLKÂDİR MERÂGÎ
GÜFTE: FASÎHÎ

1.A
Der viş re ca yı pa di şa hı ne kü ned

1.A' T1.B
vay Der vay Yâr ey yâ ri men yâr

yâr mi ri men ey dost yâ ri men

2.A
yâr mak bu li men vay Ez kâ se i meh
kâ se ki pür

2.A' 4.A' T1.B
mi hir ke da yı ne kü ned vay Ez vay Yâr
şe ved sa da yı ne kü ned vay Her

ey yâ ri men yâr yâr mi ri men ey

T2.A
dost yâ ri men yâr mak bu li men vay Ta

T2.A'
dir te ne nen ni ten ni ta na te ne dir ney Ta

T2.C
ney Ta dir te ni ten ten nen dir ten nen dir

Şekil 4.51. Bestenigâr Nâkış Yürük Semâî, Abdülkâdir Merâgî

T2.C'

ten nen dir te nen vay Ta dir te ni ten

3.D

Meyân'a | **Karar**

ten nen dir ten nen dir ten nen dir te nen vay Kâ vay

3.D'

mil hı re deş an ki ha mu şest fa si hi Kâ

T1.E

hi Yâr ey yâ ri men yâr yâr mi ri men

4.A %

Ey dost yâ ri men yâr mak bu li men vay Her

Dervîş recâyi nâgehân-i (pâdişâh-i) ne küned
 Ez kâse-i meh mihr-i gedây-i neküned
 Kâmil hıredeş an ki hamûşest Fasîhî
 Her kâse ki pür-şevd sadâ-yı neküned

Terennüm:

Yâr ey yâr-i men yâr yâr mir-i men ey dost yâr-i men yâr makbûl-i men vay
 Ta dir te ne nen ni ten ni ta na te ne dir ney
 Ta dir te ni ten ten nen dir ten nen dir ten nen dir te nen vay

Şekil 4.51. (devam)

MURABBA İŞLEYİŞ				
Farklı İşleyişler				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Dervîş Recâyi Nâgehân-i (Padişâh-i) Ne Küned	Abdülkâdir Merâgî	Bestenigâr	15. yy.

Tablo 4.17. Murabba işleyiş; farklı işleyişler

4.6.2. Nâkış İşleyiştirteki Eserler

Sözlükte kelime anlamı “genellikle kumaş üzerine renkli iplikler veya sırma ve sim kullanarak elle, makineyle yapılan işleme, el işi, ince iş” olan *nâkış* kelimesi için ayrıca mûsikî çerçevesinde “Beste ve Semâî’nin, dört yerine iki haneli olanı” (Türk Dil Kurumu, t.y.) şeklinde de tanıma yer verilmiştir.

Nâkış beste ve semâilerin kuruluş yapısı murabba biçiminden farklıdır. Güfteleri yine genellikle bir gazelin iki beytinden meydana gelmesine rağmen nâkışlarda bu dört mısran bestelenişi murabbalara göre değişiktir. Nâkış Beste ve Semâî’lerde birinci, ikinci ve makam geçkisi yapılan üçüncü mısralar ayrı, dördüncü mısra ikinci mısra ile aynı besteli olup iki mısradan sonra gelen terennüm de ayrıca bestelidir” (Özkan, t.y.).

4.6.2.1. Birinci, ikinci ve dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş

Uşşâk Nâkış Yürük Semâî - Dilâ Çünem Dilâ Çünem Dilâ Çün

Bestesi Diyarbakırlı Mahmud Çelebi’ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü’l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

$$1.A + 1.A' + [T1.B + T1.B' + 2.C]$$

$$3.D + 4.A' + [T1.B + T1.B' + 2.C]$$

Eserin nüshasında birinci mısradan sonra ikinci mısraya yer verilmemiştir. Fakat Terennümden sonra *C* ezgisi ile ikinci mısran yazıldığı görülmektedir. Meyân niteliği taşıyan üçüncü mısradan sonra dördüncü mısra gelmiş, devamında gelen terennümlerden sonra dördüncü mısran gelmesi beklenirken *C* ezgisiyle tekrar ikinci mısra gelmiştir. Bu sebeple ortaya çıkan simetrik bozukluk; birinci mısradan sonra ikinci mısran, *C* ezgisini kullanan ikinci mısran ikinci kullanımı yerine de *C* ezgisiyle dördüncü mısra icra edilecek şekilde eser notaya alınmıştır.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

$$1.A + 2.A' + [T1.B + T1.B' + 2.C]$$

3.D + 4.A' + [T1.B + T1.B' + 4.C]

Eserin güftesi:

Dilâ çünem, dilâ çünem, dilâ çün
Ciğer hûnem, ciğer hûnem, ciğer hûn
Resîdem ber ser-i sevdâ-yi leylî
Ki mecnûnem, ki mecnûnem, ki mecnun

Veziin: Mefâîlün Mefâîlün Mefâîlün Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.A' + [T1.B + T1.B' + 2.C]

Dilâ çünem dilâ çünem dilâ çün **1.A**

Ciğer hûnem ciğer hûnem ciğer hûn **2.A'**

Veylu veylu vaveylu vaveylu vaveylu [T1.B]

Veylu veylu vaveylu vaveylu vaveylu [T1.B']

Ciğer hûnem ciğer hûnem ciğer hûn [2.C]

3.D + 4.A' + [T1.B + T1.B' + 4.C]

Resîdem ber ser-i sevdâ-yi leylî **3.D**

Ki mecnûnem ki mecnûnem ki mecnun **4.A'**

Veylu veylu vaveylu vaveylu vaveylu [T1.B]

Veylu veylu vaveylu vaveylu vaveylu [T1.B']

Ki mecnûnem ki mecnûnem ki mecnun [4.C]

UŞŞÂK NÂKİŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Dilâ Çünem Dilâ Çünem Dilâ Çün"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: DİYARBAKIRLI MAHMUD ÇELEBİ

1.A

Di lâ çü nem di lâ çü nem di lâ çü nem di lâ çün

2.A'
4.A'

Ci ğer hû nem ci ğer hû nem ci ğer hû nem ci ğer hûn
Ki mec nû nem ki mec nû nem ki mec nû nem ki mec nûn

T1.B

Vey lu vey lu va vey lu va vey lu va vey lu

T1.B'

Vey lu vey lu va vey lu va vey lu va vey lu

2.C
4.C

Ci ğer hû nem ci ğer hû nem ci ğer hû nem ci ğer hûn
Ki mec nû nem ki mec nû nem ki mec nû nem ki mec nûn

3.D

Re sî dem

ber se ri sev dâ yi Ley lî

Yi ley li yi ley li yi ley li yi ley li

Dilâ çünem, dilâ çünem, dilâ çün
Ciğer hûnem, ciğer hûnem, ciğer hûn
Resîdem ber ser-i sevdâ-yi leyli
Ki mecnûnem, ki mecnûnem, ki mecnûn

Terennüm:
Veylu veylu vaveylu vaveylu vaveylu

Şekil 4.52. Uşşâk Nâkîş Yürük Semâî, Diyarbakırlı Mahmud Çelebi

Rast Nâkış Yürük Semâî - Dâdendem Ezel Secde Beri Rûy-i Sanem Râ

Nüshasında bestekârının meçhul olduğu bilgisi yer alan eser için Etem Ruhi ÜNGÖR *Türk Mûsikîsi Güfteler Antolojisi* isimli kitabında, eserin Abdülkâdir Merâgî'ye ait olabileceği yönünde bilgi vermiştir (Üngör, 1981: 916). Fakat eserin güftesi Derviş Mehmed'e aittir. Derviş Mehmed de XVII. yüzyılda yaşamış bir şair olduğundan dolayı eser, XV. yüzyıl bestekârı olan Abdülkâdir Merâgî'ye ait olamaz. Eserin 3 nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında 205 numaralı nüsha ile yer almaktadır.

Eserin formülü şu şekildedir:

1.A + 1.A' + 2.A' + T1.B

3.C + 3.C' + 4.A' + T1.B

Eserin güftesi:

Dâdendem ezel secde beri rûy-i sanem râ
Ber bâm-i felek bürdem ezân rûy-i âlem râ
Mûciz bî-nümâ ez lebi lâlet çü mesihâ
Tâ zinde küni mürde-i sad sâle-i gâm râ

Veze: Mefâîlün Feûlün Mefâîlün Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A' + 2.A' + T1.B

Dâdendem ezel secde beri rûy-i sanem râ **1.A**

Dâdendem ezel secde beri rûy-i sanem râ **1.A'**

Ber bâm-i felek bürdem ezân rûy-i âlem râ **2.A'**

*Tadir ten ni ten ni tene ni ten ter dil li tene nen nâ dere dilli ney vay ter dilli ter dilli
ter dilli tene nen ter dilli ter dil li ter dil li tene nen nâ dere dilli ney vay nâ dere
dilli ney vay T1.B*

3.C + 3.C' + 4.A' + T1.B

Mûciz bî-nümâ ez lebi lâlet çü mesihâ **3.C**

Mûciz bî-nümâ ez lebi lâlet çü mesihâ **3.C'**

Tâ zinde küni mürde-i sad sâle-i gâm râ **4.A'**

Tadir ten ni ten ni tene ni ten ter dil li tene nen nâ dere dilli ney vay ter dilli ter dilli

ter dilli tene nen ter dilli ter dil li ter dil li tene nen nâ dere dilli ney vay nâ dere

dilli ney vay **T1.B**

RAST NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Dâdendem Ezel Secde Beri Rû-yi Sanem Râ"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ?
 GÜFTE: DERVİŞ MEHMED

1.A

Dâ den dem e zel sec de be ri ri ri

rû yi sa nem râ

1. 2. 1.A' 2.A' 4.A'

râ Saz----- Ber bâ mı fe lek
 Tâ zin de kü ni

bür dem e zân rû rû rû yi â lem râ Saz-----
 mür de i sad sâ sâ sâ le yi gâm râ

T1.B

Ta dir ten ni ten ni te ne ni ten ter dil li te nenen na de re dil li ney

vay

vay Saz----- Ter dil li ter dil li ter dil li te ne nen

ter dil li ter dil di ter dil li te nenen na de re dil li ney vay

na de re dil li ney vay

Ber bâ mı fe lek bür dem e zân
 Tâ zin de kü ni mür de i sad

1.A' 2.A' SON

rû rû rû yi â lem râ Saz-----
 sâ sâ sâ le yi gam râ

Şekil 4.53. Rast Nâkiş Yürük Semâî, Bestekârı Meçhûl

Mû ciz bî nû mâ ez le bi lâ lâ lâ

let çü me si hâ hâ Saz-----] Tâ zin de kü ni

mür de i sad sâ sâ sâ le yi gâm râ Saz-----]

Dâdendem ezel secde beri rûy-i sanem râ
 Ber bâm-i felek bürdem ezân rûy-i âlem râ
 Mûciz bî-nümâ ez lebi lâlet çü mesihâ
 Tâ zinde küni mürde-i sad sâle-i gâm râ

Terennüm:
 Tadır ten ni ten ni tene ni ten ter dil li tene nen
 Nâ dere dilli ney vay
 Ter dilli ter dilli ter dilli tene nen ter dilli

Ter dil li ter dil li tene nen nâ dere dilli ney vay
 Nâ dere dilli ney vay

Şekil 4.53. (devam)

Dügâh Mâye Nâkış Yürük Semâî - Bir Âh İle Üftâdeliğim Yâre Duyurdum

Bestesi Ebûbekir Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür. Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + 2.A (2.A¹a + 2.A²b + 2.A²c) + [T1.B + 2.A]
 3.C (3.C¹a + 3.C²b) + 3.C (3.C¹a + 3.².Ab + 3.².Ac) + 4.A (4.A¹a + 4.A²b + 4.A²c) +
 [T1.B + 4.A]

Eserin güftesi:

Bir âh ile üftâdeliğim yâre duyurdum
 Râz-ı dili açdım hele bir pâre duyurdum

Sînem şereri şu'lelenip tâb-ı rûh ile
Sûz-i dili hem-vâre o dildâre duyurdum

Veziin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b} + 1.A^{2c}) + 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b} + 2.A^{2c}) + [T1.B + 2.A]

Bir âh ile üftâdeliğim (1.A^{1a})

yâre duyurdum (1.A^{2b})

yâre duyurdum (1.A^{2c}) 1.A

Râz-ı dili açdım hele bir (2.A^{1a})

pâre duyurdum (2.A^{2b})

pâre duyurdum (2.A^{2c}) 2.A

Tâ ki bu tegâfûl nedir ey kâşî kemânım T1.B

Tâ ki bu tecâhül nedir ey rûh-i revanım T1.C

Cânım ye le lel lel le le le lel li

Ömrüm te re lel lel lel lel le le lel li T2.D

Râz-ı dili açdım hele bir (2.A^{1a})

pâre duyurdum (2.A^{2b})

pâre duyurdum (2.A^{2c}) 2.A

3.E + 3.F (3.D^{1a} + 3.D^{2b} + 3.D^{2c}) + 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b} + 4.A^{2c}) + [T1.B + 4.A]

Sînem şereri şûlelenüb tâb-ı rûh ile 3.E

Sînem şereri şûlelenüb (3.F^{1a})

tâb-ı rûh ile (3.F^{2b})

tâb-ı rûh ile (3.F^{2c}) 3.F

Sûz-i dil-i hem-vâre o dil (4.A^{1a})

dâre duyurdum (4.A^{2b})

dâre duyurdum (4.A^{2c}) 4.A

Tâ ki bu tegâfûl nedir ey kâşî kemânım T1.B

Tâ ki bu tecâhül nedir ey rûh-i revanım T1.C

Cânım ye le lel lel le le le lel li

Ömrüm te re lel lel lel lel le le lel li **T2.D**

Sûz-i dil-i hem-vâre o dil **(4.A¹a)**

dâre duyurdum **(4.A²b)**

dâre duyurdum **(4.A²c) 4.A**

DÜĞÂH MÂYE NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Bir Âh İle Üftâdeliğim Yâre Duyurdum"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: EBÛBEKİR AĞA

1.A^{1.A'a} 1.A^{2b}

Bir âh i le üf tâ de li ğim yâ re du yur dum

1.A^{2c} 2.A 2.A^{1a}

dum yâ re du yur dum Râ

2.A^{2b} 4.A^{2b}

zı di li aç dum he le bir pâ re du yur dum
zi di li hem va re o dil dâ re du yur dum

2.A^{2c} 4.A^{2c} T1.B

dum dum pâ re du yur dum Tâ
dâ re du yur dum

ki bu te gâ fül ne dir ey ka şı ke ma

nım Tâ ki bu te câ hül ne dir ey rû hi re vâ

nım câ nım ye le lel lel lel le le le lel

li öm rüm te re lel lel lel le le le lel

2.A 2.A^{1a} 2.A^{2b}
4.A 4.A^{1a} 4.A^{2b}

li Râ zı di li aç dum he le bir pâ re du yur
Sû zi di li hem vâ re o dil dâ re du yur

Şekil 4.54. Düğâh Mâye Nâkiş Yürük Semâî, Ebûbekir Ağa

2.A^{2c}
4.A^{2c} MEYÂN'A 3.C KARAR

dum dum bir pâ re du yur dum Sî
dum dum dil dâ re du yur dum

3.C^{1a} 3.C^{2b} 3.C^{1a}

nem şe re ri şû le le nüb tâ bi rûh i le Sî

3².Ab

nem şe re ri şû le le nüb tâ bi rûh i le

3².Ac 4.A 4.A^{1a} §

le tâ bi rûh i le Sû

Bir âh ile üftâdeliğim yâre duyurdum
Râz-ı dili açdım hele bir pâre duyurdum
Sînem şereri şûlenüb tâb-i rûh ile
Sûz-i dili hem-vâre o dildâre duyurdum

Terennüm:
Tâ ki bu tegâfûl nedir ey kâşî kemânım
Tâ ki bu tecâhül nedir ey rûh-i revânım
Cânım ye le le l le l le le l le li
Ömrüm te re le l le l le l le l le l le li

Şekil 4.54. (devam)

Hicâz Nâkış Yürük Semâî - Erbâbı İle Sûz-i Güdâze Alışiktır

Bestesi Ebûbekir Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür.

Eserin 2 nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.A + T1.B

3.C + 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Erbâbı ile sûz-i güdâze alışiktır

Al şem'-i kola tekkede bir eski işiktır

Rûşende perîşan görelî zülf-i siyâhı

Hep gördüğü dostâ âşık-ı zâr karışiktır

Vezein: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.A + T1.B

Erbâbı ile sûz-i güdâze alışıktır **1.A**

Al şem'-i kola tekkede bir eski ışıktır **2.A**

Ten nen ni ten ni ta ten ni ney ta ten ni ten ni ta ten ni ten nen ten ni ten ni ten ta ten
ni ten ni ten ni ten ni ten ni ten (vay) **T1.B**

3.C + 4.A + T1.B

Rûşende perişan görelî zülf-i siyâhı **3.C**

Hep gördüğü dostâ âşık-ı zâr karışıkır **4.A**

Ten nen ni ten ni ta ten ni ney ta ten ni ten ni ta ten ni ten nen ten ni ten ni ten ta ten
ni ten ni ten ni ten ni ten ni ten (vay) **T1.B**

HİCÂZ NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ "Erbâbı İle Sûz-i Güdâze Alşıktır"

Usûlü: Yürük Semâî

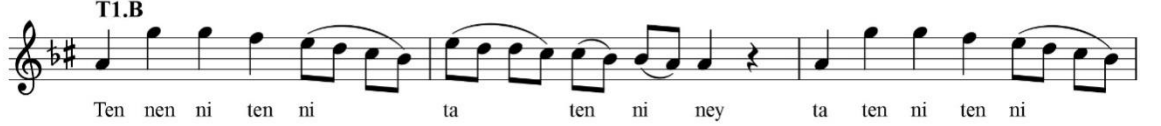
BESTE: EBUBEKİR AĞA

1.A
2.A
4.A

Er bâ bı i le sù zi gü dâ ze a lı şık dır
Al şem'i ko la tek ke de bir es ki ı şık dır
Hep gör dü ğü dos ta â şı kı zâ rı ka rı şık dır

T1.B

Ten nen ni ten ni ta ten ni ney ta ten ni ten ni

ta ten ni ten nen ten ni ten ni ten ta ten ni ten

ni ten ni ten ni ten ni ten nay

3.C

Rû şen de pe ri şan gö re li zül fi si ya hı

Erbâbı ile sùz-i güdâze alşıktır

Al şem'-i kola tekkede bir eski ışıktır

Rûşende perişan görelî zülfi siyâhı

Hep gördüğü dostâ âşık-ı zâr karışiktır

Terennüm:

Ten nen ni ten ni ta ten ni ney ta ten ni ten ni ta ten ni

ten nen ten ni ten ni ten ta ten ni ten ni

ten ni ten ni ten ni ten (vay)

Şekil 4.55. Hicâz Nâkış Yürük Semâî, Ebûbekir Ağa

Hicâz Nâkış Yürük Semâî - Dolanam Şem'ine Pervâne Gibi Ben Senin

Bestesi Kara İsmâil Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür.

Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eserin Dârü'l-Elhân külliyyatında nüshası bulunmamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.A + T1.B

3.C + T1.B

Eser nüshalarının birinde güfthenin üçüncü ve dördüncü mısraları nota altına giydirilmemiş olsa da, en sonda eserin güftesinin tamamına yer verilmiştir. Fakat her iki nüsha da kontrol edildiğinde eserin iki mısra ile bestelendiği görülmektedir. Bu durumun eserin meşk silsilesi ile intikali sürecinde oluştuğu düşünülmektedir. Güfthenin tamamının sayfanın sonuna yazıldığı nüshada meyân olarak belirtilen bölüme ait olan mısra, sonda yer alan güftede yer almamaktadır. Sonda yer alan güfthenin meyânı teşkil eden üçüncü mısraı da notada meyân olarak belirtilen ezgiye giydirilememektedir. Bu sebeple eserin bir nüshasında meyân olarak belirtilen üçüncü mısra meyân sözü olarak kabul edilmiş ve devamında birinci ve ikinci mısraların sahip olduğu “A” ezgisini kullanacak şekilde dördüncü mısra da notaya dahil edilerek eser düzenlenmiştir.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü

1.A + 2.A + T1.B

3.C + **4.A** + T1.B

Eserin nüsha sonunda yer alan güftesi:

Dolanam şem'ine pervâne gibi ben senin
Ölürüm yoluna divâne gibi ben senin
Bendeyim zülf-i dilâraye dolaştı gönlüm
Ederim sîneni simşâne gibi ben senin

Eserin notada yer alan güftesi:

Dolanam şem'ine pervâne gibi ben senin
Ölürüm yoluna divâne gibi ben senin
Yâd ellerde zülfün gibi perîşân oldu bu gönlüm

Ederim sîneni simşâne gibi ben senin

Vezi: Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Feilâtün Feilün (Fa'lün)

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.A + T1.B

Dolanam şem'ine pervâne gibi ben senin **1.A**

Olurum yoluna divâne gibi ben senin **2.A**

Cânım cânım ye lel li ah mîrim mîrim te rel li

Yâ lâ yâ lâ yel lel le le le li

Çemeni hâre giyüb salınma

Sevilir dilber olan alınma

Bir bûse ver begüm yanağından

Bir bûse ver kiraz dudağından

Aman aman gel ki bu gönlüm şâd edeyim seninle

Gel ki nesimi yâd edem seninle

*Aman aman yar yar aman dost dost kiraz dudağından **T1.B***

3.C + 4.A + T1.B

Yâd ellerde zülfün gibi perîşân oldu bu gönlüm **3.C**

Ederim sîneni simşâne gibi ben senin **4.A**

Cânım cânım ye lel li ah mîrim mîrim te rel li

Yâ lâ yâ lâ yel lel le le le li

Çemeni hâre giyüb salınma

Sevilir dilber olan alınma

Bir bûse ver begüm yanağından

Bir bûse ver kiraz dudağından

Aman aman gel ki bu gönlüm şâd edeyim seninle

Gel ki nesimi yâd edem seninle

*Aman aman yar yar aman dost dost kiraz dudağından **T1.B***

HİCÂZ NÂKİŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Dolanam Şem'ine Pervâne Gibi Ben Senin"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: KARA İSMÂİL AĞA

1.A
2.A

Ah do la nam şem i ne per va ne gi bi
Ah ö lü rüm yo lu na per di va ne gi bi

men se nin Câ nım câ nım ye lel li ah
men se nin nin

mî rim mî rim te rel li ah Yâ lâ yâ lâ

yel lel lel le le le li

Ah çe me ni ha re gi yüb sa lın ah

Se vi lür dil ber o lan a lın ma Ah

çe me ni ha re gi yüb sa lın ma

Se vi lür dil ber o lan a lın ma Ah

bir bu se ver be güm ya na gın dan

Bir bu se ver ki raz du da ğın dan

Şekil 4.56. Hicaz Nâkîş Yürük Semâî, Kara İsmâil Ağa

A man a man gel ki bu gön lüm şad i dem

se nin le Gel ki ne si mi yâd e dem

se nin le A man a man yar yar

a man a man dost dost ki raz du da

Meyân 3.C

ğın dan SON Yâd el ler de zül fûn

fûn gi bi pe ri şan

ol du bu gön lüm me nim me nim

me nim me nim vay

4.A

Ah e de rim sî ne ni sim şâ ne gi bi

men se nin

Dolanam şem'ine pervâne gibi ben senin
Ölürüm yoluna divâne gibi ben senin

Meyân

Yâd ellerde zülfün gibi perişân oldu bu gönlüm
Bendeyim zülf-i dilârayc dolaştı gönlüm

Ederim sîneni simşâne gibi ben senin

Terennüm:

Cânım cânım ye lel li ah mîrim mîrim te rel li ah
Yâ lâ yâ lâ yel lel le le li
Ah çemeni hâre giyip salınma
Sevilir dilber olan alımma
Ah bir bûse ver begüm yanağından
Bir bûse ver kiraz dudağından
Aman aman gel ki bu gönlüm şâd edem seninle
Gel ki nesimi yâd edem seninle
Aman aman yar yar aman dost dost kirazdudağından
Yâd ellerde zülfün gibi perişân oldu bu gönlüm benim vay

Şekil 4.56. (devam)

Uşşâk Nâkış Yürük Semâ - Gâhı ki Eder Turrası Damanını Çide

Bestesi Kara İsmâil Ağa'ya ait olan eserin güftesi İbrâhim Cevrî'ye aittir. Eserin 5 adet nüshası mevcuttur. Eser Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü şu şekildedir:

1.A + 2.A' + [T1.B + 2.A']

3.C + 4.A' + [T1.B + 4.A']

Eserin güftesi:

Gâhı ki eder turrası dâmânını çide
Bin dil sarılır hamı küllâbı ümîde
Söyletti dil gamzesi râzım işidildi
Oldu iki mestâne sebep güftü şinîde

Veze: Mef'ûlü Fâilâtü Mefâilü Fâilün

Bahir: Muzâri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.A' + [T1.B + 2.A']

Gâhı ki eder turrası dâmânını çide **1.A**

Bin dil sarılır hamı küllabı amide **2.A'**

Canım canım yar yar yar yar yar yele lel li dost dost

Dost dost a bivefa yar a pür cefa hey hey hey te nen ni

Ta na dır te nen ten ten ten ten aman [T1.B]

Bin dil sarılır hamı küllâbı ümîde **[2.A']**

3.C + 4.A' + [T1.B + 4.A']

Söyletti dil gamzesi râzım işidildi **3.C**

Oldu iki mestâne sebep güftü şinîde **4.A'**

Canım canım yar yar yar yar yar yele lel li dost dost

Dost dost a bivefa yar a pür cefa hey hey hey te nen ni

Ta na dir te nen ten ten ten ten aman [T1.B]

Oldu iki mestâne sebep güftü şinîde [4.A']

UŞŞAK NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ

"Gâhı ki Eder Turrası Dâmânını Çide"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: KARA İSMÂİL AĞA

1.A
2.A'

Gâ Bin hı dil ki sa ri der lir tur her ra sı dâ kül
mâ lâ nı bı hı ü çî mî de de
Ca nım ca nım yar yar
yar yar yar a man
(saz.....) ye le lel li dost
dost dost dost a man
a bi ve fa yar a pür ce fa
hey hey te nen ni ta na dir te nen
te nen ni ta ha dır te nen ten ten ten ten
ten ten ten aman

Şekil 4.57. Uşşak Nâkiş Yürük Semâî, Kara İsmâil Ağa

2.A'
4.A'

Bin Ol dil sa rı lır mes lır
her ta ha ne se kü l bep lâ gü f bi tü ş i mî de de SON

3.C

Söy let ti dil gam ze si râ
zım i ş i dil di

4.A'

Ol du i ki mes mes
ta ne se bep gü f tü ş i ki de

Gâhı ki eder turrası dâmânını çide
Bin dil sarılır her hamı küllâbı ümîde
Söyletti dil gamzesi râzım işidildi
Oldu iki mestâne sebep güftü şinide

Terennüm:
Canım canım yar yar yar yar yele leli dost dost
Dost dost a bivefa yar a pür cefa hey hey hey te nen ni
Ta na dir te nen ten ten ten ten aman

Şekil 4.57. (devam)

Hüseyinî Nâkış Yürük Semâî - Gönüller Uğrusu Bir Yâr-i Bî Amânım Var

Bestesi Kara İsmâil Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür.

Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.A + T1.B + T2.B + T3.C + T3.C' + T4.D

3.E + 4.A + T1.B + T2.B + T3.C + T3.C' + T4.D

Eserin güftesi:

Gönüller uğrusu bir yâr-i bî-amânım var
Güzeller içre güzel şûh-ı dil-sitânım var
Cefâna sabredemem cevrine tehammül güç
Terâhüm eyle a zâlim benim de cânım var

Vezin: Mefâilün Feilâtün Mefâilün Feilün (Fâ'lün)

Bahir: Müctes Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.A + T1.B + T2.B + T3.C + T3.C' + T4.D

Gönüller uğrusu bir yâr-i bî amânım var **1.A**

Güzeller içre güzel şûh-ı dil-sitânım var **2.A**

Nazına hayrân olayım gel aman **T1.B**

Şîvene kurbân olayım gel aman **T2.B**

Ter di li ter dil li ten ter dil li ter dil li ten **T3.C**

Ter di li ter dil li ten ter dil li ter dil li ten **T3.C'**

Aman aman aman aman gülüm var yâr ey **T4.D**

3.E + 4.A + T1.B + T2.B + T3.C + T3.C' + T4.D

Cefâna sabredemem cevrine tehammül güç **3.E**

Terâhüm eyle a zâlim benim de cânım var

Nazına hayrân olayım gel aman **T1.B**

Şîvene kurbân olayım gel aman **T2.B**

Ter di li ter dil li ten ter dil li ter dil li ten **T3.C**

Ter di li ter dil li ten ter dil li ter dil li ten **T3.C'**

Aman aman aman aman gülüm var yâr ey **T4.D**

HÜSEYNÎ NÂKİŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Gönüller Uğrusu Bir Yâr-i Bî Amanım Var"

Usûlü: Yürük Semâî BESTE: KARA İSMÂİL AĞA

1.A
2.A

Gö nül ler uğ ru su bir ya ri bı a mâ nım var var
Gü zel ler iç re gü zel şü hi dil si tâ nım var

var gü lüm var yar ey (saz....)

T1.B
T2.B

Na zı na hay ran o la yım gel a man (saz.....)
Şi ve ne kur bân o la yım gel a man

T3.C
T3.C

Ter dil li ter dil li ten ter dil li ter dil li ten dil li ten

T4. D

A man a man a man a man gü lüm var yar ey SON

3.E

Ce fâ na sab re de mem cev ri ne te ham mül

güç gü lüm var yar ey

4.A

Te rah hum ey le a zâ lim be nim de câ nım var

var gü lüm var yar ey (saz..)

Gönüller uğrusu bir yâr-i bî amânım var
Güzeller içre güzel şüh-i dil sitânım var
Cefâna sabredemem cevrine tahammül güç
Terahhum eyile a zâlim benim de cânım var

Terennüm:
Nazına hayrân olayım gel aman
Şivene kurbân olayım gel aman
Ter di li ter dil li ten ter dil li ter dil li ten
Aman aman aman aman gülüm var yâr ey

Şekil 4.58. Hüseyinî Nâkîş Yürük Semâî, Kara İsmâil Ağa

Bayâtî Nâkış Yürük Semâî - Cânâ Seni Ben Mihr-i Vefâ Sâhibi Sandım

Sinanzâde Mikâil Efendi'ye ait eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 4 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.A + [T1.B + 2.A]
3.C + 3.C' + 4.A + [T1.B + 4.A]

Eser incelendiğinde simetrik yapısının bozuk olduğu saptanmıştır. Bu durum, birinci mısraın üçüncü mısra gibi iki kez tekrar etmemesinden kaynaklanmaktadır. Simetrinin sağlanması için üçüncü mısraın tekrar etmemesi veya birinci mısraın art arda iki kez tekrar etmesi gerekir. Fakat "A" ezgisini alan birinci mısraın ikinci kez tekrar etmesi durumunda yine "A" ezgisini alan ikinci mısra da icra edildiğinde aynı ezginin ikiden fazla tekrarı kulakta hoş bir duyumu bırakmayacaktır. Üçüncü mısraın da sadece bir kez kullanılmasını sağlamak da bestekâra saygısızlık olacağı için eserde bir düzenleme yapılmamıştır.

Eserin güftesi:

Cânâ seni ben mihr-i vefâ sahibi sandım
Sevdim seni bilmezliğıle âteşe yandım
Cân ise garaz cevr ü cefâdan senin olsun
Ben mihnet-i hicrân ile cânımdan usandım

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.A + [T1.B + 2.A]

Cânâ seni ben mihr-i vefâ sâhibi sandım **1.A**

Sevdim seni bilmezliğıle âteşe yandım **2.A**

Gel gel gel ah ah ah gel işve bâzım dost dost dost gel çâre sâzım vay ta dilli ta dilli

ta dilli ten vay of of of bendene rahmeyle gel gel cürmümü âffeyle gel gel gel gel gel
mestinâzım [T1.B]

Sevdim seni bilmezliğ'ile âteşe yandım [2.A]

3.C + 3.C' + 4.A + [T1.B + 4.A]

Cân ise garaz cevr ü cefadan senin olsun **3.C**

Cân ise garaz cevr ü cefadan senin olsun **3.C'**

Ben mihnet ü hicrân ile cânımdan usandım **4.A**

Gel gel gel ah ah ah gel işve bâzım dost dost dost gel çâre sâzım vay ta dilli ta dilli
ta dilli ten vay of of of bendene rahmeyle gel gel cürmümü âffeyle gel gel gel gel gel
mestinâzım [T1.B]

Ben mihnet ü hicrân ile cânımdan usandım [4.A]

BAYÂTÎ NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Cânâ Seni Ben Mihr-i Vefâ Sâhibi Sandım"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: SİNANZÂDE MİKÂİL EFENDİ

1.A
2.A
4.A

Câ nâ se ni ben mih ri ve fâ sâ sâ
Sev dim se ni bil mez liğ i le â â
Ben mih ne tû hic rân i le câ câ câ

sâ hi bi san dum a man dum a man
â te şe yan
num dan u san

T1.B

Gel gel gel
ah ah ah gel iş ve ba
zim dost dost dost
gel ça re sa zim vay ta dil li ta dil li ta dil li ten
vay ta dil li ta dil li ta dil li ten vay
of of of
ben de ne rah mey le gel gel
cür mü mü af fcy lc gel gel

Şekil 4.59. Bayâtî Nâkiş Yürük Semâî, Sinanzâde Mikâil Efendi

gel gel gel mes ti na

zim Sevdim seni bilmezliğ ile ah
Ben mihnet ü hicrân ile cânımdan usandım

ah cân âteşe yandım SON Saz

3.C Cân ise garaz cevrü cefâdan

se nin ol sun Saz cân ise garaz

3.C' Cân ise garaz

cevrü cefâdan se nin ol sun

Cânâ seni ben mihr-i vefâ sâhibi sandım Terennüm:
Sevdim seni bilmezliğ ile âteşe yandım Gel gel gel ah ah ah gel işve bâzım
Cân ise garaz cevrü cefâdan, senin olsun Dost dost dost gel çâre sâzım vay
Ben mihnet ü hicrân ile cânımdan usandım Ta dilli ta dilli ta dilli ten vay of of of bendene rahmeyle gel
Gel cürmümü âffeyle gel gel gel gel gel mestinâzım

Şekil 4.59. (devam)

Dügâh Nâkış Yürük Semâî - Der Yemeni Pîş-i Meni Pîş-i Meni Der Yemeni

Bestesi Şeyhülislâm Esad Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür. Eserin 4 adet nüshası mevcuttur. Eser analizi için kullanılan nüshada eserin Dârü'l-Elhân külliyyatından alındığına dair bilgi yer almaktadır fakat esere numara verilmemiştir.

Eserin formülü şu şekildedir:

1.A + 2.A + T1.B

3.C + 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Der Yemenî pîş-i menî, pîş-i menî der Yemenî

Der çemenî verd-i menî, verd-i menî der çemenî

Her sühanî bâ tü merâ, bâ tü merâ her sühanî

Her dehenî bûş-i türâ, bûş-i türâ her dehenî

Vezein: Müfteilün Müfteilün Müfteilün Müfteilün

Bahir: Rezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.A + T1.B

Der yemeni pîş-i meni, pîş-i meni der yemeni **1.A**

Der çemeni verd-i meni, verd-i meni der çemeni **2.A**

*Kurbânın olam men ey yâri yâr hayânın olam men ey dost dost bî-çâre dilem men
ey yâr yâr ey yâr ey yâr ey yâr hey hey hey det de re dil lâ de re dim ten ten ten dost
de re dil lâ de re dimten ye le liye lel lâ **T1.B***

3.C + 4.A + T1.B

Her suhani bâ tü merâ, bâ tü merâ her suhani **3.C**

Her diheni bûs-i türâ, bûs-i türâ her diheni **4.A**

*Kurbânın olam men ey yâri yâr hayânın olam men ey dost dost bî-çâre dilem men
ey yâr yâr ey yâr ey yâr ey yâr hey hey hey det de re dil lâ de re dim ten ten ten dost
de re dil lâ de re dimten ye le liye lel lâ **T1.B***

DÜĞÂH NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Der Yemeni Piş-i Meni, Piş-i Meni Der Yemeni"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ŞEYHÜLİSLÂM ESAD EFENDİ

1.A

Der ye me ni pî şî me ni pî şî me ni der ye me ni
yâr ey yâr ey yâr

2.A
4.A

Der çe me ni ver di me ni ver di me ni der çe me ni
Her di he ni bû si tû râ bû si tû râ her di he ni
yâr yâr ey yâr ey yâr yâr Kur

T1.B

ba nın o lam men ey yâ ri yâr Hay ra nın o lam
men ey dost dost bî ça re di lem men ey yâr
yâr ey yâr ey yâr ey yâr
Hey hey hey det de re dil lâ de re dim ten
ten ten dost de re dil lâ de re dim
ten ye le li ye lel lâ Saz----- lâ

Şekil 4.60. Düğâh Nakış Yürük Semâî, Şeyhülislâm Esad Efendi

3.C

Her su ha ni bâ tü me râ bâ tü me râ her su ha ni

yâr ey yâr ey yâr

Der yemeni pîş-i meni, pîş-i meni der yemeni
 Der çemeni verd-i meni, verd-i meni der çemeni
 Her suhani bâ tü merâ, bâ tü merâ her suhani
 Her diheni bûs-i türâ, bûs-i türâ her diheni

Terennüm:
 Kurbânın olam men ey yâri yâr
 Hayânın olam men ey dost dost
 Bî-çâre dilem men ey yâr yâr ey yâr ey yâr ey yâr
 Hey hey hey det de re dil lâ de re dim ten ten ten
 Dost de re dil lâ de re dimten ye le liye lel lâ

Şekil 4.60. (devam)

Uşşâk Nâkış Yürük Semâî - Ol Sîm Beden Câme Değişmekten Usanmaz

Bestesi Tab'î Mustafa Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin tek nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.A + [T1.B + T2.B + T3.C + 2.A]

3.D + 4.A + [T1.B + T2.B + T3.C + 4.A]

Eserin güftesi:

Ol sîm beden câme değişmekten usanmaz
 Gün mü geçer âşıkları bin renge boyanmaz
 Göğsün geçirip geçme yanımdan hazer eyle
 Nevrestedir ol tâze civân âha dayanmaz

Vezi: Mef'ûlü Mefâilü Mefâilü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.A + [T1.B + T2.B + T3.C + 2.A]

Ol sîm beden câme değişmekten usanmaz **1.A**

Gün mü geçer âşıkları bin renge boyanmaz **2.A**

Gel gel gel gel işvebâzım [T1.B]

Gel gel gel gel çâresazım [T2.B]

Ye le li ya lâ lâ lâ lâcânım ye le li tereli yâ lâ lâ lâ lâ

Dost ye le li bağ-ı dil gül-ü siyne bülbülü

Bûy-i kâkülü mest etti beni vay [T3.C]

Yâr yâr nazlı gülüm gel dost dost nazlı gülüm yâr [T1.B]

Gün mü geçer âşıkları bin renge boyanmaz **[2.A]**

3.D + 4.A + [T1.B + T2.B + T3.C + 4.A]

Göğsün geçirip geçme yanımdan hazer eyle **3.C**

Nevrestedir ol tâze civân âha dayanmaz **4.D**

Gel gel gel gel işvebâzım gel gel gel gel çâresazım

Ye le li ya lâ lâ lâ lâcânım ye le li tereli yâ lâ lâ lâ lâ

Dost ye le li bağ-ı dil gül-ü siyne bülbülü

Bûy-i kâkülü mest etti beni vay

Yâr yâr nazlı gülüm gel dost dost nazlı gülüm yâr [T1.B]

Nevrestedir ol tâze civân âha dayanmaz **[4.A]**

UŞŞÂK NÂKİŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Ol sîm beden câme değişmekten usanmaz"

Usûl: Yürük Semâi

BESTE: TAB'Î MUSTAFA EFENDİ

1.A
2.A

Ol sîm be den câ me de ğiş mek den u san maz
Gün mü ge çer â şık la rı bin ren ge bo yan maz

yâr yâr de ğiş mek den u san maz
yâr yâr bin ren ge bo yan maz

T1.B
T2.B

Gel gel gel gel iş ve bâ zım
gel ça re sa zım

T3.C

Yel lel li ya lâ lâ lâ lâ Dost ye lel lel li
ba ğı dil gü lü siy ne bül bü lü
Bü yi kâ kü lü mes et ti be ni vay
Yâr yâr naz lı gü lüm gel 2.A dost dost
4.A
naz lı gü lüm yâr yâr Gün mü ge çer
Nev res te dir ol
a şık la rı bin ren ge bo yan maz
tâ ze ci vân â ha da yan maz

Şekil 4.61. Uşşâk Nâkîş Yürük Semâî, Tab'î Mustafa Efendi

3.D

4.A

Ol sîm beden câme değışmekten usanmaz
 Gün mü geçer âşıkları bin renge boyanmaz
 Göğsün geçirip geçme yanımdan hazer eyle
 Nevrestedir ol tâze civân âha dayanmaz

Terennüm:
 Gel gel gel gel işvebâzım
 Gel gel gel gel çâresazım
 Ye le li ya lâ lâ lâ lâcânım ye le li tereli yâ lâ lâ lâ lâ
 Dost ye le li bağ-ı dil gül-ü siyne bülbülü
 Bûy-i kâkülü mest etti beni vay
 Yâr yâr nazlı gülüm gel dost dost nazlı gülüm yâr

Şekil 4.61. (devam)

Hicâz Nâkış Yürük Semâî - Takat Mı Gelir Sevdığım Ol İşve Vü Nâze

Bestesi Tab'î Mustafa Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 7 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü şu şekildedir:

1.A + 2.A + [T1.B + 2.A]

3.C + 3.C'+ 4.A + [T1.B + 4.A]

Hicâz Nâkış Yürük Semâî'nin *nâkış* işleyişte olduğu fakat en sade kullanılan şeklinden farklı olarak aynı ezgiye sahip olan ikinci ve dördüncü mısraın terennümden sonra yine ilk kullanıldıkları ezgiyle tekrar ettiği tespit edilmiştir. Bu sebeple eser, *nâkış* işleyişteki eserlerin *birinci, ikinci ve dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş* başlığı altında yer alacaktır. Eserin meyân sözü olan üçüncü mısraının küçük bir değişiklik arz ederek tekrar ettiği belirlenmiştir. Bu sebeple şematik yapıda simetrinin bozulduğunu görülmektedir. Diğer eserlerde görülen simetri göz önünde bulundurulduğunda ilk mısraın aynı veya çok benzer bir ezgiyle tekrar etmesi beklenmektedir. Çünkü ikinci ve dördüncü mısralarda bu simetri bozulmamıştır. Belki eserin tekrarlı olan ilk mısraının meşk sürecinde ortadan kalktığı düşünülebilir ya da birinci mısra ile çok benzer bir ezgiyle tekrar eden ikinci mısraın, üçüncü mısradaki tekrara karşılık geldiği düşünülerek simetrik yapının göz ardı edildiği söylenebilir.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

1.A + 1.A + 2.A + [T1.B + 2.A]

3.C + 3.C' + 4.A + [T1.B + 4.A]

Eserin güftesi:

Takat mı gelir sevdiğim ol işve vü nâze

Ruhsat mı verir gamzelerin arz-ı niyâze

Damen be mîyan Kâbe-i vaslın hevesiyle

Düşdü yine cânâ yolumuz semt-i Hicâz'e

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A + 2.A + [T1.B + 2.A]

Takat mı gelir sevdiğim işve vü nâze **1.A**

Takat mı gelir sevdiğim işve vü nâze **1.A**

Ruhsat mı verir gamzelerin arz-ı niyâze **2.A**

Yâr cânım gel dost mirim gel ye le le le le le le le ye li vay [T1.B]

Ruhsat mı verir gamzelerin arz-ı niyâze **[2.A]**

3.C + 3.C' + 4.A + [T1.B + 4.A]

Damen be mîyan Kâbe-i vaslın hevesiyle **3.C**

Damen be mîyan Kâbe-i vaslın hevesiyle **3.C'**

Düşdü yine cânâ yolumuz semt-i Hicâz'e **4.A**

Yâr cânım gel dost mirim gel ye le le le le le le le ye li vay [T1.B]

Düşdü yine cânâ yolumuz semt-i Hicâz'e **[4.A]**

HİCAZ NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Takat mı gelir sevdiğim ol işve vü nâze"

Usûl: Yürük Semâî

BESTE: TAB'Î MUSTAFA EFENDİ

1.A

Ta kat mı ge lir sev di ğim ol iş iş ve vü nâ ze sat mı ve rir gam ze le rin ar ar zı ni yâ ze Yâr câ nim gel dost mi rim gel ye le le le le le lel ye le le le le le lel le le le le le le lel le le li vay Ruh Düş sat mı ve rir gam ze le rin ar dü yi nc câ nâ yo lu muz sem

2.A

T1.B

Şekil 4.62. Hicâz Nâkış Yürük Semâî, Tab'î Mustafa Efendi

ar zî ni yâ ze (SON)
sem ti Hi câ ze

3.C
Da men be mî yan Kâ be i vas

ln ln he ve siy

3.C'
le Da men be mî yan

Kâ be i vas ln

4.A
ln he ve siy le Düş

dü yi ne câ nâ yo lu muz sem

sem ti Hi câ ze

Takat mı gelir sevdiğim ol işve vü nâze
Ruhsat mı verir gamzelerin arz-ı niyâze
Damen be mîyan Kâbe-i vaslın hevesiyle
Düşdü yine cânâ yolumuz semt-i Hicâze

Terennüm:

Yâr cânım gel dost mirim gel ye li vay

Şekil 4.62. (devam)

Nihavend-i Kebîr Nâkış Yürük Semâî - Rencîde Sakın Olma Nigâh Eylediğimden

Ey Ruhleri Mâhım

Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesi Enverî'ye aittir. Eserin 4 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında 107 numaralı nüsha ile yer almaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.A + T1.B

3.C + 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Rencîde sakın olma nigâh eylediğimden (ey rûhleri mâhım)

Havfeyle gözüm nûru sen âh eylediğimden (ey çeşm-i siyâhım)

Cürm ise senin hüsnüne Yûsuf dediğimden (incinme efendim)

Mahcûbunum elhâk günâh işlediğimden (afveyle günâhım)

Vezi: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.A + T1.B

Rencîde sakın olma nigâh eylediğimden (ey rûhleri mâhım) **1.A**

Havf eyle gözüm nûru sen âh eylediğimden (ey çeşm-i siyâhım) **2.A**

*Gel gel cânımda nihân gel gel ah el aman en nen ni ten nen ni ten nen ni te ne nen
ten nen ni ten nen ni ten nen ni te ne nen nen [T1.B]*

3.C + 4.A + T1.B

Cürm ise senin hüsnüne Yûsuf dediğimden (incinme efendim) **3.C**

Mahcûbum el-Hak günâh işlediğimden (afveyle günâhım) **4.A**

*Gel gel cânımda nihân gel gel ah el aman en nen ni ten nen ni ten nen ni te ne nen
ten nen ni ten nen ni ten nen ni te ne nen nen [T1.B]*

NİHÂVEND-İ KEBİR NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Rencide Sakın Olma Nigâh Eylediğimden Ey Ruhleri Mâhım"

BESTE: HAMMÂMÎZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ
GÜFTE: ENVERÎ

Usûlü: Yürük Semâî

1.A

Ren cî de sa kın ol ma ni gâh

ey le di ğim den ey rûh le ri mâ hım

cy le gö züm nû ru sen ah
cû bum el hak nâh gün ah

ey le di ğim den ey çeş mi si yâ hım
af vey le gü nâ hım

11.B

Gel gel câ nım da ni hâ gel

Gel gel ah el a man Saz-----

Ten nen ni ten nen ni ten nen ni te nen ten nen ni ten nen ni te nen ni te nen ni

nen a man ey çeş mi si yâ hım Cür
af vey le gü nâ hım

KARAR

hım hım mi se se nin hüs nü ne Yü

suf de di ğim den in cin me c fen dim Mah

Rencide sakın olma nigâh eylediğimden (ey rûhleri mâhım)
 Havf eyle gözüm nûru sen âh eylediğimden (ey çeşm-i siyâhım)
 Cürm ise senin hüsününe Yûsuf dediğimden (incinme efendim)
 Mahcûbum el-Hak günâh işlediğimden (afveyle günâhım)

Terennüm:

Gel gel cânımda nihân gel gel ah el aman

Ten nen ni ten nen ni ten nen ni te ne nen

Ten nen ni ten nen ni ten nen ni te ne nen nen

Şekil 4.63. Nihavend-i Kebîr Nâkiş Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede

Efendi

Bayâtî Nâkış Yürük Semâî - Feryâd-ı Dil-i Zârıma Dem-Sâz Mı Kaldı

Bestesi Hamparsum Limonciyan'a ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 1 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + 2.A (2.A¹a + 2.A²b + 2.A²c) + T1.B

3.C (3.C¹a + 3.C²b + 3.C²c) + 4.A (4.A¹a + 4.A²b + 4.A²c) + T1.B

Eserin güftesi:

Feryâd-ı dil-i zârıma dem-sâz mı kaldı

Yâ keşfedecek derdimi hem-râz mı kaldı

Etdi nigehin âlemi esrârıma vâkîf

Sînemde nihân eyleyecek râz mı kaldı

Vezin: Mef'ûlü Mefâilü Mefâilü Fa'lün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte - terennüm dağılımı:

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + 2.A (2.A¹a + 2.A²b + 2.A²c) + T1.B

Feryâd-ı dil-i zarıma **(1.A¹a)**

dem-sâz mı kaldı **(1.A²b)**

(ah ah ah) dem-sâz mı kaldı **(1.A²c) 1.A**

Yâ keşf edecek derdimi **(2.A¹a)**

hem-râz mı kaldı **(2.A²b)**

(ah ah ah) hem-râz mı kaldı **(2.A²c) 2.A**

Kurbânın olam yâr yâr hayrânın olam dos dost men bende-i fermanın olam yâr

bendene rahm eyle efendim gel **T1.B**

3.C (3.C¹a + 3.C²b + 3.C²c) + 4.A (4.A¹a + 4.A²b + 4.A²c) + T1.B

Etdi nigehin âlemi **(3.C¹a)**

esrârîma vâkîf (3.C²b)

(ah ah ah) esrârîma vâkîf (3.C²c) 3.C

Sînemde nihân eyleyecek (4.A¹a)

râz mı kaldı (4.A²b)

(ah ah ah) râz mı kaldı (4.A²c) 4.A

Kurbânın olam yâr yâr hayrânın olam dos dost men bende-i fermanın olam yâr

bendene rahm eyle efendim gel T1.B

BAYÂTÎ NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Feryâd-ı Dil-i Zârıma Dem-Sâz Mı Kaldı"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMPARSUM LİMONCIYAN

1.A'a 1.A²b
2.A'a 2.A²b
4.A'a 4.A²b

1.A
2.A
4.A

Fer yâ dı li li zâ rı ma dem sâz mı kal dı
Yâ keşf e de cek der di mi hem râz 1.A²c mı kal dı
Sî nem de ni hân ey le ye cek râz 2.A²c mı kal dı

ah ah ah dem sâz mı kal
ah ah ah hem râz mı kal
ah ah ah râz mı kal

Nakarat'a **Terennüm'e** **T1.B**

dı Saz----- dı Kur bâ nın o lam yâr yâr
dı dı
dı dı

hay râ nın o lam dost dost Men ben de i fer
mâ nın o lam yâr ben de ne rah mey le e fen

3.C 3.C¹a 3.C²b

dım gel SON Et di ni ge hin â le mi es

râ rı ma vâ kıf ah ah

3.C²c

ah es râ rı ma vâ kıf Saz-----

Feryâd-ı dil-i zârıma dem-sâz mı kaldı
Yâ keşf edecek derdimi hem-râz mı kaldı
Etdi nighin âlemi esrârıma vâkıf
Sînemde nihân eyleyecek râz mı kaldı

Terennüm:
Kurbânın olam yâr yâr hayrânın olam dos dost
Men bende-i fermanın olam yâr
Bendene rahm eyle efendim gel

Şekil 4.64. Bayâtî Nâkış Yürük Semâî, Hamparsum Limonciyan

NÂKİŞ İŞLEYİŞ				
Birinci, İkinci ve Dördüncü Mısraların Aynı Ezgiye Sahip Olduğu İşleyiş				
	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Dilâ Çünem Dilâ Çünem Dilâ Çün	Diyarbakırlı Mahmud Çelebi	Uşşâk	17. yy.
2.	Dâdendem Ezel Secde Beri Rüy-i Sanem Râ	Meçhul	Rast	17. yy.
3.	Bir Âh ile Üftâdeliğim Yâre Duyurdum	Ebûbekir Ağa	Dügâh Mâye	18. yy.
4.	Erbâbı ile Sûz-i Güdâze Alışiktır	Ebûbekir Ağa	Hicâz	18. yy.
5.	Dolanam Şem'ine Pervâne Gibi Ben Senin	Kara İsmâil Ağa	Hicâz	18. yy.
6.	Gâhı ki Eder Turrası Damanını Çide	Kara İsmâil Ağa	Uşşâk	18. yy.
7.	Gönüller Uğrusu Bir Yâr-i Bî Amânım Var	Kara İsmâil Ağa	Uşşâk	18. yy.
8.	Cânâ Seni Ben Mihr-i Vefâ Sâhibi Sandım	Sinanzâde Mikâil Efendi	Bayâtî	18. yy.
9.	Der Yemeni Pîş-i Meni, Pîş-i Meni Der Yemeni	Şeyhülislâm Esad Efendi	Dügâh	18. yy.
10.	Ol Sîm Beden Câme Değişmekten Usanmaz	Tab'î Mustafa Efendi	Uşşâk	18. yy.
11.	Takat Mı Gelir Sevdiğim Ol İşve Vü Nâze	Tab'î Mustafa Efendi	Hicâz	18. yy.
12.	Rencîde Sakın Olma Nigâh Eylediğimden Ey Ruhleri Mâhım	Hammâmizâde İsmâil Dede Efendi	Nihavend-i Kebîr	19. yy.
13.	Feryâd-ı Dil-i Zârıma Dem-Sâz Mı Kaldı	Hamparsum Limonciyan	Bayâtî	19. yy.

Tablo 4.18. Nâkîş işleyiş; birinci, ikinci ve dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş

4.6.2.1.1. Usûl geçkililer

Hüseynî Nâkîş Yürük Semâî- Ben Gibi Sana Âşık-ı Üftade Bulunmaz

Bestesi Tab'î Mustafa Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 5 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü şu şekildedir:

$$1.A + 2.A + [T1.B + 10/8 T2.C + 6/4 T3.D + 2.A]$$

$$3.E + 4.A + [T1.B + 10/8 T2.C + 6/4 T3.D + 4.A]$$

Eserde formun geleneksel işleyişinden farklı olarak terennüm bölümünün ikinci kısmında Aksak Semâî usûlüne geçki yapıldığı tespit edilmiştir.

Eserin güftesi:

Ben gibi sana âşık-ı üftâde bulunmaz
Sen gibi güzel dahi bu dünyada bulunmaz
Mıtrıb yine gül gibi açılmazsın acep sen
Bu bezm-i safâ her zamân âmâde bulunmaz

Vezein: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.A + [T1.B + 10/8 T2.C + 6/4 T3.D + 2.A]

Ben gibi sana âşık-ı üftade bulunmaz **1.A**

Sen gibi güzel dahi bu dünyada bulunmaz **2.A**

Avare dilem men bî çâre dilem men

Ten nen ni ten nen ten ne ni te nen ten nen ni te nen ta dir [T1.B]

Ten nen ta dir ten dir dir ten nen ten ten ten [10/8 T2.C]

Mestane misin sen dürdane misin sen [6/4 T3.D]

Sen gibi güzel dahi bu dünyada bulunmaz [2.A]

3.E + 4.A + [T1.B + 10/8 T2.C + 6/4 T3.D + 4.A]

Mıtrıb yine gül gibi açılmazsın acep sen **3.E**

Bu bezm-i safa her zaman âmâde bulunmaz **4.A**

Avare dilem men bî çâre dilem men

Ten nen ni ten nen ten ne ni te nen ten nen ni te nen ta dir [T1.B]

Ten nen ta dir ten dir dir ten nen ten ten ten [10/8 T2.C]

Mestane misin sen dürdane misin sen [6/4 T3.D]

Bu bezm-i safa her zaman âmâde bulunmaz [4.A]

HÜSEYNÎ NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂİ
"Ben gibi sana âşık-ı üftâde bulunmaz"

Usûl: Yürük Semâi

TAB'Î MUSTAFA EFENDİ

1.A
2.A

Ben gi bi sa na â şı kı üf üf tâ de bu lun
Sen gi bi gü zel da hi bu dün dün ya da bu lun

maz maz maz üf ta de bu lun
maz maz

maz dün ya da bu lu maz

T1.B

Â vâ re di lem me n bî çâ re di lem me n
Ten nen ni ten nen ten ne ni te nen ten nen ni te nen ta dir
Ten nen ta dir ten dir dir ten
nen tem ten ten

T2.C

Ten ye le la li na la nı nam
hay ra nı nam Ben â şı kı gir ya nı nam

T3.D

Mes tâ ne mi sin sen dür dâ ne mi sin sen

Şekil 4.65. Hüseyinî Nâkiş Yürük Semâi, Tab'î Mustafa Efendi

2.A
4.A

Sen gi bi gü zel da hi bu dün dün
Bu bez mi sa fa her za man â

ya da bu lun maz maz
mâ de bu lun maz maz

maz dün ya da bu lun maz
maz â mâ de bu lun maz

SON

3.E

Mıt rıb yi ne gül gi bi a çıl maz sın
a cep sen sen

sen a çıl maz sın a cep sen

4.A

Bu bez mi sa fâ her za man â
â mâ de bu lun maz maz

maz â mâ de bu lun maz

Ben gibi sana âşık-ı üftâde bulunmaz
Sen gibi güzel dahi bu dünyada bulunmaz
Mıtrıb yine gül gibi açılmazsın acep sen
Bu bezm-i safâ her zaman âmâde bulunmaz

Terennüm:

Âvâre dilem men bî çâre dilem men
Ten nen ni ten nen ten ne ni te nen ten nen ni te nen ta dir
Ten nen ta dir ten dir dir ten nen ten ten ten
Ten ye le lâ li nalanınam hayranınam ben âşık-ı giryânınam
Mestâne misin sen dürdâne misin sen

Şekil 4.65. (devam)

MURABBA İŞLEYİŞ				
Birinci, İkinci ve Dördüncü Mısraların Aynı Ezgiye Sahip Olduğu İşleyiş				
Usûl Geçkililer				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1	Ben Gibi Sana Âşık-ı Üftâde Bulunmaz	Tab'î Mustafa Efendi	Hüseynî	18. yy.

Tablo 4.19. Nâkış işleyiş; birinci, ikinci ve dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş, usûl geçkililer

4.6.2.2. Birinci ile üçüncü, ikinci ile dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş

Müsteâr Nâkış Yürük Semâî - Sana Dil Mâh-i Tâbânım Yakışdı

Günümüzde Dellâlzâde Hacı İsmâil Efendi'ye ait olarak bilinen bu eser, XVIII. yüzyılın ilk yarısından XIX. yüzyıl ortalarına kadar bütün yazma mecmûalarda İsmâil Ağa adına kayıtlıdır. Bazı mecmualarda da lâkabı ile beraber “Kara İsmâil Ağa” olarak yer almaktadır. Bu durumda eserin, XIX. yüzyıl bestekârı olan Dellâlzâde Hacı İsmâil Efendi'ye âit olma ihtimâli bulunmamaktadır (Korkmaz & Özpekel, 2018). Bestesi Kara İsmâil Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 6 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

3.A + 4.B + [T1.C + 4.B]

Eserin güftesi:

Sana dil mâh-i tâbânım yakışdı
Gönüldür bu a sultânım yakışdı
O nâz-ü bu edân ile ah efendim
Sözün sağı sana cânım ah yakışdı

Veze: Feilâtün (Fâilâtün) Mefâilün Feilün (Fa'lün)

Bahir: Hafif Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

Sana dil mâh-i tâbânım yakışdı **1.A**

Gönüldür bu a sultânım yakışdı **2.B**

O yâre men âşık-ı zârım men ey peri nâle gülzârım men of of of neyleyeyim

*Nişliyeyim bî-vefâ güzel n neyleyeyim nişleyeyim pür cefa güzel feryâd elinden
saddâd elinden ah dilinden [T1.C]*

Gönüldür bu a sultânım yakışdı **[2.B]**

3.A + 4.B + [T1.C + 4.B]

O nâz-ü bu edân ile ah efendim **3.A**

Sözün sağı sana cânım ah yakışdı **4.B**

O yâre men âşık-ı zârım men ey peri nâle gülzârım men of of of neyleyeyim

*Nişliyeyim bî-vefâ güzel n neyleyeyim nişleyeyim pür cefa güzel feryâd elinden
saddâd elinden ah dilinden [T1.C]*

Sözün sağı sana cânım ah yakışdı **[4.B]**

MÜSTEÂR NÂKİŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Sana Dil Mâh-i Tâbânım Yakışdı"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: KARA İSMÂİL AĞA

1.A
3.A

Ah Sa na dil mâ hi tâ bâ nım Saz---
Ah O nâ zü bu e dâ ni le

ah ya kış dı Saz
ah e fen dım

2.B
4.B

Gö nül dür bu a sul tâ nım Saz---
Sö zün sa ğı sa na câ nım

ah ya kış dı dı dı Saz
ah ya kış dı dı dı

T1.C

O yâ re men â şı kî zâ rım

men ey pe ri nâ le gü zâ rım Saz---
of of of Saz---

n'ey le ye yim n'iş le ye yim pür ce fâ gü zel

n'ey le ye yim n'iş le ye yim pür ce fâ gü zel fer

yâd e lin den sad dâd e lin den Saz---

Şekil 4.66. Müsteâr Nâkîş Yürük Semâî, Kara İsmâil Ağa

ah di lin den den den *Saz---*

Gö nül dür bu a sul tâ nım nım
Sözün sa ğı sa na câ nım nım *Saz---*

ah ya kış dı dı dı *SON*
ah ya kış dı dı dı

Sana dil mâh-i tâbânım yakışdı
Gönüldür bu a sultânım yakışdı
O nâz-ü bu edân ile ah efendim
Sözün sağı sana cânım ah yakışdı

Terennum:
O yâre men âşık-ı zârım
Men ey peri nâle gülzârım
Men of of of neyleyeyim nişliyeyim
Bî-vefâ güzel n neyleyeyim nişleyeyim
Pür cefa güzel feryâd elinden
Saddâd elinden ah dilinden

Şekil 4.66. (devam)

Sabâ Nâkış Yürük Semâî - Dilim Rubûde-i Ân Şûh-i Çeşm-i Fitânest

Bestesi Ebûbekir Ağa'ya ait olan eserin güftesinin sahibi meçhuldür. Eserin 3 adet nüshası mevcuttur. Eser Dârü'l-Elhân külliyyatında bulunmamaktadır.

Eserin formülü şu şekildedir:

$$1.A + 1.B + 2.C + 2.C' + [T1.D + 2.C + 2C']$$

Eserin hiçbir nüshasında yer almayan üçüncü mısra birinci mısra ile simetri sağlayacak şekilde; dördüncü mısra da ikinci mısra ile simetri sağlayacak şekilde notaya dahil edilmiştir.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

$$1.A + 1.B + 2.C + 2.C' + [T1.D + 2.C + 2C']$$

$$3.A + 3.B + 4.C + 4.C' + [T1.D + 4.C + 4.C']$$

Eserin güftesi:

Dilim rubûde-i ân şûh-i çeşm-i fitanest
Ki gamze-eş ber tesir-i tîr-i müjgânest
Dem-i visâli zi cûş-i mecâre-i hayret
Becây-i hande-i şâdi dil dide giryanest

Vezi: Mefâilün Feilâtün Mefâilün Feilün (Fa'lün)

Bahir: Müctes Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.B + 2.C + 2.C' + [T1.D + 2.C + 2.C']

Dilim rubûde-i ân şûh-i çeşm-i fitanest **1.A**

Dilim rubûde-i ân şûh-i çeşm-i fitanest **1.B**

Ki gamze-eş ber tesir-i tîr-i müjgânest **2.C**

Ki gamze-eş ber tesir-i tîr-i müjgânest **2.C'**

Canım ye le le l le l le li vay ömrüm te re le l le li le li vay

Cânım vay âvarenem yâr bî-çârenem dost dildâdenem

ey yâr yâr beli beli yel le le l li dost **[T1.D]**

Ki gamze-eş ber tesir-i tîr-i müjgânest **2.C**

Ki gamze-eş ber tesir-i tîr-i müjgânest **2.C'**

3.A + 3.B + 4.C + 4.C' + [T1.D + 4.C + 4.C']

Dem-i visâli zi cûş-i mecâre-i hayret **3.A**

Dem-i visâli zi cûş-i mecâre-i hayret **3.B**

Becây-i hande-i şâdi dil dide giryanest **4.C**

Becây-i hande-i şâdi dil dide giryanest **4.C'**

Canım ye le le l le l le li vay ömrüm te re le l le li le li vay

Cânım vay âvarenem yâr bî-çârenem dost dildâdenem ey yâr yâr

*Beli beli yel le le l li dost **[T1.D]***

Becây-i hande-i şâdi dil dide giryanest **[4.C]**

Becây-i hande-i şâdi dil dide giryanest **[4.C']**

SABÂ NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Dilim Rubûde-i Ân Şûh-i Çeşm-i Fitânest"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: EBUBEKİR AĞA

1.A
3.A

Di lim ru bû de i ân şû hi çeş mi fi tâ nest
Dem i vi sâ li zi cûş i me câ re i hay ret

1.B
3.B

Di lim ru bû de i ân şû hi çeş mi fi tâ nest
Dem i vi sâ li zi cûş i me câ re i hay ret

2.C
4.C

Ki gam ze eş ber te sir ti ri müj gâ nest
2.C' Be cây i han de i şâ di dil de gir yâ nest

4.C' T1.D

gâ nest Câ nim ye le lel le lel le li vay öm
ya nest

rüm te re lel li lel le li vay câ vay a

va re nem yâr bî çâ re nem dost dil

da de nem ey yâr yâr be li be li yel le lel li yâr

2.C
4.C

be li be li yel le lel li dost Ki gam ze eş ber te sir
Be cây i han de i şâ di

2.C'
4.C'

ti ri müj gâ nest gâ nest SON
dil de gir yâ nest ya nest

Dilim rubûde-i ân şûh-i çeşm-i fitanest
Ki gamze-eş ber tesir-i tîr-i müjgânest
Dem-i visâli zi cûş-i mecâre-i hayret
Becây-i hande-i şâdi dil dide giryanest

Terennüüm:
Canım ye le lel le lel le li vay ömrüm te re lel li lel le li vay
Cânım vay âvarenem yâr bî-çârenem dost dildâdenem ey yâr yâr
Beli beli yel le lel li dost

Şekil 4.67. Sabâ Nâkîş Yürük Semâî, Ebûbekir Ağa

Sazkâr Nâkış Yürük Semâî - Biyâ Ki Kad-Di-Tü Der Bağ-ı Cân Nihâl-i Menest

Bestesi İlya Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür. Eserin 7 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında 213 numaralı nüsha ile yer almaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 1.A' + 2.B + 2.C + [T1.D + 2.E]

3.A + 3.A' + 4.B + 4.C + [T1.D + 4.E]

Eserin güftesi:

Biyâ ki kad-di-tü der bağ-ı cân nihâl-i menest

Meh-i cemâl-i tü hurşîd-i bi-zevâl-i menest

Be bağ-ı aşk-ı tü ey serv-i kad men an mürgam

Ki kâinât serâser be zir-i bâl-i menest

Vezin: Mefâilün Feilâtün Mefâilün Feilün (Fâ'lün)

Bahir: Müctes Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A' + 2.B + 2.C + [T1.D + 2.E]

Biyâ ki kad-di-tü der bağ-ı cân nihâl-i menest **1.A**

Biyâ ki kad-di-tü der bağ-ı cân nihâl-i menest **1.A'**

Meh-i cemâl-i tü hurşîd-i bi-zevâl-i menest **2.B**

Meh-i cemâl-i tü hurşîd-i bi-zevâl-i menest **2.C**

Ter dilli ter dilli ter dilli tenen tene tadir ney

Ter dilli ter dilli ter dilli ter dilli ter dilli tenen tenen tadir ney

Kurbânın olam yâr hayrânın olam dost

Men bende-i fermânın olam

Gel gel gel gel serv-i nâzım

Gel gel gel işve-bazım tü dil-nüvâzım

Yele la lâ yele lâ li [T1.D]

Meh-i cemâl-i tü hurşîd-i bi-zevâl-i menest [2.E]

3.A + 3.A' + 4.B + 4.C + [T1.D + 4.E]

Be baĝ-ı aşk-ı tü ey serv-i kad men an mürgam **3.A**

Be baĝ-ı aşk-ı tü ey serv-i kad men an mürgam **3.A'**

Ki kâinât serâser be zir-i bâl-i menest **4.B**

Ki kâinât serâser be zir-i bâl-i menest **4.C**

Ter dilli ter dilli ter dilli tenen tene tadir ney

Ter dilli ter dilli ter dilli ter dilli ter dilli tenen tenen tadir ney

Kurbânın olam yâr hayrânın olam dost

Men bende-i fermânın olam

Gel gel gel gel serv-i nâzım

Gel gel gel işve-bazım tü dil-nüvâzım

Yele la lâ yele lâ li [T1.D]

Ki kâinât serâser be zir-i bâl-i menest **[4.E]**

SAZKÂR NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Biyâ Ki Kad-Di-Tü Der Bağ-ı Cân Nihâl-i Menest"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: İLYA EFENDİ

1.A
3.A

Bi yâ ki kad di tü der ba ğı cân ni hâ
Be bağ ı aşk ı tü ey ser ví kad men an

1.A'
3.A'

1.
2.

li me nest li me nest
mür gam mür gam

2.B
4.B

Me hi ce mâ li tü hur şî di bi ze vâ
Ki kâ i nât ser â ser be zir i bâ

2.C
4.C

li me nest Me hi ce mâ li tü hur şî
li me nest Ki kâ i nât ser â ser

T1.D

di bi ze vâ li me nest Ter dil li ter dil li
be zir i bâ li me nest

1.

ter dil li te nen te nen ta di ri ney

2.

ney Ter dil li ter dil li ter dil li ter dil li

1.

ter dil li te nen te nen ta dir ney

2.

te nen te dir ney Kur

bâ nın o la yâr Saz

hay râ nın o lam

Şekil 4.68. Sazkâr Nâkiş Yürük Semâî, İlyâ Efendi

dost men ben de i fer mâ nin o lam
 Gel gel gel gel ser vi nâ
 zim Saz gel gel
 gel iş ve ba zim Saz tü dil nü vâ
 zim ye le lâ lâ ye le lâ
 1. li li Saz Me hi ce mâ
 2. Ki kâ i nât
 4.E
 li tü hur şî dî bi ze vâ li me nest
 ser â ser be zir i bâ li me nest
 2.C
 4.C Me hi ce mâ li tü hur şî dî bi ze vâ li me nest
 Ki kâ i nât ser â ser be zir i bâ li me nest SON

Biyâ ki kad-di-tü der bağ-ı cân nihâl-i menest
 Meh-i cemâl-i tü hurşid-i bi-zevâl-i menest
 Be bağ-ı aşk-ı tü ey serv-i kad men an mürgam
 Ki kâinât serâser be zir-i bâl-i menest

Terennüm:

Ter dilli ter dilli ter dilli tenen tene tadir ney
 Ter dilli ter dilli ter dilli ter dilli tenen tenen tadir ney
 Kurbânın olam yâr hayrânın olam dost
 Men bende-i fermânın olam
 Gel gel gel gel serv-i nâzım
 Gel gel gel işve-bazım tü dil-nüvâzım
 Yele la lâ yele lâ li

Şekil 4.68. (devam)

Bayâtî Arâbân Nâkış Yürük Semâî - Diller Nice Bir Çâh-ı Zenahdânına Düşsün

Bestesi Hacı Sadullah Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür. Eserin 7 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + T1.C + T2.D + T3.E + T3.E'

3.A + 4.B + T1.C + T2.D + T3.E + T3.E'

Eserin birinci ve üçüncü mısraları *A* ezgisi; ikinci ve dördüncü mısraları da *B* ezgisi ile bestelenmiştir. İkinci ve dördüncü mısralardan sonra birinci terennüm *C*, ikinci terennüm *D*, üçüncü terennüm de *E* ezgisiyle tekrarında küçük bir ezgisel değişiklik göstererek yer almıştır.

Eserin güftesi:

Diller bir çâh-ı zenehdânına düşsün
Sâyen gibi zülfün de ko dâmânına düşsün
Çöz zülfünü bâri bu bahâneyle dil-i zâr
Gâh gerdenine gâh giribânına düşsün

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + T1.C + T2.D + T3.E + T3.E'

Diller bir çâh-i zenahdânına düşsün **1.A**

Sâyen gibi zülfün de ko dâmânına düşsün **2.B**

Tâ nâ tâ nâ tâ nâ tâ nâ te ne nen ni yâ lâ yâ lâ yâ lâ yâ le le li **T1.C**

Ey peri sîmâ güzel lebleri hamrâ güzel rûhleri zîbâ güzel cânım ömrüm aman **T2.D**

Ey âfet-i cânım ey kâşî kemânım ey serv-i revanım **T3.E**

Ey âfet-i cânım ey kâşî kemânım ey serv-i revanım **T3.E'**

3.A + 4.B + T1.C + T2.D + T3.E + T3.E'

Çöz zülfünü bâri bu bahâneyle dil-i zâr **3.A**

Geh gerdene ge hi keribânına düşün **4.B**

Tâ nâ tâ nâ tâ nâ tâ nâ te ne nen ni yâ lâ yâ lâ yâ lâ ye le lel li **T1.C**

Ey peri sîmâ güzel lebleri hamrâ güzel rûhleri zîbâ güzel cânım ömrüm aman **T2.D**

Ey âfet-i cânım ey kâşî kemânım ey serv-i revanım **T3.E**

Ey âfet-i cânım ey kâşî kemânım ey serv-i revanım **T3.E'**

BAYÂTÎ ARÂBAN NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Diller Nice Bir Çâh-ı Zenahdânna Düşsün"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HACI SÂDULLAH AĞA

1.A
3.A

Dil ler ni ce bir çâ hi ze nâh dâ dâ
zül fû nü bâ ri bu ba hâ ney ney

2.B
4.B

dâ ni na düş sün Sâ yen gi bi zül fûn de ko dâ
ney le di li zâr Geh ger de ni ne ge hi ke ri

T1.C

mâ mâ mâ ni na düş sün Ta
bâ bâ bâ ni na düş sün

nâ ta nâ ta nâ ta nâ te ne nen ni Yâ

lâ yâ lâ yâ lâ yâ lâ ye le lel li Saz-----!

T2.D

Ey pe ri sı mâ gü zel leb le ri ham râ gü zel

rûh le ri zi bâ gü zel câ num òm rûm a

T3.E

man Ey â fe ti câ num ey kâ şı ke mâ

T3.E'

num ey ser vi re vâ num Ey â fe ti câ

Şekil 4.69. Bayâtî Arâbân Nâkış Yürük Semâî, Hacı Sadullah Ağa

nim ey kâ şı ke mâ nim ey ser vi re vâ

Başa Karar

nim Çöz nim SON

Diller bir çâh-i zenahdânına düşsün
 Sâyen gibi zülfün de ko dâmânına düşsün
 Çöz zülfünü bâri bu bahâneyle dil-i zâr
 Geh gerdenine gehi keribânına düşsün

Terennüm:
 Tâ nâ tâ nâ tâ nâ tâ nâ te ne nen ni yâ lâ yâ lâ
 yâ lâ yâ lâ ye le lel li
 Ey peri sîmâ güzel lebleri hamrâ güzel
 rûhleri zîbâ güzel cânım ömrüm aman
 Ey âfet-i cânım ey kâşî kemânım ey serv-i revânım

Şekil 4.69. (devam)

Hicâz Hümâyûn Nâkış Yürük Semâi - N'ideyim Sahn-ı Çemen Seyrini Cânânım
Yok

Bestesi Hacı Sadullah Ağa'ya ait olan eserin güftesi Enverî'ye aittir. Eserin 7 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + [T1.C + T2.D + T3.D + 2.B]

Eserin güftesinin mevcut nota nüshalarında ezgiye giydirilmemiş olan üçüncü ve dördüncü mısraları da ezgiye giydirilerek eser tekrar notaya alınmıştır.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

1.A + 2.B + [T1.C + T2.D + T3.D + 2.B]

3.A + 4.B + [T1.C + T2.D + T3.D + 4.B]

Eserin güftesi:

Nideyim sahn-ı çemen seyrini cânânım yok
 Bir yanımcâ salınır serv-i hırâmânım yok
 Emdirir lebin vaslına cânlar verene
 Lebi can bahşını emsem demeye cânım yok

Vezein: Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Fe'ilün (Fâ'lün)

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + [T1.C + T2.D + T3.D + 2.B]

N'ideyim sahn-ı çemen seyrini cânânım yok **1.A**

Bir yanımcı salınır serv-i hırâmânım yok **2.B**

Yâr yâr kurbân olam yâr dost dost hayrânın olam dost [**T1.C**]

Yel lel li ye le lâ lâ lâ lâ ömrüm ye le lâ li [**T2.D**]

Te rel li ye le lâ lâ lâ lâ mirim te re lâ li [**T3.D**]

Bir yanımcı salınır serv-i hırâmânım yok [**2.B**]

3.A + 4.B + [T1.C + T2.D + T3.D + 4.B]

Emdirir lebin vaslına cânlar verene **3.A**

Lebi can bahşını emsem demeye cânım yok **4.B**

Yâr yâr kurbân olam yâr dost dost hayrânın olam dost [**T1.C**]

Yel lel li ye le lâ lâ lâ lâ ömrüm ye le lâ li [**T2.D**]

Te rel li ye le lâ lâ lâ lâ mirim te re lâ li [**T3.D**]

Lebi can bahşını emsem demeye cânım yok [**4.B**]

HİCÂZ HÜMÂYÛN NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"N'ideyim Sahn-ı Çemen Seyrini Cânânım Yok"

BESTE: HACI SÂDULLAH AĞA
GÜFTE: ENVERÎ

Usûlü: Yürük Semâî

1.A
3.A

Ah Ni de yim sah nı çe men sey ri ni câ nâ
Ah Em di rir ger çi le bin vas lı na cân

2.B
4.B

nım ve re ne yok Ah Bir ya nım ca sa lı nır
lar ve re ne Ah Le bi can bah şı mı em

ser vi hı râ mâ mâ nım yok
sem de me ye câ câ nım yok

T1.C

Yâr yâr kur bâ nın o lam yâr

Dost dost hay râ nın o lam dost

T2.D
T3.D

Yel lel li ye le lâ lâ lâ lâ lâ
Te rel li ye le lâ lâ lâ lâ lâ

2.B

öm rüm ye le lâ li Ah Bir ya nım ca sa lı nır
mi rim te re lâ li

ser vi hı râ mâ mâ nım yok

N'ideyim sahn-ı çemen seyrini cânânım yok
Bir yanımca salınır serv-i hrâmânım yok
Emdirir lebin vaslına cânlar verene
Lebi can bahşımı emsem demeye cânım yok

Terennüm:
Yâr yâr kurbân olam yâr
Dost dost hayrânım olam dost
Yel lel li ye le lâ lâ lâ lâ ömrüm ye le lâ li
Te rel li ye le lâ lâ lâ lâ mirim te re lâ li

Şekil 4.70. Hicâz Hümâyûn Nâkiş Yürük Semâî, Hacı Sadullah Ağa

Şeddiarabân Nâkış Yürük Semâî - Pîr Olmada Gerçi Gönül Ammâ Civân İster

Bestesi Tanbûrî İsak'a ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 6 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

$$1.A + 1.A' + 2.B + 2.C + [T1.D + 2.B + 2.C]$$

Eser incelendiğinde üçüncü ve dördüncü mısraların notada yer almadığı görülmüştür. Eserin notası, üçüncü ve dördüncü mısraları da dahil ederek düzenlenmiştir. Birinci ve üçüncü mısraların ikinci tekrarlarında küçük bir ezgisel değişikliğe uğrayarak; ikinci ve dördüncü mısraların ilk olarak *B*, tekrarlarında da *C* ezgisi kullanılarak simetri oluşturdukları görülmektedir. Eserde terennümlerin ezgisi değişmemiş ve kendinden önce gelen son iki mısralar da değişikliğe uğramadan tekrar etmiştir.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

$$1.A + 1.A' + 2.B + 2.C + [T1.D + 2.B + 2.C]$$

$$3.A + 3.A' + 4.B + 4.C + [T1.D + 4.B + 4.C]$$

Eserin güftesi:

Pîr olmada gerçi gönül ammâ civân ister
Nevreste nihâl tıfl-ı beğim nevcivân ister
Dem-be-dem gün aşk-ı denîn olmada efzûn
Câme-hâba azm eylemeği ol nihân ister

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

$$1.A + 1.A' + 2.B + 2.C + [T1.D + 2.B + 2.C]$$

Pîr olmada gerçi gönül ammâ civân ister **1.A**

Pîr olmada gerçi gönül ammâ civân ister **1.A'**

Nevreste nihâl tıfl-1 beğim nevcivân ister **2.B**

Nevreste nihâl tıfl-1 beğim nevcivân ister **2.C**

*Kurbânın olam yâr hayrânın olam dost men bende-i fermânın olam yâr yâr eyle
mürüvvet tenimde cânım kaynadı kanım tıfl-1 cenânım ten teni ister gonca dehânım
rûh-i revanım gel gel gel serv-i nâzım gel gel gel çâre-sâzım hayli zamandır hâlim
yamandır ten ni ten ni ten ten teni isterten ni ten ni ten ten teni ister nevrete nihâl
tıfl-1 begüm nevcivân ister [T1.D]*

Nevreste nihâl tıfl-1 beğim nevcivân ister **[2.B]**

Nevreste nihâl tıfl-1 beğim nevcivân ister **[2.C]**

3.A + 3.A' + 4.B + 4.C + [T1.D + 4.B + 4.C]

Dem-be-dem gün aşk-1 denîn olmada efzûn **3.A**

Dem-be-dem gün aşk-1 denîn olmada efzûn **3.A'**

Câme-hâba azm eylemeği ol nihân ister **4.B**

Câme-hâba azm eylemeği ol nihân ister **4.C**

*Kurbânın olam yâr hayrânın olam dost men bende-i fermânın olam yâr yâr eyle
mürüvvet tenimde cânım kaynadı kanım tıfl-1 cenânım ten teni ister gonca dehânım
rûh-i revanım gel gel gel serv-i nâzım gel gel gel çâre-sâzım hayli zamandır hâlim
yamandır ten ni ten ni ten ten teni isterten ni ten ni ten ten teni ister nevrete nihâl
tıfl-1 begüm nevcivân ister [T1.D]*

Câme-hâba azm eylemeği ol nihân ister **[4.B]**

Câme-hâba azm eylemeği ol nihân ister **[4.C]**

ŞEDDİARABÂN NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Pîr Olmada Gerçi Gönül Ammâ Civân İster"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: TANBÛRÎ İSAK

1.A
3.A

Pî rol ma da ger çi gö nü lam mâ ci vâ n is
Dembe dem çün aş kı de run ol ma da ef

1.A'
3.A'

1.
2.

2.B
4.B

ter zun ter zun Saz----- Nev res te ni hâl tıf lı be ğim
zun zun Câ me hâ ba ey le me ği

2.C
4.C

nev ci vâ n is ter Nev res te ni hâl
ol ni hân is ter Câ me hâ ba ey

Saz-----

tıf lı be ğim nev ci vâ n is ter
le me ği ol ni hân is ter

T1.D

Kurbâ nın o lam yâr hay râ nın o lam dost Saz-----

Men ben de i fer mâ nın o lam yâr

yâr ey le mü rîv vet Saz-----

te nim de câ nım kay na dı ka nım Saz-----

tıf lı ce nâ nım ten te ni is ter Saz-----

Şekil 4.71. Şeddiarabân Nâkış Yürük Semâî, Tanbûrî İsak

gon ca de hâ num rû hi re vâ num *Saz*-----

Gel gel gel ser vi nâ
çâ re sâ

1. zim zim *Saz*----- 2. Hay li za man dir

hâ lim ya man dir *Saz*----- Ten ni ten ni ten

1. ten te ni is ter 2. ter *Saz*-----

2.B Nev res te ni hâl tıf lı be ğim
4.B Câ me hâ be azm ey le me ği

2.C nev ci vâ n is ter Nev res te ni hâl
4.C ol ni hân is ter Câ me hâ be azm

tıf lı be ğim nev ci vâ n is ter
ey le me ği ol ni hân is ter *SON*

Pîr olmada gerçi gönül ammâ civân ister
Nevreste nihâl tıfl-ı beğim nevcivân ister
Dem-be-dem gün aşk-ı denin olmada efzûn
Câme-hâba azm eylemeği ol nihân ister

Terennüm:

Kurbânın olam yâr hayrânın olam dost men bende-i fermânın olam yâr yâr eyle mürüvvet
Tenimde cânım kaynadı kanım tıfl-ı cenânım ten teni ister gonca dehânım rûh-i revânım
Gel gel gel serv-i nâzım gel gel gel çâre-sâzım hayli zamandır hâlim yamandır ten ni
Ten ni ten ten teni isterten ni ten ni ten ten teni ister nevrste nihâl tıfl-ı beğüm nevcivân ister

Şekil 4.71. (devam)

Hicâz Bûselik Nâkış Yürük Semâî - Açıl Açıl Gel Efendim Cihân Behâr Olsun

Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 3 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + 2.C + [T1.D + 2.C]

3.A + 4.B + 4.C + [T1.D + 4.C]

Eserin güftesi:

Açıl açıl gel efendim cihân bahâr olsun
Salın salın ki çemen seyr-i lâlezâr olsun
Terahhüm eyle aman hâlîme benim mâhım
Sakın sakın ki yeter kârım âh u zâr olsun

Vezi: Mefâilün Feilâtün Mefâilün Fâ'lün

Bahir: Müctes Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + 2.C + [T1.D + 2.C]

Açıl açıl gel efendim cihân behâr olsun **1.A**

Salın salın ki çemen seyr-i lâlezâr olsun **2.B**

Salın salın ki çemen seyr-i lâlezâr olsun **2.C**

*Gel gel ah o güzel başın için gel gel ah o hilâl kâşın için gel gel akma sakın süyü
rakibe beni yakma gel gel beni yakma vay [T1.D]*

Salın salın ki çemen seyr-i lâlezâr olsun **[2.C]**

3.A + 4.B + 4.C + [T1.D + 4.C]

Terahhum eyle aman hâlîme benim mahım **3.A**

Sakın sakın ki yeter kârı mahüzâr olsun **4.B**

Sakın sakın ki yeter kârı mahüzâr olsun **4.C**

Gel gel ah o güzel başın için gel gel ah o hilâl kâşın için gel gel akma sakın sûyi
rakibe beni yakma gel gel beni yakma vay [T1.D]

Sakın sakın ki yeter kârı mahüzâr olsun [4.C]

HİCÂZ BÜSELİK YÜRÜK SEMÂÎ
"Açıl Açıl Gel Efendim Cihân Behâr Olsun"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMMÂMİZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ

1.A
3.A

A çıl a çıl gel e fen dım ci han be har
Te rah hum ey le a man hâ li me be nim

2.B
4.B

ol sun Sa lın sa lın ki çe men sey
mâ him Sa kın sa kın ki ye ter kâ

2.C
4.C

ri lâ le zar ol sun Sa lın sa lın
rı ma hü zar ol sun Sa kın sa kın

ki çe men sey ri lâ le zar ol sun
ki ye ter kâ rı ma hü zar ol sun

T1.D

Gel gel ah o gü zel ba şın i için
gel ah o hi lâ l ka şın i için gel

gel ak ma sa kın su yi ra kî be be ni yak ma
gel gel be ni yak ma vay

2.C
4.C

Sa lın sa lın ki çe men sey ri lâ le zar
Sa kın sa kın ki ye ter kâ rı ma hü zar

D.C.
SON

ol sun
ol sun

Açıl açıl gel efendim cihân behâr olsun
Salın salın ki çemen seyr-i lâlezâr olsun
Terahhum eyle aman hâlîme benim mahım
Sakın sakın ki yeter kârı mahüzâr olsun

Terennüm:
Gel gel ah o güzel başın için
Gel ah o hilâl kâşın için gel
Gel aklıma sakın suy-i rakibe beni yakma
Gel gel beni yakma vay

Şekil 4.72. Hicâz Büselik Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâîl Dede Efendi

Sûzinâk Nâkış Yürük Semâî - Cânâ Firâk-ı Aşkın İle Sûzinâkinem

Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 1 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + [T1.C + T2.D + T2.D' + T3.E + 2.B]

3.A + 4.B + [T1.C + T2.D + T2.D' + T3.E + 4.B]

Eserin güftesi:

Cânâ firâk-ı aşkın ile sûz-nâkinem
Hasret fezâ-yı gamzen ile sîne çâkinem
Tâ-key tegâfûl ey şeh-i eshüb-süvâr-i nâz
Ümmîd-i pây-mâlin eder râh-ı hâkinem

Vezi: Mef'ûlü Fâilâtü Mefâilü Fâilün

Bahir: Muzâri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + [T1.C + T2.D + T2.D' + T3.E + 2.B]

Cânâ firâk-ı aşkın ile sûzinâkinem **1.A**

Hasret-fezâ-yı gamzen ile sîne-çâkinem **2.B**

Yâr yâr şâh-ı cihânım dost dost dilde nihânım [T1.C]

Ter dilli ter dilli ter dilli te ne nen tene ni te nen nâ tene dir ney [T2.D]

Ter dilli ter dilli ter dilli te ne nen tene ni te nen nâ tene dir ney [T2.D']

Gel rûhleri âlim gel arz-ı cemâl et [T3.E]

Hasret-fezâ-yı gamzen ile sîne-çâkinem [2.B]

3.A + 4.B + [T1.C + T2.D + T2.D' + T3.E + 4.B]

Tâkey tegâfûl ey şeh-i eshüb süvâr-i nâz **3.A**

Ümmidi pâyimâlim eder râh-ı hâkinem **4.B**

Yâr yâr şâh-ı cihânım dost dost dilde nihânım [T1.C]

Ter dilli ter dilli ter dilli te ne nen tene ni te nen nâ tene dir ney [T2.D]

Ter dilli ter dilli ter dilli te ne nen tene ni te nen nâ tene dir ney [T2.D']

Gel rûhleri âlim gel arz-ı cemâl et [T3.E]

Ümmidi pâyimâlim eder râh-ı hâkinem [4.B]

SÛZİNÂK NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Cânâ Firâk-ı Aşkım İle Sûzinâkinem"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMMÂMÎZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ

1.A
3.A

Câ nâ fî râ kî aş kî ni le
Tâ key te gâ fül ey şe hi es

sû sî zi nâ ki nem vay Saz-----
hü hüb sü vâ ri naz vay

2.B
4.B

Has ret fe zâ yi gam ze ni le
Üm mi di pâ yi mâ lim e der

sî sî ne çâ ki nem vay Saz-----
râ râ hi hâ ki nem vay

T1.C

Yâr yâr şâ hu ci hâ nim Saz-----

Dost dost dil de ni hâ nim Saz-----

T2.D

Ter dil li ter dil li ter dil li te ne nen te ne ni te nen nâ te ne dir

T2.D'

ney Ter dil li ter dil li ter dil li te ne nen

T3.E

te ne ni te nen nâ te ne dir ney Saz----- Ah

Şekil 4.73. Sûzinâk Nâkiş Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi

gel rûh le ri â lim

gel ar zı ce mâl et Saz-----

2.B Has ret fe za yi gam ze ni le
4.B Üm mi di pâ yi mâ lim e der

sî sî ne çâ ki nem vay
râ râ hı hâ ki nem vay

Cânâ fırâk-ı aşkın ile sûzinâkinem
Hasret-fezâ-yı gamzen ile sîne-çâkinem
Tâkey tegâfûl ey şeh-i eshüb sûvâr-i nâz
Ümmidi pâyimâlim eder râh-ı hâkinem

Terennüm:
Yâr yâr şâh-ı cihânım dost dost dilde nihânım
Ter dilli ter dilli ter dilli te ne nen
Tene ni te nen nâ tene dir ney
Gel rûhleri âlim gel arz-ı cemâl et

Şekil 4.73. (devam)

Büselik Nâkış Yürük Semâî - Dehr Olmada Bu Sûr İle Mâmûr u Meserret

Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 6 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{2b}) + [T1.C + 2.B^{2b}]

3.A + 4.B (4.B^{1a} + 4.B^{2b}) + [T1.C + 4.B^{2b}]

Eserin güftesi:

Dehr olmada bu sûr ile ma'mûr-ı meserret
Olsun dil-i şâhânedede pür-nûr-ı meserret
Â'dâsını berbâd ü perişân ede Mevlâ
Dâ'im ede Hak zâtını mansûr-ı meserret

Vezein: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B (2.B¹a + 2.B²b) + [T1.C + 2.B²b]

Dehr olmada bu sûr ile mâmûr ü meserret **1.A**

Olsun dil-i şâhânedede (**2.B¹a**)

pür-nûr-ı meserret (**2.B²b**) **2.B**

Yâr yâr cân sana bende-i fermân sana şâh-ı cihânım ah ah oldu yine sâyende cihân

hürrem-ü hândân [T1.C]

pür-nûr-ı meserret [**2.B²b**]

3.A + 4.B (4.B¹a + 4.B²b) + [T1.C + 4.B²b]

Âdâsını berbâd perîşân ede Mevlâ **3.A**

Dâim ede hak zâtını (**4.B¹a**)

memnun ü meserret (**4.B²b**) **4.B**

Yâr yâr cân sana bende-i fermân sana şâh-ı cihânım ah ah oldu yine sâyende cihân

hürrem-ü hândân [T1.C]

memnun ü meserret [**4.B²b**]

BÛSELİK NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Dehr Olmada Bu Sûr İle Mâmûr u Meserret"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMMÂMÎZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ

1.A
3.A

Deh rol ma da bu sûr i le mâ mû
Â dâ sı ni ber bâd ı pe ri şâ

2.B
4.B

mû ru me ser ret Saz--- Ol sun di li şâ
şân e de Mev lâ Da im e de Hak

2.B^{1a}
4.B^{1a}

2.B^{2b}
4.B^{2b}

hâ ne de pür nû nû r me ser ret Saz---
za tı ni man sû sû ru me ser ret

T1.C

Yâr yâr can sa na ben de i fer

man sa na şâ hu ci hâ nim Saz--- Ah

ah ah Ol du yi ne sâ yen de ci hân

hür re mü han dân Yâr yâr

2.B^{2c}
4.B^{2c}

hür re mü han dân Saz----- pür mem nû rü me ser
nû nu me ser

ret
ret

Dehr olmada bu sûr ile mâmûr ü meserret
Olsun dil-i şâhânedede pür-nûr-ı meserret
Âdâsını berbâd perîşân ede Mevlâ
Dâim ede hak zâtını memnun ü meserret

Terennüm:
Yâr yâr cân sana bende-i fermân sana şâh-ı cihânım
Ah ah oldu yine sâyende cihân hürrem-ü hândân

Şekil 4.74. Bûselik Nâkîş Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi

Pesendîde Nâkış Yürük Semâî - Ey Âfet-i Cân-ı Âşık-Azâr

Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür. Eserin 4 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatından alındığı belirtilen nüshadan yararlanılarak tekrar notaya alınmıştır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + T1.C

3.A + 4.B + T1.C

Eserin güftesi:

Ey âfet-i cân-ı âşık-azâr

Vey gamze-i şûhi gibi hunhâr

Âşıkta olan hulûs-i aşkı

Hûbâna düşer mi etme inkâr

Vezi: Mef'ûlü Mefâilü Mefâilü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + T1.C

Ey âfet-i cân-ı âşık-azâr **1.A**

V'ey gamze-i şûhi gibi hunhâr **2.B**

*Ah zalım ey sitemkâr gel gel hâl-i perîşânıma rahmeyle güzel başın için olmaz
cefâcü her tavrı pesendîde efendim T1.C*

3.A + 4.B + T1.C

Âşıkta olan hulûs-i aşkı **3.A**

Hûbâna düşer mi etme inkâr **4.B**

*Ah zalım ey sitemkâr gel gel hâl-i perîşânıma rahmeyle güzel başın için olmaz
cefâcü her tavrı pesendîde efendim T1.C*

PESENDİDE NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Ey Âfet-i Cân-ı Âşık-Azâr"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMMÂMÎZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ

1.A
3.A

2.B
4.B

T1.C

hâr zin hâr ol ma böy le Zin

hâr zin hâr ol ma böy

le Ağ yâ rı nü vâz â şı kı â zâr

Ah me det ey â şık a zâr Ah zâ lim si tem

kâr Gel câ nım gel Hâ li pe ri şâ nu ma rah

meyle gü zel baş m i çin ol ma ce fâ cü her

1. 2. SON

tav rı pe sen di de e fen dim Â dim

Ey âfet-i cân-ı âşık-azâr
V'ey gamze-i şûhi gibi hunhâr
Âşıkta olan hulûs-i aşkı
Hûbâna düşer mi etme inkâr

Terennüm:
Ah zalım ey sitemkâr gel gel hâl-i perişânıma rahmeyle
Güzel başın için olmaz cefâcü her tavrı pesendide efendim

Şekil 4.75. Pesendide Nakış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi

Hisâr Nâkış Yürük Semâî - Hava Güzel Yine Gülşende Gösteriş Günüdür

Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 7 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + T1.C

3.A + 4.B + T1.C

Eserin güftesi:

Hava güzel yine gülşende gösteriş günüdür
Çemen çemen salın ey serv-i kad reviş günüdür
Kenâra doğru salındır o serv-i sebz-zârı
Gel ey Nesîm-i sabâ hizmetim var iş günüdür

Vezin: Mefâilün Feilâtün Mefâilün Fâ'lün

Bahir: Müctes Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + T1.C

Hava güzel yine gülşende gösteriş günüdür **1.A**

Çemen çemen salın ey serv-i kad reviş günüdür **2.B**

*Ter dil li ten nen dir ten ten ten nâ te ne dir ney ey âfet-i cân ey kâşî keman gel âh
sabrımı sâmanımı yağmâladın ey mâh benim sen sen sen benim sen T1.C*

3.A + 4.B + T1.C

Kenâra doğru salındır o serv-i sebzdarı **3.A**

Gel ey nesim-i sabâ hizmetin var iş günüdür **4.B**

*Ter dil li ten nen dir ten ten ten nâ te ne dir ney ey âfet-i cân ey kâşî keman gel âh
sabrımı sâmanımı yağmâladın ey mâh benim sen sen sen benim sen T1.C*

HİSÂR NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Hava Güzel Yine Gülşende Gösteriş Günüdür"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMMÂMÎZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ

1.A
3.A

Ha va gü zel yi ne gül şen de gös te riş
Ke na ra doğ ru sa lın dır o ser vi seb

gü nü dür gel câ nım
ze dâ rı

2.B
4.B

Çe men çe men sa lın ey ser vü kad re viş
Gel ey ne si mi sa bâ hiz me tin var iş

gü nü dür gel câ nım Ter
gü nü dür

dil li ten nen dir ten ten

ten nâ te ne dir ney Ey

ser vü re vân ey â fe ti cân

ey ka şı ke man Gel

Gel ca nım gel Ah sab rı mı sâ

Şekil 4.76. Hisâr Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi

mâ ni mi yağ ma la dın ey mâh be nim

sen sen sen

be nim be nim sen

sen be nim be nim sen

Hava güzel yine gülşende gösteriş günüdür
 Çemen çemen salın ey serv-i kad reviş günüdür
 Kenâra doğru salındır o serv-i sebzdarı
 Gel ey nesim-i sabâ hizmetin var iş günüdür

Terennüm:
 Ter dil li ten nen dir ten ten ten nâ te ne dir ney
 Ey âfet-i cân ey kâşî keman gel
 Âh sabrımı sâmanımı yağmâladın
 Ey mâh benim sen sen sen benim sen

Şekil 4.76. (devam)

Sultânîyegâh Nâkış Yürük Semâî - Şâd Eyledi Cân ü Dilimi Rûh-i Revânım

Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 7 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında mevcut değildir.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

3.A + 4.B + [T1.C + 4.B]

Eserin güftesi:

Şâd eyledi cân u dilimi rûh-ı revânım
 Kurbân edeyim râhına nakd-i dil ü cânım
 İhsânına mümkün mü teşekkür edebilmek
 Ta'dât edemez serde hezâr olsa zebânım

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

Şâd eyledi cân ü dilimi rûh-i revanım **1.A**

Kurban edeyim râhına nakd-i dil ü cânım **2.B**

Dir ten ne ten te ne ni te ne ni te ne nen te ne ni te ne ni te ne nen nâ te ne dir ney

âh âh dil sana bende kurban edeyim râhına nakd-i dil-ü cânım [T1.C]

Kurban edeyim râhına nakd-i dil ü cânım **[2.B]**

3.A + 4.B + [T1.C + 4.B]

İhsânına mümkün mü teşekkür edebilmek **3.A**

Tâdat edemez sende hezâr olsa zebânım **4.B**

Dir ten ne ten te ne ni te ne ni te ne nen te ne ni te ne ni te ne nen nâ te ne dir ney

âh âh dil sana bende kurban edeyim râhına nakd-i dil-ü cânım [T1.C]

Tâdat edemez sende hezâr olsa zebânım **[4.B]**

SULTÂNİYEGÂH NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Şâd Eyledi Cân ü Dilimi Rûh-i Revânım"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMMÂMİZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ

1.A
3.A

Şâ dey le di câ nû di li mi rû
İh sâ ni na mûm kûn mü te şek kûr

2.B
4.B

rû hi re vâ nim Saz----- Kur
kûr e de bil mek Tâ ban e de yim
dat e de mez

râ hı na nak nak di di lû câ nim Saz-----
sen de he zâr zâr ol sa ze bâ num

T1.C

Dir ten ni ten te ne ni te ne ni te nenen te ne ni te ne ni te nenen nâ te ne dir

ney dir ten ni ten te ne ni te ne ni te nenen te ne ni te ne ni te nenen

nâ te ne dir ney dil sen de gö züm sen de ne var

sen de e fen dim dil sen de gö züm sen de ne var

sen de e fen dim ah ah

Şekil 4.77. Sultânîyegâh Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi

2.B
4.B

dil sa na ben de Saz ----- Kur ban e de yim
Ta dat e de mez

D.C.
SON

râ hı na nak nak di di lü câ nım
sen de he zâr zâr ol sa ze bâ nım

Şâd eyledi cân ü dilimi rûh-i revânım
Kurban edeyim râhına nakd-i dil ü cânım
İhsânına mümkün mü teşekkür edebilmek
Tâdat edemez sende hezâr olsa zebânım

Terennüm:
Dir ten ne ten te ne ni te ne ni te ne nen
Te ne ni te ne ni te ne nen nâ te ne dir ney
Âh âh dil sana bende kurban edeyim
Râhına nakd-i dil-ü cânım

Şekil 4.77. (devam)

Tarz-1 Nevîn Nâkış Yürük Semâî - Şâd Eyledi Cân ü Dilimi Şâh-1 Cihânım

Bestesi Müezzınbaşı Hâşım Bey'e ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 1 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhânn külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + 2.C + T1.D

Eserin mevcut tek nüshasında güftenin üçüncü ve dördüncü mısraları ezgiye giydirilmemiştir. Eser, üçüncü ve dördüncü mısraları da ezgiye giydirilerek notaya alınmıştır.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

1.A + 2.B + 2.C + T1.D

3.A + 4.B + 4.C + T1.D

Eserin güftesi:

Şâd eyledi cân u dilimi rûh-ı revânım
Kurbân edeyim râhına nakd-i dil ü cânım
İhsânına mümkün mü teşekkür edebilmek
Tadat idemez sende hezâr olsa zebânım

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + 2.C + T1.D

Şâd eyledi cân ü dilimi şâh-ı cihânım **1.A**

Kurbân edeyim râhına nakd-i dil ü cânım **2.B**

Kurbân edeyim râhına nakd-i dil ü cânım **2.C**

*Vay kurbânın olam kurbânın olam kurbânın olam vay hâyranın olam hâyranın
olam hâyranın olam vay gel gel gel işve-bâzım vay gel gel gel çâre-sâzım gel gel
gel gel gel aman efendim **T1.D***

3.A + 4.B + 4.C + T1.D

İhsânına mümkün mü teşekkür edebilmek **3.A**

Tadat idemez sende hezâr olsa zebânım **4.B**

Tadat idemez sende hezâr olsa zebânım **4.C**

*Vay kurbânın olam kurbânın olam kurbânın olam vay hâyranın olam hâyranın
olam hâyranın olam vay gel gel gel işve-bâzım vay gel gel gel çâre-sâzım gel gel
gel gel gel aman efendim **T1.D***

TARZ-I NEVİN NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Şâd Eyledi Cân ü Dilimi Şâh-ı Cihânım"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: MÜEZZİNBAŞI HÂŞİM BEY

1.A
3.A

Şâd ey le di câ nü di li mi şâ
İh sâ ni na mûm kûn mü te şek kûr

2.B
4.B

şâ hı ci hâ nim Kur bân e de yim
e de bil mek Tâ dâd e de mez

2.C
4.C

râ hı na nak di di lü câ num Kurbâne de yim
sen de he zâr ol sa ze bâ nim Tâ dâde de mez

râ hı na nak di di lü câ
sen de he zâr ol ol sa ze bâ

T1.D

nm Vay kur bâ nın o lam kur bâ nın o lam kur bâ nın o lam
nm

vay Hay râ nın o lam hay râ nın o lam

hay râ nın o lam vay Gel gel

gel iş ve bâ zım Vay gel gel

gel çâ re sâ zım Gel gel gel

gel gel a man e fen dim **SON**

D.C.

Şâd eyledi cân ü dilimi şâh-ı cihânım
Kurbân edeyim râhına nakd-i dil ü cânım
İhsânına mümkün mü teşekkür edebilmek
Tâ'dâd edemez sende hezâr olsa zebânım

Terennüm:
Vay kurbânın olam kurbânın olam kurbânın olam
Vay hâyırânın olam hâyırânın olam hâyırânın olam
Gel gel gel işve-bâzım vay gel gel gel çâre-sâzım
Gel gel gel gel aman efendim

Şekil 4.78. Tarz-ı Nevîn Nâkiş Yürük Semâî, Müezzınbaşı Hâşım Bey

Sipihir Nâkış Yürük Semâî - Hâlât-ı Dili Benzetemem Hâlet-i Sihre

Bestesi Zekâi Dede'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + T1.C

3.A + 4.B + T1.C

Eserin güftesi:

Hâlât-ı dili benzetemem hâlet-i sihre
Çün jâle kapıldım gibi bir çehre-i mihre
Uşşâka o şeh nâz ederek gökte gezerken
Feryâd-ı dil-i zârım resân oldu sipihre

Vezi: Mef'ûlü Mefâilü Mefâilü Feülün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + T1.C

Hâlât-ı dili benzetemem hâlet-i sihre **1.A**

Çün jâle kapıldım gibi bir çehre-i mihre **2.B**

Det de re dim dillere dim a dillere dir nâ te ne dir vay aman

Det de re dim dillere dim a dillere dir nâ te ne dir

Ne vay levendâne efendim ah ey kâkül-ü sümbül rûh-i gül vay

Kurbân-ı yü kurbân men bende-i fermân

Sen hürrem-ü hândân bBen haste-i hicrân

Ah o güzel bâşın için o hilâl kâşın için dide-i ayyâşın için vay

*Destine ol câm-ı musaffâ demidir zevk-u sâfâ eyleyelim gel **T1.C***

3.A + 4.B + T1.C

Uşşâka o şeh nâz ederek gökte gezerken **3.A**

Feryâd-ı dil-i zârım resân oldu sipihre **4.B**

Det de re dim dillere dim a dillere dir nâ te ne dir vay aman

Det de re dim dillere dim a dillere dir nâ te ne dir

Ne vay levendâne efendim ah ey kâkûl-ü sümûl rûh-i gül vay

Kurbân-ı yü kurbân men bende-i fermân

Sen hürrem-ü hândân bBen haste-i hicrân

Ah o güzel bâşın için o hilâl kâşın için dâde-i ayyâşın için vay

*Destine ol câm-ı musaffâ demidir zevk-u sâfâ eyleyelim gel **T1.C***

SİPİHR NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Hâlât-ı Dili Benzetemem Hâlet-i Sihre"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDÎ

1.A
3.A

Hâ lâ ti di li ben ze te mem hâ le ti sih re
Uş şâ ka o şeh nâz c de rek gök te ge zer ken

2.B
4.B

Çün jâ le ka pıl dım gi bi bir çeh re i mih re a man
Fer yâ di di li zâ rım re sân ol du si pih re a man

T1.C

Det de re dım dil le re dım a dil le re dir nâ te ne dir nâ te ne dir vay a man

Det de re dım dil le re dım a dil le re dir nâ te ne dir nâ te ne dir ney vay le ven

dâ ne e fen dım ah Ey kâ kü li sün bül rû hi gül vay

Kurbâ nı tü kur bân Men ben de i fer mân Sen hurre mü han

dân Ben has te i hic rân rân Ah o gü zel

ba şını çin o hi lâ l ka şın i çin di de i ay yâ şın i çin vay

Desti ne ol câ mı mu sal fâ de mi dir zev kusa fâ cy lc yc lim gel **D.C.** SON

Hâlât-ı dili benzetemem hâlet-i sihre
Çün jâle kapıldım gibi bir çehre-i mihre
Uşşâka o şeh nâz ederek gökte gezerken
Feryâd-ı dil-i zârım resân oldu sipihre

Terennüm:

Det de re dım dillere dım a dillere dir nâ te ne dir vay aman
Det de re dım dillere dım a dillere dir nâ te ne dir
Ne vay levendâne efendim ah ey kâkül-ü sümbül rûh-i gül vay
Kurbân-ı yü kurbân men bende-i fermân
Sen hürrem-ü hândân bBen haste-i hicrân
Ah o güzel başın için o hilâl kâşın için di de i ayyaşın için vay
Destine ol câm-ı musaffâ demidir zevk-u sâfâ eyleyelim gel

Şekil 4.79. Sipihr Nâkış Yürük Semâî, Zekâî Dede

Bayâtî Bûselik Nâkış Yürük Semâî - Şeb-i Âşıkân-ı Bî-Dil Çi Şeb-i Dirâz Bâşed

Bestesi Zekâî Dede'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{1b} + 1.A^{2c}) + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{1b} + 2.B^{2c}) + T1.C

3.A (3.A^{1a} + 3.A^{1b} + 3.A^{2c}) + 4.B (4.B^{1a} + 4.B^{1b} + 4.B^{2c}) + T1.C

Eserin güftesi:

Şeb-i âşıkân-ı bî-dil çi şeb-i dirâz bâşed

Tü biyâ kez evveli şeb der-i subh-i bâz bâşed

Be girişme-i inâyet nazar-ı behâl-i îmâ

Ki duâ-yı derd-mendân ziser-i niyâz bâşed

Vezi: Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{1b} + 1.A^{2c}) + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{1b} + 2.B^{2c}) + T1.C

(Ah) Şeb-i âşıkân-ı bî-dil (1.A^{1a})

şeb-i âşıkân-ı bî-dil (1.A^{1b})

çi şeb-i dirâz bâşed (ah beli yârim) (1.A^{2c}) 1.A

(Ah) Tü biyâ kez evveli şeb (2.B^{1a})

tü biyâ kez evveli şeb (2.B^{1b})

der-i subh-i bâz bâşed (ah beli yârim) (2.B^{2c}) 2.B

Te nen te nen ten ni te ne ni ten nâ te ne dir ney ter dilli ter dilli ter dilli te ne nen

dit de re dilli ney vay yâr yâr yâr beli yârim dost dost dost beli mîrim T1.C

3.A (3.A^{1a} + 3.A^{1b} + 3.A^{2c}) + 4.B (4.B^{1a} + 4.B^{1b} + 4.B^{2c}) + T1.C

(Ah) Be girişme-i inâyet (3.A^{1a})

be girişme-i inâyet (3.A^{1b})

nazar-ı behâl-i îmâ (ah beli yârim) (3.A²c) 3.A

(Ah) Ki duâ-yı derd-mendân (4.B¹a)

ki duâ-yı derd-mendân (4.B¹b)

ziser-i niyâz bâşed (ah beli yârim) (4.B²c)

*Te nen te nen ten ni te ne ni ten nâ te ne dir ney ter dilli ter dilli ter dilli te ne nen
dit de re dilli ney vay yâr yâr yâr beli yârim dost dost dost beli mîrim T1.C*

BAYÂTÎ BÛSELİK NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
 "Şeb-i Âşıkân-ı Bî-Dil Çi Şeb-i Dirâz Bâsed"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ

1.A 1.A'a 1.A'b 3.A'a 3.A'b

Ah Şe bi â şı kâ mî bî dil Şe bi â şı kâ mî bî
 Ah Be gi riş me i i nâ yet Be gi riş me i i nâ

1.A'c 3.A'c

dil çi şe bi di ra zi bâ şed
 yet na zâ rı be hâ li î mâ

2.B 2.B'a 4.B 4.B'a

ah be li yâ rim Ah Tü bi yâ kez ev ve li
 Ah Ki du â yı der di men

2.B'b 4.B'b 2.B'c 4.B'c

şeb Tü bi ya kez ev ve li şe bi de ri sub hî bâ zi bâ
 dâ n Ki du â yı der di men dâ n zi ser i ni yâ zi bâ

T1.C

şed şed şed şed be li yâ rim Ah

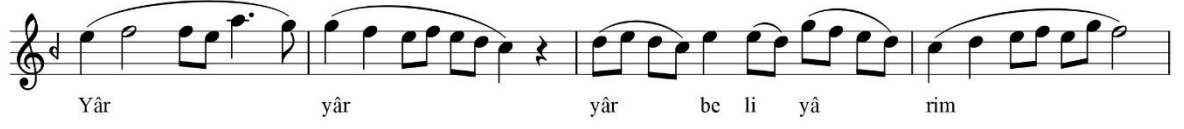
te nen te nen ten ni te ne ni ten nâ te ne dir ney

te nen te nen ten ni te ne ni ten nâ te ne dir ney

Ter dil li ter dil li ter dil li te ne nen det de re dil li ney vay

ter dil li ter dil li ter dil li te ne nen det de re dil li ney vay

Şekil 4.80. Bayâtî Bûselik Nakış Yürük Semâî, Zekâî Dede

Şeb-i âşıkân-ı bî-dil çi şeb-i dirâz bâşed
Tü biyâ kez evveli şeb der-i subh-i bâz bâşed
Be girişme-i inâyet nazar-ı behâl-i îmâ
Ki duâ-yı derd-mendân ziser-i niyâz bâşed

Terennüm:
Te nen te nen ten ni te ne ni ten nâ te ne dir ney
Ter dilli ter dilli ter dilli te ne nen
Dit de re dilli ney vay
Yâr yâr yâr beli yârim dost dost dost beli mîrim

Şekil 4.80. (devam)

NÂKİŞ İŞLEYİŞ				
Birinci İle Üçüncü, İkinci İle Dördüncü Mısraların Aynı Ezgiye Sahip Olduğu İşleyiş				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Sana Dil Mâh-i Tâbânım Yakışdı	Kara İsmâil Ağa	Müstear	18. yy.
2.	Dilim Rubûde-i Ân Şûh-i Çeşm-i Fitânest	Ebûbekir Ağa	Sabâ	18. yy.
3.	Biyâ Ki Kad-Di-Tü Der Bağ-ı Cân Nihâl-i Menest	İlyâ Efendi	Sazkâr	18. yy.
4.	Diller Nice Bir Çâh-ı Zenahdânına Düşsün	Hacı Sadullah Ağa	Bayâtî Arabân	18. yy.
5.	Nideyim Sahn-ı Çemen Seyrini Cânânım Yok	Hacı Sadullah Ağa	Hicâz Hümâyûn	18. yy.
6.	Pîr Olmada Gerçi Gönül Ammâ Civân İster	Tanbûrî İsak	Şeddiarabân	18. yy.
7.	Açıl Açıl Gel Efendim Cihân Behâr Olsun	Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi	Hicâz Bûselik	19. yy.
8.	Cânâ Firâk-ı Aşkın ile Sûzinâkinem	Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi	Sûzinâk	19. yy.
9.	Dehr Olmada Bu Sûr ile Mâmûr u Meserret	Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi	Bûselik	19. yy.
10.	Ey Âfet-i Cân-ı Âşık-Azâr	Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi	Pesendîde	19. yy.
11.	Hava Güzel Yine Gülşende Gösteriş Günüdür	Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi	Hisâr	19. yy.
12.	Şâd Eyledi Cân ü Dilimi Rûh-i Revânım	Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi	Sultânîyegâh	19. yy.
13.	Şâd Eyledi Cân ü Dilimi Şâh-ı Cihânım	Müezzinbaşı Hâşim Bey	Tarz-ı Nevîn	19. yy.
14.	Hâlât-ı Dili Benzetemem Hâlet-i Sihre	Zekâi Dede	Sipihr	19. yy.
15.	Şeb-i Âşıkân-ı Bî-Dil Çi Şeb-i Dirâz Bâşed	Zekâi Dede	Bayâtî Bûselik	19. yy.

Tablo 4.20. Nâkîş işleyiş; birinci ile üçüncü, ikinci ile dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş

4.6.2.3. Birinci ve dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş

Irâk Nâkîş Yürük Semâî - Her Şeb Nigâr Ânest ü Meh Tü Tâtü Ber Âyi

Bestesi Abdülkâdir Merâgî'ye ait olan Irâk makamındaki eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin dört adet nüshası mevcuttur. Eserin Dârü'l-Elhân külliyyatında nüshası bulunmamaktadır.

Eserin formülü şu şekildedir:

$$1.A + 2.B + T1.C + T2.C + T3.D + T4.E$$

$$3.F + 4.A + T1.C + T2.C + T3.D + T4.E$$

Eserin güftesi:

Her şeb nigâr ânest ü meh tü tâtü berâyî
Cânâ ki süheylim ben âyî
Mâ tabl-i alâyi pür-safâ ber-zede âyem
Mâ hayme ber şüd Kerbelâ ber-zede âyem

Vezin: Mefâilün Feülün Mefâilün Feülün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + T1.C + T2.C + T3.D + T4.E

Her şeb niger ânest ü meh tü tâtü ber âyi **1.A**

Canâ ki süheylim ben âyi **2.B**

Mekün yâr, mekün dost, mekün işve, mekün yâr **T1.C**

Be-derd-i dilem rabihûn-i âşıkân gümr-i beste tü **T2.C**

Tere li yel le li cânım tere li yel le li te re li yel le le ömrüm **T3.D**

Şeb-i kücâmedi yârim piş-hûd yâr rey gamkü sari men **T4.E**

3.F + 4.A + T1.C + T2.C + T3.D + T4.E

Mâ tabl-i alâyi pür safâ ber-zede âyem **3.F**

Mâ hayme ber şüd kerbelâ ber-zede âyem **4.A**

Mekün yâr, mekün dost, mekün işve, mekün yâr **T1.C**

Be-derd-i dilem rabihûn-i âşıkân gümr-i beste tü **T2.C**

Tere li yel le li cânım tere li yel le li te re li yel le le ömrüm **T3.D**

Şeb-i kücâmedi yârim piş-hûd yâr rey gamkü sari men **T4.E**

İRÂK NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Her Şeb Nigârânest Meh-i Nev-Tâb-ı Berâyî"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ABDÜLKÂDİR MERÂGÎ

1.A

Her şeb ni ge ra nest me hi nev ta bı be ra yi Ca

2.B

nâ ki sü hey lem sü hey lem be men ca yi

T1.C

Me kân yâr me kân dost me kân iş ve me kân yâr

T2.C

be der di di lem ra be hu ni şe hi dan

T3.D

ke mer bes te i tü te re li yel le li

te re li yel le li ca nım te re li yel le li

T4.E

te re li yel le le öm rüm Şe bi ko ca bu di ya

rem pi şi hed yâr ey gam kü sa ri men SON

Şekil 4.81. Irak Nâkış Yürük Semâî, Abdülkâdir Merâgî

Her şeb niger ânest ü meh tü tâtü ber âyi
Canâ ki süheylim ben âyi
Mâ tabl-i alâyi pür safâ ber-zede âyem
Mâ hayme ber şüd kerbelâ ber-zede âyem

Terennüm:
Mekün yâr, mekün dost, mekün işve, mekün yâr
Be-derd-i dilem rabihûn-i âşıkân gümr-i beste tü
Tere li yel le li cânım tere li yel le li te re li yel le le ömrüm
Şeb-i kücâmedi yârim piş-hûd yâr rey gamkü sari men

Şekil 4.81. (devam)

Muhayyer Sünbüle Nâkış Yürük Semâî - Şâhım Hemîşe Lûtfun Umar Bu Fütâdecik

Bestesi Hacı Sadullah Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 5 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

3.D + 4.A + [T1.C + 2.B]

Eserin nüshasında son terennümden sonra ikinci mısra *B* ezgisiyle tekrar etmiştir. Fakat son terennüm öncesinde dördüncü mısra yer aldığından, son terennüm sonrası dördüncü mısraın ikinci mısra ile simetri oluşturması için *B* ezgisiyle tekrarlanacak şekilde nota düzenlenmiştir.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

3.D + 4.A + [T1.C + **4.B**]

Eserin güftesi:

Şâhım hemîşe lûtfun umar bu fütâdecik
Himmetle bunda ferse çıkar bir piyâdecik
Çok çok niyâz bûs-i rûh et at sür üstüne

Fi'l-vâki öyledir ala gör bir ziyâdecik

Veziin: Mef'ûlü Fâilâtü Mefâîlü Fâilün

Bahir: Muzâri

Eserin güfte - terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

Şâhım hemişe lûtfun umar bu fütâdecik **1.A**

Himmetle bunda ferse çıkar bir piyâdecik **2.B**

*Dir di ri ten tir lel len ten di ri ten di ri di ri ten hey hey gel işve bazım dost dost gel
çâre sazım [T1.C]*

Himmetle bunda ferse çıkar bir piyâdecik **[2.B]**

3.D + 4.A + [T1.C + 4.B]

Çok çok niyâz bûs-i rûh et at sür üstüne **3.D**

Fi'l vâki öyledir ala gör bir ziyâdecik **4.A**

*Dir di ri ten tir lel len ten di ri ten di ri di ri ten hey hey gel işve bazım dost dost gel
çâre sazım [T1.C]*

Fi'l vâki öyledir ala gör bir ziyâdecik **[4.B]**

MUHAYYER SÜNBULE NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Şâhım Hemîşe Lûtfun Umar Bu Fütâdecik"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HACI SÂDULLAH AĞA

1.A
4.A

Şa hım he mi şe lût fun u mar bu fû
Fil va ki öy le dir a la gör bir zi

2.B

fû ta de cik vay Him met le bun da
zi ya de cik

fer ze çı kar bir pi ya de cik vay

T1.C

Dir di ri ten tir lel len ten di ri ten

di ri di ri ten Hey hey gel iş ve ba zım
Dost dost gel ça re sa zım

2.B

Him met le bun da fer ze çı kar
Fil vâ ki öy le dir a la gör

bir bir pi ya de cik vay SON
bir bir zi ya de cik vay

3.D

Çok çok ni ya zi bû si ruh et

at sür üs tü ne vay

Şâhım hemîşe lûtfun umar bu fütâdecik
Himmetle bunda ferse çıkar bir piyâdecik
Çok çok niyâz bûs-i rûh et at sür üstüne
Fî'l vâki öyledir ala gör bir ziyâdecik

Terennüm:
Dir di ri ten tir lel len ten di ri ten di ri ri ten
Hey hey gel işve bazım
Dost dost gel çâre sazım

Şekil 4.82. Muhayyer Sünbüle Nakış Yürük Semâî, Hacı Sadullah Ağa

NÂKİŞ İŞLEYİŞ				
Birinci ve Dördüncü Mısraların Aynı Ezgiye Sahip Olduğu İşleyiş				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Her Şeb Nigâr Ânest Ü Meh Tü Tâtü Ber Âyi	Abdülkâdir Merâgî	Irâk	15. yy.
2.	Şâhım Hemîşe Lûtfun Umar Bu Fütâdecik	Hacı Sadullah Ağa	Muhayyer Sünbüle	18. yy.

Tablo 4.21. Nâkîş işleyiş; birinci ve dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş

4.6.2.4. İkinci ve dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş

Rehâvî Nâkîş Yürük Semâ - Ger Siyeh-i Çenin Bûved Çeşm-i Tû Ber Helâkımâ

Bestesi Diyarbakırlı Mahmud Çelebi'ye ait olan Rehâvî makamındaki bu eserin güftesinin sahibi meçhuldür. Eser, Dârü'l-Elhan külliyyatında bulunmamaktadır.

Eserin formülü şu şekildedir:

$$1.A + 2.B (2.B^1a + 2.B^2b) + T1.C + [T2.D + 2.B^2b]$$

$$3.E + 4.B (4.B^1a + 4.B^2b) + T1.C + [T2.D + 4.B^2b]$$

Eserin yararlanılan nüshasında dördüncü mısraın icra kolaylığı sağlaması açısından en sona yazıldığı görülmektedir. Eserin yeniden notaya alımı esnasında aynı ezgiye sahip olmaları bakımından, dördüncü mısra ikinci mısraın altına yazılmıştır.

Eserin güftesi:

Ger siyeh-i çenin bûved çeşm-i tû ber helâkımâ

Ez-pes-i merg-i âşıkân sür me künend hâkimâ

Der hevesi-i şekerle bed feyz-i izâr cân-dâd

Rûh-i Kûdüs bebîn ke şed vâsıta-i helâkimâ

Veze: Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{2b}) + T1.C + [T2.D + 2.B^{2b}]

Ger siyeh-i çenin bûved çeşm-i tû ber helâkîmâ (hey hey) **1.A**

Ez-pes-i merg-i âşîkân **[2.B^{1a}]**

sür me künend hâkimâ (hey hey) **[2.B^{2b}] 2.B**

Te ten det de re dim dil le re dim a dil lere dim ta tene dir ta tene dir ten

Te ten det de re dim dil le re dim a dil lere dim ta tene dir ta tene dir ten **T1.C**

Cânım ömrüm vay mirim nazlım vay **[T2.D]**

sür me künend hâkimâ (hey hey) **[2.B^{2b}]**

3.E + 4.B (4.B^{1a} + 4.B^{2b}) + T1.C + [T2.D + 4.B^{2b}]

Der hevesi-i şekerle bed feyz-i izâr cân-dâd **3.E**

Rûh-i Kûdüs bebîn ke şed **[4.B^{1a}]**

vâsîta-i helâkimâ **[4.B^{2b}] 4.B**

Te ten det de re dim dil le re dim a dil lere dim ta tene dir ta tene dir ten

Te ten det de re dim dil le re dim a dil lere dim ta tene dir ta tene dir ten **T1.C**

Cânım ömrüm vay mirim nazlım vay **[T2.D]**

vâsîta-i helâkimâ **[4.B^{2b}]**

REHÂVÎ NÂKİŞ YÜRÜK SEMÂÎ
 "Ger Siyeh-i Çünin Büved Çeşm-i Tû Ber Helâk-i Mâ"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: DİYARBAKIRLI MAHMUD ÇELEBİ

1.A

Ger si ye hi çü nin bü ved çeş mi tü ber he lâ kı mâ hey

2.B
4.B

2.B^a
4.B^a

2.B^b
4.B^b

hey Ez pe si mer gi â şı kan sür me kü nend hâ ki mâ
 Rû hi Kû düs be bin ke şed va sı ta i he lâ ki ma

T1.C

hey hey Te ten det de re dim Saz-----

dil le re dim Saz----- a dil le re dim ta te ne dir ta te ne dir

1. 2.

ta te ne dir ten ten câ nım öm rüm

vay mi rim naz lım vay hey hey

2.B^b
4.B^b

sür me kü nend hâ ki mâ hey hey SON Der he ve si şe kerle bed
 va sı ta i he lâ ki mâ

fey zi i zar can dad hey hey

Ger siyeh-i çenin büved çeşm-i tû ber helâkımâ
 Ez-pes-i merg-i âşıkân sür me kü nend hâkimâ
 Der hevesi-i şekerle bed feyz-i izâr cân-dâd
 Rûh-i Kûdüs bebîn ke şed vâsita-i helâkımâ

Terennüm:
 Te ten det de re dim dil le re dim a dil lere dim
 Ta te ne dir ta te ne dir ta te ne dir ten
 Cânım ömrüm vay mirim nazlım vay

Şekil 4.83. Rehâvî Nâkış Yürük Semâî, Diyarbakırlı Mahmud Çelebi

Uşşâk Nâkış Yürük Semâî - Ruh-ı Nabı Mey-i Nab'ile Kaçan Gül Gül Olur

Bestesi Çömlekçizâde Receb Çelebi'ye olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 4 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + (1.A^{1a} + 1.A^{2c}) + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{2b}) + (2¹.Aa + 2².Ac) + T1.C

3.D (3.D^{1a} + 3.D^{2b}) + (3.D^{1a} + 3.D^{2c}) + 4.B (4.B^{1a} + 4.B^{2b}) + (4¹.Aa + 4².Ac) + T1.C

Eserin güftesi:

Ruh-ı nabı mey-i nab'ile kaçan gül gül olur vay
Heman uşşakı değil kendi dahi bülbül olur vay
Saç-ı sevdâsı ile lâle değil değsen de vay
Hâsılı zülf-i nigârdan olmaz sünbül olur vay

Vezi: Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + (1.A^{1a} + 1.A^{2c}) + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{2b}) + (2¹.Aa + 2².Ac) + T1.C

(Ah) Ruh-ı nabı mey-i na (1.A^{1a})

b'ile kaçan gül gül olur vay (1.A^{2b})

(Ah) Ruh-ı nabı mey-i na (1.A^{1a})

b'ile kaçan gül gül olur vay (1.A^{2c}) **1.A**

Heman uşşakı değil (2.B^{1a})

kendi dahi bülbül olur vay (2.B^{2b})

Heman uşşakı değil (2¹.Aa)

kendi dahi bülbül olur vay (2².Ac) **2.B**

Yâr ey yâr ey yâr ey vay vay
Ten ni ten ni ten ni ten na te ne dir ney
Ye lel le lel li te rel le lel li
Ya lâ ya lâ yen tir ye lel li te rel li
Hey hey hey hey hey hey hey T1.C

3.D (3.D^{1a} + 3.D^{2b}) + (3.D^{1a} + 3.D^{2c}) + 4.B (4.B^{1a} + 4.B^{2b}) + (4¹.Aa + 4².Ac) + T1.C

Saç-1 sevdâsı ile lâle değil değsen de (3.D^{1a})
vay (3.D^{2b})

Saç-1 sevdâsı ile lâle değil değsen de (3.D^{1a})
vay (3.D^{2c}) **3.D**

Hâsılı zülf-i nigâr (4.B^{1a})
olmaz sünbül olur vay (4.B^{2b})

Hâsılı zülf-i nigâr (4¹.Aa)
olmaz sünbül olur vay (4².Ac)

Yâr ey yâr ey yâr ey vay vay
Ten ni ten ni ten ni ten na te ne dir ney
Ye lel le lel li te rel le lel li
Ya lâ ya lâ yen tir ye lel li te rel li
Hey hey hey hey hey hey hey T1.C

UŞŞÂK NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Ruh-ı Nabı Mey-i Nab'ile Kaçan Gül Gül Olur"

Usûlü: Yürük Semâî BESTE: ÇÖMLEKÇİZÂDE RECEB ÇELEBİ

1.A' a 1.A' b

1.A' c

2.B' a 2.B' b

4.B' a 4.B' b

2'.Aa 4'.Aa

2'.Ac 4'.Ac

T1.C

1. 2.

1. 2.

1. 2.

1. 2.

Yâr ey yâr ey yâr ey

vay vay vay vay

Ten ni ten ni ten ni te nen na te ne dir ney ney

Ten ni ten ni ten ni te nen na te ne dir ney

Ah Ru hi tâ bı me yi na bi le ka çan
gül gül o lur vay Ah Ru hi tâ bı me yi nâ
bi le ka çan gül gül o lur vay
He man uş şa kı de ğil ken di da hi
Hâ sı lı zül fi ni ğâr ol maz i se
bül bül o lur vay yay Ah He man uş şa kı de ğil
sün bül o lur vay yay Ah Hâ sı lı zül fü ni ğâr
ken di da hi bül bül o lur vay yay
ol maz i se sün bül o lur vay yay

Şekil 4.84. Uşşâk Nâkiş Yürük Semâî, Çömlekçizâde Receb Çelebi

Ye lel le lel li te rel le lel li

Ya lâ ya lâ yen tir ye lel li te rel li

Hey hey hey

hey hey hey hey

He men uş şa kı de ğil ken di da hi
Hâ sı lı zül fi ni ğâr ol maz i se

bül bül o lur vay Ah He man uş
sün bül o lur vay Ah Hâ sı lı

şa kı de ğil ken di da hi bül bül o lur vay SON
zül fü ni ğâr ol maz i se bün bül o lur vay

3.D Sa çı sev dâ sı i le lâ le de ğil

di sem der vay

3.D^{2b} 3.D^{2c}

Ruh-ı nabı mey-i nab'ile kaçan gül gül olur vay
Heman uşsakı de ğil kendi dahi bül bül olur vay
Saç-ı sevdâsı ile lâle de ğil de ğsen de vay
Hâsılı zülfi ni ğâr olmaz ise sün bül olur vay

Terennüm:
Yâr ey yâr ey yâr ey vay vay
Ten ni ten ni ten ni ten na te ne dir ney
Ye lel le lel li te rel le lel li
Ya lâ ya lâ yen tir ye lel li te rel li
Hey hey hey hey hey hey hey

Şekil 4.84. (Devam)

Şîvenûma Nâkış Yürük Semâî- Bir Dil Ki Senin Kâkülüne Beste Değildir

Bestesi Abdülhâlim Ağa'ya ait olan eserin güftesinin sahibi meçhuldür. Eserin 2 nüshası mevcuttur. Eser Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b} + 1.A^{2c} + 1.A^{3d}) + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{2b} + 2.B^{2c} + 2.B^{3d}) + T1.C
3.D (3.D^{1a} + 3.D^{2b} + 3.D^{2c} + 3.D^{3d}) + 4.B (4.B^{1a} + 4.B^{2b} + 4.B^{2c} + 4.B^{3d}) + T1.C

Eserin güftesi:

Bir dil ki senin kâkülüne beste değildir
Divâne denilmek ona şâyeste değildir
Her serv-i revânım gibi etvârı müsellemler
Ol tâze nihâlim gibi nevreste değildir

Veze: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b} + 1.A^{2c} + 1.A^{3d}) + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{2b} + 2.B^{2c} + 2.B^{3d}) + T1.C

Bir dil ki senin kâkülüne (1.A^{1a})

beste (1.A^{2b})

beste (1.A^{2c})

değildir (1.A^{3d}) 1.A

Divâne denilmek ona (2.B^{1a})

şâyeste (2.B^{2b})

şâyeste (2.B^{2c})

değildir (2.B^{3d}) 2.B

*Gel gel gonca dehânım gel gel penbe beyâzım her serv-i revânım gibi etvâr-ı
müsellemler T1.C*

3.D (3.D^{1a} + 3.D^{2b} + 3.D^{2c} + 3.D^{3d}) + 4.B (4.B^{1a} + 4.B^{2b} + 4.B^{2c} + 4.B^{3d}) + T1.C

Her serv-i revânım gibi (3.D^{1a})

etvâr-ı (3.D^{2b})

etvâr-ı (3.D^{2c})

müsellim (3.D^{3d}) 3.D

Ol tâze nihâlim gibi (4.B^{1a})

nevreste (4.B^{2b})

nevreste (4.B^{2c})

değildir (4.B^{3d})

*Gel gel gonca dehânım gel gel penbe beyâzım her serv-i revanım gibi etvâr-ı
müsellim T1.C*

ŞİVENÜMÂ NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Bir Dil Ki Senin Kâkülüne Beste Değildir"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ABDÜLHALİM AĞA

1.A 1.A^{1a} 1.A^{2b}
Bir dil ki se nin kâ kü lü ne bes te

1.A^{2c} 1.A^{3d}
bes te de ğil dir Saz-----

2.B 2.B^{1a} 2.B^{2b}
4.B 4.B^{1a} 4.B^{2b}
Dî vâ ne de nil mek o na şâ yes te
Ol tâ ze ni hâ lim gi bi nev res te

2.B^{3c} 2.B^{3d}
4.B^{3c} 4.B^{3d}
şâ nev yes res te de ğil dir
nev res te de ğil dir Saz-----

T1.C
Gel gel gon ca de hâ nım Saz-----

Gel gel pen be be yâ zım SON

3.D 3.D^{1a} 3.D^{2b}
Her ser vi re vâ nım gi bi et vâ rı

3.D^{2c} 3.D^{3d}
et vâ rı mü sel lim Saz-----

Bir dil ki senin kâkülüne beste değildir
Divâne denilmek ona şâyeste değildir
Her serv-i revânım gibi etvâr-ı müsellim
Ol tâze nihâlim gibi nevreste değildir

Terennüm:
Gel gel gonca dehânım, gel gel penbe beyâzım
Her serv-i revânım gibi etvâr-ı müsellim

Şekil 4.85. Şivenüma Nâkiş Yürük Semâî, Abdülhâlim Ağa

Mâhûr Nâkış Yürük Semâî - Aklım Gider Ol Câzibe-i Hâli Görünce

Bestesi Ebûbekir Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür. Eserin üç nüshası vardır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında mevcuttur.

Eserin formülü:

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + 2.B + [T1.C + 2.B]

3.D (3.D¹a + 3.D²b + 3.D²c) + 4.B + [T1.C + 4.B]

Eserin güftesi:

Aklım gider ol cazibe-i hâli görünce
Şebnem duramaz mihr-i dirahşanı görünce
Erbab-ı tabiat zurâfâ arz-ı niyâze
Sabr eylemez şive-i hubânı görünce

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + 2.B + [T1.C + 2.B]

Aklım gider ol câzibe-i (1.A¹a)

hâli görünce (1.A²b)

hâli görünce (1.A²c) 1.A

Şebnem duramaz mihr-i dirah (2.B¹a)

şânı görünce (2.B²b)

yâri görünce (2.B³c) 2.B

*Sîneçâkinem yâr yârîmen yâr yârîmen hey hey yârîmen Dost dost mirîmen terdilli
terdilli terdilli tenen tene tadir ney kurbanın olam yâr yâr yâr hayranın olam dost*

[T1.C]

Şebnem duramaz mihr-i dirahşânı görünce (yâri görünce) [2.B]

3.D (3.D¹a + 3.D²b + 3.D²c) + 4.B + [T1.C + 4.B]

Erbâb-1 tabiât zurafâ (3.D¹a)

arz-1 niyâze (3.D²b)

arz-1 niyâze (3.D²c) 3.D

Sabr eyleyemez şîve-i hûbânı görünce (yâri görünce) (4.B²c) 4.B

*Sîneçâkinem yâr yârîmen yâr yârîmen hey hey yârîmen Dost dost mirîmen terdilli
terdilli terdilli tenen tene tadir ney kurbanın olam yâr yâr yâr hayranın olam dost*

[T1.C]

Sabr eyleyemez şîve-i hûbânı görünce (yâri görünce) [4.B]

MÂHÛR NÂKIŞ YÛRÛK SEMÂÎ
"Aklım Gider Ol Câzibe-i Hâli Görünce"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: EBÛBEKİR AĞA

1.A

1.A¹a

1.A²b

2.B
4.B

1.A²c

T1.C

2.B
4.B

Ak lum gi der ol câ zi be i hâ hâ
hâ li gö rün ce hâ li gö rün ce Şeb Sab
nem du ra maz mihri di rah şâ şâ şâ nı gö rün
rey le ye mez şî ve i hû bâ bâ bâ nı gö rün
ce yâ ri gö rün ce Sî ne çâ ki nem yâr yâ ri men
ce
yâ ri yâ ri men hey hey yâ ri men
Dost dost mî ri men ter dil li ter dil li ter dil li te nen
te ne ta dir ney Kur bâ bâ nın o lam
yâr yâr yâr hay râ nın o lam dost Şeb Sab

Şekil 4.86. Mâhûr Nâkiş Yürük Semâî, Ebûbekir Ağa

nem du ra maz mihr-i di rah şâ şâ şâ ni gö rün
rey le ye mez şî ve i hû bâ bâ bâ ni gö rün

ce yâ ri gö rün ce Er ce
ce yâ ri gö rün ce

bâ bî tâ bî ât zu ra fâ a a

ar zî ni yâ ze ar zî ni yâ ze Sab

Aklım gider ol câzibe-i hâli görünce
Şebnem duramaz mihr-i dirahşânı görünce
Erbâb-ı tabiât zurafâ arz-ı niyâze
Sabr eyleyemez şîve-i hûbânı görünce

Terennüm:
Sîne çâkinem yâr yârîmen yâr yârîmen hey hey yârîmen
Dost dost mirîmen terdilli terdilli terdilli tenen tene tadir ney
Kurbanın olam yâr yâr yâr hayranın olam dost

Şekil 4.86. (devam)

Mâhûr Nâkış Yürük Semâî - Beni Çün Kendine Ol Serv-i Revân Bende Bile

Bestesi Ebûbekir Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür. Eserin 6 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında 244 numaralı nüsha ile yer almaktadır.

Eserin formülü:

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + 2.B (2.B¹a + 2.B²b + 2.B²c) + T1.C

3.D (3.D¹a + 3.D²b + 1.A²c) + 4.B (4.B¹a + 4.B²b + 4.B²c) + T1.C

Eserin birinci mısraının bağlantı terennümü devamında birinci mısraın ikinci mısrada da mevcut olan *bende bile* lâfızlı ikinci bölümü yer almıştır. Eser nüshasında üçüncü mısraın devamında, birinci mısraın devamında gelen bağlantı terennümü sonrası yine birinci mısraın *bende bile* lâfızlı ikinci bölümü gelmiştir. Formun simetrik yapısı gereği burada beklenen, üçüncü mısraın ikinci bölümünde

yer alan *zihnine ur* lâfızlı bölümdür. Eser bu doğrultuda düzenlenerek notaya alınmıştır.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b} + 1.A^{2c}) + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{2b} + 2.B^{2c}) + T1.C

3.D (3.D^{1a} + 3.D^{2b} + 3².Ac) + 4.B (4.B^{1a} + 4.B^{2b} + 4.B^{2c}) + T1.C

Eserin güftesi:

Beni çün kendine ol serv-i revân bende bile

Sâyeveş azm ederim kande ise ben de bile

Ne safâdır hele bir kerre gönül zihnine ur

Seni ey şûh-1 cefâ âşık-1 şermende bile

Vezin: Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b} + 1.A^{2c}) + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{2b} + 2.B^{2c}) + T1.C

(Ah) Beni çün kendine ol serv-i revân (1.A^{1a})

bende bile (vay) (1.A^{2b})

(yâr yâr) bende bile (vay) (1.A^{2c}) 1.A

(Ah) Sâyeveş azm ederim kande ise (2.B^{1a})

ben de bile (2.B^{2b})

(yâr yâr yâr) ben de bile (2.B^{2c}) 2.B

Yâr yâr bende bile vay hey hey dir dir ten ni ten ni ten ni tene ni tene ni te nen ah

dir dir ten ni ten ni ten nite ne ni te ne ni tenen ye le lâ ye le lâ ye le lelel le lelel

le lelel le lelel le lâ li hey hey yari men dost dost mirimen vâ y ah T1.C

3.D (3.D^{1a} + 3.D^{2b} + 3².Ac) + 4.B (4.B^{1a} + 4.B^{2b} + 4.B^{2c}) + T1.C

(Ah) Ne safâdır hele bir kerre gönül (3.D^{1a})

zihnine ur (vay) (3.D^{2b})

(yâr yâr) zihnine ur (vay) (3².Ac) 3.D

(Ah) Seni ey şûh-i cefâ âşık-1 (4.B^{1a})

şermende bile (4.B²b)

(yâr yâr yâr) şermende bile (vay) (4.B²c) 4.B

*Yâr yâr bende bile vay hey hey dir dir ten ni ten ni ten ni tene ni tene ni te nen ah
dir dir ten ni ten ni ten nite ne ni te ne ni tenen ye le lâ ye le lâ ye le le le le le le
le le le le le lâ li hey hey yari men dost dost mirimen vâ y ah T1.C*

MÂHUR NÂKİŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Beni Çün Kendine Ol Serv-i Revân Bende Bile"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: EBÛBEKİR AĞA

1.A 1.A¹a 1.A²b

Ah Be ni çün ken di ne ol ser vi re van ben de bi le vay

1.A²c 3².Ac

yâr yâr ben de bi le vay Saz-----
zih ni ne ur vay

2.B¹a 4.B¹a 2.B²b 4.B²b

Ah Sa ye veş azm e de rim kan de i se ben de bi le
Ah Se ni cy şû hi ci hân â şı kı şer men de bi le

2.B²c 4.B²c

yâr yâr yâr ben de bi le vay Saz-----
mende bi le vay

T1.C

Hey hey dir dir ten ni ten ni ten ni te ne ni te ne ni te nen

ah dir ni ten ni ten ni ten ni te ne ni te ne ni te nen ye le le la

ye le le la ye lel le lel le le le lel le lel le lâ li

hey hey yâ ri men dost dost mi ri men vay Saz-----

Şekil 4.87. Mâhûr Nâkîş Yürük Semâî, Ebûbekir Ağa

2.B'a
4.B'a

2.B'b
4.B'b

2.B
4.B

Ah Sa ye veş azm e de rim kan de i se
Ah Se ni ey şû hi ci hân â şı kı şer

ben de bi le yâr yâr
men de bi le yâr yâr

2.B'c
4.B'c

Meyân'a Karar

yâr ben de bi le vay
yâr men de bi le men de bi le

3.D'a
3.D

3.D'b

Ah Ne sa fa dır he le bir ker re gö nül zih ni ne ur vay

Beni çün kendine ol serv-i revân bende bile
Sâyeveş azm ederim kande ise ben de bile
Ne safâdır hele bir kerre gönül zihnine ur
Seni ey şûh-i cefâ âşık-ı şermende bile

Terennüm:

Yâr yâr bende bile vay hey hey dir dir ten ni ten ni ten ni tene ni
tene ni te nen ah dir dir ten ni ten ni ten nite ne ni te ne ni tenen
Yele le lâ yele le lâ yele lelel le lelel lelel lelel le lâ li hey hey
Yari men dost dost mirimen vâ y ah

Şekil 4.87. (devam)

Nühüft Nâkış Yürük Semâî - Şitâb-ı Bâd-ı Sabâ Sû-Be-Sû Çemen-Be-Çemen

Bestesi Ebûbekir Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür.

Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü şu:

1.A + 1.A + 2.B + 2.B' + T1.C + T1.C + T2.D + T2.D + T3.E + T4.F + T4.F' +
T5.G + T5.G + T2.H + T2.H' + 2.B + 2.B'
3.I + 3.J + 4.B + 4.B' + T1.C + T1.C + T2.D + T2.D + T3.E + T4.F + T4.F' + T5.G
+ T5.G + T2.H + T2.H' + 4.B + 4.B'

Eserin güftesi:

Şitâb-1 bâd-1 sabâ sû-be-sû çemen-be-çemen
Nukûş-1 mevcî kılar cû-be-cû çemen-be-çemen
O serv-i dilkeşe gâyetle iştiyâkından
Dizildi câm-1 sürâhi sebû çemen-be-çemen

Veziin: Mefâilün Feilâtün Mefâilün Feilün (Fa'lün)

Bahir: Müctes Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A + 2.B + 2.B' + T1.C + T1.C + T2.D + T2.D + T3.E + T4.F + T4.F' + T5.G + T5.G + T2.H + T2.H' + 2.B + 2.B'

Şitâb-1 bâd-1 sabâ sû-be-sû çemen-be-çemen **1.A**

Şitâb-1 bâd-1 sabâ sû-be-sû çemen-be-çemen **1.A**

Nukûş-i mevcî kılar cû-be-cû çemen-be-çemen **2.B**

Nukûş-i mevcî kılar cû-be-cû çemen-be-çemen **2.B'**

Düm de rel lâ dir ri nâ dir dir ten **T1.C**

Düm de rel lâ dir ri nâ dir dir ten **T1.C**

Ter dil li ter dil li ter dil li te nen nâ de re dil ney vay **T2.D**

Ter dil li ter dil li ter dil li te nen nâ de re dil ney vay **T2.D**

*Gel işvebâzım yâr ey yâr gel çâresâzım dost ey dost yâr yâr cânım ye le lel li dost
dost mirim te re lel li* **T3.E**

Bî-çâre-i ma deva kün bend-i elem terha kün **T4.F**

Bî-çâre-i ma deva kün bend-i elem terha kün **T4.F'**

Mensail-i vasl-i tü em lûtf-u keremet bima kün **T5.G**

Mensail-i vasl-i tü em lûtf-u keremet bima kün **T5.G**

Ter dil li ter dil li ter dil li te nen nâ de re dil ney vay **T2.H**

Ter dil li ter dil li ter dil li te nen nâ de re dil ney vay **T2.H'**

Nukûş-i mevcî kılar cû-be-cû çemen-be-çemen **2.B**

Nukûş-i mevcî kılar cû-be-cû çemen-be-çemen **2.B'**

3.I + 3.J + 4.B + 4.B' + T1.C + T1.C + T2.D + T2.D + T3.E + T4.F + T4.F' + T5.G + T5.G + T2.H + T2.H' + 4.B + 4.B'

O serv-i dilkeşe gâyetle iştiyâkından **3.I**

O serv-i dilkeşe gâyetle iştiyâkından **3.J**

Dizildi câm-1 sūrâhi sebû çemen-be-çemen **4.B**

Dizildi câm-1 sūrâhi sebû çemen-be-çemen **4.B'**

Düm de rel lâ dir ri nâ dir dir ten **T1.C**

Düm de rel lâ dir ri nâ dir dir ten **T1.C**

Ter dil li ter dil li ter dil li te nen nâ de re dil ney vay **T2.D**

Ter dil li ter dil li ter dil li te nen nâ de re dil ney vay **T2.D**

*Gel işvebâzım yâr ey yâr gel çâresâzım dost ey dost yâr yâr cânım ye le lel li dost
dost mirim te re lel li* **T3.E**

Bî-çâre-i ma deva kün bend-i elem terha kün **T4.F**

Bî-çâre-i ma deva kün bend-i elem terha kün **T4.F'**

Mensail-i vasl-i tü em lûtf-u keremet bima kün **T5.G**

Mensail-i vasl-i tü em lûtf-u keremet bima kün **T5.G**

Ter dil li ter dil li ter dil li te nen nâ de re dil ney vay **T2.H**

Ter dil li ter dil li ter dil li te nen nâ de re dil ney vay **T2.H'**

Dizildi câm-1 sūrâhi sebû çemen-be-çemen **4.B**

Dizildi câm-1 sūrâhi sebû çemen-be-çemen **4.B'**

NÜHÜFT NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Şitâb-ı Bâd-ı Sabâ Sû-Be-Sû Çemen-Be-Çemen"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: EBÛBEKİR AĞA

1.A. Şi ta bı bâ dı sa bâ sũ be sũ çe men

2.B. be çe men Nu kũ şı mev ci kı lar cũ

2.B'. be cũ çe men be çe men be çe men

1. Dũmde rel la dı ri na dır dır ten dũmde rel la dır na dır dır ten

2. Ter dil li ter dil li ter dil li te nen na de re dil li ney vay

T1.C. Dũmde rel la dı ri na dır dır ten dũmde rel la dır na dır dır ten

T2.D. Ter dil li ter dil li ter dil li te nen na de re dil li ney vay

T3.E. Gel iş ve bâ zım yâr ey yâr Gel çâ re sâ

 zım dost ey dost yâr yâr câ nm ye le lel

 li dost dost mi rim te re lel li

T4.F. Bı çâ re i mâ re vâ kũn bendi e lem et re vâ kũn re vâ kũn

T4.F'. Bı çâ re i mâ re vâ kũn bendi e lem et re vâ kũn re vâ kũn

T5.G. Mensa i li vas lı tũ em lũt fu ke rem et bi mâ kũn

Şekil 4.88. Nühüft Nâkiş Yürük Semâî, Ebûbekir Ağa

T2.H

Ter dil li ter dil li ter dil li ter dil li ter dil li ter dil li ter dil li te nen

T2.H'

1. dit de re dil li ney vay 2. dit de re dil li ney vay

2.B
4.B

Nu kû şî mev cî kı lar cû be cû çe men be çe men
Di zil di câ mı sũ râ hi se bũ çe men be çe men

2.B'
4.B'

2. be çe men SON 3.I O ser vi dil ke şe gâ yet le iş ti yâ
be çe men

3.J

kın dan O ser vi dil ke şe gâ yet le iş ti yâ

4.B

kın dan Di zil di câ mı sũ râ hi

4.B'

1. se bũ çe men be çe men 2. be çe men

Şitâb-ı bâd-ı sabâ sũ-be-sũ çemen-be-çemen
Nukûş-i mevci kılar cû-be-cû çemen-be-çemen
O serv-i dilkeşe gâyetle iştiyâkıdan
Dizildi câm-ı sũrâhi sebũ çemen-be-çemen

Terennüm:
Düm de rel lâ dir ri nâ dir dir ten
Düm de rel lâ dir nâ dir dir ten
Ter dil li ter dil li ter dil li te nen nâ de re dil ney vay
Gel işvebâzım yâr ey yâr
Gel çâresâzım dost ey dost
Yâr yâr cânım ye le le lidost dost mirim te re le li

Şekil 4.88. (devam)

Bûselik Aşîrân Nâkış Yürük Semâî – Açıl Ey Gonca-Dehânım Sana Gül Gül

Dediler

Bestesi ve güftesi Hâfız Rif'at Efendi'ye ait olan eserin 2 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 1A' + 2.B + 2.B' + T1.C

3.D + 3.D' + 4.B + 4.B' + T1.C

Eserin güftesi:

Açıl ey gonca dehânım sana gül gül dediler
Sâd hezâr nâlelerim çün bana bülbül dediler
Nice mümkün idi rif'at edeyim sırrımı fâş
Mey-i nâb ile sūrâhi bana kûl kûl dediler

Vezin: Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Feilâtün Feilün (Fa'lün)

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1A' + 2.B + 2.B' + T1.C

Açıl ey gonca-dehânım sana gül gül dediler **1.A**

Açıl ey gonca-dehânım sana gül gül dediler **1.A'**

Sad hezâr nâlelerim çün bana bülbül dediler **2.B**

Sad hezâr nâlelerim çün bana bülbül dediler **2.B'**

*Gel gel gel serv-i nâzım gel gel gel çâre-sâzım ah derdi nâkinem senin sîne
çâkinem senin merhamet eyle gel bana şah-ı cihânım dinleme nâdan sözünü taze
civânım T1.C*

3.D + 3.D' + 4.B + 4.B' + T1.C

Nice mümkün idi Rif'at edeyim sırrımı fâş **3.D**

Nice mümkün idi Rif'at edeyim sırrımı fâş **3.D'**

Mey-i nâb ile sūrâhi bana kûl kûl dediler **4.B**

Mey-i nâb ile sūrâhi bana kûl kûl dediler **4.B'**

*Gel gel gel serv-i nâzım gel gel gel çâre-sâzım ah derdi nâkinem senin sîne
çâkinem senin merhamet eyle gel bana şah-ı cihânım dinleme nâdan sözünü taze
civânım T1.C*

BÛSELİK AŞİRÂN NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Açıl Ey Gonca-Dehânım Sana Gül Gül Dediler"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE - GÜFTE: HÂFİZ RİF'AT EFENDİ

1.A

Ah A çil ey gon ca de hâ nim sa na gül gül de di ler

vay

vay

Sad he zâr nâ le le rim
Me yi nâb i le sü râ

cün bâ na bül bül de di ler of Sad he zâr
hi ba na kûl kûl de di ler of Me yi nâb

nâ le le rim cün bâ na bül bül de di ler vay
i le sü râ hi ba na kûl kûl de di ler vay

T1.C

Gel gel gel ser vi na zım

gel gel gel ser vi na zım

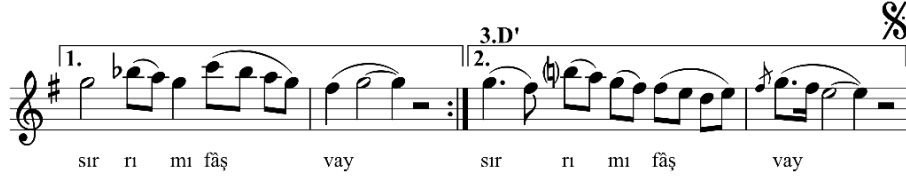
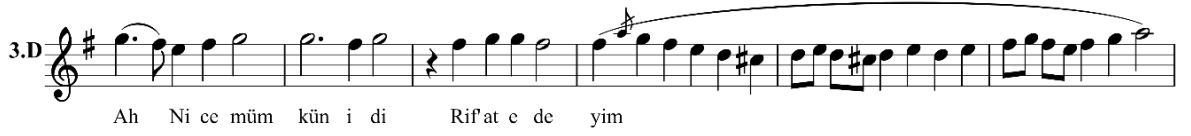
gel gel gel ça re sa zım ah der di na

ki nem se nin si ne çâ ki nem se nin

mer ha met ey le gel ba na şa hı ci ha nım

din le me nâ dâ n sô zü nü ta ze ci va nım SON

Şekil 4.89. Bûselik Aşîrân Nâkîş Yürük Semâî, Hâfız Rif'at Efendi

Açıl ey gonca-dehânım sana gül gül dediler
Sad hezâr nâlelerim çün bana bülbül dediler
Nice mümkün idi Rif'at edeyim sırrımı fâş
Mey-i nâb ile sürâhi bana kûl kûl dediler

Terennüm:
Gel gel gel serv-i nâzım
Gel gel gel çâre-sâzım ah
Derdi nâkinem senin sine çâkinem senin
Merhamet eyle gel bana şah-ı cihânım
Dinleme nâdan sözünü taze civânım

Şekil 4.89. (devam)

Rast Nâkış Yürük Semâî - Bir Yüzden İdi Yâr İle Üslûb-i Muhabbet

Bestesi Hâfız Şeydâ Abdurrâhim Dede'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür. Eserin 5 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında 203 numaralı nüsha ile yer almaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 1.A' + 2.B + 2.B' + [T1.C + T1.C' + T2.D + T2.E + T2.E' + T4.F + T4.F' +
2.B + 2.B']
3.D + 3.D' + 4.B + 4.B' + [T1.C + T1.C' + T2.D + T2.E + T2.E' + T4.F + T4.F' +
4.B + 4.B']

Eserin güftesi:

Bir yüzden idi yâr ile üslûb-ı muhabbet
Hattiyle erişti hele mektûb-i muhabbet
Mecnûn ne bilir kâide-i nâz ü niyâzı
Âşık mı sanır kendin o meczûb-ı muhabbet

Vezi: Mef'ûlü Mefâilü Mefâilü Feülün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A' + 2.B + 2.B' + [T1.C + T1.C' + T2.D + T2.E + T2.E' + T4.F + T4.F' + 2.B + 2.B']

Bir yüzden idi yâr ile üslûb-i muhabbet **1.A**

Bir yüzden idi yâr ile üslûb-i muhabbet **1.A'**

Hattiyile erişti hele mektûb-i muhabbet **2.B**

Hattiyile erişti hele mektûb-i muhabbet **2.B'**

Kurbanın olam yâr hayrânın olam dost [T1.C]

Kurbanın olam yâr hayrânın olam dost [T1.C']

Men bende-i fermânın olam yâr yâr yâr yâr gel cânım gel mirim gel ömrüm [T2.D]

Ey gül-i nev şüküfte v'ey tûti ne güfte [T3.E]

Ey gül-i nev şüküfte v'ey tûti ne güfte [T3.E']

Bülbül-i bağı aşkım pendü sefâ ne güfte [T4.F]

Bülbül-i bağı aşkım pendü sefâ ne güfte [T4.F']

Hattiyile erişti hele mektûb-i muhabbet **[2.B]**

Hattiyile erişti hele mektûb-i muhabbet **[2.B']**

3.G + 3.G' + 4.B + 4.B' + [T1.C + T1.C' + T2.D + T2.E + T2.E' + T4.F + T4.F' + 4.B + 4.B']

Mecnun ne bilir kâide-i nâz ü niyâzı **3.D**

Mecnun ne bilir kâide-i nâz ü niyâzı **3.D'**

Âşık mı sanır kendin o meczûb-i muhabbet **4.B**

Âşık mı sanır kendin o meczûb-i muhabbet **4.B'**

Kurbanın olam yâr hayrânın olam dost [T1.C]

Kurbanın olam yâr hayrânın olam dost [T1.C']

Men bende-i fermânın olam yâr yâr yâr yâr gel cânım gel mirim gel ömrüm [T2.D]

Ey gül-i nev şüküfte v'ey tûti ne güfte [T3.E]

Ey gül-i nev şüküfte v'ey tûti ne güfte [T3.E']

Bülbül-i bağı aşkım pendü sefâ ne güfte [T4.F]

Bülbül-i bağı aşkım pendü sefâ ne güfte [T4.F']

Âşık mı sanır kendin o meczûb-i muhabbet **[4.B]**

Âşık mı sanır kendin o meczûb-i muhabbet **[4.B']**

RAST NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Bir Yüzden İdi Yâr İle Üslûb-i Muhabbet"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HÂFIZ ŞEYDÂ ABDURRAHÎM DEDE

1.A

Bir yüz den i di yâ ri le üs lû lû lû bı mu hab

bet bet Hat ti le e riş di he le mek tu
Â şık mı sa nır ken din o mec zû

tu tu bı mu hab bet bet
zû zû bu mu hab bet bet

T1.C Kur bâ nın o lam yâr hay râ nın o lam dost

T1.C' hay râ nın o lam dost Men ben de i fer mâ nın o lam yâr

yâr yâr yâr gel câ nım

T3.E Gel mi rim gel öm rüm Ey gü li nev şü küf te

v'eytû ti i ne güf te ne güf te Bül bü li ba ğı aş kım

pen dü fe sâ ne güf te ne güf te Hat tiy le e riş di he le mek
Â şık mı sa nır ken di ne mec

tû tû tû bu mu hab bet bet
zû zû zû bu mu hab bet bet

SON

Şekil 4.90. Rast Nâkiş Yürük Semâî, Hâfız Şeydâ Abdurrâhîm Dede

3.G

Mec nun ne bi lir kâ i de i nâ nâ

1.

nâ zü ni yâ zı zı

Bir yüzden idi yâr ile üslûb-i muhabbet
 Hattıyla erişti hele mektûb-i muhabbet
 Mecnun ne bilir kâide-i nâz ü niyâzı
 Âşık mı sanır kendin o meczûb-i muhabbet

Terennüm:
 Kurbanın olam yâr hayrânın olam dost
 Men bende-i fermânın olam yâr yâr yâr yâr
 Gel cânım gel mirim gel ömrüm
 Ey gül-i nev şükûfte v'ey tûti ne güfte
 Bülbül-i bağı aşkım pendü sefâ ne güfte

Şekil 4.90. (devam)

Sabâ Nâkış Yürük Semâî - Cefâya Ey Büt-i Nevreste Takatim Var Yok

Bestesi Kara İsmâil Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 4 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + T1.C
 3.D + 4.B + T1.C

Eserin güftesi:

Cefâya ey büt-i nevreste tâkatim var yok
 Nigâh-ı rûy-ı nigâre kanaâtım var yok
 Meğer ki eyleye kendi beni sezâ-yı visal
 Niyâz-ı vuslata zîrâ liyakatim var yok

Vezein: Mefâilün Feilâtün Mefâilün Feilün (Fâ'lün)

Bahir: Müctes Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + T1.C

Cefâya ey büt-i neveste tâkatim var yok (ömrüm cânım hey) **1.A**

Nigâh-ı rûy-ı nigâre kanaâtım var yok (ömrüm cânım hey) **2.B**

Yâr yel leli ye le lâ cânım yâr

Hey dost ter dil li ye le lâ mîrim yâr hey dost

Hey hey hey cânım yâr yâr gel aman

Hayrân kurban sergerdânınam ben ben

Gel efendim aman hey **T1.C**

3.D + 4.B + T1.C

Meğer ki eyleye kendi beni sezâ-yı visal (ömrüm cânım hey) **3.D**

Niyâz-ı vuslata zîrâ liyakatim var yok (ömrüm cânım hey) **4.B**

Yâr yel leli ye le lâ cânım yâr

Hey dost ter dil li ye le lâ mîrim yâr hey dost

Hey hey hey cânım yâr yâr gel aman

Hayrân kurban sergerdânınam ben ben

Gel efendim aman hey **T1.C**

SABÂ NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Cefâya Ey Büt-i Nevreste Takatim Var Yok"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: KARA İSMÂİL AĞA

1.A

Ce fâ ya ey bü ti nev res te ta ka tim

var yok öm rüm ca nim hey

2.B

Ni gâ hı rû hi ni gâ re ka na â tim

Ni yâ zi vus la ta zi râ li yâ ka tim

4.B

var var yok yok öm rüm câ nim hey hey

var var yok yok öm rüm câ nim hey hey

T1.C

Yar Yel lel li ye le lâ câ nim yar

Hey dost dost ter dil li ye le lâ

Mî rim yar hey dost hey

Hey Hey ca nim yar yar

3
gel a man Hay ran Kur ban ser

Şekil 4.91. Sabâ Nâkiş Yürük Semâî, Kara İsmâil Ağa

ger da ni nam ben ben

gel e fen dim a man hey **SON**

3.D **Meyan**
Me ğer ki ey le ye ken di be ni se zâ

yı vi sal öm rüm ca nım hey

Cefâya ey büt-i nevreste tâkatim var yok
Nigâh-ı rûy-ı nigâre kanaâtım var yok
Meğer ki eyleye kendi beni sezâ-yı visal
Niyâz-ı vuslata zîrâ liyakatim var yok

Terennüm:
Yâr yel le li ye le lâ cânım yâr
Hey dost ter dil li ye le lâ mîrim yâr hey dost
Hey hey hey cânım yâr yâr gel aman
Hayrân kurban sergerdânımam ben ben
Gel efendim aman hey

Şekil 4.91. (devam)

Nişabûrek Nâkış Yürük Semâî - Gel Ey Sabâ O Gül-i Hoş-Nümâyı Söyleşelim

Bestesi Kassamzâde Mehmet Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 3 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

$$1.A + 2.B (2.B^1a + 2.B^2b) + [T1.C + 2.B^2c]$$

$$3.D + 3.D' + 4.B (4.B^1a + 4.B^2b) + [T1.C + 4.B^2c]$$

Eserde simetrik yapının bozuk olduğu saptanmıştır. Bunun sebebi, diğer mısralar gibi tekrar etmeyen birinci mısradır. Simetri sağlayabilmek için birinci mısra iki kez tekrar edecek şekilde eserin notası düzenlenmiştir.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

$$1.A + 1.A + 2.B (2.B^1a + 2.B^2b) + [T1.C + 2.B^2c]$$

3.D + 3.D' + 4.B (4.B^{1a} + 4.B^{2b}) + [T1.C + 4.B^{2c}]

Eserin güftesi:

Gel ey sabâ o gül-i hoş-nümâyı söyleşelim

Ümîd-i lutf ile harf-i vefâyı söyleşelim

Amân amân gönül ol tıfl-ı işve perdâzın

Yakında başladığım nev-edâyı söyleşelim

Vezi: Mefâilün Feilâtün Mefâilün Feilün (Fâ'lün)

Bahir: Müctes Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{2b}) + [T1.C + 2.B^{2c}]

Gel ey sabâ o gül-i hoş-nümâyı söyleşelim **1.A**

Gel ey sabâ o gül-i hoş-nümâyı söyleşelim **1.A**

Ümîd-i lûtf ile harf-i **(2.B^{1a})**

vefâyı söyleşelim **(2.B^{2b}) 2.B**

Cânım ye lel le le lel li mîrim ye lel le le lel li ömrüm te rel le le lel li vefâyı

söyleşelim **[T1.C]**

vefâyı söyleşelim **[2.B^{2c}]**

3.D + 3.D' + 4.B (4.B^{1a} + 4.B^{2b}) + [T1.C + 4.B^{2c}]

Amân amân gönül o tıfl-ı işve-perdâzın **3.D**

Amân amân gönül o tıfl-ı işve-perdâzın **3.D'**

Yakında başladığım nev **(4.B^{1a})**

edâyı söyleşelim **(4.B^{2b}) 4.B**

Cânım ye lel le le lel li mîrim ye lel le le lel li ömrüm te rel le le lel li vefâyı

söyleşelim **[T1.C]**

edâyı söyleşelim **[4.B^{2c}]**

NIŞÂBUREK NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Gel Ey Sabâ O Gül-i Hoş-Nümâyı Söyleşelim"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: KASSAMZÂDE MEHMET EFENDİ

1.A
Gel ey sa bâ o gü li hoş nü mâ yı söy le şe lim

2.B
2.B¹a
4.B¹a
Ü mi di lût fu na har fi ve fâ yı söy le şe lim
Ya km da baş la dı ğım nev e dâ yı söy le şe lim

4.B
2.B²b
4.B²b

T1.C
Ca nım ye lel le le lel li mi rim yel lel le lel lel li

2.B²c
4.B²c
Öm rüm te rel le le lel li ve fâ yı söy le şe lim *SON*

3.D
A mân a mân gö nül ol tıf lı iş ve per dâ zın

3.D'
A mân a mân gö nül ol tıf lı iş ve per dâ zın

Gel ey sabâ o gül-i hoş-nümâyı söyleşelim
Ümid-i lûtf ile harf-i vefâyı söyleşelim
Amân amân gönül o tıf-ı işve-perdâzın
Yakında başladığım nev-edâyı söyleşelim

Terennüm:
Cânım ye lel le le lel li mîrim ye lel le le lel li
Ömrüm te rel le le lel li vefâyı söyleşelim

Şekil 4.92. Nişâbürek Nâkış Yürük Semâî, Kassamzâde Mehmet Efendi

Nikriz Nâkış Yürük Semâî – Meclis-i Meyde Sâkîyâ Bana Ne Gül Ne Lâle Ver

Bestesi Kassamzâde Mehmet Efendi'ye ait olan eserin güftesi Küçükçelebizâde İsmail Asım Efendi'ye aittir. Eserin 7 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında da 217 numaralı nüshası yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b} + 1.A^{2c}) + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{1b} + 2.B^{2c}) + [T1.C + 2.B^{2d}]
3.D (3.D^{1a} + 3.D^{1b} + 3.D^{2c}) + 4.B (4.B^{1a} + 4.B^{1b} + 4.B^{2c}) + [T1.C + 4.B^{2d}]

Eserin güftesi:

Meclîs-i meyde sâkıya bana ne gül ne lâle ver
Derd-i gâma devâ için nimce bir piyâle ver
Sebze-i pâyimâliyim bende bu gülşenin felek
Değmez isem su vermeğe bir iki katre jâle ver

Vezein: Mefâilün Mefâilün Mefâilün Mefâilün

Bahir: Muzâri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{1b} + 1.A^{2c}) + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{1b} + 2.B^{2c}) + [T1.C + 2.B^{2d}]

Meclis-i meyde sâkîyâ (1.A^{1a})

Meclis-i meyde sâkîyâ (vay) (1.A^{1b})

bana ne gül ne lâle ver (vay) (1.A^{2c}) 1.A

Derd-i gâma devâ için (2.B^{1a})

Derd-i gâma devâ için (vay) (2.B^{2b})

nimce bir piyâle ver (2.B^{2c})

*Beli beli beli cânım beli beli beli sultânım yâr yâr yâr yâr dost dost dost dost
muntazır-ı cemâlinem yolunda pay-i mâlinem [T1.C]*

Bana terahhûm eyle ki [T2.D]

Bana terahhûm eyle ki [T2.D]

âşık-ı bî-mecâlinem gel gel gel [T3.E]

nimce bir piyâle ver (2.B^{2b})

3.F (3.F^{1a} + 3.F^{1b} + 3.F^{2c}) + 4.B (4.B^{1a} + 4.B^{1b} + 4.B^{2c}) + [T1.C + 4.B^{2d}]

Sebze-i pâyimâliyim (3.F^{1a})

Sebze-i pâyimâliyim (vay) (3.F^{1b})

ben de bu gülşenin felek (3.F^{2c}) 3.F

Değmez isem su vermeğe (4.B^{1a})

Değmez isem su vermeğe (vay) **(4.B¹b)**

bir iki katre jâle ver **(4.B²c)**

*Beli beli beli cânım beli beli beli sultânım yâr yâr yâr yâr dost dost dost dost
muntazır-ı cemâlinem yolunda pay-i mâlinem [T1.C]*

Bana terahhûm eyle ki [T2.D]

Bana terahhûm eyle ki [T2.D]

âşık-ı bî-mecâlinem gel gel gel [T3.E]

bir iki katre jâle ver **(4.B²d)**

NİKRİZ NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Meclis-i Meyde Sâkiyâ Bana Ne Gül Ne Lâle Ver"

BESTE: KASSAMZÂDE MEHMET EFENDİ
GÜFTE: KÜÇÜKÇELEBİZÂDE İSMÂİL ÂSİM EFENDİ

Usûlü: Yürük Semâî

1.A 1.A'a 1.A'b 1.A'c

Meclis si mey de sâ kî yâ Mecli si me mey
de sâ kî yâ vay ba na nc gü gül

2.B 2.B'a 4.B 4.B'a

ne lâ le ver vay Der di ga ma de va i çin
Değmezi sem su ver me ğe

2.B'b 4.B'b

Der di ga ma ma de va i çin vay
Değmezi sem su su ver me ğe vay

2.B'c 4.B'c

nîm ce bir bir pi yâ le ver vay
bir i ki ka kat re jâ le ver vay

T1.C

Be li be li be li ca li nîm
be li be li be li sul ta nîm nîm
yâr yâr yâr yâr
dost dost dost dost

Şekil 4.93. Nikriz Nâkış Yürük Semâî, Kassamzâde Mehmet Efendi

mun ta zi ri ce ma li nem
yo lun da pa yi ma li nem
ba na te rah hümey le ki ki
ki â şı ki bi me ca li
nem gel gel gel gel
gel nım ce bir pi yâ le ver vay
bir i ki kat re jâ le ver vay
3.E Seb ze i pâ yi mâ li yim 3.E'b Seb ze i pâ
yi mâ li yim 3.E²c ben de bu gü
gül şe nin fe lek vay

Meclis-i meyde sâkiyâ bana ne gül ne lâle ver
Derd-i gâma devâ için nimce bir piyâle ver
Sebze-i pâyimâliyim ben de bu gülşenin felek
Değmez isem su vermeğe bir iki katre jâle ver

Terennüm:
Beli beli beli cânım beli beli beli sultânım
Yâr yâr yâr yâr dost dost dost dost
Muntazır-ı cemâlinem yolunda pay-i mâlinem
Bana terahhûm eyle ki âşık-ı bî-mecâlinem gel gel gel

Şekil 4.93. (devam)

Dilkeşhâveran Nâkış Yürük Semâ - Yüzün Aç Meh-i Nev-Tâl'at Aman Gün

Göreyim

Bestesi Küçük Mehmed Ağa'ya ait olan eserin güftesi Şakîr Efendi'ye aittir. Eserin 5 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü şu şekildedir:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

3.D + 4.B + [T1.C + 4.B]

Eserin güftesi:

Yüzün aç meh-i nev-tâl'at aman gün göreyim

Nice bir tâli' ile lecc-i nihân gün göreyim

Yetişir ebr-i cefâda hele mestûriyyet

Ben de Şâkir gibi ey mihr-i cihân gün göreyim

Vezi: Mefâilün Mefâilün Mefâilün Feülün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

(Ah) Yüzün aç meh-i nev-tâl'at aman gün göreyim (vay) **1.A**

(Ah) Nice bir tâli' ile lecc-i nihân gün göreyim (vay) **2.B**

Gel gel gel serv-i nâzım mest-i nâzım yâr yâr gel efendim ey meh-i evc-i vefâ arz-ı cemâl et bana yandı yeter müptelâ aman aman bir peri eyledi serseri gül gibi her yeri aman aman gel efendim [T1.C]

(Ah) Nice bir tâli' ile lecc-i nihân gün göreyim (vay) **[2.B]**

3.D + 4.B + [T1.C + 4.B]

(Ah) Yetişir ebr-i cefâda hele mestûriyyet (vay) **3.D**

(Ah) Ben de Şâkir gibi ey mihr-i cihân gün göreyim (vay) **4.B**

Gel gel gel serv-i nâzım mest-i nâzım yâr yâr gel efendim ey meh-i evc-i vefâ arz-ı cemâl et bana yandı yeter müptelâ aman aman bir peri eyledi serseri gül gibi her

yeri aman aman gel efendim [T1.C]

(Ah) Ben de Şâkir gibi ey mihr-i cihân gün göreyim (vay) [4.B]

DİLKEŞHÂVERAN NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ

"Yüzün Aç Meh-i Nev-Tâl'at Aman Gün Göreyim"

BESTE: KÜÇÜK MEHMED AĞA
GÜFTE: ŞAKİR EFENDİ

Usûlü: Yürük Semâî

1.A Ah Yü zün aç ey me hi nev tâl at a man
gün gö re yim vay Ah Ni ce bir
Ah Ben de Şâ
tâ li' i le lec ci ni hân gün gö re yim vay
kir gi bi ey mihr-i ci hân gün gö re yim vay

T1.C Gel gel gel ser vi nâ zım
Mesti nâ zım yâr yâr gel e fen dım
Ey me hi ev ci ve fâ ar zı ce mâl et ba na
Yandı ye ter müb te lâ a mana man bir pe ri
ey le di ser ser se ri gül gi bi her ye ri
a man a man gel e fen dım Ah Ni ce bir
tâ li' i le lec ci ni hân gün gö re yim vay SON

Şekil 4.94. Dilkeşhâveran Nâkiş Yürük Semâî, Küçük Mehmed Ağa

3.D

Ah Ye ti şir eb ri ce fâ da he le mes

tû riy yet vay

Yüzün aç meh-i nev-tâl'at aman gün göreyim
 Nice bir tâli' ile lecc-i nihân gün göreyim
 Yetişir ebr-i cefâda hele mestûriyyet
 Ben de Şâkir gibi ey mihr-i cihân gün göreyim

Terennüm:

Gel gel gel serv-i nâzım mest-i nâzım yâr yâr gel efendim
 Ey meh-i evc-i vefâ arz-ı cemâl et bana yandı yeter müptelâ
 Aman aman bir peri eyledi serseri gül gibi her yeri
 Aman aman gel efendim

Şekil 4.94. (devam)

İsfahân Nâkış Yürük Semâî - Ey Nesîm-i Seherî Canda Yerin Var Senin

Bestesi Tanbûrî İsak'a ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 5 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında 81 numaralı nüshası mevcuttur

Eserin formülü:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

3.D + 4.B + [T1.C + 4.B]

Eserin nüshasında icra kolaylığı sağlaması için en sonra yazıldığı anlaşılın dördüncü mısra ikinci mısraın altına yazılmıştır.

Eserin güftesi:

Ey nesîm-i seherî canda yerin var senin
 Bülbül-i bîdile gülden haberin var senin
 Ey kebûter sana reşk etmemeğe çâre mi var
 Kûy-i yâre varacak bâl ü perin var senin

Vezin: Müfteilün Fâilün Müfteilün Fâilün

Bahir: Münserih Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

Ey nesîm-i seherî canda yerin var senin **1.A**

Bülbül-i bîdile gülden haberin var senin **2.B**

Gel serv-i nâzım gel işve-bâzım cânım ye le lel lel le le lel lel le le lâ li mîrim te re

lel lel le le lel lel le le lâ li yâr yâr yâr dost dost dost dost [T1.C]

Bülbül-i bîdile gülden haberin var senin **[2.B]**

3.D + 4.B + [T1.C + 4.B]

Ey kebûter sana reşk etmemeğe çare mi var **3.D**

Kûy-i yâre varacak bâl ü perin var senin **4.B**

Gel serv-i nâzım gel işve-bâzım cânım ye le lel lel le le lel lel le le lâ li mîrim te re

lel lel le le lel lel le le lâ li yâr yâr yâr dost dost dost dost [T1.C]

Kûy-i yâre varacak bâl ü perin var senin **[4.B]**

ISFAHÂN NÂKİŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Ey Nesîm-i Seherî Canda Yerin Var Senin"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: TANBÛRÎ İSAK

1.A

Ey ne sî mi se he rî can da ye rin var se nin

2.B
4.B

vay Bül bü li bî di le gül
Kû yi yâ re va ra cak

den ha be rin var se nin vay
ba lü pe rin var se nin vay

T1.C

Gel ser vi nâ zım gel iş ve bâ zım

Câ numye le lel le le lel le le lâ li

Mî rim te re lel le le lel le le lâ li

Yâr yâr yâr yâr

Dost dost dost dost

2.B
4.B

Bül bü li bî di le gül den ha be rin var se nin
Kû yi yâ re va ra cak bâ lü pe rin var se nin

Şekil 4.95. İsfahân Nâkîş Yürük Semâî, Tanbûrî İsak

3.D

vay
vay
SON
Ey ke bû ter sa na reş ket me me ğe

çâ re mi var vay

Ey nesîm-i seherî canda yerin var senin
Bûlbûl-i bîdile gülden haberin var senin
Ey kebûter sana reşk etmemeğe çare mi var
Kûy-i yâre varacak bâl ü perin var senin

Terennüm:
Gel serv-i nâzım gel işve-bâzım
Cânım ye le lel lel le le lel le le lâ li
Mîrim te re lel lel le le lel le le lâ li
Yâr yâr yâr yâr dost dost dost dost

Şekil 4.95. (devam)

Hicâz Uzzâl Nâkış Yürük Semâî - Terk Eyledi Gerçi Beni Ol Mâh-Cemâlim

Bestesi Zaharya'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 5 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 1.A + 2.B + 2.B' + [T1.C + 2.B + 2.B']

3.D + 3.D + 4.B + 4.B' + [T1.C + 4.B + 4.B']

Eser e ait tüm nota nüshalarında icra kolaylığı olması sebebiyle dördüncü mısraın meyânhânededen sonra yazıldığı görülmektedir. Eserin notası, dördüncü mısraın aynı ezgideki ikinci mısra altına yazılması sûretiyle düzenlenmiştir.

Eserin güftesi:

Terk eyledi gerçi beni ol mâh cemâlim
Şâyeste-i vasl etti gönül mâl ü menâlim
Firkatle ciğer hûn idim amma kerem ettin
Gel goncacığım serv-kadim taze nihâlim

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A + 2.B + 2.B' + [T1.C + 2.B + 2.B']

Terk eyledi gerçi beni ol mâh-cemâlim **1.A**

Terk eyledi gerçi beni ol mâh-cemâlim **1.A**

Şâyeste-i vasl etdi gönül mâl ü menâlim **2.B**

Şâyeste-i vasl etdi gönül mâl ü menâlim **2.B'**

Kurbânın olam yâr hayrânın olam dost dost yâr yâr yâr dost dost dost cânım a

cânım a cenânım yâr tabibim [T1.C]

Şâyeste-i vasl etdi gönül mâl ü menâlim **[2.B]**

Şâyeste-i vasl etdi gönül mâl ü menâlim **[2.B']**

3.D + 3.D + 4.B + 4.B' + [T1.C + 4.B + 4.B']

Firkatle ciğer-hûn idim amma kerem etdin **3.D**

Firkatle ciğer-hûn idim amma kerem etdin **3.D**

Gel goncacığım serv-kadim tâze nihâlim **4.B**

Gel goncacığım serv-kadim tâze nihâlim **4.B'**

Kurbânın olam yâr hayrânın olam dost dost yâr yâr yâr dost dost dost cânım a

cânım a cenânım yâr tabibim [T1.C]

Gel goncacığım serv-kadim tâze nihâlim **[4.B]**

Gel goncacığım serv-kadim tâze nihâlim **[4.B']**

HİCÂZ (UZZÂL) NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Terk Eyledi Gerçi Beni Ol Mâh-Cemâlim"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ZAHARYA

1.A. Ter key le di ger çi be ni ol mâ hı ce mâ lim SAZ----- lim

2.B. Şâ yes te i vas let di gö nül mâ lü me nâ lim
4.B. Gel gon ca ca ğım ser vi ka dım tâ ze ni ha lim

2.B'. Şâ yes te i vas let di gö nül mâ lü me nâ lim
4.B'. Gel gon ca cı ğım ser vi ka dım tâ ze ni hâ lim

T1.C. Kur bâ nin o lam yâr hay râ nin o lam dost dost
yâr yâr yâr dost dost dost

ca nı ma ca num a ce nâ num yâr ta bî bim bim

2.B. Şâ yes te i vas let di gö nül mâ lü me nâ lim
4.B. Gel gon ca cı ğım ser vi ka dım tâ ze ni hâ lim

2.B'. Şâ yes te i vas let di gö nül mâ lü me nâ lim
4.B'. Gel gon ca cı ğım ser vi ka dım tâ ze ni hâ lim

3.D. Fir kat le ci ğer hûn i dimam ma ke rem et dın dın

Terk eyledi gerçi beni ol mâh-cemâlim
Şâyeste-i vasl etdi gönül mâl ü menâlim
Firkatle çiğır-hûn idim amma kerem etdın
Gel goncacığım serv-kadım tâze nihâlim

Terennüm:
Kurbânın olam yâr hayrânın olam dost dost yâr yâr
Yâr dost dost dost cânım a cânım a cenânım yâr tabîbim

Şekil 4.96. Hicâz Uzzâl Nâkış Yürük Semâî, Zaharya

Hicâzkâr Nâkış Yürük Semâi - Dil Bir Güzelin Vuslatına Muntazır Oldu

Bestesi Hacı Sadullah Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür.

Eserin tek nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

3.D + 4.B + [T1.C + 4.B]

Eserin güftesi:

Dil bir güzelin vuslatına muntazır oldu
Sabrettiğimiz cevr ü cefâlar güzel oldu
Men bende-i bî-çâreye rahmeyledi ol şûh
Ana sebep ol merhamete nev-eser oldu

Vezi: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

Dil bir güzelin vuslatına muntazır oldu **1.A**

Sabrettiğimiz cevr ü cefâlar güzel oldu **2.B**

Cânım ye le lel le ye le lel li ömrüm te re lel le le le li [T1.C]

Sabrettiğimiz cevr ü cefâlar güzel oldu **2.B**

3.D + 4.B + [T1.C + 4.B]

Men bende-i bî-çâreye rahmeyledi ol şûh **3.D**

Âna sebep ol merhamete nev-eser oldu **4.B**

Cânım ye le lel le ye le lel li ömrüm te re lel le le le li [T1.C]

Âna sebep ol merhamete nev-eser oldu **4.B**

HİCAZKÂR NÂKİŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Dil Bir Güzelin Vuslatına Muntazır Oldu"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HACI SÂDULLAH AĞA

1.A

Dil bir gü ze lin vus la tı na

mun ta zır ol du Sab ret ti ği miz ol

Â na se bep ol

cev rü ce fâ lar gü zel ol du

mer ha me te nev e ser ol du

T1.C

Ca nm ye le lel lel le le lel li

Öm rüm te re lel lel le le lel li *Saz*

2.B
4.B

Sab ret ti ği miz cev rü ce fâ

Â na se bep ol mer ha me te

3.D

lar gü zel ol du *SON* Men ben de i bı

nev e ser ol du

çâ re ye rah mey le di ol şüh

Dil bir güzelin vuslatına muntazır oldu
Sabrettiğimiz cev ü cefâlar güzel oldu
Men bende-i biçâreye rahmeyledi ol şüh
Âna sebep ol merhamete nev-eser oldu

Terennüm:
Câim ye le lel le ye le le li
Ömrüm te re lel lel le le lel li

Şekil 4.97. Hicâzkâr Nâkîş Yürük Semâî, Hacı Sadullah Ağa

Muhayyer Bûselik Nâkış Yürük Semâi - Cevher Gibi Rîzân Olayım Böyle Gerekdir

Bestesi Dellâlzâde Hacı İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin tek nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b} + 1.A^{2c}) + 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b} + 1.A^{2c}) + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{2b} + 2.B^{2c}) + T1.C
3.D (3.D^{1a} + 3.D^{2b}) + 3.D (3.D^{1a} + 3.D^{2b} + 3.D^{2c}) + 4.B (4.B^{1a} + 4.B^{2b} + 4.B^{2c}) + T1.C

Eserin güftesi:

Cevher gibi rîzân olayım böyle gerektir
Dürler saça etrafına yem böyle gerektir
Âşık sana bezl eyledi nakd ü dili cânı
Ey şûh-ı cefâ pîşe kerem böyle gerektir

Vezi: Mef'ûlü Mefâilü Mefâilü Feülün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b} + 1.A^{2c}) + 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b} + 1.A^{2c}) + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{2b} + 2.B^{2c}) + T1.C

Cevher gibi rîzân olayım (1.A^{1a})

böyle gerektir (1.A^{2b})

böyle gerektir (1.A^{2c}) 1.A

Cevher gibi rîzân olayım (1.A^{1a})

böyle gerektir (1.A^{2b})

böyle gerektir (1.A^{2c}) 1.A

Dürler saça etrafına yem (2.B^{1a})

böyle gerektir (2.B^{2b})

böyle gerekdir (2.B²c)

A düm de re dir fir ten nâ dere dir dir ten vay a dil lere lere til lil len nâ dere dil lil

len vay bende-i şâhız sâye penâ hız T1.C

3.D (3.D¹a + 3.D²b) + 3.D (3.D¹a + 3.D²b + 3.D²c) + 4.B (4.B¹a + 4.B²b + 4.Bb²c)
+ T1.C

Âşık sana bezl eyledi nakd-i (3.D¹a)

dil ü cânı (3.D²b) 3.D

Âşık sana bezl eyledi nakd-i (3.D¹a)

dil ü cânı (3.D²b)

(yâr yâr yâr) dil ü cânı (3.D²c) 3.D

Ey şûh-i cefâ-pîşe kerem (4.B¹a)

böyle gerekdir (4.B²b)

böyle gerekdir (4.B²c) 4.B

A düm de re dir fir ten nâ dere dir dir ten vay a dil lere lere til lil len nâ dere dil lil

len vay bende-i şâhız sâye penâ hız T1.C

MUHAYYER BÛSELİK NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Cevher Gibi Rîzân Olayım Böyle Gerekdir"

BESTE: DELLÂLZÂDE HACI İSMÂİL
DEDE EFENDİ

Usûlü: Yürük Semâî

1.A

1.A^{1a} Cev her gi bi rî zân o la yım böyle ge rek dir

1.A^{2b}

1.A^{2c} dir böy le ge rek dir Cev dir Dür

2.B

2.B^{1a} ler sa ça et râ fi na yem böy le ge rek dir

2.B^{2b} şû hi ce fa pî şe ke rem böy le ge rek dir

2.B^{2c} dir dir böy le ge rek dir dir dir böy le ge rek dir

T1.C

A dümde re de re dir dir ten na de re dir dir ten vay

a dil le re le re til lil len na de re til lil len vay

3.D 3.D^{1a} Meyân'a Karar

ben de i şa hız sa ye pe na hız Â hız

3.D^{2b} şık sa na bez ley le di nak di di lü câ nı Â

3.D^{2b} şık sa na bez ley le di nak di di lü câ nı

3.D^{2c} yâr yâr yâr di lü câ nı Ey

Cevher gibi rîzân olayım böyle gerekdir
Dürler saç etrafına yem böyle gerekdir
Âşık sana bez eyledi nakd-i dil ü cânı
Ey şûh-i cefâ-pîşe kerem böyle gerekdir

Terennüm:
A düm de re dir fir ten nâ dere dir dir ten vay
A dil lere lere til lil len nâ dere dil lil len vay
Bende-i şâhız sâye penâ hız

Şekil 4.98. Muhayyer Bûselik Nâkiş Yürük Semâî, Dellâlzâde Hacı İsmail Dede Efendi

Karcıġar Nâkış Yürük Semâi - Nihânî Ol Büt-i şirîn-Sühanle Söyleşiriz

Bestesi Dellâlzâde Hacı İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesi Yahyâ Nâzîm Efendi'ye aittir. Eserin 5 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

$$1.A + 2.B (2.B^1a + 2.B^2b + 2.B^2c) + [T1.C + 2.B]$$

$$3.D + 4.B (4.B^1a + 4.B^2b + 4.B^2c) + [T1.C + 2.B]$$

Eserin nüshasında son terennümden sonra ikinci mısra *B* ezgisi ile gelmiştir. Son terennümden önce dördüncü mısra yer aldığı için ikinci mısra yerine dördüncü mısra *B* ezgisi ile tekrar edilecek şekilde nota düzenlenmiştir.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

$$1.A + 2.B (2.B^1a + 2.B^2b + 2.B^2c) + [T1.C + 2.B]$$

$$3.D + 4.B (4.B^1a + 4.B^2b + 4.B^2c) + [T1.C + \mathbf{4.B}]$$

Eserin güftesi:

Nihânî ol büt-i şirîn-sühanle söyleşiriz
Lisân-ı ehl-i dili biz bilenle söyleşiriz
Girerse dâmen-i nâz-ı hef-i niyâzı dile
Nâzîmâ Yûsûf-i gül-pîrehenle söyleşiriz

Vezin: Mefâilün Feilâtün Mefâilün Feilün (Fâ'lün)

Bahir: Müctes Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

$$1.A + 2.B (2.B^1a + 2.B^2b + 2.B^2c) + [T1.C + 2.B]$$

Nihânî ol büt-i şirîn-sühanle söyleşiriz **1.A**

Lisân-ı ehl-i dili biz bilenle (**2.B^1a**)

söyleşiriz (2.B²b)

söyleşiriz (vay) (2.B²c) 2.B

*Gel gel gel gel çâre sâzım gel gel gel gel işve bâzım sevdi özüm seni gözüm budur
sözüm vay [T1.C]*

Lisân-ı ehl-i dili biz bilenle söyleşiriz (vay) [2.B]

3.D + 4.B (4.B¹a + 4.B²b + 4.B²c) + [T1.C + 4.B]

Girerse dâmen-i nâz-ı hef-i niyâzı dile 3.D

Nâzîmâ Yûsûf-i gül-pîrehenle (4.B¹a)

Söyleşiriz (4.B²b)

söyleşiriz (vay) (4.B²c) 4.B

*Gel gel gel gel çâre sâzım gel gel gel gel işve bâzım sevdi özüm seni gözüm budur
sözüm vay [T1.C]*

Nâzîmâ Yûsûf-i gül-pîrehenle söyleşiriz (vay) [4.B]

KARCIĞAR NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Nihânî Ol Büt-i Şîrîn-Sühanle Söyleşiriz"

BESTE: DELLÂLZÂDE
HACI İSMÂİL DEDE EFENDİ
GÜFTE: NÂZİM

Usûlü: Yürük Semâî

1.A. Ni hâ ni ol bü ti şî rîn sü han le söy le şî riz
gel gel gel gel

2.B. 2.B¹a 4.B¹a Li sâ ni eh li di li biz bi len le söy le şî riz
Nâ zî mâ Yû sû fi gül pî re hen le söy le şî riz

4.B. 2.B²b 4.B²b
2.B²c 4.B²c
gel gel gel söy le şî riz vay

T1.C. Gel gel gel gel ça re sa zım
gel gel gel gel iş ve ba zım
sev di ö züm se ni gö züm bu dur sö züm
vay 1. 2. 2.B 4.B
vay saz Li sâ ni eh
Nâ zî mâ Yû
li di li biz bi len le söy le şî riz gel gel
sû fi gül pî re hen le söy le şî riz

Şekil 4.99. Karcığar Nâkiş Yürük Semâî, Dellâlzâde Hacı İsmail Dede Efendi

gel söy le şi riz vay **SON**

3.D Gi rer se dâ me ni nâ zı he fi ni yâ zı di le

gel gel gel gel

Nihânî ol büt-i şîrîn-sühanle söyleşiriz Terennüm:
 Lisân-ı ehl-i dili biz bilenle söyleşiriz Gel gel gel gel çâre sâzım
 Girse dâmen-i nâz-ı hef-i niyâzı dile Gel gel gel gel işve bâzım
 Nâzîmâ Yûsûf-i gül-pîrehanle söyleşiriz Sevdi özüm seni gözüm budur sözüm vay

Şekil 4.99. (devam)

Mâhûr Bûselik Nâkış Yürük Semâî - Tahtgâh Eyleyli Gülşeni Sultân-ı Nesîm

Bestesi Dellâlzâde Hacı İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesi Yahyâ Nazîm Efendi'ye aittir. Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B (2.B¹a + 2.B²b + 2.B²c) + [T1.C + 2.B²c]
 3.D + 4.B (4.B¹a + 4.B²b + 4.B²c) + [T1.C + 4.B²c]

Eserin nüshasında icra kolaylığı sağlaması açısından sona yazılan dördüncü mısra aynı ezgiye sahip ikinci mısraın altına yazılmıştır.

Eserin güftesi:

Tahtgâh eyleyli gülşeni sultân-ı nesîm
 Oldu ezhâr-ı çemen tâbi'-i fermân-ı nesîm
 Hisse-yâb olsa Nâzîmâ dil-i aşüfte n'ola
 Âleme feyzini tâm eylemedir şân-ı nesîm

Vezein: Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Feilâtün Feilün (Fâ'lün)

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B (2.B¹a + 2.B²b + 2.B²c) + [T1.C + 2.B²c]

Tahtgâh eyleyeli gülşeni sultân-ı nesîm **1.A**

Oldu ezhâr-ı çemen tâbi'-i (**2.B¹a**)

fermân-ı Nesîm (gel gel gel) (**2.B²b**)

fermân-ı Nesîm (vay) (**2.B²c**) **2.B**

Yâr yâr gel işve bâzım yâr yâr gel çâre sâzım ah azmi gülzâre sana muntazır ehl-i vefâ [T1.C]

fermân-ı Nesîm (vay) [**2.B²c**]

3.D + 4.B (4.B¹a + 4.B²b + 4.B²c) + [T1.C + 4.B²c]

Hisse-yâb olsa Nâzîmâ dil-i aşüfte n'ola **3.D**

Âleme feyzini tâm eylemedir (**4.B¹a**)

şân-ı Nesîm (gel gel gel) (**4.B²b**)

şân-ı nesîm (vay) (**4.B²c**) **4.B**

Yâr yâr gel işve bâzım yâr yâr gel çâre sâzım ah azmi gülzâre sana muntazır ehl-i vefâ [T1.C]

şân-ı nesîm (vay) [**4.B²c**]

MÂHÛR BÛSELİK NÂKİŞ YÛRÛK SEMÂÎ
"Tahtgâh Eyleyli Gülşeni Sultân-ı Nesîm"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: DELLÂLZÂDE HACI İSMÂİL DEDE EFENDİ
GÜFTE: YAHYÂ NÂZİM EFENDİ

1.A

Ah Tah tı gâh ey le ye li gül şe ni sul tâ nı ne sîm
gel gel gel gel gel

2.B
2.B¹a
4.B¹a
2.B²b
4.B²b

Ah Ol du ez hâ nı çe men tâ bi' i fer mâ nı Ne sîm
Ah Â le me fey zi ni tam ey le me dir şâ nı Ne sîm
gel gel gel gel fer mâ nı Ne sîm vay SON
gel gel gel şâ nı Ne sîm vay

2.B²c
4.B²c

T1.C

Yâr yâr gel iş ve bâ zım
yâr yâr gel çâ re sâ zım
ah az mi gül zâ re sa na mun ta zır eh li ve fâ
gel gel gel fer mâ nı ne sîm vay SON
2.B²c
4.B²c

3.D

Ah His se yâb ol sa Nâ zî mâ di li â şüf te n'o la
gel gel gel gel

Tahtgâh eyleyli gülşeni sultân-ı nesîm
Oldu ezhâr-ı çemen tâbi'-i fermân-ı nesîm
Hisse-yâb olsa Nâzîmâ dil-i aşüfte n'ola
Âleme feyzini tâm eylemedir şân-ı nesîm

Terennüm:
Yâr yâr gel işve bâzım yâr yâr gel çâre sâzım
Ah azmi gülzâre sana muntazir ehli-ı vefâ

Şekil 4.100. Mâhûr Bûselik Nâkîş Yürük Semâî, Dellâlzâde Hacı İsmail Dede

Efendi

Nevâ Bûselik Nâkış Yürük Semâî - Açılır Nâz İle Ol Gonca-Rûha Gül Deseler

Bestesi Hâfız Şeydâ Abdullah Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 4 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

3.D + 4.B + [T1.C + 4.B]

Eserin güftesi:

Açılır nâz ile ol gonca-rûha gül deseler

Gazab-âlûde olur şîve ile gül deseler

Gülistân eyler idim kûyini feryâd ile

O gül-i âle sezâ işte şu bülbül deseler

Vezin: Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Feilâtün Feilün (Fa'lün)

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

Açılır nâz ile ol gonca-rûha gül deseler **1.A**

Gazab-âlûde olur şîve ile gül deseler **2.B**

*Gel gel kurbanın olam gel gel gel hayrânın olam gel ser gerdânınam yâr ey yâr ey
yâr ey dost âşıkınam sadıkınam vay beli beli yâri men beli beli miri men vay [T1.C]*

Gazab-âlûde olur şîve ile gül deseler **[2.B]**

3.D + 4.B + [T1.C + 4.B]

Gülistan eyler idim kûyini feryâd ile **3.D**

O gül-i âle sezâ işte şu bülbül deseler **4.B**

*Gel gel kurbanın olam gel gel gel hayrânın olam gel ser gerdânınam yâr ey yâr ey
yâr ey dost âşıkınam sadıkınam vay beli beli yâri men beli beli miri men vay [T1.C]*

O gül-i âle sezâ işte şu bülbül deseler **[4.B]**

NEVÂ BÛSELİK NÂKİŞ YÛRÛK SEMÂÎ
"Açılır Nâz İle Ol Gonca-Rûha Gül Deseler"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HÂFİZ ŞEYDÂ ABDULLAH AĞA

1.A
Ah A çı lır nâz i le ol gonca rû ha gül de se ler vay

2.B
Ah Ga zab â lû de o lur şî ve i le gül de se ler
4.B
Ah O gü li â lâ se zâ iş te şu bül bül de se ler

T1.C
vay Gel gel kur ba nın o lam gel
vay Gel gel hay ra nın o lam gel

ser ger da nı nam yâr ey yâr ey yâr ey dost

â şı kı nam sa dı kı nam vay be li be li yâ ri men

2.B
4.B
be li be li mi ri men vay Ah Ga zab â lû de o lur
Ah O gü li â lâ se zâ

3.D
şî ve i le gül de se ler vay SON Ah Gül si tân
iş te şu bül bül de se ler

ey ler i dim kû yi ni fer yâ dım i le vay

Açılıp nâz ile ol gonca-rûha gül deseler
Gazab-âlûde olur şîve ile gül deseler
Gülistan eyler idim kûyini feryâd ile
O gül-i âle sezâ işte şu bülbül deseler

Terennüm:
Gel gel kurbanın olam gel gel gel hayrânın olam gel
Ser gerdânınam yâr ey yâr ey yâr ey dost
Âşıkınam sadıkınam vay
Beli beli yâri men beli beli miri men vay

Şekil 4.101. Nevâ Bûselik Nâkîş Yürük Semâî, Hâfız Şeydâ Abdullah Ağa

Hüzzâm Nâkış Yürük Semâî - Dile Revnâk Getirir Şimdi Beyim Seyr-i Çemen

Bestesi Hâfız Şeydâ Abdullah Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür. Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 1.A' + 2.B + 2.B' + [T1.C + 2.B + 2.B']

3.D + 3.D' + 4.B + 4.B' + [T1.C + 4.B + 4.B']

Eserin güftesi:

Dile revnâk getirir şimdi beyim seyr-i çemen

Demidir zevk edelim gül açıl ey gonca-dehen

Ne görürsün hele bir meclise gel eyle nazar

Çağırır bezm-i safâya seni elbette gören

Vezin: Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Feilâtün Feilün (Fa'lün)

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A' + 2.B + 2.B' + [T1.C + 2.B + 2.B']

Dile revnâk getirir şimdi beyim seyr-i çemen **1.A**

Dile revnâk getirir şimdi beyim seyr-i çemen **1.A'**

Demidir zevk edelim gül açıl ey gonca-dehen **2.B**

Demidir zevk edelim gül açıl ey gonca-dehen **2.B'**

Yâr yâr üftâden olam yâr yâr yâr âvârenim ey yâr gel gel dildânen olam gel dost

dost bî-çârenim ey dost ter dilli ter dilli ter dilli te ne nen dir te ne dir ney hey hey

nazlı yâsemen [T1.C]

Demidir zevk edelim gül açıl ey gonca-dehen **[2.B]**

Demidir zevk edelim gül açıl ey gonca-dehen **[2.B']**

3.D + 3.D' + 4.B + 4.B' + [T1.C + 4.B + 4.B']

Ne görürsün hele bir meclise gel eyle nazar **3.D**

Ne görürsün hele bir meclise gel eyle nazar **3.D'**

Çağırır bezm-i safâya seni elbette gören **4.B**

Çağırır bezm-i safâya seni elbette gören **4.B'**

*Yâr yâr üftâden olam yâr yâr yâr âvârenim ey yâr gel gel dildânen olam gel dost
dost bî-çârenim ey dost ter dilli ter dilli ter dilli te ne nen dir te ne dir ney hey hey
nazlı yâsemen [T1.C]*

Çağırır bezm-i safâya seni elbette gören **[4.B]**

Çağırır bezm-i safâya seni elbette gören **[4.B']**

HÜZZAM NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Dile Revnâk Getirir Şimdi Beyim Seyr-i Çemen"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HÂFİZ ŞEYDÂ ABDULLAH AĞA

1.A

Ah Di le rev nâk ge ti rir şim di be yim sey sey ri çe men

vay 1.A' 2.B 4.B

vay Saz-----] Yâr De mi dir zevk e de lim gül a çıl ey
Yâr Ça ğı rır bezm i sa fâ ya se ni el

2.B' 4.B'

ey gon ca de hen vay a mana man Yâr De mi dir zevk e de lim
bet te gö ren vay a mana man Yâr Ça ğı rır bezm i sâ fa

gül a çıl ey ey gon ca de hen vay
ya se ni el bet te gö ren vay

T1.C

Yâr yâr üf tâ den o lam yâr
Gel gel dil dâ den o lam gel

1. 2.

Yâr yâr â vâ re nim ey yâr dost Saz-----]
Dost dost bî çâ re nim ey

1. 2.

Ter dil li ter dil li ter dil li te nen den dir te ne dir ney ney

1. 2.

Hey hey naz lı yâ se men men Saz-----]

2.B 4.B

Yâr De mi dir zevk e de lim gül a çıl ey ey
Yâr Ça ğı rır bezm i sâ fa ya 2.B' se ni el

4.B'

1. 2.

gon ca de hen vay a mana man gon ca de hen vay Saz-----]
bet te gö ren vay a mana man bet te gö ren vay SON

Şekil 4.102. Hüzâm Nâkış Yürük Semâî, Hâfız Şeydâ Abdullah Ağa

3.D

Ah Ne gö rür sün he le bir mec li se gel ey

3.D'

ey le na zar vay Saz ----- ey le na zar vay Saz -----

Dile revnâk getirir şimdi beyim seyr-i çemen
Demidir zevk edelim gül açıl ey gonca-dehen
Ne görürsün hele bir meclise gel eyle nazar
Çağırır bezm-i safâya seni elbette gören

Terennüm:
Yâr yâr üftâden olam yâr yâr yâr âvârenim ey yâr
Gel gel dildânen olam gel dost dost bî-çârenim ey dost
Ter dilli ter dilli ter dilli te ne nen dir te ne dir ney
Hey hey nazlı yâsemen

Şekil 4.102. (devam)

Neveser Nâkiş Yürük Semâî - Diyemem Sîne-i Berrâkı Semenden Gibidir

Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 6 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + T1.C + T2.D + T3.E
3.F + 3.G + 4.B + T1.C + T2.D + T3.E

Eserin notası, birinci mısraın diğer mısralar gibi tekrar etmediğinden dolayı oluşan simetri bozukluğu sebebiyle birinci mısraın da tekrar edeceği şekilde düzenlenmiştir.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

1.A + 1.A + 2.B + T1.C + T2.D + T3.E
3.F + 3.G + 4.B + T1.C + T2.D + T3.E

Eserin güftesi:

Diyemem sîne-i berrâkı semenden gibidir
Yâsemen bil ki o gül nahl-i semen ten gibidir
Reng ü bûy-i güli ta'rife ne zahmet çekeyim

Gül benim bildiğim gonca-dehen sen gibidir

Vezein: Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Feilâtün Feilün (Fâ'lün)

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A + 2.B + T1.C + T2.D + T3.E

Diyemem sîne-i berrâkı semenden gibidir **1.A**

Diyemem sîne-i berrâkı semenden gibidir **1.A**

Yasemen bil ki o gül nahl-i semen ten gibidir **2.B**

Gel gel serde devâ gel gel a pür cefâ **T1.C**

Det de re dim dil le re dim ah ah eyle vefâ **T2.D**

Ah sana hem bende hem üfkende aman işte kulun vay gel gel aman efendim **T3.E**

3.F + 3.G + 4.B + T1.C + T2.D + T3.E

Reng ü bûy-i güli târife ne zahmet çekeyim **3.F**

Reng ü bûy-i güli târife ne zahmet çekeyim **3.G**

Gül benim bildiğim gonca-dihen sen gibidir **4.B**

Gel gel serde devâ gel gel a pür cefâ **T1.C**

Det de re dim dil le re dim ah ah eyle vefâ **T2.D**

Ah sana hem bende hem üfkende aman işte kulun vay gel gel aman efendim **T3.E**

NEVESER NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Diyemem Sine-i Berrâkı Semenden Gibidir"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMMÂMÎZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ

1.A

Ah Di ye mem sî ne i ber râ kı se men de

de den gi bi dir vay

2.B
4.B

Ah Ya se men bil ki o gül nah li se men
Ah gül be nim bil di ğim ey gon ca di hen

te se ten sen gi bi dir vay Saz-----
gi bi dir vay

T1.C

Gel gel ser de he vâ Saz-----
Gel gel a pür ce fâ Saz-----

T2.D

Det de re dim Saz----- Dil le re dim

T3.E

Ah Ah ey le ve fâ Saz-----

Ah sa na hem ben de hem üf ken de a man

sa na hem ben de hem üf ken de a man

Şekil 4.103. Neveser Nâkiş Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi

iş te ku lun vay Saz ----- Gel gel

a man e fen dim Saz ----- dim

3.F Ah Ren gü bü yi gü li tâ ri fe ne zah me

me met çe ke yim vay Saz -----

3.G Ah Ren gü bü yi gü li tâ ri fe ne zah me

me met çe ke yim vay

Diyemem sine-i berrâkı semenden gibidir
 Yasemen bil ki o gül nahl-i semen ten gibidir
 Reng ü bûy-i güli târife ne zahmet çekeyim
 Gül benim bildiğim gonca-dihen sen gibidir

Terennüm:
 Gel gel serde devâ gel gel a pür cefâ
 Det de re dim dil le re dim ah ah eyle vefâ
 Ah sana hem bende hem üfkende aman işte kulun vay
 Gel gel aman efendim

Şekil 4.103. (devam)

Tarz-ı Cedîd Nâkış Yürük Semâî - Hâk-i Kademin Çeşmimize Ayn-ı Cilâdır

Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 1 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + 2.B (2.B¹a + 2.B²b + 2.B²c) + [T1.C + 2.B]

3.D (3.D¹a + 3.D²b + 3.D³c) + 4.B (4.B¹a + 4.B²b + 4.B²c) + [T1.C + 4.B]

Eserin nüshasında muhtemelen icra kolaylığı sağlaması için meyân niteliği taşıyan üçüncü mısradan sonra dördüncü mısra ve terennümün bir bölümünün yazıldığı görülmektedir. Bu durum, üçüncü mısradan sonra yazılan dördüncü mısraı ikinci mısra altına yazarak düzeltilmiştir.

Eserin güftesi:

Hâk-i kademin çeşmimize ayn-ı cilâdır
Atf-ı nighin bu dil-i bîmâra devâdır
Bir gonce-femin bende-i efkendesiyim
Bir mûyine bin can fedâ olsa sezadır

Veze: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + 2.B (2.B¹a + 2.B²b + 2.B²c) + [T1.C + 2.B]

(Ah) Hâk-i kademin çeşmimize (1.A¹a)

ayn-ı cilâdır (1.A²b)

(yâr yâr) ayn-ı cilâdır (1.A²c) **1.A**

(Ah) Atf-ı nighin bu dil-i (2.B¹a)

bîmâra devâdır (2.B²b)

(yâr yâr) bîmâra devâdır (2.B²c)

Yâr yâr yâr mâhbûb-i zaman

Dost dost serv-i hirâman [T1.C]

(Ah) Atf-ı nighin bu dil-i (2.B¹a)

bîmâra devâdır (2.B²b)

(yâr yâr) bîmâra devâdır (2.B²c) [2.B]

3.D (3.D¹a + 3.D²b + 3.D²c) + 4.B (4.B¹a + 4.B²b + 4.B²c) + [T1.C + 4.B]

(Ah) Bir gonce-femin bende-i (3.D¹a)

efkendesiyim (3.D²b)

(yâr yâr) efkendesiyim (3.D²c)

(Ah) Bir mûyine bin can (4.B¹a)

fedâ olsa sezadır (4.B²b)

(yâr yâr) fedâ olsa sezadır (4.B²c)

Yâr yâr yâr mâhbûb-i zaman

Dost dost serv-i hurâman [T1.C]

(Ah) Bir mûyine bin can (4.B¹a)

fedâ olsa sezadır (4.B²b)

(yâr yâr) fedâ olsa sezadır (4.B²c) [4.B]

TARZ-I CEDÎD NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
 "Hâk-i Kademin Çeşmimize Ayn-ı Cilâdır"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMMÂMÎZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ

1.A 1.A^{1a} 1.A^{2b}

Ah Hâ ki ka de min çeş mi mi ze ay nı ci lâ

1.A^{2c}

dır yâr yâr ay nı ci lâ dır

2.B 2.B^{1a} 2.B^{2b}
 4.B 4.B^{1a} 4.B^{2b}

Ah At fi ni ge hîn bu di li bî mâ ra de vâ dır
 Ah Bir mû yi ne bin cân fe dâ ol sa se zâ dır

2.B^{2c} 4.B^{2c}

yâr yâr yâr bî mâ ra de vâ dır Saz-----
 yâr yâr yâr fe dâ ol sa se zâ dır

T1.C

Yâr yâr yâr mah bû bi za mân

Dost dost ey ser vi hı râ mân

2.B 2.B^{1a} 2.B^{2b}
 4.B 4.B^{1a} 4.B^{2b}

Ah At fi ni ge hîn bu di li bî mâ ra de vâ dır
 Ah Bir mû yi ne bin cân fe dâ ol sa se zâ dır

2.B^{2c} 4.B^{2c}

yâr yâr yâr bî mâ ra de vâ dır SON
 yâr yâr yâr fe dâ ol sa se zâ dır

Şekil 4.104. Tarz-ı Cedîd Nâkîş Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi

3.D

Ah Bir gon ce fe min ben de i ef ken de si yim

3.D^{2b}

yim yâr yâr yâr ef

3.D^{2c}

ken de si yim

Hâk-i kademin çeşmimize ayn-ı cilâdır
 Atf-ı nîgehin bu dil-i bîmâra devâdır
 Bir gonce-femin bende-i efkendesiyim
 Bir mûyine bin can fedâ olsa sezâdır

Terennüm:
 Yâr yâr yâr mâhbûb-i zaman
 Dost dost serv-i hırâman

Şekil 4.104. (Devam)

Irâk Nâkış Yürük Semâî - Hasretle Tamam Nâle Döndüm Sensiz

Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 6 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

$$1.A + 2.B (2.B^1a + 2.B^2b) + 2.B (2.B^1a + 2.B^2b') + [T1.C + 2.B^2b + 2.B^2b']$$

$$3.D + 3.E + 4.B (4.B^1a + 4.B^2b) + 4.B (4.B^1a + 4.B^2b') + [T1.C + 4.B^2b + 4.B^2b']$$

Eserde formun simetrik yapısı gereği ikinci, üçüncü ve dördüncü mısraların tekrar ettiği gibi birinci mısraın da tekrar etmesi beklenmektedir. Eser, simetriyi sağlamak için birinci mısraın da tekrar edeceği şekilde düzenlenerek notaya alınmıştır.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

$$1.A + 1.A + 2.B (2.B^1a + 2.B^2b) + 2.B' (2.B^1a + 2.B^2b') + [T1.C + 2.B']$$

$$3.D + 3.E + 4.B (4.B^1a + 4.B^2b) + 4.B' (4.B^1a + 4.B^2b') + [T1.C + 4.B']$$

Eserin güftesi:

Hasretle temâm na'le döndüm sensiz
Yek na'le değil hayâle döndüm sensiz
Göster rûyini aman şeb-i firkatde
Hurşîd-veşim hilâle döndüm sensiz

Vezin: Mef'ûlü Mefâilün Mefâilün Fa'

Bahir: Ahreb Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A + 2.B (2.B¹a + 2.B²b) + 2.B (2.B¹a + 2.B²b') + [T1.C + 2.B²b + 2.B²b']

Hasretle tamam nâle döndüm sensiz (gel cânım gel aman aman) **1.A**

Hasretle tamam nâle döndüm sensiz (gel cânım gel aman aman) **1.A**

Yok nâle değil (**2.B¹a**)

hayâle döndüm sensiz (gel cânım gel aman aman) (**2.B²b**) **2.B**

Yok nâle değil (**2.B¹a**)

hayâle döndüm sensiz (gel cânım gel) (**2.B²b'**) **2.B**

*Yel lel yel lel ye le lel li yel le le lâ li te re le lel le le lel li yel le le lâ li ye lel le lel le
le lel li yel le le lâ li [T1.C]*

hayâle döndüm sensiz (gel cânım gel aman aman) (**2.B²b**)

hayâle döndüm sensiz (gel cânım gel) (**2.B²b'**) [**2.B'**]

3.D + 3.E + 4.B (4.B¹a + 4.B²b) + 4.B (4.B¹a + 4.B²b) + [T1.C + 4.B²b + 4.B²b']

Göster rûyini aman şeb-i firkatde **3.D**

Göster rûyini aman şeb-i firkatde **3.E**

Hurşîd yeşim (**4.B¹a**)

hilâle döndüm sensiz (gel cânım gel aman aman) (**4.B²b**) **4.B**

Hurşîd yeşim (**4.B¹a**)

hilâle döndüm sensiz (gel cânım gel) (**4.B²b'**) **4.B**

*Yel lel yel lel ye le lel li yel le le lâ li te re le lel le le lel li yel le le lâ li ye lel le lel le
le lel li yel le le lâ li [T1.C]*

hilâle döndüm sensiz (gel cânım gel aman aman) (**4.B²b**)

hilâle döndüm sensiz (gel cânım gel) (**4.B²b'**) [**4.B**]

İRÂK NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Hasretle Tamam Nâle Döndüm Sensiz"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMMÂMÎZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ

1.A.

Has ret le ta mam nâ le dön düm sen siz

2.B.

gel câ nim gel a man a man Yok nâ le de ğil hâ yâ le dön
Hur şî di ye hi lâ le dön

4.B.

düm sen siz gel ca nim gel mana man gel ca nim gel [Saz]

1.

düm sen siz gel ca nim gel mana man gel ca nim gel [Saz]

2.

düm sen siz gel ca nim gel mana man gel ca nim gel [Saz]

T1.C.

Yel lel yel lel ye le lel li Yel le le lâ li Yel lel yel lel le le lel li

ye le le Te le le le

li Te le le le li [Saz]

2.B'b

Ha yâ le dön düm sen siz gel ca nim gel a man a man gel [Saz]
Hi lâ le dön düm sen siz gel câ nim gel a mana man

4.B'b'

Ha yâ le dön düm sen siz gel ca nim gel a man a man gel [Saz]
Hi lâ le dön düm sen siz gel câ nim gel a mana man

3.D.

Gös ter rû yi ni a man şe bi fir kat de [Saz]

3.E.

Gös ter rû yi ni a man şe bi fir kat de gel [Karar]

Hasretle tamam nâle döndüm sensiz
Yek nâle de ğil hayâle döndüm sensiz
Göster rûyini aman şeb-i firkatde
Hurşid yeşim hilâle döndüm sensiz

Terennüm:
Yel lel yel lel ye le lel li yel le le lâ li
Te re le le le le le li yel le le lâ li
Ye le le le le le le li yel le le lâ li

Şekil 4.105. Irâk Nâkiş Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi

Acemaşîrân Nâkış Yürük Semâî - Ne Hevâ-yı Bâğ-ı Sâzed Ne Kenâr-ı Kışt Mârâ

Bestesi Hammâmîzâde İsmâîl Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesi Figânî -i Şîrâzî'ye aittir. Eserin 5 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{1b} + 1.A^{2c}) + 2.B (2¹.Ab' + 2.B^{1a} + 2.B^{2b}) + [T1.C + T1.C + T1.D + T1.D + T2.E + 2.B]
3.G (3.G^{1a} + 3.G^{1b} + 3.G^{2c}) + 4.B (4¹.Ab' + 4.B^{1a} + 4.B^{2b}) + [T1.C + T1.C + T1.D + T1.D + T2.E + 4.B]

Eserin güftesi:

Ne hevâ-yı bâğ-ı sâzed ne kenâr-ı kışt mârâ
Heme hayretem ki cânâ be-şikâr kışt mârâ
Ne şükûfe-yi ne begî ne semen ne sâye dârem
Tü-be her kücâ ki bâşî büved an behişt mârâ

Vezin: Mütefâilün Feûlün Mütefâilün Feûlün

Bahir: Kâmil Bahri

Eserin güfte - terennüm dağılımı:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{1b} + 1.A^{2c}) + 2.B (2¹.Ab' + 2.B^{1a} + 2.B^{2b}) + [T1.C + T1.C + T1.D + T1.D + T2.E + T3.F + 2.B]

Ne hevâ-yı bâğ-ı sâzed (1.A^{1a})

Ne hevâ-yı bâğ-ı sâzed (1.A^{1b})

ne kenâr-ı kışt mârâ (1.A^{3c}) 1.A

Tü-be-herkü câ ki bâş-ı (2¹.Ab')

Tü-be-herkü câ ki bâş-ı (2.B^{1a})

büved an behişt mârâ (2.B^{2b}) 2.B

Ten ni ten ni ten dil nüvazîmen [T1.C]

Ten ni ten ni ten dil nüvazîmen [T1.C]

Ten ni ten ni ten dil nüvazımen [T1.D]

Ten ni ten ni ten dil nüvazımen [T1.D]

N'oldu bu benbî dile benzedi dil bülbüle [T2.E]

Uğradım ey meh ne yâman müşkile dâd elinden ah ah feryâd elinden [T3.F]

Uğradım ey meh ne yâman müşkile dâd elinden ah ah feryâd elinden [T3.F]

Tü-be-herkü câ ki bâş-ı (2¹.Ab)

Tü-be-herkü câ ki bâş-ı (2.B¹a)

büved an behişt mâra (2.B²b) [2.B]

3.G (3.G¹a + 3.G¹b + 3.G²c) + 4.B (4¹.Ab' + 4.B¹a + 4.B²b) + [T1.C + T1.C + T1.D + T1.D + T2.E + 4.B]

Ne şukûfe-i ne berki (3.G¹a)

Ne şukûfe-i ne berki (3.G¹b)

ne semer ne sâyederem (3.G²c) 3.F

Heme hâyretem ki cânâ (4¹.Ab')

Heme hâyretem ki cânâ (4.B¹a)

be-çikârı kişt mârâ (4.B²b)

Ten ni ten ni ten dil nüvazımen [T1.C]

Ten ni ten ni ten dil nüvazımen [T1.C]

Ten ni ten ni ten dil nüvazımen [T1.D]

Ten ni ten ni ten dil nüvazımen [T1.D]

N'oldu bu benbî dile benzedi dil bülbüle [T2.E]

Uğradım ey meh ne yâman müşkile dâd elinden ah ah feryâd elinden [T3.F]

Uğradım ey meh ne yâman müşkile dâd elinden ah ah feryâd elinden [T3.F]

Heme hâyretem ki cânâ (4¹.Ab')

Heme hâyretem ki cânâ (4.B¹a)

be-çikârı kişt mârâ (4.B²b) [4.B]

ACEM AŞİRÂN NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ

"Ne Hevâ-yı Bâğ-ı Sâzed Ne Kenâr-ı Kışt Mârâ"

BESTE: HAMMÂMÎZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ
GÜFTE: FİGÂNÎ-İ ŞİRÂZÎ

Usûlü: Yürük Semâî

1.A

1.A^{1a} 1.A^{1b}

Ah Ne he vâ yı bâ ğı sâ zed ne he vâ

1.A^{1c}

yı bâ ğı sâ zed ne ke nâ rı kiş ti mâ râ

2.B
4.B

2¹.Ab'
4¹.Ab'

2.B^{1a}
4.B^{1a}

Ah Tü be her kü câ ki bâ şı tü be her
Ah He me hây re tem ki câ nâ he me hây

2.B^{2b}
4.B^{2b}

kü câ ki bâ şı bü ved an be hiş ti mâ
re tem ki câ nâ be çi kâ rı kiş ti mâ

T1.C

râ Saz----- Ten ni ten ni ten ser vi nâ zı
râ

1. 2. T1.D

men Saz----- men Saz----- Ten ni ten ni ten

1. 2. T2.E

dil nü vâ zı men Saz----- men Saz----- N'ol du bu ben

T3.F

bî di le ben ze di dil bül bül le Uğ ra dım ey

meh ne ya man müş ki le dad e lin den Saz-----

Şekil 4.106. Acemaşîrân Nâkiş Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi

ah ah fer yâ de lin den Saz-----

2.B
4.B
Ah Tü be her kü câ ki bâ şı tü be her
Ah He me hây re tem ki câ nâ he me hây

kü câ ki bâ şı bü ved an be hiş ti mâ
re tem ki câ nâ be çi kâ rı kiş ti mâ

Meyan'a **Karar** **3.G 3.G¹a**
râ Saz----- râ Ah Ne şu kû fe i ne ber

3.G¹b **3.G²c**
ki ne şu kû fe i ne ber ki ne se mer ne sâ ye de

rem ah ah Saz-----

Ne hevâ-yı bâğ-ı sâzed ne kenâr-ı kişt mârâ
Tü-be-herkü câ ki bâş-ı büved an behişt mâra
Ne şukûfe-i ne berki ne semer ne sâyederem
Heme hâyretem ki cânâ nâ-be-çikârı kişt mârâ

Terennüm:
Ten ni ten ni ten dil nüvazimen
N'oldu bu benbî dile benzedi dil bülbüle
Ugradım ey meh ne yâman müşkile
Dâd elinden ah ah feryâd elinden

Şekil 4.106. (devam)

Rast-1 Cedîd Nâkış Yürük Semâî - Oynar Yürek Terennüm-i Çeng ü Çegânedden

Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 4 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında 226 numaralı nüsha ile yer almaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B (2.B¹a + 2.B²b) + 2.B (2.B¹a + 2.B²c) + T1.C + T1.C + T1.D + T1.D' +
[T2.E + 2.B (2.B¹a + 2.B²b) + 2.B (2.B¹a + 2.B²c)]

$3.F (3.F^1a + 3.F^2b) + 3.F (3.F^1a + 3.F^2c) + 4.B (4.B^1a + 4.B^2b) + 4.B (4.B^1a + 4.B^2c) + T1.C + T1.C + T1.D + T1.D' + [T2.E + 4.B (4.B^1a + 4.B^2b) + 4.B (4.B^1a + 4.B^2c)]$

Eserde simetrik yapının sağlanması için iki kez tekrar eden üçüncü mısra gibi birinci mısra da art arda iki kez tekrar edecek şekilde eser tekrar notaya alınmıştır. Eserin nüshasında icra kolaylığı sağlaması için üçüncü mısradan sonra yazılan dördüncü mısra ikinci mısraın altına yazılmıştır.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

$1.A + 1.A + 2.B (2.B^1a + 2.B^2b) + 2.B (2.B^1a + 2.B^2c) + T1.C + T1.C + T1.D + T1.D' + [T2.E + 2.B (2.B^1a + 2.B^2b) + 2.B (2.B^1a + 2.B^2c)]$
 $3.F (3.F^1a + 3.F^2b) + 3.F (3.F^1a + 3.F^2c) + 4.B (4.B^1a + 4.B^2b) + 4.B (4.B^1a + 4.B^2c) + T1.C + T1.C + T2.D + T2.D' + [T2.E + 4.B (4.B^1a + 4.B^2b) + 4.B (4.B^1a + 4.B^2c)]$

Eserin güftesi:

Oynar yürek terennümü çeng-i çegâneden
Raks âver oldu şevk ile dil geç behâneden
Def'-i gam-ı humâr-ı safâ-yı sabâh için
Sâkî Bâkî'ye yok mu şerâb-ı şebâneden

Vezin: Mef'ûlü Fâilâtü Mefâîlü Fâilün

Bahir: Muzâri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

$1.A + 1.A + 2.B (2.B^1a + 2.B^2b) + 2.B (2.B^1a + 2.B^2c) + T1.C + T1.C + T1.D + T1.D' + [T2.E + 2.B (2.B^1a + 2.B^2b) + 2.B (2.B^1a + 2.B^2c)]$

Oynar yürek terennüm-i çeng ü çegâneden **1.A**

Oynar yürek terennüm-i çeng ü çegâneden **1.A**

Raks-âver oldu şevk ile dil (**2.B^{1a}**)

keç behâneden (vay) (**2.B^{2b}**) **2.B**

Raks-âver oldu şevk ile dil (2.B¹a)

keç behânedен vay (2.B²c) 2.B

Ta nâ ta nâ nâ te ne dir ney vay [T1.C]

Ta nâ ta nâ nâ te ne dir ney vay [T1.C]

Ta nâ ta nâ nâ te ne dir ney vay [T1.D]

Ta nâ ta nâ nâ te ne dir ney vay [T1.D']

Ah ah tâ dir te ni tâ ni tâ ni tâ nâ te ne dir ney tâ dir te ni tâ ni tâ ni tâ nâ te ne dir ney hey hey hey [T2.E]

Raks-âver oldu şevk ile dil (2.B¹a)

keç behânedен (vay) (2.B²b)

Raks-âver oldu şevk ile dil (2.B¹a)

keç behânedен vay (2.B²c) [2.B]

3.F (3.F¹a + 3.F²b) + 3.F (3.F¹a + 3.F²c) + 4.B (4.B¹a + 4.B²b) + 4.B (4.B¹a + 4.B²c) + T1.C + T1.C + T1.D + T1.D' + [T2.E + 4.B (4.B¹a + 4.B²b) + 4.B (4.B¹a + 4.B²c)]

Def'-i gâm-1 humâr-1 safâ (3.F¹a)

y1 sabâh için (vay) (3.F²b)

Def'-i gâm-1 humâr-1 safâ (3.F¹a)

y1 sabâh için (vay) (3.F²c)

Sâkî Bâkî'ye yok mu (4.B¹a)

şerâb-1 şebânedен (4.B²b)

Sâkî Bâkî'ye yok mu (4.B¹a)

şerâb-1 şebânedен (4.B²c)

Ta nâ ta nâ nâ te ne dir ney vay [T1.C]

Ta nâ ta nâ nâ te ne dir ney vay [T1.C]

Ta nâ ta nâ nâ te ne dir ney vay [T1.D]

Ta nâ ta nâ nâ te ne dir ney vay [T1.D']

Ah ah tâ dir te ni tâ ni tâ ni tâ nâ te ne dir ney tâ dir te ni tâ ni tâ ni tâ nâ te ne dir ney hey hey hey [T2.E]

Sâkî Bâkî'ye yok mu (4.B¹a)

şerâb-1 şebânedен (vay) (4.B²b)

Sâkî Bâkî'ye yok mu (4.B¹a)

şerâb-1 şebânedен (vay) (4.B²c) [4.B]

RAST-I CEDÎD NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Oynar Yürek Terennüm-i Çeng ü Çegânenen"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMMÂMÎZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ

1.A

Oy nar yü rek te ren nü mü çen gü

gü çe gâ ne den vay Ra Rak

Sâ

sâ ver ol du şev ki le dil ke keç
kî Bâ kî ye yok mu şe râ bı bı

be hâ ne den vay Ra Rak sâ
şe bâ ne den vay Sâ Sâ kî

ver ol du şev ki le dil ke keç be hâ ne den
Bâ kî ye yok mu şe râ bı bı şe bâ ne den

T1.C

vay Saz----- Tâ nâ tâ nâ nâ te ne dir ney Saz-----

1.

ney Saz----- Tâ nâ tâ nâ nâ te ne dir ney vay

2.

T1.D'

T2.E

nâ te ne dir ney Ah ah ah ah ah

ah ah ah tâ dir te ni tâ ni tâ ni tâ nâ te ne dir

Şekil 4.107. Rast-ı Cedîd Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi

ney tâ dir te ni tâ ni tâ ni tâ nâ te ne dir ney hey

hey hey hey Rak sâ kî

ver ol du şev ki le dil ke keç be hâ ne den
Bâ kî ye yok mu şe râ bı bı şe bâ ne den

vay Rak sâ ver ol du şev ki le dil
vay Sâ kî Bâ kî ye yok mu şe râ

ke keç be hâ ne den
bı bı şe bâ ne den

Def i gâ mı hu mâ rı sa fâ yı

sa bah i çin vay Saz----- Def i

gâ mı hu mâ rı sa fâ yı sa bah i çin vay Saz-----

Oynar yürek terennüm-i çeng ü çegânededen
Raks-âver oldu şevk ile dil keç behânededen
Def-i gâm-ı humâr-ı safâ-yı sabâh için
Sâkî Bâkî'ye yok mu şerâb-ı şebânededen

Terennüm:
Ta nâ ta nâ nâ te ne dir ney vay
Ah ah tâ dir te ni tâ ni tâ ni tâ nâ te ne dir ney
Tâ dir te ni tâ ni tâ ni tâ nâ te ne dir ney hey

Şekil 4.107. (devam)

Evc Bûselik Nâkış Yürük Semâî - Sâkîyâ Mest-i Müdâm Eylesen Olmaz mı Beni

Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 3 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân

külliyatında mevcut değildir.

Eserin formülü:

$$1.A + 1.A + 2.B + 2.C + [T1.D + 2.E + T2.F + T2.F' + T3.G + T4.H + 2.E]$$
$$3.I + 4.B + 4.C + [T1.D + 4.E + T2.F + T2.F' + T3.G + T4.H + 4.E]$$

Eserde simetrik bir yapının olmadığı görülmektedir. Birinci, ikinci ve dördüncü mısraın iki tekrarlı olduğu gibi, üçüncü mısraın da iki kez tekrar etmesi beklenmektedir. Eserde simetrisinin sağlanması için üçüncü mısra diğer mısralar gibi art arda tekrar edecek şekilde eserin notası düzenlenmiştir.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

$$1.A + 1.A + 2.B + 2.C + [T1.D + 2.E + T2.F + T2.F' + T3.G + T4.H + 2.E]$$
$$3.I + 3.I + 4.B + 4.C + [T1.D + 4.E + T2.F + T2.F' + T3.G + T4.H + 4.E]$$

Eserin güftesi:

Sâkiyâ mest-i müdâm eylesen olmaz mı beni
Bir nigâh ile bekâm eylesen olmaz mı beni
N'olur ey aşk n'olur çünkü esîrin oldum
Bâri ol şûha gulâm eylesen olmaz mı beni

Vezi: Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Feilâtün Feilün (Fâ'lün)

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

$$1.A + 1.A + 2.B + 2.C + [T1.D + 2.E + T2.F + T2.F' + T3.G + T4.H + 2.E]$$

(Ah) Sâkiyâ mest-i müdâm eylesen olmaz mı beni (vay) **1.A**

(Ah) Sâkiyâ mest-i müdâm eylesen olmaz mı beni (vay) **1.A**

(Ah) Bir nigâh ile begâm eylesen olmaz mı beni **2.B**

Bir nigâh ile begâm eylesen olmaz mı beni (vay) **2.C**

Gel gel gel serv-i revân gel gel gel gonca-dehân gel **T1.D**

(Ah) Bir nigâh ile begâm eylesen olmaz mı beni (vay) **2.E**

Te ne ni te nen ten ten ten nâ te ne dir ney **T2.F**

Te ne ni te nen ten ten ten nâ te ne dir ney **T2.F'**

Ah göreli gül yüzün ey yâr gâm-ı aşkınla yerim hâr oldu gel **T3.G**

Gel subha değin ağlarım ey şûh-i cefâcû **T4.H**

(Ah) Bir nigâh ile begâm eylesen olmaz mı beni (vay) **2.E**

3.I + 3.I + 4.B + 4.C + [T1.D + 4.E + T2.F + T2.F' + T3.G + T4.H + 4.E]

(Ah) N'olur ey aşk n'olur çünkü esîrin oldum **3.I**

(Ah) N'olur ey aşk n'olur çünkü esîrin oldum (vay) **3.I**

(Ah) Bâri ol şûha gulâm eylesen olmaz mı beni **4.B**

Bâri ol şûha gulâm eylesen olmaz mı beni (vay) **4.C**

Gel gel gel serv-i revân gel gel gel gonca-dehân gel **T1.D**

(Ah) Bâri ol şûha gulâm eylesen olmaz mı beni **4.E**

Te ne ni te nen ten ten ten nâ te ne dir ney **T2.F**

Te ne ni te nen ten ten ten nâ te ne dir ney **T2.F'**

Ah göreli gül yüzün ey yâr gâm-ı aşkınla yerim hâr oldu gel **T3.G**

Gel subha değin ağlarım ey şûh-i cefâcû **T4.H**

(Ah) Bâri ol şûha gulâm eylesen olmaz mı beni **4.E**

EVC BÛSELİK NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Sâkiyâ Mest-i Müdâm Eylesen Olmaz Mı Beni"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMMÂMÎZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ

1.A

Ah Sâ ki yâ mes ti mü dâm ey le sen ol maz mı be ni

2.B
4.B

vay Ah Bir ni gâh i le be gâm ey le sen ol
Ah Bâ ri ol şû ha gu lâm ey le sen ol

2.C
4.C

maz mı be ni Bir ni gâh hın le be gâm
maz mı be ni Bâ ri ol şû ha gu lâm

T1.D

ey le sen ol maz mı be ni vay Gel gel
ey le sen ol maz mı be ni vay

gel ser vi re vân gel Saz----- Gel gel

2.E
4.E

gel gon ca di hen gel Saz----- Ah Bir ni gâ hın le be gâm
Ah Bâ ri ol şû ha gu lâm

ey le sen ol maz mı be ni vay
ey le sen ol maz mı be ni vay

T2.F

Te ne ni te nen ten ten ten nâ te ne dir

T2.F'
T3.G

1. 2. ney ney Ah Gö re li gül yü zün ey

Şekil 4.108. Evc Bûselik Nâkiş Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi

T4.H

yâr ga mı aş kın la ye rim hâr ol du gel Gel

sub ha de ğin ağ la rım ey şû hı ce fâ cû

2.E
4.E

Ah Bir ni gâ lın le be gâm ey le sen ol
Ah Bâ ri ol şû ha gu lâm ey le sen ol

3.I

maz mı be ni vay vay SON Ah N'o lur ey
maz mı be ni vay

aşk n'o lur çün ki c si rin ol dum

Sâkîyâ mest-i müdâm eylesen olmaz mı beni
Bir nigâh ile begâm eylesen olmaz mı beni
N'olur ey aşk n'olur çünkü esîrin oldum
Bâri ol şûha gulâm eylesen olmaz mı beni

Terennüm:
Gel gel gel serv-i revân gel gel gel gonca-dehân
Te ne ni te nen ten ten tennâ te ne dir ney
Ah göreli gül yüzün ey yâr gâm-ı aşkınla yerim hâr oldu gel
Gel subha değin ağlarım ey şûh-i cefacû

Şekil 4.108. (devam)

Şevkefzâ Nâkış Yürük Semâî - Ser-i Zülf-i Anberini Yüzüne Nikâb Edersin

Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 5 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında mevcut değildir.

Eserin formülü:

1.A (1.A¹a + 1.A¹b + 1.A²c) + 2.B (2.B¹a + 2.B²b + 2.B²c) + [T1.C + T1.C' + T2.D + 2.B]

3.E (3.E¹a + 3.E¹b + 3.E²c) + 4.B (4.B¹a + 4.B¹b + 4.B²c) + [T1.C + T1.C' + T2.D + 4.B]

Eserin güftesi:

Ser-i zülf-i anberînin yüzüne nikâb edersin
Beni böyle hasretinle çiğirim kebâb edersin
Ne senin gibi güzel var ne benim gibi cefâkeş
Ele rağbet ü nevâziş kuluna 'itâb edersin

Vezin: Mütefâilün Feûlün Mütefâilün Feûlün

Bahir: Kâmil Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A¹a + 1.A¹b + 1.A²c) + 2.B (2.B¹a + 2.B²b + 2.B²c) + [T1.C + T1.C' + T2.D + 2.B (2.B¹a + 2.B¹b + 2.B²c)]

(Ah) Ser-i zülf-i anberini (1.A¹a)

Ser-i zülf-i anberini (1.A¹b)

yüzüne nikâb edersin (a cânım gel) (1.A²c) 1.A

(Ah) Beni böyle hasretinle (2.B¹a)

beni böyle hasretinle (2.B¹b)

çiğirim kebâb edersin (vay) (2.B²c) 2.B

Ten ni ten ni ten nen ni te ne nen nâ te ne dir ney [T1.C]

Ten ni ten ni ten nen ni te ne nen nâ te ne dir ney [T1.C']

Yâr yâr dilde nihânım ah ah rûh-i revanım [T2.D]

(Ah) Beni böyle hasretinle (2.B¹a)

beni böyle hasretinle (2.B¹b)

çiğirim kebâb edersin (vay) (2.B²c) [2.B]

3.E (3.E¹a + 3.E¹b + 3.E²c) + 4.B (4.B¹a + 4.B¹b + 4.B²c) + [T1.C + T1.C' + T2.D + 4.B]

(Ah) Ne senin gibi güzel var (3.E¹a)

Ne senin gibi güzel var (3.E¹b)

ne benim gibi cefâkeş (gel) (3.E²c) 3.E

(Ah) Ele rağbet ü nevâziş (4.B¹a)

Ele rağbet ü nevâziş (4.B¹b)

kuluna itâb edersin (vay) (4.B²c) 4.B

Ten ni ten ni ten nen ni te ne nen nâ te ne dir ney [T1.C]

Ten ni ten ni ten nen ni te ne nen nâ te ne dir ney [T1.C']

Yâr yâr dilde nihânım ah ah rûh-i revanım [T2.D]

(Ah) Ele raġbet ü nevâziş (4.B¹a)

Ele raġbet ü nevâziş (4.B¹b)

kuluna itâb edersin (vay) (4.B²c) [4.B]

ŞEVKEFZÂ NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Ser-i Zülf-i Anberini Yüzüne Nikâb Edersin"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMMÂMÎZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ

1.A. ^{1.A¹a} ^{1.A¹b}
Ah Se ri zül fi an be ri ni Se ri zül fi an be ri

^{1.A²c}
ni yü zü ne ni kâb e der sin a câ nım gel

2.B. ^{2.B¹a} ^{2.B¹b}
4.B. ^{4.B¹a} ^{4.B¹b}
Ah Be ni böy le has re tin le Be ni böy le has re tin
Ah E le rağ be ti nü vâ ziş E le rağ be ti nü vâ

^{2.B²c} ^{4.B²c}
le ci ğe rim ke bâb e der sin vay Saz-----
ziş ku lu na i tâb e der sin vay

T1.C.
Ten ni ten ni ten nen ni te nen nâ te ne dir

^{1.} ^{2.} ^{T1.C'} ^{T2.D}
ney ney Saz----- Yâr yâr

dil de ni hâ nım Saz----- Ah

ah rû hi re vâ nım

Şekil 4.109. Şevkefzâ Nâkiş Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi

2.B
4.B

Ah Be ni böy le has re tîn le Be ni böy le has re tîn
Ah E le rağ be ti nû vâ ziş E le rağ be ti nû vâ

le ci ğe rim ke bâb e der sin
ziş ku lu na i tâb e der sin

3.E^{1a} 3.E^{1b}

Ah Ne se nin gi bi gû zel var Ne se nin gi bi gû zel

3.E^{2c}

var Ne be nim gi bi ce fâ keş a câ nım gel

Ser-i zülf-i anberini yüzüne nikâb edersin
Beni böyle hasretinle çiğirim kebâb edersin
Ne senin gibi güzel var ne benim gibi cefâkes
Ele rağbet ü nevâziş kuluna itâb edersin

Terennüm:
Ten ni ten ni ten nen ni te ne nen nâ te ne dir ney
Yâr yâr dilde nihânım ah ah rûh-i revânım

Şekil 4.109. (devam)

Hicâz Nâkış Yürük Semâî - Yine Neş'e-i Muhabbet Dil-ü Cânım Etti Şeydâ

Bestesi ve güftesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 13 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında mevcut değildir.

Eserin formülü:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{1a} + 2.B^{2b} + 2.B^{2c}) + T1.C

3.D (3.D^{1a} + 3.D^{1b} + 3.D^{2c}) + 4.B (4.B^{1a} + 2.4^{1a} + 4.B^{2b} + 4.B^{2c}) + T1.C

Eserin güftesi:

Yine neş'e-i muhabbet dil ü cânım etti şeydâ
Yine bezm-i ıyş-ı vuslat edip ehl-i aşkı ihyâ
Aman ey gül-i nihâlîm beni eyle vasla şâyân
Sana cân ü dil fedâdır gönül andelîb-i gûyâ

Vezin: Mütefâilün Feûlün Mütefâilün Feûlün

Bahir: Kâmil Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A¹a + 1.A¹a + 1.A²b) + 2.B (2.B¹a + 2.B¹a + 2.B²b + 2.B²c) + T1.C

(Ah) Yine neş'e-i muhabbet (1.A¹a)

yine neş'e-i muhabbet (1.A¹a)

dil ü cânım etti şeydâ (1.A²b) 1.A

(Ah) Yine bezm-i ayş ü vuslat (2.B¹a)

yine bezm-i ayş ü vuslat (2.B¹a)

edip ehl-i aşkı ihyâ (2.B²b)

(ah) edip ehl-i aşkı ihyâ (2.B²c) 2.B

*Ah o güzel bâşın için o hilâl kâşın için gel gel âşık-ı nâlân gel gel dil sana hayrân
ten ni ten ni ten nen ni te ne nen gel gel kâşı kemânım gel gel dilde nihânım T1.C*

3.D (3.D¹a + 3.D¹b + 3.D²c) + 4.B (4.B¹a + 4.B¹a + 4.B²b + 4.B²c) + T1.C

(Ah) Aman ey gül-i nihâlim (3.D¹a)

Aman ey gül-i nihâlim (3.D¹b)

beni eyle vasla şâyân (3.D²c)

(ah) beni eyle vasla şâyân (3.D²d) 3.D

(Ah) Sana cân ü dil fedadır (4.B¹a)

sana cân ü dil fedadır (4.B¹a)

gönül andelib-i güyâ (4.B²b)

(ah) gönül andelib-i güyâ (4.B²c) 4.B

*Ah o güzel bâşın için o hilâl kâşın için gel gel âşık-ı nâlân gel gel dil sana hayrân
ten ni ten ni ten nen ni te ne nen gel gel kâşı kemânım gel gel dilde nihânım T1.C*

HİCÂZ YÜRÜK SEMÂÎ
"Yine Neş'e-i Muhabbet Dil ü Cânım Etdi Şeydâ"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMMÂMÎZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ

1.A 1.A'a 1.A'a

Ah Yi ne neş' e i mu hab bet Yi ne neş' e i mu hab

1.A²b

bet di lü câ nım et ti şey dâ

2.B¹a 4.B¹a 2.B¹a 4.B¹a

Ah Yi ne bez mi ay şu vus lat Yi ne bez mi ay şu vus
Ah Sa na câ nü dil fe dâ dır Sa na câ nü dil fe dâ

2.B²b 4.B²b

lat e dip eh li aş kı ih yâ
dır gö nül an de li bi gü yâ

2.B²c 4.B²c

Ah E dip eh li aş kı ih yâ Saz-----
Ah Gö nül an de li bi gü yâ

T1.C

Ah o gü zel ba şın i çin o hi lâl ka şın i çin

gel gel â şı kı na lân

gel gel dil sa na hay ran Saz-----

Ten ni ten ni ten nen ni te ne nen Ten ni ten ni ten nen ni te ne nen

Şekil 4.110. Hicâz Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi

Ten ni ten ni ten nen ni te ne nen Ten ni ten ni ten nen ni te ne nen

Ten ni ten ni ten nen ni te ne nen Ten ni ten ni ten nen ni te ne nen

Gel gel ka şı ke mâ nım

gel gel dil de ni hâ num Saz

3.D 3.D^{1a} Ah A man ey gü li ni hâ lim a man ey gü li ni hâ

3.D^{2c} lim be ni ey le vas la şâ yân

Yine neş'e-i muhabbet dil ü cânım etti şeydâ
 Yine bezm-i ayş ü vuslat edip ehl-i aşkı ihyâ
 Aman ey gül-i nihâlîm beni eyle vasla şâyân
 Sana cân ü dil fedâdır gönül andelib-i güyâ

Terennüm:
 Ah o güzel bâsın için o hilâl kâşın için
 Gel gel âşık-ı nâlân gel gel dil sana hayrân
 Ten ni ten ni ten nen ni te ne nen
 Gel gel kâşî kemânım gel gel dilde nihânım

Şekil 4.110 (devam)

Mâhûr Nâkış Yürük Semâî - Yine Zevrâk-ı Derûnum Kırılıp Kenâre Düşdü

Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesi Şeyh Gâlip'e aittir. Eserin 7 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında mevcut değildir.

Eserin formülü:

- 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{1a'} + 1.A^{2b}) + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{1a'} + 2.B^{2b}) + T1.C
 3.D (3.D^{1a} + 3.D^{1a'} + 3.D^{2b}) + 4.B (4.B^{1a} + 4.B^{1a'} + 4.B^{2b}) + T1.C

Eserin güftesi:

Yine zevrâk-ı derûnum kırılıp kenâre düşdü
Dayanır mı şişedir bu reh-i seng-sâre düşdü
Reh-i Mevlevîde Gâlib bu sıfatla kaldı hayrân
Kimi terk-i nâm u şâne kimi i'tibâre düşdü

Veze: Mütefâilün Feûlün Mütefâilün Feûlün

Bahir: Kâmil Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{1a'} + 1.A^{2b}) + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{1a'} + 2.B^{2b}) + T1.C

(Ah) Yine zevrak-ı derûnum (1.A^{1a})

yine zevrak-ı derûnum (1.A^{1a'})

kırılıp kenâre düşdü (1.A^{2b}) 1.A

(Ah) Dayanır mı şişedir bu (2.B^{1a})

dayanır mı şişedir bu (2.B^{1a'})

reh-i seng-sâre düşdü (beli yârim) (2.B^{2b}) 2.B

*Yâr yâr dilde nihânım dost dost kaşı kemanım tâkât mı gelir o çeşm-i meste elbette
olur gören şikeste yâr yâr afveyle efendim T1.C*

3.D (3.D^{1a} + 3.D^{1a'} + 3.D^{2b}) + 4.B (4.B^{1a} + 4.B^{1a'} + 4.B^{2b}) + T1.C

(Ah) Reh-i Mevlevî'de Galib (3.D^{1a})

reh-i Mevlevî'de Galib (3.D^{1a'})

bu sıfatla kaldı hayran (beli yârim) (3.D^{2b}) 3.D

(Ah) Kimi terk-i nâm ü şâne (4.B^{1a})

Kimi terk-i nâm ü şâne (4.B^{1a'})

kimi îtibâre düşdü (beli yârim) (4.B^{2b})

*Yâr yâr dilde nihânım dost dost kaşı kemanım tâkât mı gelir o çeşm-i meste elbette
olur gören şikeste yâr yâr afveyle efendim T1.C*

MÂHUR NÂKİŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Yine Zevrâk-ı Derûnı Kırılıp Kenâre Düşdü"

Usûlü: Yürük Semâî **BESTE: HAMDÂMİZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ**

1.A ^{1.A'a} Ah Yi ne zev ra kı de rû num Yi ne zev ra kı de rû

^{1.A²b} num kı rı lıp ke nâ re düş dü be li yâ rim *Saz*-----↓

2.B ^{2.B'a} Ah Da ya nır mı şî şe dir bu Da ya nır mı şî şe dir
 4.B ^{4.B'a} Ah Ki mi ter ki nâ mü şâ ne Ki mi ter ki nâ mü şâ

^{2.B²b} bu re hi sen gi sâ re düş dü be li yâ rim *Saz*-----↓
^{4.B²b} ne ki mi î ti bâ re düş dü be li

T1.C Yâr yâr dil de ni hâ nım *Saz*-----↓

Dost dost kâ şî ke mâ nım Tâ

kat mi ge lir o çeş mi mes te el

bet de o lur gö ren şî kes te *Saz*-----↓

Yâr yâr af vey le e fen dim *SON* *Saz*-----↓

Şekil 4.111. Mâhûr Nâkîş Yürük Sermâî, Hammâmîzâde İsmâîl Dede Efendi

3.D 3.D¹a

Ah Re hi Mev le vî de Gâ lib Re hi Mev

3.D²b

le vî de Gâ lib bu sı fat la kal dı hay

ran be li yâ rim Saz ----

Yine zevrak-ı derûnum kırılıp kenâre düşdü Terennüm:
 Dayanır mı şişedir bu reh-i seng-sâre düşdü Yâr yâr dilde nihânım dost dost kaşı kemanım
 Reh-i Mevlevî'de Galib bu sıfatla kaldı hayran Tâkât mı gelir o çeşm-i meste elbette olur gören şikeyte
 Kimi terk-i nâm ü şâne kimi îtibâre düşdü Yâr yâr afveyle efendim

Şekil 4.111. (devam)

Bayâtî Arabân Nâkış Yürük Semâî - Ağyâr İle Ey Gonca Sen İç Bâde-i
 Gülgûn

Bestesi Hamparsum Limonciyan'a ait olan eserin güftesin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 3 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında mevcut değildir.

Eserin formülü:

1.A + 1.A' + 2.B + 2.C + T1.D
 3.E + 3.E' + 4.B + 4.C + T1.D

Eserin güftesi:

Ağyâr ile ey gonca sen iç bâde-i gülgûn
 Çün böyle imiş n'eyleyelim âdet-i gerdûn
 Mahbûs-i kafes bağına sad mürğ-i hoş-elhân
 Zâğa nazaran bülbülün hep tâli'i vârûn

Vezi: Mef'ûlü Mefâilü Mefâilü Feülün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A' + 2.B + 2.C + T1.D

Ağyâr ile ey gonca sen iç bâde-i gülgûn **1.A**

Ağyâr ile ey gonca sen iç bâde-i gülgûn **1.A'**

Çün böyle imiş n'eyleyelim âdet-i gerdûn **2.B**

Çün böyle imiş n'eyleyelim âdet-i gerdûn **2.C**

Cânım ye le lel le le li yâ lâ ye lel li kurbânın olam yâr harânın olam dost mende-i

bî-çârene râhm eyle efendim T1.D

3.E + 3.E' + 4.B + 4.C + T1.D

Mahbûs-i kafes bağına sad mürğ-i hoş-elhân **3.E**

Mahbûs-i kafes bağına sad mürğ-i hoş-elhân **3.E'**

Zâğa nazaran bülbülün hep tâli'i vârun **4.B**

Zâğa nazaran bülbülün hep tâli'i vârun **4.C**

Cânım ye le lel le le li yâ lâ ye lel li kurbânın olam yâr harânın olam dost mende-i

bî-çârene râhm eyle efendim T1.D

BAYÂTİARABÂN NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Ağyâr İle Ey Gonca Sen İç Bâde-i Gülgûn"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMPARSUM LİMONCIYAN

1.A Ağyâr i le ey gon ca sen iç bâ de i gül gûn gûn

2.B Çün böy le i miş n'ey le ye lim â de ti ger dûn

4.B Zâ ga na za ran bül bü lün hep tâ li' i vâ rûn

2.C Çün böy le i miş n'ey le ye lim â de ti ger dûn Saz-----

4.C Zâ ga na za ran bül bü lün hep tâ li' i vâ

T1.D Cânım ye le lel le le li yâ lâ ye lel li li Saz-----

 Kur bâ nın o lam yâr hay râ nın o lam dost

 menben de i bî çâ re nerah mey le e fen dim Saz----- dim

Meyân'a Karar

3.E Mahbû si ka fes ba ğı na sad mür gi hoş el hân Saz-----

3.E' Mahbû si ka fes ba ğı na sad mür gi hoş el hân

Ağyâr ile ey gonca sen iç bâde-i gülgûn
 Çün böyle imiş n'eyleyelim âdet-i gerdûn
 Mahbûs-i kafes bağma sad mürğ-i hoş-elhân
 Zâğa nazaran bülbülün hep tâli'i vârun

Terennüm:
 Cânım ye le lel le le li yâ lâ ye lel li
 Kurbânın olam yâr harânın olam dost
 Mende-i bî-çârene râhm eyle efendim

Şekil 4.112. Bayâtî Arabân Nâkiş Yürük Semâî, Hamparsum Limonciyan

Hicâzkâr Nâkış Yürük Semâî - Ârâm Edemez Gönüm Gönüm Edemez Ârâm

Bestesi Kazasker Mustafa İzzet Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 1 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + T1.C

3.D + 4.B + T1.C

Eserin güftesi:

Ârâm edemez gönüm gönüm edemez arâm

Bilmem sana âşık mı âşık mı sana bilmem

Sorsam leb-i mey mi mey mi leb-i sorsam

Bilmem sana âşık mı âşık mı sana bilmem

Vezi: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + T1.C

Ârâm edemez gönüm, gönüm edemez arâm

Bilmem sana âşık mı, âşık mı sana bilmem

Gel gel gel cânım efendim gel gel gel serv-i bülendim **T1.C**

3.D + 4.B + T1.C

Sorsam lebini mey mi, mey mi lebini sorsam **3.D**

Bilmem olalı sermest sermest olalı bilmem **4.B**

Gel gel gel cânım efendim gel gel gel serv-i bülendim **T1.C**

HİCÂZKÂR YÜRÜK SEMÂÎ
"Ârâm Edemez Gönüm, Gönüm Edemez Ârâm"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: KAZASKER MUSTAFA İZZET EFENDİ

1.A
Â râm e de mez gön lüm gön lüm e de mez â râm

2.B
4.B
Bil mem sa na â şık mı â şık mı sa na bil mem
Bil mem o la lı ser mest ser mest o la lı bil mem

T1.C
Gel gel gel ca nım e fen dim ser vi bü len dim

3.D
Sor sam le bi ni mey mi mey mi le bi ni sor sam

Ârâm edemez gönüm, gönüm edemez ârâm Terennüm:
Bilmem sana âşık mı, âşık mı sana bilmem Gel gel gel cânım efendim
Sorsam lebini mey mi, mey mi lebini sorsam Gel gel gel serv-i bülendim
Bilmem olalı sermest sermest olalı bilmem

Şekil 4.113. Hicâzkâr Nâkış Yürük Semâî, Kazasker Mustafa İzzet Efendi

Revnâknümâ Nâkış Yürük Semâî - Gamzen Ne Kadar Olsa Niyâz Etmeğe

Bâis

Bestesi Müezzınbaşı Hâşım Bey'e ait olan eserin güftesi Nef'î'ye aittir. Eserin 3 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{2b} + 2.B^{2c}) + T1.C

3.D + 4.B (4.B^{1a} + 4.B^{2b} + 4.B^{2c}) + T1.C

Eserin güftesi:

Gamzen ne kadar olsa niyâz etmeğe bâis

Âhım olur ol mertebe nâz etmeğe bâis

Nef'î gibi gamzende sana cân ile âşık
Derd-i dili hep mahremi râz etmeğe bâis

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B (2.B¹a + 2.B²b + 2.B²c) + T1.C

Gamzen ne kadar olsa niyâz etmeğe bais **1.A**

Âhım olur ol mertebe nâz (**2.B¹a**)

etmeğe bais (**2.B²b**)

etmeğe bais (**2.B²c**)

*Gel gel gel işve-bâzım gel gel gel çâre-sâzım ey şeh-i hûban bende ne fermân ah
şehlerin âdetidir eylemek ihsân gel gel cân sana kurbân T1.C*

3.D + 4.B (4.B¹a + 4.B²b + 4.B²c) + T1.C

Nef'î gibi gamzende sana cân ile âşık **3.D**

Derd-i dili hep mahremi râz (**4.B¹a**)

etmeğe bais (**4.B²b**)

etmeğe bais (**4.B²c**)

*Gel gel gel işve-bâzım gel gel gel çâre-sâzım ey şeh-i hûban bende ne fermân ah
şehlerin âdetidir eylemek ihsân gel gel cân sana kurbân T1.C*

REVNÂKNÜMÂ NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Gamzen Ne Kadar Olsa Niyâz Etmeğe Bâis"

BESTE: MÜEZZİNBAŞI HÂŞİM BEY
GÜFTE: NEF'Î

Usûlü: Yürük Semâî

1.A
Gam zen ne ka dar ol sa ni yâz
et et me ğe bâ is
2.B^{1a} 4.B^{1a} 2.B^{2b} 4.B^{2b}
Â hım o lur ol mer te be nâz et me ğe bâ
Der di di li hep mah re mi râz et me ğe bâ
2.B^{2c} 4.B^{2c}
is et me ğe bâ is Saz-----
is et me ğe bâ is

T1.C
Gel gel gel iş ve bâ zım
Gel gel gel câ re sâ zım Saz-----
Ey şe hi hû bân ben de ne fer
mân Saz----- Ah şeh le rin â de ti dir
ey le mek ih sân
Ah şeh le rin â de ti dir ey le mek ih sân Saz-----

Şekil 4.114. Revnâknümâ Nâkiş Yürük Semâî, Müezzınbaşî Hâşım Bey

Gel gel can sa na kur ban Saz-----

Nef î gi bi gâm zen de sa na cân i le â

şık Saz-----

Gamzen ne kadar olsa niyâz etmeğe bais
 Âhım olur ol mertebe nâz etmeğe bais
 Nefî gibi gamzende sana cân ile âşık
 Derd-i dili hep mahremi râz etmeğe bais

Terennüm:
 Gel gel gel işve-bâzım gel gel gel çâre-sâzım
 Ey şeh-i hûban bende ne fermân
 Ah şehlerin âdetidir eylemek ihsân
 Gel gel cân sana kurbân

Şekil 4.114. (devam)

Karcıgar Nâkış Yürük Semâî - Meded Ey Perî Gamından Ciğerim Kebâb Olubdur

Bestesi Müezzınbaşı Hâşım Bey'e ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu belli meçhûldür. Eserin 3 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A (1.A¹a + 1.A¹b + 1.A²c + 1.A²d) + 2.B (2.B¹a + 2.B¹b + 2.B²c + 2.B²d) + T1.C

3.D (3.D¹a + 3.D¹b + 3.D²c + 3.D²d) + 4.B (4.B¹a + 4.B¹b + 4.B²c + 4.B²d) + T1.C

Eserin güftesi:

Meded ey perî gamından ciğerim kebâb olubdur
 Sitem-i dem-â-deminden dil ü cân harâb olubdur
 Seni a canım komadı gamın mecâlim
 Yine hali pür-melâlim yazılıyor pür-melâlim

Vezi: Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A¹a + 1.A¹b + 1.A²c + 1.A²d) + 2.B (2.B¹a + 2.B¹b + 2.B²c + 2.B²d) + T1.C

(Ah) Meded ey perî gamından (1.A¹a)

meded ey perî gamından (1.A¹b)

ciğerim kebâb olubdur (1.A²c)

ciğerim kebâb olubdur (1.A²d) 1.A

(Ah) Sitem-i demâdeminden (2.B¹a)

sitem-i demâdeminden (2.B¹b)

dil ü cân harâb olubdur (2.B²c)

dil ü cân harâb olubdur (2.B²d) 2.B

*Ah seni ey bî-mürüvvet seni ey bî-muhabbet dâd ey dâd ey dâd ey dâd ey yâr ey yâr
ey yâr ey yâr ey gâmından eyle âzâd feryâd elinden ah kime dâd eyleyeyim ah kime
feryâd edeyim (T1.C)*

3.D (3.D¹a + 3.D¹b + 3.D²c + 3.D²d) + 4.B (4.B¹a + 4.B¹b + 4.B²c + 4.B²d) + T1.C

(Ah) Seveli seni a zâlim (3.D¹a)

seveli seni a zâlim (3.D¹b)

komadı gâmın mecâlim (3.D²c)

komadı gâmın mecâlim (3.D²d) 3.D

(Ah) Yine hâl-i pür-melâlim (4.B¹a)

yine hâl-i pür-melâlim (4.B¹b)

yazılır hitâb olubdur (4.B²c)

yazılır hitâb olubdur (4.B²d) 4.B

*Ah seni ey bî-mürüvvet seni ey bî-muhabbet dâd ey dâd ey dâd ey dâd ey yâr ey yâr
ey yâr ey yâr ey gâmından eyle âzâd feryâd elinden ah kime dâd eyleyeyim ah kime
feryâd edeyim (T1.C)*

KARCIĞAR NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Meded Ey Perî Gamından Ciğirim Kebâb Olubdur"

BESTE: MÜEZZİNBAŞI HÂŞİM BEY

Usûlü: Yürük Semâî

1.A

1.A¹a

Ah Me ded ey pe ri ga mın dan Me ded ey

1.A¹b

pe ri ga mın dan ci ğc rim ke bab o lub

1.A²c

1.A²d

dur ci ğe rim ke bab o lub dur Saz

2.B

4.B

2.B¹a

4.B¹a

Ah Si te mi de mâ de min den Si te mi
Ah Yi ne hâ li pür me lâ lim Yi ne hâ

2.B²c

4.B²c

de mâ de min den di lü can ha râb o lub
li pür me lâ lim ya zi lr hi tâb o lub

2.B²d

4.B²d

dur di lü can ha râb o lub dur Saz
dur ya zi lr hi tâb o lub dur

TI.C

Ah Se ni ey bi mü rûv vet Se ni ey

bi mu hab bet Saz Dâd ey

dâd ey dâd ey dâ dey

Yâr ey yâr ey yâr ey

Şekil 4.115. Karcığar Nâkış Yürük Semâî, Müezzınbaşı Hâşım Bey

yâ rey Ga min dan ey le â zâd
 fer yâd e lin den Ah ki me dâd ey le ye yim
 Ah ki me fer yâd e de yim ca nim
 ca nim ca nim e lin den SAZ-----
KARAR 3.D'a
 den Ah Se ve li se ni a zâ
 3.D'b 3.D'c
 lim Se ve li se ni a zâ lim ko ma di
 3.D'd
 ga min me câ lim ko ma di ga min me câ
 lim SAZ-----

Meded ey perî gamından çiğirim kebâb olubdur
 Sitem-i demâdeminden dil ü cân harâb olubdur
 Seveli seni a zâlim komadı gâmnı mecâlim
 Yine hâl-i pür-melâlim yazılır hitâb olubdur

Terennüm:
 Ah seni ey bî-mürüvvet seni ey bî-muhabbet
 Dâd ey dâd ey dâd ey dâd ey yâr ey yâr ey yâr ey yâr ey
 Gâmnından eyle âzâd feryâd elinden
 Ah kime dâd eyleyeyim ah kime feryâd edeyim

Şekil 4.115. (devam)

Acem Kürdî Nâkış Yürük Semâî - Âşık Gâm-ı Dilrübâsız Olmaz

Bestesi Zekâî Dede'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 3 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

3.D + 3D' + 4.B + [T1.C + 4.B]

Eserin güftesi:

Âşık gam-ı dilrübâsız olmaz

Pîrâne hevâ âsâsız olmaz

Geysûne didimse müşk-i çînî

Afveyle ki kul hatâsız olmaz

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlün Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

Âşık gam-ı dilrübâsız olmaz **1.A**

Âşık gam-ı dilrübâsız olmaz **1.A**

Pîrâne hevâ âsâsız olmaz **2.B**

Ten nen ni ten nen ni ten nen ni te ne nen det de re dilli ney vay vay kurbâin olam

ayrânn olam yâr yâr sâdpâre dilem vay [T1.C]

Pîrâne hevâ âsâsız olmaz **[2.B]**

3.D + 3D' + 4.B + [T1.C + 4.B]

Geysûne didimse müşk-i çînî **3.D**

Geysûne didimse müşk-i çînî **3.D'**

Afveyle ki kul hatâsız olmaz **4.B**

Ten nen ni ten nen ni ten nen ni te ne nen det de re dilli ney vay vay kurbâin olam

ayrânn olam yâr yâr sâdpâre dilem vay [T1.C]

Afveyle ki kul hatâsız olmaz [4.B]

ACEM KÜRDÎ NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Âşık Gâm-ı Dilrübâsız Olmaz"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ

1.A

Â şık gâ mı dil rü bâ sız ol maz Â şık gâ mı dil

2.B

rü bâ sız ol maz Pî râ ne he vâ â sâ sız ol

T1.C

maz Vay ten nen ni ten nen ni ten nen ni te nen

det de re dil li ney vay vay ten nen ni ten nen ni

ten nen ni te nen det de re dil li ney vay Kur

bâ nın o lam hay râ nın o lam Kur bâ nın o lam

Hay râ nın o lam Yâr yâr

2.B

sad pâ re di lem vay Pî râ ne he vâ â sâ sız ol

Meyân'a 3.D Karar

maz Gey maz sù ne di dim se müşki çi

3.D'

ni Gey sù ne di dim se müşki çi ni Af

4.B

vey le ki kul ha ta sız ol maz Vay

Âşık gam-ı dilrübâsız olmaz
Pîrâne hevâ âsâsız olmaz
Geysüne didimse müşk-i çinî
Afveyle ki kul hatâsız olmaz

Terennüm:
Ten nen ni ten nen ni ten nen ni te ne nen
Det de re dilli ney vay vay
Kurbân olam ayrân olam yâr yâr
Sâdpâre dilem vay

Şekil 4.116. Acem Kürdî Nâkiş Yürük Semâî, Zekâî Dede

Hicâz Aşîrân Nâkış Yürük Semâî - Aşüfte Diliz Dâm-ı Havâ Meskenimizdir

Bestesi Zekâi Dede'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 1.A + 2.B + T1.C

3.D + 3.E + 4.B + T1.C

Eserin güftesi:

Âşüfte diliz dâm-ı havâ meskenimizdir
Âzâde seriz bend-i belâ me'menimizdir
Cevri biziz ol gevher-i yektâ-yı mehabbet
Kim sîne-i erbâb-ı safâ mahzenimizdir

Vezi: Mef'ûlü Mefâilü Mefûlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A + 2.B + T1.C

Âşüfte diliz dâm-ı havâ meskenimizdir
Âşüfte diliz dâm-ı havâ meskenimizdir
Âzâde seriz bend-i belâ me'menimizdir

*Tâ dir te ni ten ni te ne ni ten ter dil li te ne nen nâ de re dilli ney vay ten nen ni ten
nen ni ten nen ni te ne nen nâ dere dilli ney vay nâ dere dilli ney vay T1.C*

3.D + 3.E + 4.B + T1.C

Cevri biziz ol gevher-i yektâ-yı mehabbet **3.D**
Cevri biziz ol gevher-i yektâ-yı mehabbet **3.E**
Kim sîne-i erbâb-ı safâ mahzenimizdir **4.B**

*Tâ dir te ni ten ni te ne ni ten ter dil li te ne nen nâ de re dilli ney vay ten nen ni ten
nen ni ten nen ni te ne nen nâ dere dilli ney vay nâ dere dilli ney vay T1.C*

HİCÂZ AŞİRÂN NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Aşüfte Diliz Dâm-ı Havâ Meskenimizdir"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ

1.A
A şüf te di liz dâ mi ha vâ vâ vâ
mes ke ni miz dir A şüf te di liz dâ mi ha vâ
vâ vâ mes ke ni miz dir

2.B
4.B
Â zâ de se riz ben dî be lâ lâ lâ
Kim sî ne i er bâ bî sâ fa fâ fâ
me' me ni miz dir T1.C
mah ze ni miz dir Tâ dir te ni ten
ni te ne ni ten ter dil li te ne nen nâ de re dil li ney vay
tennen ni ten nen ni ten nen ni te nenen Ten nen ni ten nenni ten nen ni te ne nen
Nâ dere dil li ney vay Nâ de re dil li ney vay
Â zâ de se riz ben dî be lâ lâ lâ
me' me ni miz dir SON Cev ri bî ziz ol gev he ri yek

Şekil 4.117. Hicâz Aşîrân Nâkış Yürük Semâî, Zekâî Dede

tâ tâ tâ yi me hab bet

3.E Cevri bi ziz ol gev he ri yek tâ tâ

tâ yi me hab bet

Âşûfte diliz dâm-ı havâ meskenimizdir
 Âzâde seriz bend-i belâ me'menimizdir
 Cevri biziz ol gevher-i yektâ-yi mehabbet
 Kim sîne-i erbâb-ı safâ mahzenimizdir

Terennüm:
 Tâ dir te ni ten ni te ne ni ten
 Ter dil li te ne nen nâ de re dilli ney vay
 Ten nen ni ten nen ni ten nen ni te ne nen nâ
 Dere dilli ney vay nâ dere dilli ney vay

Şekil 4.117. (devam)

Acem Nâkış Yürük Semâî - Ey Bülbül-i Şûrîde Gülistânıma Girme

Bestesi Zekâi Dede'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]
 3.D + 3.D + 4.B + [T1.C + 2.B]

Eserin nüshalarında üçüncü mısra iki kez tekrar etmektedir. Formun simetrik yapısı gereği birinci mısraın da iki kez tekrar etmesi beklenmektedir. İkinci mısradan sonra gelen *terennüm* devamında ikinci mısraın tekrar ettiği görülmektedir. Dördüncü mısradan sonra gelen *terennüm* devamında tekrar etmesi beklenen dördüncü mısra yerine ikinci mısraın tekrar ettiği görülmektedir. Formun simetrik yapısı gereği birinci mısraın art arda iki kez tekrar edeceği, dördüncü mısra sonrasında gelen *terennüm* devamında da yine dördüncü mısraın tekrar edeceği şekilde eser düzenlenerek notaya alınmıştır.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

1.A + 1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

3.D + 3.D + 4.B + [T1.C + 4.B]

Eserin güftesi:

Ey bülbül-i şûrîde gülistânıma girme
Nâlişgeh-i mürğ-i dil-i nâlânıma girme
Geçdim senin ey bâd-ı sabâ ben haberinden
Tek sen de vurub turra-i cânânıma girme

Vezi: Mef'ûlü Mefâilü Mefâilü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

Ey bülbül-i şûrîde gülistânıma girme **1.A**

Ey bülbül-i şûrîde gülistânıma girme **1.A**

Nâlişgeh-i mürğ-i dil-i nâlânıma girme **2.B**

*Yâr yâr gel işve-bâzım dost dost gel serv-i nâzım gel dinle sözüm kırma özüm ah iki
gözüm körpe kuzum gel gel gel çâre-sâzım gel [T1.C]*

Nâlişgeh-i mürğ-i dil-i nâlânıma girme **[2.B]**

3.D + 3.D' + 4.B + [T1.C + 4.B]

Geçdim senin ey bâd-ı sabâ ben haberinden **3.D**

Geçdim senin ey bâd-ı sabâ ben haberinden **3.D'**

Tek sen de vurub turra-i cânânıma girme **4.B**

*Yâr yâr gel işve-bâzım dost dost gel serv-i nâzım gel dinle sözüm kırma özüm ah iki
gözüm körpe kuzum gel gel gel çâre-sâzım gel [T1.C]*

Tek sen de vurub turra-i cânânıma girme **[4.B]**

ACEM NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Ey Bülbül-i Şûrîde Gülistânıma Girme"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDÎ

1.A
Ey bülbü li şû rî de güli li lis tâ nı ma gir me

2.B
Nâ liş ge hi mür gi di li nâ lâ lâ lâ nı ma gir me
4.B
Teksen de va rub tur ra i câ nâ nâ nâ nâ nu ma gir me

T1.C
Câ num ye le lel li ye le li yel yel lel li le le lel li ye le lel li ney

vay vay li ye le lel li ney vay Ten nen ni ten nen ni

ten nen ni te nenen ten nen ni ten nen ni ten nen ni te nenen ni te nedil li ney

2.B
4.B
vay ni te nedil li ney vay Nâ liş ge hi mür gi di li nâ lâ
Teksen de va rub tur ra i câ nâ

3.D
lâ lâ nı ma gir me Geçdimse nin ey bâ dı sa bâ bâ
nâ nâ nu ma gir me

3.D'
1. 2.
bâ ben ha be rin den den

Ey bülbül-i şûrîde gülistânıma girme
Nâlişgeh-i mürğ-i dil-i nâlânıma girme
Geçdim senin ey bâd-ı sabâ ben haberinden
Tek sen de vurub turra-i cânânıma girme

Terennüm:
Cânım ye le lel li ye le li yel yel lel li ye le lel li
Ye le lel li ney vay li ye lel li ney vay
Ten nen ni ten nen ni ten nen ni te nenen ten nen ni ten nen ni
Tten nen ni te ne nenen ni te ne dilli ney vay ni te ne dilli ney vay

Şekil 4.118. Acem Nâkış Yürük Semâî, Zekâî Dede

Hisâr Bûselik Nâkış Yürük Semâî - Gönüm Heves-i Zülf-i Siyehkâre Düşürdüm

Bestesi Zekâi Dede'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 7 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b} + 1.A^{2c}) + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{2b} + 2.B^{2c}) + [T1.C + 2.B]

3.D (3.D^{1a} + 3.D^{2b} + 3.D^{2c}) + 4.B (4.B^{1a} + 4.B^{2b} + 4.B^{2c}) + [T1.C + 4.B]

Eserin güftesi:

Gönüm heves-i zülf-i siyehkâre düşürdüm

Mürg-i dilimi âteş-i hicrâne düşürdüm

Gül şevkine bitâb bugün nâleler etdim

Sadpâre dili gonca-i gül-fâme düşürdüm

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b} + 1.A^{2c}) + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{2b} + 2.B^{2c}) + [T1.C + 2.B]

Gönüm heves-i zülf-i siyehkâre (**1.A^{1a}**)

düşürdüm (**1.A^{2b}**)

(yâr yâr yâre) düşürdüm (**1.A^{2c}**) **1.A**

Mürg-i dilimi âteş-i (**2.B^{1a}**)

hicrâne düşürdüm (**2.B^{2b}**)

(yâr yâr) hicrâne düşürdüm (**2.B^{2c}**) **2.B**

Yâr yâr aşûb-u cihân ey meh-i devran dost dost dertlere derman hâlim pek yâman

ten nen ni te nen ten ten nen ni te nen ten nen ni te nen te nen nâ te ne dir ney

[**T1.C**]

Mürg-i dilimi âteş-i (**2.B^{1a}**)

hicrâne düşürdüm (**2.B^{2b}**)

(yâr yâr) hicrâne düşürdüm (**2.B^{2c}**) [**2.B**]

3.D (3.D^{1a} + 3.D^{2b} + 3.D^{2c}) + 4.B (4.B^{1a} + 4.B^{2b} + 4.B^{2c}) + [T1.C + 4.B]

Gül şevkîne bîtâb bugün (3.D^{1a})

nâleler etdim (3.D^{2b})

(yâr yâr) nâleler etdim (3.D^{2c})

Sadpâre dili gonca-i (4.B^{1a})

gül-fâme düşürdüm (4.B^{2b})

(yâr yâr) gülfâme düşürdüm (4.B^{2c})

Yâr yâr aşûb-u cihân ey meh-i devran dost dost dertlere derman hâlim pek yâman

ten nen ni te nen ten ten nen ni te nen ten nen ni te nen te nen nâ te ne dir ney

[T1.C]

Sadpâre dili gonca-i (4.B^{1a})

gül-fâme düşürdüm (4.B^{2b})

(yâr yâr) gülfâme düşürdüm (4.B^{2c}) **[4.B]**

HİSÂR BÛSELİK NÂKİŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Gönlüm Heves-i Zülf-i Siyehkâre Düşürdüm"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ

1.A' a 1.A' b

Gön lüm he ve si zül fi si yeh kâ re dü şür düm

1.A' c 2.B 2.B' a

Yâr yâr yâ re dü şür düm Mür

2.B' b 4.B' b

gi di li mi â te şî hic râ ne dü şür düm
pa re di li gon ca i gül fâ me dü şür düm

2.B' c 4.B' c

Yâr yâr yâr hic râ ne dü şür düm
Yâr yâr gül fâ me dü şür düm

T1.C

Yâr yâr â şû bi ci hân

Ey ey ey me hi dev rân

Dost dost dert le re der mân

Hâ hâ lim pek ya man Ten

nen ni te nen Ten nen ni te nen Ten

Şekil 4.119. Hisar Bûselik Nâkîş Yürük Semâî, Zekâî Dede

2.B 2.B'a
4.B 4.B'a

nen ni te nen te nen te nen nâ te ne dir ney Mür Sad

2.B^{2b}
4.B^{2b}

gi di li mi â te şî hic râ ne dü şür düm
pâ re di li gon ca i gül fâ me dü şür düm

2.B^{2c}
4.B^{2c}

Yâr yâr hic râ ne dü şür düm düm
Yâr yâr gül fâ me dü şür düm

Meyân'a Karar SON

3.D^{1a}
3.D^{2b}

Gül şev kî ne bî tâb bu gün nâ le ler et dim

3.D^{2c}
4.B 4.B'a

Yâr yâr nâ le ler et dim Sad

Gönlüm heves-i zülf-i süyekhâre düşürdüm (yâr yâr yâre düşürdüm)
Mürg-i dilimi âteş-i hicrâne düşürdüm (yâr yâr hicrâne düşürdüm)
Gül şevkine bitâb bugün nâleler etdim (yâr yâr nâleler etdim)
Sadpâre dili gonca-i gül-fâme düşürdüm (yâr yâr gülfâme düşürdüm)

Terennüm:
Yâr yâr aşûb-u cihân ey meh-i devran
Dost dost dertlere derman hâlim pek yâman
Ten nen ni te nen ten ten nen ni te nen
Ten nen ni te nen te nen nâ te ne dir ney

Şekil 4.119. (devam)

Nevâ Kürdî Nâkış Yürük Semâi - Hey Hey Diye Hânendeler Ettikçe Terâne

Bestesi Zekâi Dede'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 1 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + 2.B' + T1.C

3.D + 3D' + 4.B + 4.B' + T1.C

Eserin kaynak nüshasında birinci mısraın diğer mısralar gibi tekrar etmediği görülmektedir. Bu durum, simetrik yapının bozulmasına yol açmaktadır. Eserde simetrinin sağlanması için, birinci mısra art arda tekrar edecek şekilde nota düzenlenmiştir.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

1.A + 1.A + 2.B + 2.B' + T1.C

3.D + 3D' + 4.B + 4.B' + T1.C

Eserin güftesi:

Hey hey diye hânendeler ettikçe terâne
Bir vecd ü safâ hissi gelir ehl-i dilâne
Sâkî edecek devr-i kadeh meclis-i meyde
Bir neş'e gelir ez-ser-i nev bu dil-i câne

Vezi: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A + 2.B + 2.B' + T1.C

Hey hey diye hânendeler ettikçe terâne (vay) **1.A**

Hey hey diye hânendeler ettikçe terâne (vay) **1.A**

Bir vecd ü safâ hissi gelir ehl-i dilâne **2.B**

Bir vecd ü safâ hissi gelir ehl-i dilâne **2.B'**

*Ah te ni nâ dir ten te ne dir ten ah sana hep bende efendim bütün âlem bende ah ola
âsûde dilân vaslın ile sâyende* **T1.C**

3.D + 3D' + 4.B + 4.B' + T1.C

Sâkî edecek devr-i kadeh meclis-i meyde (vay) **3.D**

Sâkî edecek devr-i kadeh meclis-i meyde (vay) **3.D'**

Bir neş'e gelir ez-ser-i nev bu dil-i câne **4.B**

Bir neş'e gelir ez-ser-i nev bu dil-i câne **4.B'**

Ah te ni nâ dir ten te ne dir ten ah sana hep bende efendim bütün âlem bende ah ola
âsûde dilân vaslın ile sâyende T1.C

NEVÂ KÜRDÎ YÜRÜK SEMÂÎ
"Hey Hey Diye Hânendeler Ettikçe Terâne"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ

1.A
Hey hey di ye hâ nen de ler et tik çe te râ ne vay

2.B
4.B
Bir vec dü sa fâ his si ge lir eh li di lâ ne
Bir neş e ge lir ez se ri nev bu di li câ ne

2.B'
4.B'
Bir vec dü sa fâ his si ge lir eh li di lâ ne Ah
Bir neş e ge lir ez se ri nev bu di li câ ne

T1.C
te ni nâ dir Ten te ne dir ten
Te ni nâ dir Ten te ne dir ten
Ah Sa na hep ben de e fen dim bü tün â lem ben de
Ah Sa na hep ben de e fen dim bü tün â lem ben de
Ah O la â sû de di lân vas lın i le sâ yen de
Ah O la â sû de di lân vas lın i le sâ yen de Ah de SON

3.D
Sâ kî e de cek dev ri ka deh mec li si mey de vay vay

Hey hey diye hânendeler ettikçe terâne
Bir vecd ü safâ hissi gelir ehl-i dilâne
Sâkî edecek devr-i kadeh meclis-i meyde
Bir neşe gelir ez-ser-i nev bu dil-i câne

Terennüm:
Ah te ni nâ dir ten te ne dir ten
Ah sana hep bende efendim bütün âlem
Bende ah ola âsûde dilân vaslın ile sâyende

Şekil 4.120. Nevâ Kürdî Nâkış Yürük Semâî, Zekâî Dede

Mahûr Bûselik Nâkış Yürük Semâî - Mest ü Harâb Mirevem Ez Mey-i Aşk-ı

Zü'l Ülâ

Bestesi Zekâî Dede'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 1 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

3.D + 4.B + [T1.C + 4.B]

Eserin mevcut tek nüshasında, icra kolaylığı sağlaması açısından sona yazıldığı düşünülen dördüncü mısra, ikinci mısraın altına gelecek şekilde eser düzenlenerek notaya alınmıştır.

Eserin güftesi:

Mest ü harâb mirevem ez mey-i aşk-ı zü'l ülâ
Bîm nedârem ez belâ ten te le lâ te lâ le le lâ
Âşıkam ü mücerredem çün şeh-i çerh-i müfredem
Gam ne horem zemânerâ ten te le lâ te lâ le le lâ

Vezi: Müfteilün Müfteilün Müfteilün Müfteilün

Bahir: Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

Mest ü harâb mirevem ez mey-i aşk-ı zü'l ülâ (vay) **1.A**

Bim nedârem ez belâ ten te le lâ te lâ le le lâ (vay) **2.B**

*Ten ten ten te le lâ vay ten ten ten te le lâ lâ lâ düm de rel lâ yâr yâr şâh-ı cihânım
dost dost dilde nihânım he hey a cânımen hey hey cânânımen hey hey zibâyımen*

[T1.C]

Bim nedârem ez belâ ten te le lâ te lâ le le lâ (vay) **[2.B]**

3.D + 4.B + [T1.C + 4.B]

Âşıkam ü mücerredem çün şeh-i çerh-i müfredem (vay) **3.D**

Gam ne horem zemânerâ ten te le lâ te lâ le le lâ (vay) **4.B**

*Ten ten ten te le lâ vay ten ten ten te le lâ lâ lâ düm de rel lâ yâr yâr şâh-ı cihânım
dost dost dilde nihânım he hey a cânımen hey hey cânânımen hey hey zibâyımen*

[T1.C]

Gam ne horem zemânerâ ten te le lâ te lâ le le lâ (vay) **[4.B]**

MÂHÛR BÛSELİK NÂKİŞ YÛRÛK SEMÂÎ
 "Mest ü Harâb Mirevem Ez Mey-i Aşk-ı Zü'l Ûlâ"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ

1.A
 Mes tü ha râb mi re vem ez me yi aş kı zül û lâ vay

2.B
 4.B
 Bim ne dâ remez be lâ ten te le lâ te lâ le lâ vay
 Gam ne ho rem ze mâ ne râ ten te le lâ te lâ le lâ vay

T1.C
 Ten ten ten te le lâ vay Ten ten ten te le lâ

 lâ lâ düm de re lel lâ Yâr yâr

 şâ hu ci hâ nim Dost dost dil de ni hâ nim

 Hey hey a câ nâ ni men Hey hey

 câ nâ ni men Hey Hey zi bâ yı men

2.B
 4.B
 Bim ne dâ remez be lâ ten te le lâ te lâ le lâ vay SON
 Gam ne ho rem ze mâ ne râ ten te le lâ te lâ le lâ vay

3.D
 Â şı kam mü cer re dem çün şe hi çer hi müf re dem vay

Mest ü harâb mirevem ez mey-i aşk-ı zü'l ûlâ
 Bim nedârem ez belâ ten te le lâ te lâ le lâ
 Âşıkam ü mücerredem çün şeh-i çerh-i müfredem
 Gam ne horem zemânêrâ ten te le lâ te lâ le lâ

Terennüm:
 Ten ten ten te le lâ vay ten ten ten te le lâ lâ
 Düm de rel lâ yâr yâr şâh-ı cihânım
 Dost dost dilde nihânım he hey a cânimen
 Hey hey cânânimen hey hey zibâyimen

Şekil 4.121. Mahûr Nâkış Yürük Semâî, Zekâî Dede

Gerdâniye Nâkış Yürük Semâi - Ol Mûjeler Ki Fitneye Sipâhi Oldu Çâr Sâf

Bestesi Zekâi Dede'ye ait olan eserin güftesi Cevrî'ye aittir. Eserin 3 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

$$1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]$$
$$3.D + 3.D' + 4.B + [T1.C + 4.B]$$

Eserin kaynak nüshasında birinci mısraın üçüncü mısra gibi tekrar etmediği görülmektedir. Bu durum da eserde simetrik yapının bozulmasına yol açmaktadır. Simetrinin sağlanması için birinci mısra üçüncü mısra gibi tekrar edecek şekilde eser düzenlenerek notaya alınmıştır.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

$$1.A + 1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]$$
$$3.D + 3.D' + 4.B + [T1.C + 4.B]$$

Eserin güftesi:

Ol mûjeler ki fitneye oldu sipâhi çâr sâf
Her biri bir hadenk ile bin dil ü cân ider telef
Cevrî-i nükte-perverin vasfı dehân-ı yâr ile
Oldu dür-i kelâmına gûş-i ferîştegân sadef

Vezi: Müfteilün Müfteilün Müfteilün Müfteilün

Bahir: Rezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]
Ol müjdeler ki fitneye oldu sipâhi çâr sâf (vay) **1.A**
Ol müjdeler ki fitneye oldu sipâhi çâr sâf (vay) **1.A**

Her biri bir hadenk ile bin dil ü cân ider telef (vay) **2.B**

*Ten ten ter dil li te nen ten ten ten ter dil li te nen ten ter dilli te nen te nen te nen nâ
te ne dir ney [T1.C]*

Her biri bir hadenk ile bin dil ü cân ider telef (vay) **[2.B]**

3.D + 3.D' + 4.B + [T1.C + 4.B]

Cevri-i nükte-perverin vasfı dehân-ı yâr ile (vay) **3.D**

Cevri-i nükte-perverin vasfı dehân-ı yâr ile (vay) **3.D'**

Oldu dür-i kelâmına gûş-i ferîştegân sadef (vay) **4.B**

*Ten ten ter dil li te nen ten ten ten ter dil li te nen ten ter dilli te nen te nen te nen nâ
te ne dir ney [T1.C]*

Oldu dür-i kelâmına gûş-i ferîştegân sadef (vay) **[4.B]**

GERDÂNİYE NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ

"Ol Müjdeler Ki Fitneye Sipâhi Oldu Çâr Sâf"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDÎ

1.A.
Ol müjde ler ki fit ne ye ol du si pâ hi çâr sâf vay

2.B.
Her bi ri bir ha deng i le bin di lü cân i der te lef vay
Ol du dü ri ke lâ mu na gû şî fe riş te gân sa def vay

T1.C.
Ten ten ter dil li te nen ten Ten ten ter

dil li te nen ten Ter dil li te nen te nen te nen nâ te ne dir ney

2.B.
Her bi ri bir ha deng i le bin di lü cân i der te lef vay SON

4.B.
Ol du dü ri ke lâ mu na gû şî fe riş te gân sa def vay

3.D.
Cev ri i nük te per ve rin vas fi de hâ nu yâr i le vay

Ol müjdeler ki fitneye oldu sipâhi çâr sâf
Her biri bir hadenk ile bin dil ü cân ider telef
Cevri-i nükte-perverin vasfı dehân-ı yâr ile
Oldu dür-i kelâmına gûş-i ferîştegân sadef

Terennüm:
Ten ten ter dil li te nen ten ten ten ter dil li te nen ten
Ter dilli te nen te nen te nen nâ te ne dir ney

Şekil 4.122. Gerdâniye Nâkış Yürük Semâî, Zekâî Dede

Ferahnâk Nâkış Yürük Semâi - Sensiz Cihanda Âşîka İşret Revâ Mıdır

Bestesi Zekâi Dede'ye ait olan eserin güftesi Nahifi'ye aittir. Eserin 8 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

3.D + 4.B + [T1.C + 4.B]

Eserin güftesi:

Sensiz cihânda âşîka işret revâ mıdır
Sensiz safâ-yı ehl-i muhabbet safâ mıdır
Ölsün mü, n'eylesin olan âşüfte hüsnüne
Kurbânın olduğum seni sevmek hatâ mıdır

Vezin: Mef'ûlü Fâilâtü Mefâilü Fâilün

Bahir: Muzâri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

Sensiz cihânda âşîka işret revâ mıdır (vay) **1.A**

Sensiz safâ-yı ehl-i muhabbet safâ mıdır (vay) **2.B**

*Dir dir ten til dil len ten dir lâ nâ dir dir ten dir dir ten til lil len yâr yâr gel işve-
bâzım dost dost gel çâre-sâzım [T1.C]*

Sensiz safâ-yı ehl-i muhabbet safâ mıdır (vay) **[2.B]**

3.D + 4.B + [T1.C + 4.B]

Ölsün mü, n'eylesin olan âşüfte hüsnüne (vay) **3.D**

Kurbanın olduğum seni sevmek hatâ mıdır (vay) **4.B**

*Dir dir ten til dil len ten dir lâ nâ dir dir ten dir dir ten til lil len yâr yâr gel işve-
bâzım dost dost gel çâre-sâzım [T1.C]*

Kurbanın olduğum seni sevmek hatâ mıdır (vay) **[4.B]**

FERAHNÂK NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Sensiz Cihanda Âşıkâ İşret Revâ Mıdır"

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ
GÜFTE: NÂHİFÎ

Usûlü: Yürük Semâî

1.A

Sen siz ci hân da â şı ka iş ret ret

re vâ mı dır vay Sen siz sa fâ yı eh li mu hab
Kur bâ nın ol du ğum se ni sev

2.B
4.B

T1.C

bet mek bet mek sa fâ mı dır vay Dir dir ten
ha tâ mi dır vay

til lil len ten dil lâ nâ dir dir ten

Dir dir ten til lil len Yâr yâr

gel iş ve bâ zım Dost dost gel çâ re sâ zım

2.B
4.B

Sen siz sa fâ yı eh li mu hab bet mek bet mek
Kur bâ nın ol du ğum se ni sev

3.D

sa fâ mı dır vay SON Öl sün mü ney le sin o lan â
ha tâ mi dır vay

şü şüf te hüs nü ne vay

Sensiz cihânda âşıkâ işret revâ mıdır
Sensiz safâ-yı ehl-i muhabbet safâ mıdır
Ölsün mü, n'eylesin olan âşüfte hüsnüne
Kurbânın olduğum seni sevmek hatâ mıdır

Terennüm:
Dir dir ten til dil len ten dir lâ nâ dir dir ten dir dir ten til lil len
Yâr yâr gel işve-bâzım dost dost gel çâre-sâzım

Şekil 4.123. Ferahnâk Nâkiş Yürük Semâî, Zekâî Dede

NÂKİŞ İŞLEYİŞ				
İkinci ve Dördüncü Mısraların Aynı Ezgiye Sahip Olduğu İşleyiş				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Ger Siyeh-i Çenin Bûved Çeşm-i Tû Ber Helâkımâ	Diyarbakırlı Mahmud Çelebi	Rehâvî	17. yy.
2.	Ruh-ı Nabı Mey-i Nab'ile Kaçan Gül Gül Olur	Çömlekçizâde Receb Çelebi	Uşşâk	17. yy.
3.	Bir Dil Ki Senin Kâkülüne Beste Değildir	Abdülhâlim Ağa	Şivenûma	18. yy.
4.	Aklım Gider Ol Câzibe-i Hâli Görünce	Ebûbekir Ağa	Mâhûr	18. yy.
5.	Beni Çün Kendine Ol Serv-i Revân Bende Bile	Ebûbekir Ağa	Mâhûr	18. yy.
6.	Şitâb-ı Bâd-ı Sabâ Sû-Be-Sû Çemen-Be-Çemen	Ebûbekir Ağa	Nühüft	18. yy.
7.	Açıl Ey Gonca-Dehânım Sana Gül Gül Dediler	Hâfız Rif'at Efendi	Buselik Aşîrân	18. yy.
8.	Bir Yüzden İdi Yâr İle Üslûb-i Muhabbet	Hâfız Şeydâ Abdurrâhim Dede	Rast	18. yy.
9.	Cefâya Ey Büt-i Nevreste Takatım Var Yok	Kara İsmâil Ağa	Sabâ	18. yy.
10.	Gel Ey Sabâ O Gül-i Hoş- Nümâyı Söyleşelim	Kassamzâde Mehmet Efendi	Nişabûrek	18. yy.
11.	Meclis-i Meyde Sâkiyâ Bana Ne Gül Ne Lâle Ver	Kassamzâde Mehmet Efendi	Nikriz	18. yy.
12.	Yüzün Aç Meh-i Nev-Tâl'at Aman Gün Göreyim	Küçük Mehmed Ağa	Dilkeşhâveran	18. yy.
13.	Ey Nesîm-i Seherî Canda Yerin Var Senin	Tanbûri İsak	İsfahân	18. yy.
14.	Terk Eyledi Gerçi Beni Ol Mâh-Cemâlim	Zaharya	Hicâz Uzzâl	18. yy.
15.	Dil Bir Güzelin Vuslatına Muntazır Oldu	Hacı Sadullah Ağa	Hicâzkâr	18. yy.
16.	Cevher Gibi Rîzân Olayım Böyle Gerekdir	Dellâlzâde Hacı İsmâil Dede Efendi	Muhayyer Bûselik	19. yy.
17.	Nihânî Ol Büt-i Şîrin-Sühanle Söyleşiriz	Dellâlzâde Hacı İsmâil Dede Efendi	Karcıgar	19. yy.
18.	Tahtgâh Eyleyli Gülşeni Sultân-ı Nesîm	Dellâlzâde Hacı İsmâil Dede Efendi	Mâhûr Bûselik	19. yy.
19.	Açılır Nâz İle Ol Gonca-Rûha Gül Deseler	Hâfız Şeydâ Abdullah Ağa	Nevâ Bûselik	19. yy.
20.	Dile Revnâk Getirir Şimdi Beyim Seyr-i Çemen	Hâfız Şeydâ Abdullah Ağa	Hüzzâm	19. yy.
21.	Diyeğim Sine-i Berrâkı Semenden Gibidir	Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi	Neveser	19. yy.
22.	Hâk-i Kademin Çeşmimize Ayn-ı Cilâdır	Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi	Tarz-ı Cedîd	19. yy.
23.	Hasretle Tamam Nâle Döndüm Sensiz	Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi	Irâk	19. yy.
24.	Ne Hevâ-yı Bağ-ı Sâzed Ne Kenâr-ı Kışt Mârâ	Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi	Acem Aşîrân	19. yy.

25 .	Oynar Yürek Terennüm-i Çeng ü Çegânenen	Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi	Rast-ı Cedîd	19. yy.
26 .	Sâkîyâ Mest-i Müdâm Eylesen Olmaz Mı Beni	Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi	Evc Bûselik	19. yy.
27 .	Ser-i Zülf-i Anberini Yüzüne Nikâb Edersin	Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi	Şevkefzâ	19. yy.
28 .	Yine Neş'e-i Muhabbet Dil-ü Cânım Etti Şeydâ	Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi	Hicâz	19. yy.
29 .	Yine Zevrâk-ı Derûnum Kırılıp Kenâre Düşdü	Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi	Mâhûr	19. yy.
30 .	Ağyâr İle Ey Gonca Sen İç Bâde-i Gülgûn	Hamparsum Limonciyan	Bayâtî Arabân	19. yy.
31 .	Ârâm Edemez Gönlüm, Gönlüm Edemez Ârâm	Kazasker Mustafa İzzet Efendi	Hicâzkâr	19. yy.
32 .	Gamzen Ne Kadar Olsa Niyâz Etmeğe Bâis	Müezzinbaşı Hâşim Bey	Revnâknümâ	19. yy.
33 .	Meded Ey Perî Gamından Ciğirim Kebâb Olubdur	Müezzinbaşı Hâşim Bey	Karcığâr	19. yy.
34 .	Âşık Gâm-ı Dîlrübâsız Olmaz	Zekâi Dede	Acemkürdî	19. yy.
35 .	Aşüfte Diliz Dâm-ı Havâ Meskenimizdir	Zekâi Dede	Hicâz Aşîrân	19. yy.
36 .	Ey Bülbül-i Şûrîde Gülistânıma Girme	Zekâi Dede	Acem	19. yy.
37 .	Gönlüm Heves-i Zülf-i Siyehkâre Düşürdüm	Zekâi Dede	Hisar Bûselik	19. yy.
38 .	Hey Hey Diye Hânendeler Ettikçe Terâne	Zekâi Dede	Nevâ Kürdî	19. yy.
39 .	Mest ü Harâb Mirevem Ez Mey-i Aşk-ı Zü'l Ülâ	Zekâi Dede	Mahûr Bûselik	19. yy.
40 .	Ol Mûjeler Ki Fitneye Sipâhi Oldu Çâr Sâf	Zekâi Dede	Gerdâniye	19. yy.
41 .	Sensiz Cihanda Âşıkâ İşret Revâ Mıdır	Zekâi Dede	Ferahnâk	19. yy.

Tablo 4.22. Nâkış işleyiş; ikinci ile dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş

4.6.2.5. Her mısram farklı ezgiye sahip olduğu işleyiş

Sultânî Irâk Nâkış Yürük Semâî – Görse Edemez Dil Seni Ârâme Tahammül

Bestesi Küçük Mehmed Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür. Eserin 5 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]
3.D + 4.E + [T1.C + 2.B]

Eserde *B* ezgisi ile gelen ikinci mısra devamında *C* ezgisi ile *terennüm* gelmiş, devamında da *B* ezgisi ile ikinci mısra tekrar etmiştir. *E* ezgisini kullanan dördüncü mısra devamında gelen *terennüm* sonrasında *B* ezgisi ile dördüncü mısranın gelmesi beklenmektedir. Fakat dördüncü mısra yerine yine ikinci mısra tekrar etmiştir. Bu sebeple eser, ikinci *terennüm* sonrasında dördüncü mısranın “B” ezgisi ile tekrar edeceği şekilde düzenlenerek notaya alınmıştır.

Eserin eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]
3.D + 4.E + [T1.C + **4.B**]

Eserin güftesi:

Görse edemez dil seni ârâme tehammül
Mümkün mi ya ol rûy-ı dil-ârâye tehammül
Kurban edeyim îd-ü visâlimde demiş yâr
Yok bende ise vâde-i bayrâme tehammül

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

Görse edemez dil seni ârâme tahammül **1.A**

Mümkün mi ya ol rûy-i dilârâye tahammül **2.B**

Ten nen tâ dir ten düm de re dir nâ dir ten

*dost âhde vefâ ile atâ etme edâ aman eyle vefâ vay tâ nâ ten nâ til lil len nadir tene
dir ten*

*ne güzel len ne şirin te ne dir ten ah bende-i gâm yâr âşık-ı nâcâr neş'e-i yâr dildâr
olma cefâkâr [T1.C]*

Mümkin mi ya ol rûy-i dilârâye tahammül [2.B]

3.D + 4.E + [T1.C + 4.B]

Kurban edeyim îd-ü visâlimde demiş yâr **3.D**

Yok bende ise vâde-i bayrâma tahammül **4.E**

Ten nen tâ dir ten düm de re dir nâ dir ten

*dost âhde vefâ ile atâ etme edâ aman eyle vefâ vay tâ nâ ten nâ til lil len nadir tene
dir ten*

*ne güzel len ne şirin te ne dir ten ah bende-i gâm yâr âşık-ı nâcâr neş'e-i yâr dildâr
olma cefâkâr [T1.C]*

Yok bende ise vâde-i bayrâma tahammül [4.B]

SULTÂNÎ IRÂK NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Görse Edemez Dil Seni Ârâme Tahammül"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: KÜÇÜK MEHMED AĞA

1.A Gör se e de mez dil se ni â râ me ta ham mül

2.B Mümkin mi ya ol rû yi di lâ ra ye ta ham mül

T1.C Ten nen ta dir ten düm de re dir na dir ten dost

ah de ve fa i le a tâ et me e da a man

cy le ve fa vay ta na ten

na til lil len na dir te ne dir

ten ne gü zel ben ne şî rin te ne dir ten ah

ben de i gam yâr â şî kı na çar

neş' e yi dil dar ol ma ce fa kâr ah

2.B Mümkin mi ya ol rû yi di lâ râ ye ta ham mül ^{SON}

4.B Yok ben de i se vâ de i bay râ ma ta ham mül

Şekil 4.124. Sultânî Irâk Nâkiş Yürük Semâî, Küçük Mehmed Ağa

3.D Kur bân e de yim î di vi sâ lim de de miş yâr

4.E Yok ben de i se vâ de i bay râ ma ta ham mül

Görse edemez dil seni ârâme tahammül
Mümkün mi ya ol rûy-i dilârâye tahammül
Kurban edeyim îd-ü visâlimde demiş yâr
Yok bende ise vâde-i bayrâma tahammül

Terennüm:
Ten nen tâ dir ten düm de re dir nâ dir ten
Dost âhde vefâ ile atâ etme edâ aman eyle vefâ vay
Tâ nâ ten nâ til lil len nadir tene dir ten
Ne güzel len ne şirin te ne dir ten
Ah bende-i gâm yâr âşık-ı nâçâr
Neş'e-i yâr dildâr olma cefâkâr

Şekil 4.124. (devam)

Acem Bûselik Nâkış Yürük Semâî - Sâye Zedân Serv-i Şehî Dûş-i Nihân Kenâr-ı

Mâ

Bestesi Küçük Mehmed Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür. Eserin 4 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + T1.C

3.D + 4.E + T1.C

Eserin güftesi:

Sâye zedân serv-i şehî dûş-ı mihân kenâr-ı mâ
Âteş-i aşk-ı pür-şeker âmâde ez cenâr-ı mâ
Şûle-i câm-ı lâl-i mey nağme-i can-cüdâz-i ney
Perde-i mâder-i direy tâb-ı ruh-ı nigâ-i mâ

Vezein: Mefâilün Mefâilün Mefâilün Mefâilün

Bahir: Muzâri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + T1.C

Sâye zedân serv-i şehî dûtş-inihân kenâr-ı mâ **1.A**

Âteş-i aşk-ı pür-şeker âmâde ez cenâr-ı mâ **2.B**

*Ey ki deret melceü mava kerâmet sıhhâtımâ bende-i dirini tüem vay menem vay
haki rehidin tüem vay menem vay âvâre dilem yâr yâr bî-çâre menem dost mâil-i
yek ruhunde menem âşık-ı zârem bende menem vay T1.C*

3.D + 4.E + T1.C

Şûle-i câm-ı lâl-i mey nağme-i can-cüdâz-i ney **3.D**

Perde-i mâder-i direy tâb-i ruh-ı nigâ-i mâ **4.E**

*Ey ki deret melceü mava kerâmet sıhhâtımâ bende-i dirini tüem vay menem vay
haki rehidin tüem vay menem vay âvâre dilem yâr yâr bî-çâre menem dost mâil-i
yek ruhunde menem âşık-ı zârem bende menem vay T1.C*

ACEM BÛSELİK NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Sâye Zedân Serv-i Şehî Dûş-i Nihân Kenâr-ı Mâ"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: KÜÇÜK MEHMED AĞA

1.A

Sa ye ze dan ser vü şe hi dû şî ni han ke na ri ma

2.B

vay Saz-----! Â te şî aş kı pür şe rer a me de ez

T1.C

çe na ri ma Ey ki de rek mel ce ü ma

va ke ra met sıh ha ti ma vay Saz-----!

Ben de i di ri ni tü em vay me nem vay Saz-----!

ha ki re hi di nü tü em vay me nem vay Saz-----!

a va re di lem yâr yâr bı ça re me nem dost Saz-----!

ma i li yek ru hun de me nem Saz-----!

â şî kı za rem ben de me nem vay

3.D

Şu le i ca mu lâ li mey nağ me i can gü da zi ney

Şekil 4.125. Acem Bûselik Nâkiş Yürük Semâî, Küçük Mehmed Ağa

4.E

vay Saz-----| Per de i ma de ri di rey tâ bi ru hı

T1.C

ni gâ ri ma Ey ki de ret mel ce ü ma

va ke ra met sıh ha ti ma vay Saz-----|

Ben de i di ri ni tü em vay me nem vay Saz-----|

ha ki re hi di ni tü em vay me nem vay

a va re di lem yâr yâr bî ça re me nem dost Saz-----|

ma i li yek ru hun da me nem

â şı ki za rem ben de me nem vay SON

Sâye zedân serv-i şehî düş-inihân kenâr-ı mâ
 Âteş-i aşk-ı pür-şeker âmâde ez cenâr-ı mâ
 Şûle-i câm-ı lâle-i mey nağme-i can-cüdâz-i ney
 Perde-i mâder-i direy tâb-i ruh-ı nigâ-i mâ

Terennüm:
 Ey ki deret melceü mava kerâmet sıhâtimâ
 Bende-i dirini tüem vay menem vay haki rehi
 Din tüem vay menem vay âvâre dilem yâr yâr
 Bî-çâre menem dost mâil-i yek ruhunde menem
 Âşık-ı zârem bende menem vay

Şekil 4.125. (devam)

Arazbâr Bûselik Nâkış Yürük Semâî - Al Gönümü Âyîne-i Mânâdır Bu

Bestesi Hacı Sadullah Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür.

Eserin 5 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + [T1.C + T2.C + T3.D + 2.B]

3.E + 4.F + [T1.C + T2.C + T3.D + 4.B]

Eserin güftesi:

Al gönlümü âyine-i ma'nâdır bu

Senden bana bir sûret-i ra'nâdır bu

Hattın gelip ey mâh utanırsın bir gün

Hüsnünle gurur etme ki dünyâdır bu

Vezi: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + [T1.C + T2.C + T3.D + 2.B]

Al gönlümü âyine-i mânâdır bu **1.A**

Senden bana bir sûret-i rânâdır bu **2.B**

Ey yâr ey yâr ey yâr ey yâr ey aman [T1.C]

Dâd ey dâd ey dâd ey dâd ey aman [T2.C]

*Bende-i fermanınam âşık-ı nâlânınam hüsnüne hâyranınam ey yar aman aman
aman aman [T3.D]*

Senden bana bir sûret-i rânâdır bu **[2.B]**

3.E + 4.F + [T1.C + T2.C + T3.D + 4.B]

Hattın gelip ey mâh utanırsın bir gün **3.E**

Hüsnünle gurur etme ki dünyâdır bu **4.F**

Ey yâr ey yâr ey yâr ey yâr ey aman [T1.C]

Dâd ey dâd ey dâd ey dâd ey aman [T2.C]

*Bende-i fermanınam âşık-ı nâlânınam hüsnüne hâyranınam ey yar aman aman
aman aman [T3.D]*

Hüsnünle gurur etme ki dünyâdır bu **[4.B]**

ARAZBÂR BÛSELİK NÂKİŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Al Gönlümü Âyine-i Mânâdır Bu"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HACI SÂDULLAH AĞA

1.A

Al gön lü mü â yi ne i mâ nâ dır bu

2.B

vay Sen den ba na bir sù re ti râ nâ dır

T1.C

T2.C

bu vay Ey yâr dâd ey yâr dâd ey yâr dâd ey

1. 2. T3.D

yâr dâd ey a man Ey man Ben de i fer mâ ni nam

â şı kı nâ lâ ni nam hüs nü ne hay râ ni nam ey

yâr a man a man a man a

2.B

4.B

man Sen den ba na bir sù re ti râ nâ dır
Hüs nün le gu rûr duy ma ki dün yâ dır

3.E

Meyân'a Karar

bu vay Hat vay tın ge lip ey mâh u ta nır

4.B

sın bir gün vay Hüs nün le gu rûr et me ki dün

yâ dır bu vay Ey

Al gönlümü âyine-i mânâdır bu
Senden bana bir sûret-i rânâdır bu
Hattın gelip ey mâh utanırsın bir gün
Hüsünle gurur etme ki dünyâdır bu

Terennüm:
Ey yâr ey yâr ey yâr ey yâr ey aman
Dâd ey dâd ey dâd ey dâd ey aman
Bende-i fermanınâm âşık-ı nâlânınâm
Hüsüne hâyranınâm ey yar aman aman aman aman

Şekil 4.126. Arazbâr Bûselik Nâkîş Yürük Semâî, Hacı Sadullah Ağa

Hicâz Nâkış Yürük Semâî - Geh Bahr-i Gehi Hubâb-i Aşkam

Bestesi Zekâi Dede'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 1 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

3.D + 4.E + [T1.C + 4.B]

Eserin güftesi:

Geh bahrü gehi hubâbi aşkam

Geh şîşe gehi şerâbi aşkam

Rûşen nazaran meğer bübined

Geh zerreki âfitâbi aşkam

Vezi: Mef'ûlü Mefâilün Feülün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

Geh bahr-i, gehi hübâb-i aşkam **1.A**

Geh şîşe gehi şerâb-ı aşkam **2.B**

Hey hey hey beli yârim dost dost dost beli mîrim **[T1.C]**

Geh şîşe gehi şerâb-ı aşkam **[2.B]**

3.D + 4.E + [T1.C + 4.B]

Rûşen nazaran meger bübined **3.D**

Geh zerre ki âfitâb-ı aşkam **4.E**

Hey hey hey beli yârim dost dost dost beli mîrim **[T1.C]**

Geh zerre ki âfitâb-ı aşkam **[4.B]**

HİCÂZ NÂKİŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Geh Bahr-i Gehi Hubâb-i Aşkâm"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ

1.A. Geh bah rû ge hi hu bâ bi aş kam

2.B. Geh şî şe ge hi şe râ bi aş kam

T1.C. Hey hey hey be li yâ rim

Dost dost dost be li mi rim

2.B. Geh şî şe ge hi şe râ bi aş kam

4.B. Geh zer re ki â fî tâ bî aş kam

3.D. Rû şen na za ran me ger bü bî ned

4.E. Geh zer re ki â fî tâ bi aş kam

Geh bahr-i, gehi hûbâb-i aşkâm
Geh şîşe gehi şerâb-ı aşkâm
Rûşen nazaran meger bübîned
Geh zerre ki âfîtâb-ı aşkâm

Terennüm:
Hey hey hey beli yârim
Dost dost dost beli mîrim

Şekil 4.127. Hicâz Nâkîş Yürük Semâî, Zekâî Dede

NÂKİŞ İŞLEYİŞ				
Her Mısram Farklı Ezgiye Sahip Olduğu İşleyiş				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Görse Edemez Dil Seni Ârâme Tahammül	Küçük Mehmed Ağa	Sultânî Irâk	18. yy.
2.	Sâye Zedân Serv-i Şehî Düş-i Nihân Kenâr-ı Mâ	Küçük Mehmed Ağa	Acem Buselik	18. yy.
3.	Al Gönlümü Âyîne-i Mânâdır Bu	Hacı Sadullah Ağa	Arazbâr Buselik	18. yy.
4.	Geh Bahr-i Gehi Hubâb-i Aşkâm	Zekâî Dede	Hicâz	19. yy.

Tablo 4.23. Nâkîş işleyiş; her mısram farklı ezgiye sahip olduğu işleyiş

4.6.2.6. Her mısraı aynı ezgiye sahip olan işleyiş

Sûz-i Dil Nâkış Yürük Semâî - Ne Ol Perî Gibi Bir Dil-Rübâ Görülmüştür

Bestesi Abdülhâlim Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin üç farklı nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü şu şekildedir:

1.A + 2.A + T1.B

3.A + 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Ne ol perî gibi bir dil-rübâ görülmüştür
Ne âna bencileyin mübtelâ görülmüştür
Olur mu safhâ-i rûy-i hat-averine nazar
Hezâr nüsha-i ibret-nümâ görülmüştür

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlün Mef'ûlü Mefâîlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.A + T1.B

Ne ol perî gibi bir dil-rübâ görülmüştür (vay) **1.A**

Ne âna bencileyin mübtelâ görülmüştür (vay) **2.A**

*Mûmiyânım ince fidânım benim tâze civânım aman aman aman gâmından eyle âzâd
bîdâd elinden koyad elinden âh düşdü gönül o yâre olmuşam âvâre sabredeyim ne
çâre hâlimi bilse âh merhamet etse* **T1.B**

3.A + 4.A + T1.B

Olur mu safhâ-i rûy-i hat-averine nazar (vay) **3.A**

Hezâr nüsha-i ibret-nümâ görülmüştür (vay) **4.A**

*Mûmiyânım ince fidânım benim tâze civânım aman aman aman gâmından eyle âzâd
bîdâd elinden koyad elinden âh düşdü gönül o yâre olmuşam âvâre sabredeyim ne
çâre hâlimi bilse âh merhamet etse* **T1.B**

SÛZ-i DİL NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
 "Ne Ol Perî Gibi Bir Dil-Rübâ Görülmüştür"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ABDÛLHÂLİM AĞA

1.A
3.A

Ne ne ol pe rî gi bi bir di
 O o lur mu saf hâ i rû yi

dil rû bâ gö rül müş dür vay Âh
 yi hat â ve ri ne na zar

2.A
4.A

Ne ne â na ben ci le yin mü
 He he zâr nûs ha i ib ret nü

müb te lâ gö rül müş dür vay
 nû nû mâ gö rül müş dür vay

T1.B

Mü mi yâ num in ce fi dâ nım be nim tâ ze

ci vâ num a man a man a man Gâ min daney

le â zâd bî dâd e lin den Ko

yad e lin den Âh Düşdü gö nül o yâ re ol mu şam â

vâ re sab re de yim ne çâ re Hâ li mi bil se âh

D.C. %
 mer ha met et se SON

Ne ol perî gibi bir dil-rübâ görülmüştür
 Ne âna bencileyin mübtelâ görülmüştür
 Olur mu safhâ-i rûy-i hat-averine nazar
 Hezâr nüsha-i ibret-nümâ görülmüştür

Terennüm:
 Mûmiyânım ince fidânım benim tâze civânım aman aman aman
 Gâmından eyle âzâd bîdâd elinden koyad elinden
 Âh düşdü gönül o yâre olmuşam âvâre sabredecyim ne çâre
 Hâlimi bilse âh merhamet etse

Şekil 4.128. Sûz-i Dil Nâkiş Yürük Semâî, Abdülhâlîm Ağa

NÂKİŞ İŞLEYİŞ				
Her Mısraı Aynı Ezgiye Sahip Olan İşleyiş				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Ne Ol Perî Gibi Bir Dil-Rübâ Görölmüştür	Abdülhâlim Ağa	Sûz-i Dil	17. yy.

Tablo 4.24. Nâkîş işleyiş; her mısraı aynı ezgiye sahip olan işleyiş

4.6.2.6.1. Usûl geçkililer

Isfahân Nâkîş Yürük Semâî - O Güzel Gözlerine Hayrân Olayım

Bestesi Dellâlzâde Hacı İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 5 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + 2.A (2.A¹a + 2.A²b + 2.A²c) + T1.B + 6/8 T2.C + T2.C + T3.D (T3.D¹a + T3.D²b + 6/4 T3.D.²b)

3.A (3.A¹a + 1.A²b + 3.A²c) + 4.A (4.A¹a + 4.A²b + 4.A²c) + T1.B + 6/8 T2.C + T2.C + T3.D (T3.D¹a + T3.D²b + 6/4 T3.D.²b)

Eserde, Yürük Semâî formunda çok sık rastlanılmayan usûl geçkisi görölmektedir. Bu sebeple oluşturulacak olan tabloda *nâkîş* işleyişteki eserlerin “*her mısraı aynı ezgiye sahip olan işleyiş* başlığı altında *usûl geçkililer* başlığıyla yer alacaktır.

Eserin güftesi:

O güzel gözlerine hayrân olayım
O şirin sözlerine kurbân olayım
Ne yaman âfet imiş âhû nigâhın
O şeker leblerine nâlân olayım

Vezin: Feilâtün Feilâtün Feilün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b} + 1.A^{2c}) + 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b} + 2.A^{2c}) + T1.B + 6/8 T2.C + T2.C + T3.D (T3.D^{1a} + T3.D^{2b} + 6/4 T3.D.^{2b})

(Ah) O güzel gözlerine (1.A^{1a})

hayrân olayım (yâr yâr) (1.A^{2b})

hayrân olayım (dost) (1.A^{2c}) 1.A

(Ah) O şirin sözlerine (2.A^{1a})

kurbân olayım (yâr yâr) (2.A^{2b})

kurbân olayım (dost) (2.A^{2c}) 2.A

*Hey yâr şûh-i sitemkâr beli beli ey gâmzesi hunhâr yâr yâr şûh-i sitemkâr dost dost
beli beli yârîmen T1.B*

Cân tende gönül sende nedir sende heman 6/8 T2.C

Cân tende gönül sende nedir sende heman T2.C

Ey aman aman aman (T3.D^{1a})

bir nazar kıl şu bendene vay (T3.D^{2b})

bir nazar kıl şu bendene vay (6/4 T3.D^{2b}) T3.D

3.A (3.A^{1a} + 1.A^{2b} + 3.A^{2c}) + 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b} + 4.A^{2c}) + T1.B + 6/8 T2.C + T2.C + T3.D (T3.D^{1a} + T3.D^{2b} + 6/4 T3.D.^{2b})

(Ah) Ne yaman âfet imiş (3.A^{1a})

âhû nigâhın (yâr yâr) (3.A^{2b})

âhû nigâhın (dost) (3.A^{2c}) 3.A

(Ah) O şeker leblerine (4.A^{1a})

nâlân olayım (yâr yâr) (4.A^{2b})

nâlân olayım (dost) (4.A^{2c})

*Hey yâr şûh-i sitemkâr beli beli ey gâmzesi hunhâr yâr yâr şûh-i sitemkâr dost dost
beli beli yârîmen [T1.B]*

Cân tende gönül sende nedir sende heman 6/8 T2.C

Cân tende gönül sende nedir sende heman T2.C

Ey aman aman aman (T3.D^{1a})

bir nazar kıl şu bendene vay (T3.D^{2b})

bir nazar kıl şu bendene vay (6/4 T3.D^{2b}) T3.D

ISFAHÂN NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"O Güzel Gözlerine Hayrân Olayım"

BESTE: DELLÂLZÂDE
HACI İSMÂİL DEDE EFENDİ

Usûlü: Yürük Semâî

1.A
3.A

1.A¹a
3.A¹a

1.A²b
3.A²b

Ah O gü zel göz le ri ne hay rân o la
Ah Ne ya man â fet i miş â hû ni gâ

1.A²c
3.A²c

yım yâr yâr hay rân o la yım dost
hın â hû ni gâ hın

2.A
4.A

2.A¹a
4.A¹a

2.A²b
4.A²b

Ah O şî rin söz le ri ne kur bân o la
Ah O şe ker leb le ri ne nâ lân o la

2.A²c
4.A²c

yım yâr yâr kur bân o la yım dost
yım nâ lân o la yım

T1.B

Hey yâr şû hi si tem kâr

Be li be li ey gam ze si hûn hâr

yâr yâr şû hi si tem kâr

dost dost be li yâ ri men

T2.C

Can ten de gö nül sen de ne dir sen de he mân

Şekil 4.129. Isfahân Nâkış Yürük Semâî, Dellâlzâde Hacı İsmail Dede Efendi

T2.C
Can ten de gö nül sen de ne dir sen de he mân

T3.D
T3.D^{1a} Ey a man a man a man T3.D^{2b} bir na zar kıl şu ben de ne

T3.D^{2b} D.C.
vay bir na zar kıl şu ben de ne vay *SOM*

O güzel gözlerine hayrân olayım Terennüm:
O şirin sözlerine kurbân olayım Hey yâr şûh-i sitemkâr beli beli ey gâmzesi hunhâr
Ne yaman âfet imiş âhû nigâhım Yâr yâr şûh-i sitemkâr dost dost beli beli yârîmen
O şeker leblerine nâlân olayım Cân tende gönül sende nedir sende heman
Ey aman aman aman bir nazar kıl şu bendene vay

Şekil 4.129. (devam)

NÂKİŞ İŞLEYİŞ				
Her Mısraın Aynı Ezgiye Sahip Olduğu İşleyiş				
Usûl Geçkililer				
	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	O Güzel Gözlerine Hayrân Olayım	Dellâlzâde Hacı İsmâil Efendi	Isfahân	19. yy.

Tablo 4.25. Nâkîş işleyiş; her mısraın aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş, usûl geçkililer

4.6.2.7. Farklı işleyişler

Nikriz Nâkîş Yürük Semâî - Ben Âşık-ı Mahzûn-u Perîşânını Unutma

Bestesi Âmâ Kadri Efendi'ye ait eserin güftesinin sahibi meçhuldür. Eserin 5 adet nüshası mevcuttur. Eser Dârü'l-Elhân külliyyatında 229 numaralı nüsha ile yer almaktadır.

Eserin formülü:

T1.A + 1.B + 2.C + T1.A

3.D + 4.C + T1.A

Eser, Yürük Semâî formunda nâdir görebileceğimiz şekilde, *terennüm* ile başlamıştır. Eser, oluşturulacak olan tabloda *nâkış* işleyişteki eserlerin *farklı işleyişler* başlığı altında yer alacaktır.

Eserin güftesi:

Ben âşık-ı mahzûn u perîşânı unutma
Ben hasta-yı mihnetkeş-i hicrânı unutma
Her dem der idin ben seninim gayra ne hâcet
Ol demleri yâd eyle, o devrânı unutma

Vezi: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

T1.A + 1.B + 2.C + T1.A

Yel lel li ye le lâ yel lel li ye le lâ rânây-i men

Te rel li ye le lâ zibay-i men ah beli yârim T1.A

Men âşık-ı mahzûn u perîşânı unutma **1.B**

Men hasta-i mihnetkeş-i hicrânı unutma **2.C**

Yel lel li ye le lâ yel lel li ye le lâ rânây-i men

Te rel li ye le lâ zibay-i men ah beli yârim T1.A

3.D + 4.C + T1.A

Her dem der idin men seninem gayre ne hâcet **3.D**

Ol demleri yâd eyle, o devrânı unutma **4.C**

Yel lel li ye le lâ yel lel li ye le lâ rânây-i men

Te rel li ye le lâ zibay-i men ah beli yârim T1.A

NİKRİZ NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Men Âşık-ı Mahzûn u Perîşânı Unutma"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ÂMÂ KADRÎ EFENDİ

T1.A

Yel lel li ye le lâ Saz----- Lel lel li ye le lâ

lâ lâ lâ râ nâ yı men te rel li ye le lâ Saz-----

te rel li ye le lâ lâ lâ lâ zi ba yı men

1.B

Saz----- Ah be li yâ rim Men

2.C

â şı kî mah zû nu pe ri şâ nı u nut ma Men

has ta i mih net ke şî hic râ ni u nut ma
dem le ri yâd ey le o dev râ m u nut ma

T1.A

ah be li yâ rim Yel lel li ye le lâ Saz-----
ah be li yâ rim

Lel lel le ye le lâ lâ lâ lâ râ nâ yı men ter rel li ye le lâ

Saz----- ter rel li ye le lâ lâ lâ lâ zi ba yı men

Meyân'a 3.D Karar

Saz----- Ah be li yâ rim Her rim

4.C

dem der i dîn mense ni nem gay re ne hâ cet Ol

Men âşık-ı mahzûn u perîşânı unutma
Men hasta-i mihnetkeş-i hicrânı unutma
Her dem der idin men seninem gayre ne hâcet
Ol demleri yâd eyle, o devrânı unutma

Terennüm:
Yel lel li ye le lâ yel lel li ye le lâ rânây-i men
Te rel li ye le lâ zibay-i men ah beli yârim

Şekil 4.130. Nikriz Nâkış Yürük Semâî, Âmâ Kadri Efendi

Nevâ Nâkış Yürük Semâî - Bir Zaman İdi Hem-Âgûş-ı Hayâl Olduğumuz

Bestesi Hatipzâde Osman Efendi'ye ait olan eserin güftesinin sahibi meçhuldür.
Eser Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü şu şekildedir:

1.A + 1.A + 2.B + 2.C + [T1.D + 2.B + 2.C]

3.E + 3.E' + 4.A + 4.C + [T1.D + 4.B + 4.C]

Eserde birinci mısraın “A” ezgisini ilk kullanımından sonra yine aynı ezgiyi kullanması beklenen dördüncü mısraın, ikinci mısraın ikinci tekrarındaki “C” ezgisini kullandığı görülmektedir. Burada dördüncü mısraın iki kez “A” ezgisini kullanması veya ilkinde “B” ezgisini kullanarak ikinci mısra ile paralellik göstermesi gerekmektedir. Bu sebeple eser *nâkış* işleyişteki eserlerin *farklı işleyişler* başlığı altında yer alacaktır.

Eserin güftesi:

Bir zaman idi hem-âgûş-ı hayâl olduğumuz
Yâr bilmez mi talepkâr-ı visâl olduğumuz
Hattî'n ümmid edecek dâîye-i vuslat ile
Duydu dil-beste-i sevda-yı muhâl olduğumuz

Vezein: Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Feilâtün Feilün (Fâ'lün)

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A + 2.B + 2.C + [T1.D + 2.B + 2.C]

Bir zaman idi hem-âgûş-ı hayâl olduğumuz **1.A**

Bir zaman idi hem-âgûş-ı hayâl olduğumuz **1.A**

Yâr bilmez mi talepkâr-ı visâl olduğumuz **2.B**

Yâr bilmez mi talepkâr-ı visâl olduğumuz **2.C**

Cânım ye le lel lel le le lâ liömrüm te re lel lel le le lâ li

Tâ nâ dir dir ten nen ni ten nen ni tâ nâ te ne dir neyi vay [T1.D]

Yâr bilmez mi talepkâr-ı visâl olduğumuz [2.B]

Yâr bilmez mi talepkâr-ı visâl olduğumuz [2.C]

3.E + 3.E' + 4.A + 4.C + [T1.D + 4.B + 4.C]

Hattî'n ümmid edecek dâîye-i vuslat ile **3.E**

Hattî'n ümmid edecek dâîye-i vuslat ile **3.E'**

Duydu dil-beste-i sevda-yı muhâl olduğumuz **4.A**

Duydu dil-beste-i sevda-yı muhâl olduğumuz **4.C**

Cânım ye le lel lel le le lâ liömrüm te re lel lel le le lâ li

Tâ nâ dir dir ten nen ni ten nen ni tâ nâ te ne dir neyi vay [T1.D]

Duydu dil-beste-i sevda-yı muhâl olduğumuz [4.B]

Duydu dil-beste-i sevda-yı muhâl olduğumuz [4.B]

NEVÂ NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Bir Zaman İdi Hem-Âgûş-ı Hayâl Olduğumuz"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HATİPZÂDE OSMAN EFENDİ

1.A
Ah Bir za man i di hem â gû şı ha yâl ol du ğu muz

2.B
Ah Yâr bil mez mi ta lep kâ rı vi sâl ol du ğu muz

2.C
Ah Yâr bil mez mi ta lep kâ rı vi sâl ol du ğu muz vay

4.C
Ah Duy du dil bes te i sev dâ yı mu hâl ol du ğu muz vay

T1.D
Ca nmı ye le le l le le lâ li Saz----- öm rüm te re le l le l le le lâ li Saz-----

ta na dir dir ten nen ni ten nen ni ta na te ne dir ney vay Saz-----

ta na dir dir ten nen ni ten nen ni ta na te ne dir ney vay Saz-----

2.B
Ah Yâr bil mez mi ta lep kâ rı vi sâl ol du ğu muz

4.B
Ah Duy du dil bes te i sev dâ yı mu hâl ol du ğu muz

2.C
Ah Yâr bil mez mi ta lep kâ rı vi sâl ol du ğu muz

4.C
Ah Duy du dil bes te i sev dâ yu mu hâl ol du ğu muz

Şekil 4.131. Nevâ Nâkış Yürük Semâî, Hatipzâde Osman Efendi

Meyân'a Karar 3.E

vay saz ----| vay Ah Hat tî'n üm mid e de cek

dâ i ye i vus lat i le vus lat i le

4.A Ah Duy du dil bes te i sev dâ yı mu hâl ol du ğu muz

Bir zaman idi hem-âgûş-ı hayâl olduğumuz
 Yâr bilmez mi talepkâr-ı visâl olduğumuz
 Hattî'n ümmid edecek dâîye-i vuslat ile
 Duydu dil-beste-i sevda-yı muhâl olduğumuz

Terennüm:
 Cânım ye le le l le le lâ liömrüm te re le l le le lâ li
 Tâ nâ dir dir ten nen ni ten nen ni tâ nâ te ne dir neyi vay

Şekil 4.131. (devam)

Arazbâr Nâkış Yürük Semâi - Ta Nâm-i Cemâl-i Yâr Bürdim

Bestesi Şeyhülislâm Esad Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 2 nüshası mevcuttur ve Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + 2.B + T1.C + T2.D + T3.E + T3.E + T4.F + T4.F' + T5.G + T6.H +
 T7.I

3.J + 4.B + 4.K + T1.C + T2.D + T3.E + T3.E + T4.F + T4.F' + T5.G + T6.H +
 T7.I

Eserin güftesi:

Ta nâm-i cemâl-i yâr bürdim
 Reng-i rûh-ı lâlezâr bürdim
 Bürdim gamet be halveti has
 Ârâyiş-i rûzigâr bürdim

Vezein: Mef'ûlü Mefâilün Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + 2.B + T1.C + T2.D + T3.E + T3.E + T4.F + T4.F' + T5.G + T6.H + T7.I

Ta nâm-i cemâl-i yâr bürdim **1.A**

Reng-i rûh-i lâlezâr bürdim **2.B**

Reng-i rûh-i lâlezâr bürdim **2.B**

Tâ dir te ne ten ni tâ nâ te ne dir ney **T1.C**

Tâ dir te ni ten ni te ne ni tâ nâ te ne dir ney **T2.D**

Ah men dilfikâr üftade-i nâçâr **T3.E**

Ah men dilfikâr üftade-i nâçâr **T3.E**

Nâlân çü hezâr vay ey şûh-i sitemkâr **T4.F**

Nâlân çü hezâr vay ey şûh-i sitemkâr **T4.F'**

Cânım ye le lâ lâ lâ lâ kubânest şevem yâr **T5.G**

Te re lâ lâ lâ lâ hayrânest şevem dost **T6.H**

Ah ah ah ah men giryan şüdem vay **T7.I**

3.J + 4.B + 4.K + T1.C + T2.D + T3.E + T3.E + T4.F + T4.F' + T5.G + T6.H + T7.I

Bürdim gamet be halvet-i has **3.J**

Ârâyiş-i rûzigâr bürdim **4.B**

Ârâyiş-i rûzigâr bürdim **4.K**

Tâ dir te ne ten ni tâ nâ te ne dir ney **T1.C**

Tâ dir te ni ten ni te ne ni tâ nâ te ne dir ney **T2.D**

Ah men dilfikâr üftade-i nâçâr **T3.E**

Ah men dilfikâr üftade-i nâçâr **T3.E**

Nâlân çü hezâr vay ey şûh-i sitemkâr **T4.F**

Nâlân çü hezâr vay ey şûh-i sitemkâr **T4.F'**

Cânım ye le lâ lâ lâ lâ kubânest şevem yâr **T5.G**

Te re lâ lâ lâ lâ hayrânest şevem dost **T6.H**

Ah ah ah ah men giryan şüdem vay **T7.I**

ARAZBÂR NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Ta Nâmi Cemâl-i Yâr Bürdim"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ŞEYHÜLİSLÂM ESAD EFENDİ

1.A
Ta nâ mi ce mâ li yâr bür di di di

2.B
dim Ren gi rû hi lâ le zâ rı bür dim Ren

T1.C
2.
dim Tâ dir te ne ten ni ten ni tâ nâ te ne dir ney Tâ

T2.D
T3.E
dir te ni ten ni te ne ni tâ nâ te ne dir ney Ah

1. 2. T4.F
men di fi kâr üf tâ de i nâ çâr Ah çâr Nâ

T4.F'
lân çü he zâr vay ey şü hi si tem kâr Nâ

lân çü he zâr vay cy şü hi si tem kâr

T5.G
Câ num ye le lâ lâ lâ lâ kur bâ nest şe vem yâr

T6.H
Te re lâ lâ lâ lâ hay râ net şe vem dost

T7.I
Ah ah ah ah

Şekil 4.132. Arazbar Nâkiş Yürük Semâî, Şeyhülislâm Esad Efendi

men gir yan şü dem vay ^{3.J} Bür di mi ga met

be hal ve ti ha ha ha

has ^{4.B} Â râ yi şî rû zi gâ rı bür dim ^{4.K} Â

râ yi şî rû zi gâ rı bür dim Tâ

Ta nâm-i cemâl-i yâr bürdim
Reng-i rûh-i lâlezâr bürdim
Bürdim gamet be halvet-i has
Ârâyîş-i rûzigâr bürdim

Terennüm:
Tâ dir te ne ten ni tâ nâ te ne dir ney
Tâ dir te ni ten ni te ne ni tâ nâ te ne dir ney
Ah men dilfikâr üftade-i nâçâr
Nâlân çü hezâr vay ey şûh-i sitemkâr
Cânım ye le lâ lâ lâ kubânest şevem yâr
Te re lâ lâ lâ hayrânest şevem dost
Ah ah ah ah men giryan şüdem vay

Şekil 4.132. (devam)

Evc Nâkış Yürük Semâî - Günci Ve Kitâbi Ve Harîfi Dü Se Yek Reng

Şeştârî Murad Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür. Eserin iki nüshası vardır ve eser Dâr'ül-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 1.A + 2.B + T1.C

3.B' + 3.B' + T2.D + 4.E + T1.C

Eserde ilk mısra A ezgisi ile iki kez tekrar ettikten sonra ikinci mısra B ezgisi ile bestelenmiştir. Devamında da C ezgisi ile *terennüm* gelmiştir. Üçüncü mısra ikinci mısran ezgisiyle bestelenmiş fakat ezgisi bakımından çok küçük bir değişiklik göstererek iki kez tekrar etmiştir. Devamında gelmesi beklenen dördüncü mısra yerine ikinci terennüm D ezgisi ile gelmiş, dördüncü mısra da ikinci terennümü E ezgisi ile takip etmiştir. Eser ikinci mısradan sonra gelen terennümle karara

varmıştır. Esere bakıldığında simetrik yapının bozulduğunu görmekteyiz. Eser, oluşturulacak tabloda bu işleyişi bakımından, *nâkış* işleyişteki eserlerin *farklı işleyişler* başlığı altında yer alacaktır.

Eserin güftesi:

Gnci ve kitâbi harîfi d se yek renk
Bâyed ve aded piş ter ez çar ne başed
Der fasl-i behâr seyr-i lâle-zâr
Yâr gülizâr cânım çen ker bi nş

Vezi: Mef'l Mefâilü Mefâilü Fel

Bahir: Ahreb Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A + 2.B + T1.C

Gnci ve kitâbi ve harîfi d se yek reng **1.A**

Gnci ve kitâbi ve harîfi d se yek reng **1.A**

Bâyed be aded piş ter ez çâr nebâşed **2.B**

*Der fasl-ı bahar seyr-i lâlezâr yâr-i gülizâr cânım çenk eri benş yâr-i gülizâr
cânım çenk eri ne bâş*

*Dir dir ten til lil len ah de re til li le ni ten li teni ten teni ten teni ten teni
ten*

Cânım çenk eri ne bâş ey âbâde be nş vay **T1.C**

3.B' + 3.B' + T2.D + 4.E + T1.C

di ve srdi ve şerâbi ve kebâbi **3.B'**

di ve srdi ve şerâbi ve kebâbi **3.B'**

*Til lil le ni ten til lil le ni ten til lil le ni til lil le ni ten til til le ni til lil le ni
til le ni ten* **T2.D**

şartist ki sâkî becer ez yâr nebâşed **4.E**

*Der fasl-ı bahar seyr-i lâlezâr yâr-i gülizâr cânım çenk eri benş yâr-i gülizâr
cânım çenk eri ne bâş*

Dir dir ten til lil len ah de re til li le ni ten li teni ten teni ten teni ten teni ten teni
ten

Cânım çenk eri ne bâş ey âbâde be nûş vay **T1.C**

EVÇ YÜRÜK SEMÂÎ
"Günci ve Kitâbi ve Harîfi Dü Se Yek Reng"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ŞEŞTÂRÎ MURAD AĞA

1.A.
Gün ci ve ki tâ bi ve ha rî fi dü se yek reng

2.B.
Bâ yed bes dâd piş ter ez çâr ne bâ şed

T1.C.
Der fas lı ba har sey ri lâ le zâr Der

fas lı ba har sey ri lâ le zâr yâ ri gül i zâr

ca nım çen ke ri be nüş yâ ri gül i zâr ca nım çen

ke ri ne bâş dir dir ten til lil len ah de re til li le ni ten

li te ni ten te ni ten ten ni ten ten ni ten

ca nım çen ke ri ne bâş ey â bâ de be nüş vay **SON**

3.B'
Û di ve sü rü di ve şe râ bi ve ke bâ bi

Şekil 4.133. Evc Nâkış Yürük Semâî, Şeştarî Murat Ağa

T2.D

Til lil le ni ten til lil le ni ten til lil le ni til
lil le ni til lil le ni ten til lil le ni til
lil le ni til lil le ni ten 4.E Şar
tist ki sâ ki be cer nâz yâr ne bâ şed

Günci ve kitâbi ve harîfi dü se yek reng
Bâyed be aded pîş ter ez çâr nebâşed
Üdi ve sürüdi ve şerâbi ve kebâbi
Şartist ki sâkî becer ez yâr nebâşed

Terennüm:
Der fasl-ı bahar seyr-i lâlezâr yâr-i gülizâr
Cânım çenk eri benûş yâr-i gülizâr
Cânım çenk eri ne bâş
Dir dir ten til lil len ah de re til li le ni ten li teni ten
Teni ten teni ten teni ten teni ten
Cânım çenk eri ne bâş ey âbâde be nûş vay

Til lil le ni ten til lil le ni ten til lil le ni til
Lil le ni til lil le ni ten til til le ni til
Lil le ni til le ni ten

Şekil 4.133. (devam)

Sabâ Bûselik Nâkış Yürük Semâî - Göz Gördü Gönül Sevdî Seni Ey Yüzü Mâhım

Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 3 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

T1.A + 1.B + 2.C + T1.A

3.D + 3.E + 4.C + T1.A

Eserin, formda nâdir görülen bir şekilde *terennüm* ile başladığı görülmektedir. Bu sebepten dolayı eser, oluşturulacak olan tabloda *nâkış* işleyişteki eserlerin *farklı işleyişler* başlığı altında yer alacaktır.

Eserin güftesi:

Göz gördü gönül sevdi seni ey yüzü mâhım
Kurbânın olam var mı benim bunda günâhım
Ey seng dil etmez mi senin kalbine te'sîr
Hârâları hâkister eden âteş-i âhım

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

T1.A + 1.B + 2.C + T1.A

*Yel lel li ye le lâ ter yel li ye le lâ yel lel li ye le lâ lâ lâ lâ rânâyı men yel lel li ye le
lâ yel lel li ye le lâ lâ lâ lâ zîbâyı menah beli yârim T1.A*

Göz gördü gönül sevdi seni ey yüzü mâhım **1.B**

Kurbânın olam var mı benim bunda günâhım **2.C**

*el lel li ye le lâ ter yel li ye le lâ yel lel li ye le lâ lâ lâ lâ rânâyı men yel lel li ye le
lâ yel*

lel li ye le lâ lâ lâ lâ zîbâyı menah beli yârim T1.A

3.D + 3.E + 4.C + T1.A

Ey seng-dil etmez mi senin kalbine tesir **3.D**

Ey seng-dil etmez mi senin kalbine tesir **3.E**

Haraları hâküster eden âteş-i âhım **4.C**

*Yel lel li ye le lâ ter yel li ye le lâ yel lel li ye le lâ lâ lâ lâ rânâyı men yel lel li ye le
lâ ye*

lel li ye le lâ lâ lâ lâ zîbâyı menah beli yârim T1.A

SABÂ BÛSELİK NÂKİŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Göz Gördü Gönül Sevdi Seni Ey Yüzü Mâhım"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMMÂMÎZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ

T1.A

Yel leli ye le lâ Saz Ter leli ye le lâ

Saz Yel leli ye le lâ lâ lâ lâ lâ

râ nâ yı men Yel leli ye le lâ Saz

Yel leli ye le lâ lâ lâ lâ lâ zî bâ yı men

ah be li yâ rim SOZ Göz

1.B

2.C

gör dü gö nül sev di se ni ey yü zü mâ him Kur

bâ nın o lam var mı be nim bun da gü nâ

him ah be li yâ rim

T1.A

Yel leli ye le lâ Saz Ter leli ye le lâ

Saz Yel leli ye le lâ lâ lâ lâ lâ

Şekil 4.134. Sabâ Bûselik Nâkîş Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi

râ nâ yı men Yel lel li ye le lâ Saz-----

Yel lel li ye le lâ lâ lâ lâ ³ zî bâ yı men

ah be li yâ rim Ey

sen gi dil et mez mi se nin kal bi ne te sir Ey

sen gi dil et mez mi se nin kal bi ne te sir Ha

ra la rı hâ küs ter e den â te şî â

hı hum ah be li yâ rim

Göz gördü gönül sevdi seni ey yüzü mâhım
 Kurbânın olam var mı benim bunda günâhım
 Ey seng-dil etmez mi senin kalbine tesir
 Haraları hâküster eden âteş-i âhım

Terennüm:
 Yel lel li ye le lâ ter yel li ye le lâ
 Yel lel li ye le lâ lâ lâ lâ rânâyı men
 Yel lel li ye le lâ yel lel li ye le lâ lâ lâ lâ
 Zîbâyı menah beli yârim

Şekil 4.134. (devam)

Hüzzâm Nâkış Yürük Semâî - Reh-i Aşkında Edip Kaddimi Kütâh Gönül

Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + 2.C + T1.D + T1.E + T2.F + T3.F + T4.G + T5.H + T6.I + T7.J
 3.J + 4.K + 4.C + T1.D + T1.E + T2.F + T3.F + T4.G + T5.H + T6.I + T7.J

Eserde *K* ezgisini alan dördüncü mısraın *B* ezgisini alan ikinci mısra ile ezgileri yönünden simetrik olması beklenmektedir. Eserin özünü bozacağı sebebiyle dördüncü mısraın *K* ezgisi yerine *B* ezgisi ile yer almasını sağlayacak düzenleme göz ardı edilmiştir. Bu sebeple eser, oluşturulacak olan tabloda *nâkış* işleyişteki eserlerin *farklı işleyişler* başlığı altında yer alacaktır.

Eserin güftesi:

Reh-i aşkında edip kaddimi kütâh gönül
Beni baştan çıkarıp eyledi gümrâh gönül
Başımı derde salıp sînemi sûzân etdi
Yaktı yandırdı beni derd ile eyvâh gönül

Vezin: Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Feilâtün Feilün (Fâ'lün)

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + 2.C + T1.D + T1.E + T2.F + T3.F + T4.G + T5.H + T6.I + T7.J

(Ah) Reh-i aşkında edip kaddimi kütâh gönül (aman efendim) **1.A**

(Ah) Beni baştan çıkarıp eyledi gümrâh gönül (aman efendim) **2.B**

(Ah) Beni baştan çıkarıp eyledi gümrâh gönül (aman efendim) **2.C**

Ten nen ni ten nen ni ten nen ni te ne nen nâ tene dir ney **T1.D**

Ten nen ni ten nen ni ten nen ni te ne nen nâ tene dir ney (ah beli yârim) **T1.E**

Yâr yâr dilde nihânım **T2.F**

Dost dost kaşı kemânım **T3.F**

Ah kime dâd eyleyeyim cânânım **T4.G**

Ah kime feryâd edeyim sultanım **T5.H**

Yâr yâr dâd ey dâd ey senin elinden **T6.I**

Dost dost dâd ey dâd ey senin elinden **T7.I**

3.J + 4.K + 4.C + T1.D + T1.E + T2.F + T3.F + T4.G + T5.H + T6.I + T7.J

(Ah) Başımı derde salıp sînemi sûzân etdi (aman efendim) **3.J**

(Ah) Yaktı yandırdı beni dert ile eyvâh gönül (aman efendim) **4.K**

(Ah) Yaktı yandırdı beni dert ile eyvâh gönül (aman efendim) **4.C**

Ten nen ni ten nen ni ten nen ni te ne nen nâ tene dir ney **T1.D**

Ten nen ni ten nen ni ten nen ni te ne nen nâ tene dir ney (ah beli yârim) **T1.E**

Yâr yâr dilde nihânım **T2.F**

Dost dost kaşı kemânım **T3.F**

Ah kime dâd eyleyeyim cânânım **T4.G**

Ah kime feryâd edeyim sultanım **T5.H**

Yâr yâr dâd ey dâd ey senin elinden **T6.I**

Dost dost dâd ey dâd ey senin elinden **T7.I**

HÜZZÂM NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Reh-i Aşkında Edip Kaddimi Kütâh Gönül"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMMÂMÎZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ

1.A

Ah Re hi aş kın da e dip kad di mi kü tâh gö nül

2.B

a man e fen dim Saz----- Ah Be ni baş tan çı ka rıp

ey le di güm râh gö nül a man e fen dim

2.C

Ah Be ni baş tan çı ka rıp ey le di güm

râh gö nül a man e fen dim Saz-----

T1.D

Ten nen ni ten nen ni ten nen ni te ne nen nâ te ne dir

T1.E

ney Ten nen ni ten nen ni ten nen ni te ne nen

nâ te ne dir ney ah be li yâ rim

T2.F

Yâr yâr dil de ni hâ nım Saz-----

T3.F

Dost dost ka şı ke ma nım Saz-----

Şekil 4.135. Hüzzâm Nâkiş Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede

T4.G
Ah ki me dâd ey le ye yim câ nâ nim

T5.H
Ah ki me fer yâd e de yim sul tâ nim

T6.I
T7.I
Yâr yâr dâ dey dâ dey
Dost dost dâ dey dâ dey

3.J
se nin e lin den Saz Ah Ba şı mı der de sa lıp
se nin di lin den SON

sı ne mi sû zân et di a man e fen dim

4.K
Ah Yak tu yan dır dı be ni der di le ey vâh gö nül

4.C
a man e fen dim Ah Yak dı yan dır dı be ni

der di le ey vâh gö nül a man e fen dim Saz

Reh-i aşkında edip kaddimi kütâh gönül
Beni baştan çıkarıp eyledi gümrâh gönül
Başımı derde salıp sînemi sûzân etdi
Yaktı yandırdı beni dert ile eyvâh gönül

Terennüm:
Ten nen ni ten nen ni ten nen ni te ne nen nâ tene dir ney
Ah kime dâd eyleye yârim nihânım dost dost kaşı kemânım
Ah kime feryâd edeyim sultanım
Yâr yâr dâd ey dâd ey senin elinden
Dost dost dâd ey dâd ey senin elinden

Şekil 4.135. (devam)

Şehnâz Nâkış Yürük Semâi - Sevdi Bu Gönül Seni Yemân Eylemedi

Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 3 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân

külliyatında mevcut değildir.

Eserin formülü:

T1.A + 1.B (1.B^{1a} + 1.B^{1a'} + 1.B^{2b}) + 2.C + 2.D + T1.A
3.E (3.E^{1a} + 3.E^{1a'} + 3.E^{2b}) + 4.F + 4.G + T1.A

Eser, formun geleneksel işleyişinden farklı olarak *terennüm* ile başlamıştır. Bu bakımdan eser, oluşturulacak olan tabloda *nâkış* işleyişteki eserlerin *farklı işleyişler* başlığı altında yer alacaktır.

Eserin güftesi:

Sevdi bu gönül seni yemân eylemedi
Çekdi sitemin bunca figân eylemedi
Bî-çâre za'îfi imtihân etmek için
İzhâr-ı muhabbet etdi kan eylemedi

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

T1.A + 1.B (1.B^{1a} + 1.B^{1a'} + 1.B^{2b}) + 2.C + 2.D + T1.A

*Yel lel li ye le lâ rânâyı men te re lel li ye le lâ zîbâyımen yel lel li ye le lel lel lel lel
lel lel lel li rânâyımen terel li ye le lel lel lel lel lel lel li zîbâyımen T1.A*

Sevdi bu gönül (yâr yâr) (1.A^{1a})

sevdi bu gönül (1.A^{1a'})

seni yemân eylemedi (vay) (1.A^{2b})

Çekdi sitemin bunca figân eylemedi (vay) 2.C

Çekdi sitemin bunca figân eylemedi (vay) 2.D

*Yel lel li ye le lâ rânâyı men te re lel li ye le lâ zîbâyımen yel lel li ye le lel lel lel lel
lel lel lel li rânâyımen terel li ye le lel lel lel lel lel lel li zîbâyımen T1.A*

3.E (3.E^{1a} + 3.E^{1a'} + 3.E^{2b}) + 4.F + 4.G + T1.A

Bîçâre zâif (3.E¹a)

Bîçâre zâifi (3.E¹a')

imtihân etmek için (vay vay) (3.E²b)

İzhâr-1 muhabbet etdi kân eylemedi (vay) 4.F

İzhâr-1 muhabbet etdi kân eylemedi (vay) 4.G

Yel lel li ye le lâ rânâyı men te re lel li ye le lâ zîbâyımen yel lel li ye le lel lel lel lel

lel lel lel li rânâyımen terel li ye le lel lel lel lel lel lel li zîbâyımen T1.A

ŞEHNÂZ NÂKİŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Sevdi Bu Gönül Seni Yemân Eylemedi"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMMÂMÎZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ

T1.A

Yel lel li ye le lâ Saz----- Râ nâ yı men

Te rel li ye le lâ Saz----- Zî bâ yı men

Yel lel li ye le lel lel lel lel lel lel li râ nâ yı men

te rel li ye le lel lel lel lel lel li zî bâ yı men Sev

di bu gö nül yâr yâr Sev di bu gö nül se ni ye mân

ey le me di vay Çek di si te min bun ca fi gân

ey le me di vay Çek di si te min

bun ca fi gân ey le me di vay

T1.A

Yel lel li ye le lâ Saz----- râ nâ yı men

Te rel li ye le lâ Saz----- zî bâ yı men

Şekil 4.136. Şehnâz Nâkîş Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi

Eser formun geleneksel işleyişinden farklı olarak *terennüm* ile başlamıştır. Bu işleyişi bakımından eser, oluşturulacak olan tabloda, *nâkış* işleyişteki eserlerin *farklı işleyişler* başlığı altında yer alacaktır.

Eserin güftesi:

Dil verdiğin ol çeşm-i siyâh-meste işittim
Âşıklığın ey gonca-i nevreste işittim
Gördün mü bugünlerde beyim Vâsıf-ı zârı
Bilmem nicedir hâli biraz hasta işittim

Vezi: Mef'ûlü Mefâilü Mefâilü Feülün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

T1.A + 1.B + 1.B' + 2.C (2.C¹a + 2.C²b + 2.C²c) + T1.A

*Yel lel li ye le lâ rânâyimen ter rel li ye le lâ zibâyimen yel lel li ye le lel lel lel lel
lel lel lel li rânâyimen ter lel li ye le lel lel lel lel lel lel li zibâyimen vay* **T1.A**

Dil verdiğin ol çeşm-i siyâh meste işittim **1.B**

Dil verdiğin ol çeşm-i siyâh meste işittim **1.B'**

Âşıklığın ey gonca-i **(2.C¹a)**

nevreste işittim **(2.C²b)**

nevreste işittim **(2.C²c) 2.C**

*Yel lel li ye le lâ rânâyimen ter rel li ye le lâ zibâyimen yel lel li ye le lel lel lel lel
lel lel lel li rânâyimen ter lel li ye le lel lel lel lel lel lel li zibâyimen vay* **T1.A**

3.D + 3.D' + 4.C (4.C¹a + 4.C²b + 4.C²c) + T1.A

Gördün mü bu günlerde beyim Vâsıf-ı zârı **3.D**

Gördün mü bu günlerde beyim Vâsıf-ı zârı **3.D'**

Bilmem nicedir hâli biraz **(4.C¹a)**

hasta işittim **(4.C²b)**

hasta işittim **(4.C²c) 4.C**

HÜZZAM NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Dil Verdiğin Ol Çeşm-i Siyah Meste İşittim"

Usûlü: Yürük Semâî

GÜFTE: ENDERÛNÎ VÂSIF
BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDÎ

T1.A

Yel lel li ye le lâ Saz----- Râ nâ yi men

Ter rel li ye le lâ Saz----- Zi bâ yi men

Yel lel li ye le lel lel lel lel lel li râ nâ yi men

1.B
Ter lel li ye le lel lel lel lel lel li zi bâ yi men vay Dil

1.B'
ver di ğin ol çeş mi si yâh mes te i şit tim Dil

2.C 2.C'a
ver di ğin ol çeş mi si yâh mes te i şit tim Â
(Bil)

2.C'b
4.C'b
şık lı ğm ey 2.C'c gon câ i nev res te i şit
mem ni ce dir 4.C'c hâ li bi raz has te i şit

tim tim nev res te i şit tim

T1.A

Yel lel li ye le lâ Saz----- Râ nâ yi men

Yel lel li ye le lâ Saz----- Zi bâ yi men

Şekil 4.137. Hüzâm Nâkış Yürük Semâî, Zekâî Dede

Yel leli ye leleleleleleleleleli rânâyimen

Ter leli yeleleleleleleleleleli zibâyimen vay ^{SON} Gör

dün mü bu günlerde beyim Vâsıfı zârı Gör

dün mü bu günlerde beyim Vâsıfı zârı Bil

Dil verdiğin ol çeşm-i siyâh meste işittim
 Âşıklığın ey gonca-i nevreste işittim
 Gördün mü bu günlerde beyim Vâsıf-ı zârı
 Bilmem nicedir hâli biraz haste işittim

Terennüm:
 Yel leli ye le lâ rânâyimen ter rel li ye le lâ zibâyimen
 Yel leli ye le leleleleleleleleleli rânâyimen
 Ter leli ye le leleleleleleleleleli zibâyimen vay

Şekil 4.137. (devam)

NÂKİŞ İŞLEYİŞ				
Farklı İşleyişler				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Ben Âşık-ı Mahzûn-u Perîşânı Unutma	Âma Kadri Efendi	Nikriz	17. yy.
2.	Bir Zaman İdi Hem-Âgûş-i Hâyâl Olduğumuz	Hatipzâde Osman Efendi	Nevâ	17. yy.
3.	Ta Nâm-i Cemâl-i Yâr Bürdim	Şeyhülislâm Esad Efendi	Arazbar	18. yy.
4.	Günci ve Kitâbi ve Harîfi Dü Se Yek Reng	Şeştâri Murad Ağa	Evc	18. yy.
5.	Göz Gördü Gönül Sevdi Seni Ey Yüzü Mâhım	Hammâmizâde İsmâil Dede Efendi	Sabâ Bûselik	19. yy.
6.	Reh-i Aşkında Edip Kaddimi Kütâh Gönül	Hammâmizâde İsmâil Dede Efendi	Hüzzâm	19. yy.
7.	Sevdi Bu Gönül Seni Yemân Eylemedi	Hammâmizâde İsmâil Dede Efendi	Şehnâz	19. yy.
8.	Dil Verdiğin Ol Çeşm-i Siyah Meste İşittim	Zekâi Dede	Hüzzâm	19. yy.

Tablo 4.26. Nâkîş işleyiş: farklı işleyişler

4.6.2.8. Terennümsüzler

Dügâh Yürük Semâî - Sayd Eder Bin Dili Bir Dâm İle Zülf-i Siyâhın

Bestesi Şeyhülislâm Esad Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür. Eserin tek nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B

3.C + 4.B

A ezgisi ile bestelenen ilk mısradan sonra gelen ikinci mısra *B* ezgisini kullanmıştır. *C* ezgisi ile bestelenen üçüncü mısradan sonra ikinci mısra ile aynı ezgiye sahip olan dördüncü mısra gelmiş ve eser hiç *terennüm* kullanmayarak karar etmiştir. Eser, ikinci ve dördüncü mısraların aynı ezgiyi kullanması sebebiyle terennüm olmasa dâhi *nâkış* işleyişe benzediği için *nâkış* olarak belirtilmiştir.

Eserin güftesi:

Saydeder bin dili bir dâm ile zülf-ü siyehin

Düşünüp bir dili bin dima şikenc-i külâhın

Sad hased merdümüm kim çeşmime kim mahremidir

Kasr-ı didemde hayâlin gibi bir padişâhın

Vezin: Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Feilâtün Feilün (Fa'lün)

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B

Sayd eder bin dili bir dâm ile zülf-i siyâhın **1.A**

Düşürüp bin dili bir dâme şikenc-i külâhın **2.B**

3.C + 4.B

Sâd haset merdünün kim çeşmîme kim mahremidir **3.C**

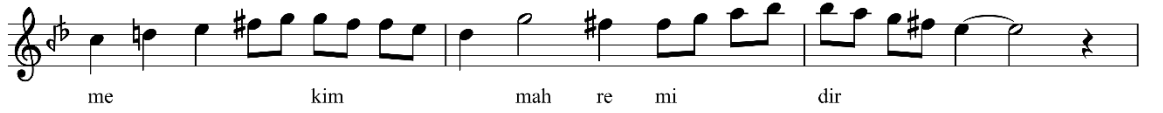
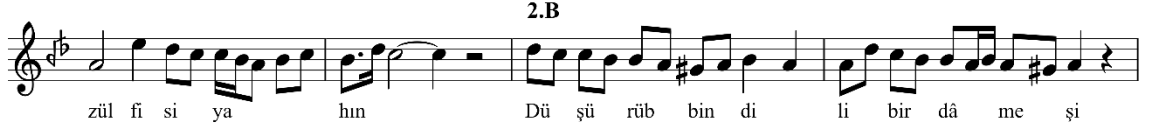
Kasr-1 didemde hayalin gibi bir padişâhın **4.B**

DÜĞÂH NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Sayd Eder Bin Dili Bir Dâm İle Zülf-i Siyâhın"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ŞEYHÜLİSLÂM ESAD EFENDİ

Sayd eder bin dili bir dâm ile zülf-i siyâhın
Düşürüp bin dili bir dâme şikenc-i külâhın
Sâd haset merdümin kim çeşmime kim mahremidir
Kasr-ı didemde hayalin gibi bir padişâhın

Şekil 4.138. Düğâh Nâkîş Yürük Semâî, Şeyhülislâm Esad Efendi

NÂKİŞ İŞLEYİŞ				
Terennümsüzler				
	Eserin Adı	Eserin Bestekârı	Eserin Makamı	Yüzyıl
1.	Sayd Eder Bin Dili Bir Dâm ile Zülf-i Siyâhın	Şeyhülislâm Esad Efendi	Dügâh	18. yy.

Tablo 4.27. Nâkış işleyiş; terennümsüzler

4.6.3. Müsennâlar

Sabâ Nâkış Yürük Semâî - Can Feda Lâhza-i Nazzâresine

Bestesi Kara İsmâil Ağa'ya olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 2 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

$$1.A (1.A^1a + 1.A^2b + 1.A^2c) + 2.A (2.A^1a + 2.A^2b + 2.A^2c + 2.A^2d) + T1.C$$

Eserin güftesi:

Can feda lahzâ-i nazzâresine ömrüm nazzâresine
Kâilem yâresine çâresine ömrüm çaresine

Vezi: Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün

Bahir: Remel Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

$$1.A (1.A^1a + 1.A^2b + 1.A^2c) + 2.A (2.A^1a + 2.A^2b + 2.A^2c + 2.A^2d) + T1.C$$

Can feda lahzâ-i (1.A^{1a})

naz cânım nazzâresine (1.A^{2b})

ömrüm nazzâresine (1.A^{2c})

Kâilem (2.A^{1a})

yâresine (2.A^{2b})

cânım yâresine (2.A^{2c})

ömrüm yâresine (2.A^{2d})

Ey gülüm yâr ey, of ey gül'i ranâ men bülbül şeyda

Ey gül-i ranâ âşıkam ey mah sana ah sana vah sana cânım

Dost merhamet eyle gel bana, ey cânım, yar hey

Merhamet eyle gel bana ey gülüm yar ey T1.B

SABÂ NÂKİŞ YÜRÜK SEMÂÎ

"Can Feda Lâhza-i Nazzâresine"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: KARA İSMÂİL AĞA

1.A

1.A^{1a} 1.A^{2b}

Can fe da lâh za i naz ca num naz za re si ne

1.A^{2c} 2.A 2.A^{1a} 2.A^{2b}

Öm rüm naz zâ re si ne Kâ i lem yâ re si ne

2.A^{2c} 2.A^{2d}

Ca num yâ re si ne Öm rüm

T1.B

ya re si ne Ey gü lüm yar ey of

ey gü li râ nâ men bül bü li şey dâ

ey gü li râ nâ â şı kam ey mâh sa na

âh sa na Vah sa na

câ na num vay mer ha met ey

Şekil 4.139. Sabâ Nâkîş Yürük Semâî, Kara İsmâil Ağa

le ba na ey câ nim yar hey
mer ha met ey le gel ba na ey gü lüm yar ey Son

Can feda lâhza-i nazzâresine, ömrüm nazzâresine
Kâilem yâresine çâresine, ömrüm çâresine

Terennüm:

Ey gülüm yâr ey, of ey gül'i ranâ men bülbül şeyda,
Ey gül-i ranâ âşıkam ey mah sana ah sana vah sana cânım
Dost merhamet eyle gel bana, ey cânım, yar hey
Merhamet eyle gel bana ey gülüm yar ey

Şekil 4.139. (Devam)

Yegâh Nâkış Yürük Semâî - Lâlinden O Şuhun Ki Her Esrâr Sorulmaz

Bestesi Ebûbekir Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhuldür. Eserin 3 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + 2.B (2.B¹a + 2.B²b + 2.A²c) + T1.C

3.A (3.A¹a + 3.A²b + 3.A²c) + 4.B (4.B¹a + 4.B²b + 4.A²c) + T1.C

Eser, güftesi *murabba* olmasına karşın sadece ilk iki mısra ile bestelenmiştir. Bu durum diğer nüshalarda da aynıdır. Üçüncü mısra birinci mısraın, dördüncü mısra da ikinci mısraın ezgisine giydirilemediğinden eserde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Eser, oluşturulacak olan tabloda *müsennâlar* başlığı altında yer alacaktır.

Eserin güftesi:

Lâlinden o şuhun ki her esrâr sorulmaz

Ol şahsuvarın rehi manâda yorulmaz

Ay bilme görüp cûşîş-i tâb-ı dîlzârı

Amma su bulanmayacak elbette durulmaz

Vezein: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + 2.B (2.B¹a + 2.B²b + 2.A²c) + T1.C

Lâlınden o şûhun ki her esrâr (1.A¹a)

sorulmaz (1.A²b)

(ah) sorulmaz (1.A²c) 1.A

Ol şahsuvarın rehi manâda (2.B¹a)

yorulmaz (2.B²b)

(ah) yorulmaz (2.B²c) 2.B

*Beli beli yâri men yâri yâr beli beli miri men dost dost dir lâna dir tana dere dille
dir ta na tene dir tenen dir dir ten ten ten ten ten gel a cânım gel a ömrüm T1.C*

YEGÂH NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Lâlin den O Şûhun Ki Her Esrâr Sorulmaz"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: EBUBEKİR AĞA

1.A

Lâ lin den o şû hun ki her es rar so rul maz

1.A^{1a} 1.A^{2b}

1.A^{2c} 2.B 2.B^{1a}

ah so rul maz Ol şah su va rın re hi ma

2.B^{2b} 2.B^{2b}

na da yo rul maz ah yo rul maz

T1.C

Be li be li yâ ri men yâr yâr Be li be li mi ri men dost

dost dir ta na dir ta na de re dil la dir

dir le na te nen dir te nen dir dir ten ten ten ten nen

gel a ca nım gel a mi rim

Lâlin den o şûhun ki her esrâr sorulmaz
Ol şahsuvarın rehi manâda yorulmaz
Ay bilme görüp cûşîş-i tâbî dîlzârı
Ammâ su bulanmayacak elbette durulmaz

Terennüm:
Beli beli yâri men yâri yâr beli beli miri men dost dost
Dir lâna dir tana dere dille dir ta na
Tene dir tenen dir dir ten ten ten ten ten
Gel a cânımgel a ömrüm

Şekil 4.140. Yegâh Nâkîş Yürk Semâî, Ebûbekir Ağa

Şehnâzbûselik Yürük Semâî – Bir Dilberi Sevdim Ki Güzeller Güzeldir

Bestesi Hekimbaşı Azîz Efendi'ye ait eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür.

Eserin tek nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin güftesi iki mısralıdır.

Eserin formülü şu şekildedir:

1.A + T1.B

2.C + T1.B

Eserin güftesi:

Bir dilberi sevdim ki güzeller güzelidir

Mahbûb ile mey, def ile ney cânımız eyler

Veziin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + T1.B

Bir dilberi sevdim ki güzeller güzelidir **1.A**

*Yâ lâ yel lel lel li te re lel li vay vay işvebâzım yâr yâr dil nüvazım dost dost çâre
sâzım güzellerin güzelidir **T1.B***

2.C + T1.B

Mahbûb ile mey, def ile ney cânımız eyler **2.C**

*Yâ lâ yel lel lel li te re lel li vay vay işvebâzım yâr yâr dil nüvazım dost dost çâre
sâzım güzellerin güzelidir **T1.B***

ŞEHNÂZ BÛSELİK YÜRÜK SEMÂÎ
"Bir Dilberi Sevdim Ki Güzeller Güzeldir"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HEKİMBAŞI AZİZ EFENDİ

1.A

Bir dil be ri sev dim ki gü zel ler gü ze li
dir Saz ----- Yâ lâ yel lel lel li
te re lel li vay vay iş ve ba zım
yâr yâr dil nü va zım dost
dost ça re sa zım gel
2.C
yâr gü zel le rin gü ze li dir SON Mah bûb i le mey
def i le ney câ câ nı mız ey ler Saz -----

Bir dilberi sevdim ki güzeller güzeldir
Mahbûb ile mey, def ile ney cânımız eyler

Terennüm:

Yâ lâ yel lel lel li te re lel li vay vay işvebâzım yâr

Yâr dil nüvazım dost dost çâre sâzım güzellerin güzeldir

Şekil 4.141. Şehnâz Bûselik Yürük Semâî, Hekimbaşı Aziz Efendi

Bûselik Nâkış Yürük Semâî - Cefâsı Âşıkâ Yârin Vefâ Değil De Nedir

Bestesi Dellâlzâde Hacı İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesi Yahyâ Nâzım Efendi'ye aittir. Eserin 5 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + 2.B' + T1.C

Eserin güftesi:

Cefâsı âşîka yârin vefâ değil de nedir
Gazapla bir nigâhı da safâ değil de nedir

Vezi: Mefâilün Feilâtün Mefâilün Feilün (Fâ'lün)

Bahir: Müctes Bahri

Eserin güfte - terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + 2.B' + T1.C

Cefâsı âşîka yârin vefâ değil de nedir **1.A**

Gazapla bir nigâhı da safâ değil de nedir **2.B**

Gazapla bir nigâhı da safâ değil de nedir **2.B'**

*Vay tadir ten nâ til lil len det dere dilli ney vay ah sana bu cânû dili verdim ey meh-
i devrân ah ah kurbânın olam yâr hayrânın olam sana bu cânû dili verdim ey şûh-i
devrân ah ah **T1.C***

BÛSELİK NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Cefâsı Âşka Yârin Vefâ Değil De Nedir"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: DELLÂLZÂDE HACI İSMÂİL EFENDİ

1.A
Ce fâ sı â şı ka yâ rin ve fâ de ğil de ne dir

2.B
Ga zap la bir ni gâ hı da sa fâ de ğil de ne dir

2.B'
Ga zap la bir ni gâ hı da sa fâ de ğil de ne dir vay vay

T1.C
Tâ dir dir ten na til lil len det de re dil li ney ney ney
ta dir dir ten na til lil len det de re dil li ney vay ah
sa na bu câ nü di li ver dimey me hi dev ran ah ah
kur ba nın o lam yâr hay ra nın o lam
sa na bu câ nü di li ver dimey şû hi dev ran ah ah
kur bâ nın o lam yâr hay ra nın o lam dost
ey şe hi mül ki hüs ni ân ben de i üf tâ de gân

Şekil 4.142. Bûselik Nakış Yürük Semâî, Dellâlzâde Hacı İsmail Dede Efendi

nâ zi na hay ran vay gel gel

ben de i lût fun vay gel gel sâ ye pe nâ

hiz vay gel gel lût fu na kur ban SOY

Cefâsı âşıkâ yârin vefâ değil de nedir
Gazapla bir nigâhı da safâ değil de nedir

Terennüm:

Vay tadir ten nâ til lil len det dere dilli ney vay
Ah sana bu cânû dili verdim ey meh-i devrân ah ah
Kurbânın olam yâr hayrânın olam sana bu cânû dili verdim
Ey şûh-i devrân ah ah

Şekil 4.142. (devam)

Hisâr Bûselik Nâkış Yürük Semâî - Yine Bezm-i İş-i Vuslat Dîl-i Bî-Karâre Düşdü

Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 2 adet nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında mevcut değildir.

Eserin formülü:

1.A (1.A¹a + 1.A¹b + 1.A²c) + 2.B (2.B¹a + 2.B¹b + 2.B²c + 2.B³d) + [T1.C + 2.B³e]

Eserin güftesi dört mısralıdır. Fakat nota nüshalarında üçüncü ve dördüncü mısralar ezgiye giydirilmemiştir. Üçüncü ve dördüncü mısralar ezgiye giydirilemediğinden dolayı eserde bir değişiklik yapılmamıştır. Bu sebeple eser *müsennalar* başlığı altında yer alacaktır.

Eserin olması beklenen formülü:

1.A (1.A¹a + 1.A¹b + 1.A²c) + 2.B (2.B¹a + 2.B¹b + 2.B²c + 2.B³d) + [T1.C + 2.B³e]

3.A (3.A^{1a} + 3.A^{1b} + 3.A^{2c}) + 4.B (4.B^{1a} + 4.B^{1b} + 4.B^{2c} + 4.B^{3d}) + [T1.C + 4.B^{3e}]

Eserin güftesi:

Yine bezm-i îş-i vuslat dil-i bî-karâre düşdü

Hatt-ı lâl-i nim-safâsı gül ile behâre düşdü

Vezi: Mütefâilün Feûlün Mütefâilün Feûlün

Bahir: Kâmil Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{1b} + 1.A^{2c}) + 2.B (2.B^{1a} + 2.B^{1b} + 2.B^{2c} + 2.B^{3d}) + [T1.C + 2.B^{3e}]

(Ah) Yine bezm-i îş-i vuslat (1.A^{1a})

yine bezm-i îş-i vuslat (1.A^{1b})

dil-i bî-karâre düşdü (a cânım gel) (1.A^{2c})

(Ah) Hatt-ı lâl-i nim-safâsı (2.B^{1a})

hatt-ı lâl-i nim-safâsı (2.B^{1b})

gül ile (2.B^{2c})

behâre düşdü (2.B^{3d})

Di ri dir ri ten te ne ni te nen nâ te ne dir ney âh sana hayrân olayım gel âh sana

kurbân olayım gel [T1.C]

behâre düşdü [2.B^{3e}]

HİSAR BÛSELİK NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Yine Bezm-i İş-i Vuslat Dil-i Bî-Karâre Düşdü"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HAMMÂMÎZÂDE İSMÂİL DEDE EFENDİ

1.A

1.A¹a 1.A¹b 1.A²c

Ah Yi ne bez mi î şi vus lat yi ne bez mi î şi vus lat di li bi

ka râ re düş dü dü a câ nim gel

2.B

2.B¹a 2.B¹b 2.B²c

Ah Hat ti lâ li nim sa fâ sı hat ti lâ li nim sa fâ sı gül i le

2.B³d

be hâ re düş dü a câ num gel

T1.C

1. 2.

Dir ri dir ri ten te ne ni te nen nâ te ne dir ney ney

Âh sa na hay ran o la yım gel gel gel

ah sa na kur ban kur ban o la yım gel

2.B³e

gel gel ah be ha re düş dü

Yine bezm-i İş-i vuslat dil-i bî-karâre düşdü
Hatt-ı lâl-i nim-safâsı gül ile behâre düşdü

Terennüm:
Di ri dir ri ten te ne ni te nen nâ te ne dir ney
Âh sana hayrân olayım gel
Âh sana kurbân olayım gel

Şekil 4.143. Hisâr Bûselik Nâkış Yürük Semâî, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi

MÜSENNÂLAR				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Can Fedâ Lâhzâ-i Nazzaresine	Kara İsmâil Ağa	Sabâ	18. yy.
2.	Lâlınden O Şühun ki	Ebûbekir Ağa	Yegâh	18. yy.
3.	Bir Dilberi Sevdim ki	Hekimbaşı Aziz Efendi	Şehnâzbûselik	18. yy.
4.	Cefâsı Âşıkâ Yârin Vefâ Değil De Nedir	Dellâlzâde Hacı İsmâil Efendi	Bûselik	19. yy.
5.	Yine Bezm-i İş-i Vuslat Dil-i Bî-Karâre Düşdü	Hammâmizâde İsmâil Dede Efendi	Hisâr Bûselik	19. yy.

Tablo 4.28. Müsennâlar

4.6.4. Müsellesler

Arazbâr Nâkış Yürük Semâî - Cân ü Dili Mesrûr Edip Ol Şâh-ı Cihânım

Bestesi Hacı Sadullah Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür.

Eserin tek nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

$$1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]$$

$$3.D + 2.B + [T1.C + 2.B]$$

Eserin mevcut olan tek nüshasına bakıldığında güftesinin üç mısra olduğu görülmektedir. Birinci ve üçüncü mısralar ezgileri bakımından farklılık göstermektedir. *B* ezgisini alan ikinci mısra *C* ezgisi alan *terennümden* sonra tekrar etmiştir. *D* ezgisi alan üçüncü mısradan sonra ikinci mısra yine *B* ezgisi ile gelmiştir. Devamında *terennüm* yine *C* ezgisi ile, ikinci mısra da *B* ezgisi ile tekrar ederek eser karar etmiştir.

Eserin güftesi:

Cân u dili mesrûr edip ol şâh-ı cihânım
Gel geşt-i bahâr oldu benim bâd-ı hazânım
Mevlâ'ya emânet o şehinşâh-ı adâlet

Vezi: Mef'ûlü Mefâilü Mefâilü Feülün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte - terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B]

Cân ü dili mesrûr edip ol şâh-ı cihânım **1.A**

Gel geşt-i bahâr oldu benim bâd-ı hazânım **2.B**

Gel gel serv-i nâzım yâr kaşı kemanım dost dilde nihânım [T1.C]

Gel geşt-i bahâr oldu benim bâd-ı hazânım **[2.B]**

3.D + 2.B + [T1.C + 2.B]

Mevlâ'ya emânet o şehinşâh-ı adâlet **3.D**

Gel geşt-i bahâr oldu benim bâd-ı hazânım **[2.B]**

Gel gel serv-i nâzım yâr kaşı kemanım dost dilde nihânım [T1.C]

Gel geşt-i bahâr oldu benim bâd-ı hazânım **[2.B]**

ARAZBÂR NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Cân ü Dili Mesrûr Edip Ol Şâh-ı Cihânım"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HACI SÂDULLAH AĞA

1.A
Ca nû di li mes rur e dip ol şa
2.B
şa hu ci ha nım Gel geş ti ba har
ol du be nim ah ba dı ha za nım
T1.C
Gel gel ser vi na zım zım
Yâr ka şı ke ma nım
2.B
dost dil de ni ha nım Gel
geş ti ba har ol du be nim ah
3.D
Meyân'a Karar
ba dı ha za nım Mev nım la ya c ma
net o şe hin şa hı a da let

Cân ü dili mesrûr edip ol şâh-ı cihânım
Gel geşt-i bahâr oldu benim båd-ı hazânım
Mevlâ'ya emânet o şehinşâh-ı adâlet

Terennüm:
Gel gel serv-i nâzım
Yâr kaşı kemanım
Dost dilde nihânım

Şekil 4.144. Arazbâr Nâkiş Yürük Semâî, Hacı Sadullah Ağa

MÜSELLESLER				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Can ü Dili Mesrûr Edip	Hacı Sadullah Ağa	Arazbâr	18. yy.

Tablo 4.29. Müselleler

4.6.5. Müseddesler

Bayâtî Nâkış Yürük Semâî – Söyle Güzel Rûh-ı Musavver Misin

Beste Hekimbaşı Azîz Efendi'ye ait olan eserin güftesi Sultan Abdülazîz'e aittir. Eserin 4 nüshası bulunmaktadır. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 1.A' + 2.B + T1.C + 3.D + 3.D

4.B + 5.A + 5.A' + 6.B + 6.B + T1.C

Eserin güftesi:

Söyle güzel rûh-ı musavver misin?

Tâb-ı şimül rengi gül-i ter misin nesin

Goncacığım daha küçüktür yaşın

Hande eder lü lü'lü'ye inci dişin

Çok aradım yoktur efendim eşin

Reşk-i melek bir peyker misin nesin?

Vezein: Müfteilün Müfteilün Fâilün

Bahir: Seri Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A' + 2.B + T1.C + 3.D + 3.D

Söyle güzel rûh-i musavver misin **1.A**

Söyle güzel rûh-i musavver misin **1.A'**

Tâbişi mül rengi gül-i ter misin **2.B**

Ah afet-i devran fitne-i ahir zeman

Gel gel gel gel işvebâzım

Çeşm-i füsunkârdır gamzesi gaddardır böylece bir yârdır

Yar yar dost dost

Beli beli meleşim beli beli meleşim beli beli a kuzum

Câni azizim gibi sükker misin nesin nesin vay T1.C

Goncacığım daha küçüktür yaşın 3.D

Goncacığım daha küçüktür yaşın 3.D'

4.B + 5.A + 5.A' + 6.B + 6.B + T1.C

Hande eder lü lü'lü'ye inci dişin 4.B

Çok aradım yoktur efendim eşin 5.A

Çok aradım yoktur efendim eşin 5.A'

Reşk-i melek bir peyker misin nesin? 6.B

Reşk-i melek bir peyker misin nesin? 6.B

Ah afet-i devran fitne-i ahir zeman

Gel gel gel gel işvebâzım

Çeşm-i füsunkârdır gamzesi gaddardır böylece bir yârdır

Yar yar dost dost

Beli beli meleşim beli beli meleşim beli beli a kuzum

Câni azizim gibi sükker misin nesin nesin vay T1.C

BAYÂTÎ NÂKİŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Söyle Güzel Rûh-ı Musavver Misin"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: HEKİMBAŞI AZİZ EFENDİ

1.A
1.A'

Söy le gü zel rû hı mu sav ver mi sin ah na

1. lâ n o la yım gel 2. lâ n o la yım gel

2.B

Tâ bî şî mül ren gi gü li ter mi sin

ne sin ne sin ne sin vay

T1.C

Ah a fê ti dev ran fit ne i â hir ze man

Gel gel gel gel iş ve bâ

zım Çeş mi fû sun kâr dır gam ze si gad dar dır

böy le ce bir yâr dır Yâr yâr dost dost Be li be li

me le ğim be li be li me le ğim be li be li

a ku zum Câ nı a zi zim gi bi sük ker mi sin

Şekil 4.145. Bayâtî Nâkîş Yürük Semâî, Hekimbaşı Azîz Efendi

ne sin ne sin ne sin vay

3.D
3.D
Gon ca cı ğım da ha kü çük tür ya şın ah kur

1.
2.
ban o la yım gel ban o la yım gel

4.B
Han de e der lü lü ye in ci di şın

ah kur ban o la yım gel

5.A
5.A
Çok a ra dım yok tur e fen dim e şın ah kur

1.
2.
ban o la yım gel ban o la yım gel

6.B
Reş ki me lek bir pe ri pey ker mi sin

§

Söyle güzel rûh-i musavver misin?
Tâbîs-i mül rengi gül-i ter misin?
Goncacığım daha küçüktür yaşın
Hande eder lü'lü ye inci dişin
Çok aradım yoktur efendim eşin
Reşk-i melek bir peri peyker misin?

Terennüm:
Ah afet-i devran fitne-i ahir zeman
Gel gel gel gel işvebâzım
Çeşm-i füsunkârdır gamzesi gaddardır böylece bir yârdır
Yar yar dost dost
Beli beli meleşim beli beli meleşim beli beli a kuzum
Cânı azizim gibi sükker misin nesin nesin vay

Şekil 4.145. (devam)

MÜSEDDESLER				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Söyle Güzel Rûh-i Musavver misin	Hekimbaşı Aziz Efendi	Bayâtî	18. yy.

Tablo 4.30. Müseddesler

4.6.6. Müsemmenler

Hüseynî Nâkış Yürük Semâî - Ey Şeh-i Kişver-i Nâz ü Nahvet

Bestesi Sadık Ağa'ya ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu meçhûldür. Eserin 5 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

$$1.A + 1.A' + 2.B + 2.B + 3.C + 3.C + 4.D + [T1.E + 4.F]$$

Eserin mevcut nüshaları arasında en eski ve doğru kaynak olduğu düşünülen nüsha tambûrî bestekâr Refik Fersan⁸ imzalı nüshadır. Bu nüshada eserin diğer nüshalarda bulunmayan güftelerine de yer verilmiştir. Buna rağmen diğer nüshalarda bulunmayan bu güfte notaya giydirilmemiş, sadece nüsha sonunda belirtilmiştir. Bu doğrultuda diğer mısralar da ezgiye giydirilerek eser düzenlenmiş ve notaya alınmıştır. Eser mısra sayısı bakımından *müsemmenler* başlığı altında sınıflandırılmıştır.

Eserin düzenlenmiş hâlinin formülü:

$$1.A + 1.A' + 2.B + 2.B + 3.C + 3.C + 4.D + [T1.E + 4.F]$$

$$5.A + 5.A' + 6.B + 6.B + 7.C + 7.C + 8.D + [T1.E + 8.F]$$

Eserin güftesi:

Ey şeh-i kişver-i nâz ü nahvet

V'ey meh-i enver-i evc-i behcet

Âşık-ı zârıma lûtfeyle medet

Eyle şâyeste-i bezm-i vuslat

⁸ Şemseddin Refik Fersan 1893 yılında İstanbul'da Şehzâdebaşı'nda doğdu. Babasının ölümü ile büyük teyzesinin oğlu "Mâbeyinci" Fâik Bey'in Bebek'teki Hekimbaşı Behçet Efendi yalısına taşındılar. Tanbûrî Cemil Bey, Lavtacı Andon, Rahmi Bey, Lemi Atlı, Neyzen Aziz Dede gibi bestekârların yalıya; kalfa ve cariyelere ders vermeye, fasıl icra etmeye gittiği ortamda mûsikîye derûnî bir bağ ile bağlandı. Tambûrî Cemil Bey'den tambur, Leon Hancıyan'dan usûl dersleri aldı. Muzika-i Hümayûn'un Türk Mûsikîsi dalına "muallim muavini" olarak yüzbaşı rütbesiyle tayîn oldu. Cumhuriyet'in kuruluşu ile "Cumhurbaşkanlığı Fasil Heyeti" şefi oldu. İstanbul'a yerleşti; eşi kemençeci Fahire Fersan ile plâklar doldurdu, konserlerde görev aldı. 1937 yılında İstanbul Radyosu'ndan ayrıldı, 1938 yılında Ankara Radyosu'nda görevine devam etti. Akciğer rahatsızlığı sebebiyle 13 Haziran 1965 günü vefat etti. Dört çocuk babası Refik Fersan'ın naaşı Zincirlikuyu Asrı Mezarlığı'ndadır (Özalp, 2000: 222-225).

Gel seninle mey-i gülgûn içelim
Reng-i mir'at-ı derûnu açalım
Ey nihâl-i çemen-i hüsn-i bahâr
Biz de sâyende senin hoş geçelim

Vezi: Fâ'lün Feûlün Fa'lün Feûlün

Bahir: Mütekârib Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 1.A' + 2.B + 2.B + 3.C + 3.C + 4.D + [T1.E + 4.F]

Ey şeh-i kişver-i nâz ü nahvet **1.A**

Ey şeh-i kişver-i nâz ü nahvet **1.A'**

V'ey meh-i enver-i evc-i behcet **2.B**

V'ey meh-i enver-i evc-i behcet **2.B**

Âşık-ı zârıma lûtfeyle medet **3.C**

Âşık-ı zârıma lûtfeyle medet **3.C**

Eyle şâyeste-i bezm-i vuslat **4.D**

*Ta dir ten ni ten nâ te ne dir ney düm de rel lâ dir nâ te nen dir ney ta dir ten ni ten
nâ te ne dir ney nâ dir ney tâdir ney cânım ye le lel li ye lel li ye lel li ömrüm te re
lel li ye lel li ye le li [T1.E]*

Eyle şâyeste-i bezm-i vuslat **[4.F]**

5.A + 5.A' + 6.B + 6.B + 7.C + 7.C + 8.D + [T1.E + 8.F]

Gel seninle mey-i gülgûn içelim **5.A**

Gel seninle mey-i gülgûn içelim **5.A'**

Reng-i mir'at-ı derûnu açalım **6.B**

Reng-i mir'at-ı derûnu açalım **6.B'**

Ey nihâl-i çemen-i hüsn-i bahâr **7.C**

Ey nihâl-i çemen-i hüsn-i bahâr **7.C**

Biz de sâyende senin hoş geçelim **8.D**

*Ta dir ten ni ten nâ te ne dir ney düm de rel lâ dir nâ te nen dir ney ta dir ten ni ten
nâ te ne dir ney nâ dir ney tâdir ney cânım ye le lel li ye lel li ye lel li ömrüm te re
lel li ye lel li ye le li [T1.E]*

Biz de sâyende senin hoş geçelim [8.F]

HÜSEYNÎ NÂKİŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Ey Şeh-i Kişver-i Nâz ü Nahvet"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: SÂDİK AĞA

1.A
5.A

Ey şe hi kiş ve ri nâ zü nah vet Ey şe hi
Gel se nin le mey i gül gün i çe lim Gel se nin

2.B
6.B

kiş ve ri nâ zü nah vet V'ey me hi en ve ri ev
le mey i gül gün i çe lim Ren gi mi ra tı de rü

3.C
7.C

ci beh cet Â şı kı zâ rı na lût fey le me det
nu a ça lim Ey ni hâl i çe me ni hüs ni 4.E ba har

4.D
8.D

Ey le şâ yes te i bez mi vus lat Ey le şâ
Biz de sâ yen de se nin hoş ge çe lim Biz de sâ

T1.E

yes te i bez mi vus lat Ta dir ten ni ten na te ne dir ney
yen de se nin hoş ge çe lim

düm de rel la dir na te nen dir ney

ta dir ten ni ten na te ne dir ney na dir ney ta dir

ney ca nım ye le lel li yel lel li ye lel

li öm rüm te re lel li yel lel li ye lel

4.F

li Ey le şâ yes te i bez mi vus lat SON
Biz de sâ yen de se nin hoş ge çe lim

Ey şeh-i kişver-i nâz ü nahvet
V'ey meh-i enver-i evc-i behcet
Âşık-ı zârıma lütfeyle medet
Eyle şâyeste-i bezm-i vuslat

Gel seninle mey-i gülgün içelim
Reng-i mir'at-ı derünü açalım
Ey nihâl-i çemen-i hüsn-i bahâr
Biz de sâyende senin hoş geçelim

Terennüm:

Ta dir ten ni ten nâ te ne dir ney
Düm de rel lâ dir nâ te nen dir ney
Ta dir ten ni ten nâ te ne dir ney nâ dir ney tâdir ney
Cânım ye le lel li ye lel li ye lel li
Ömrüm te re lel li ye lel li ye lel li

Şekil 4.146. Hüseyinî Nâkiş Yürük Semâî, Sâdik Ağa

MÜSEMMEMLER				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1	Ey Şeh-i Kışver-i Nâz ü Nahvet	Sâdık Ağa	Hüseynî	18. yy.

Tablo 4.31. Müsemmenler

4.6.7. Mütessalar

Nevâ Nâkış Yürük Semâî - Gül Yüzlülerin Şevkine Gel

Günümüzde Bayâtî makamında ve Tab'î Mustafa Efendi'ye âit olarak bilinen bu eser, 17. yüzyılın ortalarından beri icrâ edilen meşhur bir eserdir. Esere gözlemlenebildiği kadarıyla ilk defa 1670-1680'ler civarında rastlanmaktadır. Bu güfteye yer verdiği bilinen ilk kaynak olan Hâfız Post'un tertib etmiş olduğu mecmûada eserin sahibi Baba Nevâî olarak gösterilmiştir. 1751/1752 târihlerinde tertib edilmiş hacimli bir fasıl mecmûasında da bu eser, Baba Nevâî'ye kaydedilmiştir. Eserin farklı mecmualarda, farklı isimlere kaydedildiği görülmüşse de en çok itimâd edilmesi gereken, Baba Nevâî'nin çağdaşı olan Hâfız Post'un verdiği bilgidir. Ayrıca bu eser 17. ve 18. yüzyıl mecmûalarında Beyâtî faslına değil Nevâ faslına kayıtlıdır. Eser muhtemelen tarihî süreç içerisinde makamları bakımından birbirine yakın olan Nevâ makamından Beyâtî makamına dönüşmüştür. Bu durumun izleri eserin kimi nota versiyonlarında kısmen de olsa görülmektedir (Korkmaz & Özpekel, 2018). Bestesi Baba Nevaî'ye ait olan eserin güftesinin kime ait olduğu bilinmemektedir. Eserin 6 adet nüshası mevcuttur. Eser, Dârü'l-Elhân külliyyatında yer almamaktadır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + 3.C + T1.B

4.A + 5.B + 6.C + T1.B

7.A + 8.B + 9.C + T1.B

Eserin güftesi:

Gül yüzlülerin şevkine gel nûş edelim mey
 Iyş eyleyelim yâr ile şimdi demidir hey
 Bu kavli sürâhî eğilip sâgara söyler (ne der)

Meclîste çalındı yine tanbûr ile neyler
Bu âşık-ı bî-çârelerin gönlünü eyler
Dâire semâî tutarak ney neye söyler (ne der)

Meclîste durur cümle ayağ üstüne beyler
İçin içelim deyû konmuş başına eller
Bu savtı okur bülbül-i güya oluben der (ne der)

Vezin: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Bahir: Hezec Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + 3.C + T1.B

Gül yüzlülerin şevkine gel nûş edelim mey **1.A**

İyş eyleyelim yâr ile şimdi demidir hey **2.B**

Bu kavli sūrâhi eğilip sâgara söyler (ne der) **3.C**

Düm de re lâ dir nâ te ne dir nâ te ne dir ney aman aman (ney)

Adillere dir nâ te ne dir nâ te ne dir ney aman mana (ney) T1.B

4.A + 5.B + 6.C + T1.B

Mecliste çalındı yine tanbûr ile neyler **4.A**

Bu âşık-ı bî-çârelerin gönlünü eyler **5.B**

Dâire semâî tutarak ney neye söyler (ne der) **6.C**

Düm de re lâ dir nâ te ne dir nâ te ne dir ney aman aman (ney)

Adillere dir nâ te ne dir nâ te ne dir ney aman mana (ney) T1.B

7.A + 8.B + 9.C + T1.B

Mecliste durur cümle ayağ üstüne beyler **7.A**

İçin içelim deyû konmuş başına eller **8.B**

Bu savtı okur bülbül-i güya oluben der (ne der) **9.C**

Düm de re lâ dir nâ te ne dir nâ te ne dir ney aman aman (ney)

Adillere dir nâ te ne dir nâ te ne dir ney aman mana (ney) T1.B

NEVA YÜRÜK SEMÂÎ
"Gül yüzlülerin şevkine gel"

Usûl: Yürük Semâî

BESTE: BABA NEVÂÎ

1.A
4.A
7.A

Gül yüz lü le rin şev ki ne gel nûş e de lim mey a man a man mey ---SAZ---
Mec lis de ça lm di yi ne tan bür i le ney ler a man a man ler
Mec lis de du rur cüm le a yağ üs tü ne bey ler a man a man ler

2.B
5.B
8.B

İyş ey le ye lim yâr i le şim di de mi dir hey a man a man hey ---SAZ---
Bu â şî kı bî çâ re le rin gön lü nü ey ler a man a man ler
İ çin i çe lim de yû ko muş ba şî na el ler a man a man ler

3.C
6.C
9.C

Bu kav li sü râ hi e ği lip sâ gâ ra söy ler ne der
Dâ i re se mâ i tu lâ rak ney ne ye söy ler ne der
Bu sav ti o kur bül bü lî gü yâ o lu ben der der ne der

T1.B

Düm de re lâ dir nâ te ne dir nâ te ne dir ne a man a man ney
A dil le re dir nâ te ne dir nâ te ne dir ney a man a man ney

Gül yüzlülerin şevkine gel nûş edelim mey Mecliste çalındı yine tanbûr ile neyler
İyş eyleyelim yâr ile şimdi demidir hey Bu âşık-ı bî-çârelerin gönünü eyler
Bu kavli sūrâhî eğilip sâgâra söyler (ne der) Dâire semâî tutarak ney neye söyler (ne der)

Mecliste durur cümle ayağ üstüne beyler
İçin içelim deyû konmuş başına eller
Bu savtı okur bülbül-i gûya oluben der (ne der)

Terennüm:

Düm de re lâ dir nâ te ne dir nâ te ne dir ney aman aman (ney)
Adillere dir nâ te ne dir nâ te ne dir ney aman aman (ney)

Şekil 4.147. Nevâ Yürük Semâî, Baba Nevaî

MÜTESSÂLAR				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Gül Yüzlülerin Şevkine Gel	Baba Nevâî	Nevâ	17. yy.

Tablo 4.32. Mütessâlar

4.6.8. Muaşşerler

Rast Nâkış Yürük Semâî - Âhû Biyâ Mirzem Âhû Biyâ

Bestesi Abdülkâdir Merâgî'ye ait olan Rast makamındaki bu eserin güftesinin sahibi meçhuldür. Eserin 5 adet nüshası mevcuttur. Kaynak olarak Dârü'l-Elhân külliyyatında yer alan 199 numaralı nüshadan yararlanılmıştır.

Eserin formülü:

1.A + 2.B + 3.B' + 4.C + 5.B' + 6.D + [T1.E + T2.F + 1.A]

7.A + 8.B + 9.B' + 10.C + 10.B' + 6.D + [T1.E + T2.F + 10.A]

Eserin güftesi:

Âhû biyâ mirzem âhû biyâ

Biyâ vü revim ez in velâyet men u tû

Tû dest u merâ bekîr men dâmen-i tû

Seydi me'aküm yâ rakîbeni'l haylî

Aynî leküm bi-'ayniküm lâ gayrî

Şeb-i tenhâ cânım men çü pervaneyim

Benzim sararup hazâna döndü sensiz

Kaddim ham olup kemâne döndü sensiz

z başın için bu bendene rahm eyle

Peymâne elimde kâne döndü sensiz

Vezi: Feûlün Feûlün Feûlün Feûlün

Bahir: Mütekârib Bahri

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

1.A + 2.B + 3.B' + 4.C + 5.B' + 6.D + [T1.E + T2.F + 1.A]

Âhû biyâ mirzem âhû biyâ **1.A**

Biyâ vü revim ez in velâyet men u tû **2.B**

Tû dest u merâ bekîr men dâmen-i tû **3.B'**

Seydi me'aküm yâ rakîbeni'l haylî **4.C**

Aynî leküm bi-'ayniküm lâ gayrî **5.B'**

Şeb-i tenhâ cânım men çü pervaneyim **6.D**

Şeb-i tenhâ cânım men çü pervaneyim **6.D**

Yâr tû nemîdânî yâ seyyidî tû nemîdânî yâ rûhî tû nemîdânî habîbî tû nemîdânî

[T1.E]

Veylû vâ veylû vâ veylû Veylû vâ veylû vâ veylû **[T2.F]**

Âhû biyâ mirzem âhû biyâ **[1.A]**

7.A + 8.B + 9.B' + 10.C + 10.B' + 6.D + [T1.E + T2.F + 10.A]

Benzim sararup hazâna döndü sensiz **7.A**

Kaddim ham olup kemane döndü sensiz **8.B**

Öz bâşın içün bu bendene rahm eyle **9.B'**

Peymâne elimde kâne döndü sensiz **10.C**

Peymâne elimde kâne döndü sensiz **10.B**

Yâr tû nemîdânî yâ seyyidî tû nemîdânî yâ rûhî tû nemîdânî habîbî tû nemîdânî

[T1.E]

Veylû vâ veylû vâ veylû Veylû vâ veylû vâ veylû **[T2.F]**

Peymâne elimde kâne döndü sensiz **[10.A]**

RAST NÂKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
"Âhû Biyâ Mirzam Âhû Biyâ"

Usûlü: Yürük Semâî

BESTE: ABDÛLKÂDİR MERÂĠ

1.A
7.A

2.B
8.B

3.B'
9.B'

4.C
10.C

5.B'
10.B'

6.D

T1.E

Â hû bi ya mir zam â hû bi ya Saz----- Bi Kad
Ben zim sa ra rıp ha za ne dön dü sen siz

ya vü re vim e zin vi lâ yet me ni tü Saz----- Tü Öz
dim ham o lup ke ma ne dön dü sen siz

des ti me ra bi gi ri men da me ni tü Sey
ba şın i çin bu ben de ne rah mey le Pey

di ma a küm ya ra ki bi nel hay li
ma ne e lim de ka ne dön dü sen siz

Ay ni le kün bi ay ni küm lâ gay rı
Pey ma ne e lim de ka ne dön dü sen siz

Şe bi ten ha a ca nım men çü per va ne em

yâr yâr yâr tü ne mi da ni ya sey

di tü ne mi da ni ya ru ri tü ne mi da ni ha bi

Şekil 4.148. Rast Nâkiş Yürük Semâî, Abdülkâdir MerâĠ

bi tü ne mi da ni vey lü vey lü vay

vey lü vey

lü vey lü vay vey lü

hû bi yâ mir zam â hû bi yâ Ben dü sen siz
ma ne e lim de ka ne dön

Başa **Karar**

Âhû biyâ mirzam âhû biyâ
Biyâ vü revim ez in velâyet men u tû
Tû dest u merâ bekîr men dâmen-i tû
Seydi me'aküm yâ rakîbeni'l haylî
Aynî leküm bi-'ayniküm lâ gayrî
Şeb-i tenhâ cânım men çü pervâneyim

Benzim sararup hazâna döndü sensiz
Kaddim ham olup kemâne döndü sensiz
Öz bâşın için bu bendene rahm eyle
Peymâne elimde kâne döndü sensiz

Terennüm:

Yâr tû nemidânî yâ seyyidî tû nemidânî
Yâ rûhî tû nemidânî habîbî tû nemidânî
Veylû veylû vâ veylû veylû veylû vâ veylû

Şekil 4.148 (devam)

MUAŞŞERLER				
No	Ad	Bestekâr	Makam	Yüzyıl
1.	Âhû Biyâ Mirzem Âhû Biyâ	Abdülkâdir Merâgî	Rast	15. yy.

Tablo 4.33. Muaşşerler

5. SONUÇ

Yürük semâî formunda bestelenmiş 147 adet eser üzerinden; formun yüzyıllar içerisindeki değişiminin gözlemlendiği, bestekârlara göre değişik kullanımlarının olup olmadığının saptandığı bu çalışmada çizelgeler oluşturulmuş ve bu doğrultuda şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Mûsikîmiz literatüründe Yürük Semâî formunu etraflıca değerlendiren bir çalışma olmadığı, mevcut olan çalışmaların da formu ağırlıklı olarak ezgi yönünden değerlendirdiği ve içerik bakımından birbirlerine benzedikleri saptanmıştır.

İncelenen eserler doğrultusunda Yürük Semâî formunun bugün bilinen *murabba* ve *nâkış* işleyişleri dışında farklı kullanımlarına rastlanmıştır. Formun karakterini belirleyen *terennüm* unsuru göz önünde bulundurularak terennümsüz olan eserler ayrı bir grup altında değerlendirmeye tabî tutulmuştur.

Çoğu kaynakta *murabba* işleyişi ile alakalı yapılan birbirine benzer tanımlamalar, bu işleyişin hep aynı özellikte olduğu algısını doğurmuştur. Fakat araştırmamız doğrultusunda bu işleyişin kendi içerisinde de alt gruplara ayrıldığı tespit edilmiştir.

Bunlar;

- 1- Sâde işleyiş,
 - Meyan terennümlüler
- 2- Mısraın ikinci bölümünü mısra sonunda tekrar eden işleyiş,
- 3- Mısraın mısra sonunda tekrar ettiği işleyiş,
 - Meyân terennümlüler
- 4- Mısraın ikinci bölümünü terennüm sonunda tekrar eden işleyiş
 - Meyân terennümlüler
- 5- Mısraın ikinci ve üçüncü kısmını terennüm sonunda tekrar eden işleyiş,
- 6- Mısraın tamamını terennüm sonunda tekrar eden işleyiş,
 - Meyân terennümlüler
- 7- Mısraın bir bölümünü ve tamamını terennüm sonunda tekrar eden işleyiş
 - Meyân terennümlüler
- 8- Mısraın tamamını veya bir bölümünü mısra ve terennüm sonunda tekrar eden işleyiş,
 - Meyân terennümlüler
- 9- Farklı işleyiş,

olmak üzere dokuz farklı başlık altında toplanmıştır.

Araştırmamızın, Yürük Semâî formunun *nâkış* işleyişine yönelik olan bölümünde, bu işleyişin mevcut kaynaklarda yer alan tarifi dışında çeşitli kullanımlarının olduğu saptanmıştır. Bunlar;

- 1- Birinci, ikinci ve dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş,
 - o Usûl geçkililer
- 2- Birinci ile üçüncü, ikinci ile dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş,
- 3- Birinci ve dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş,
- 4- İkinci ve dördüncü mısraların aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş,
- 5- Her mısraın farklı ezgiye sahip olduğu işleyiş,
- 6- Her mısraın aynı ezgiye sahip olduğu işleyiş,
 - o Usûl geçkililer,
- 7- Farklı işleyişler,
- 8- Terennümsüzler,

olmak üzere 8 farklı başlık altında toplanmıştır. Formun *terennüm* kullanmadığı örneği de *terennümsüzler* başlığı altında değerlendirilmiştir.

Ayrıca formun kaynaklardaki tarifleri dışında, güftesi dört mısralı şiirlerden daha az ve daha çok mısra sayılarına sahip olan eserlerin de olduğu saptanmıştır. Bu doğrultuda form mısra sayılarına göre;

- 1- Müsennâlar,
- 2- Müsellesler,
- 3- Müseddesler,
- 4- Müsemmenler
- 5- Mütessalar,
- 6- Muaşşerler,

olmak üzere altı başlık altında toplanmıştır.

İlk örneklerine XV. yüzyılda rastladığımız Yürük Semâî formundaki eserlerin 3'ü de Abdülkâdir Merâgî'ye atfolunmuş eserlerdir. Devam eden yüzyıllarda örneklerinin sayıca arttığı tespit edilmiş olan Yürük Semâî formunda XVII. yüzyılda 19, VXIII. yüzyılda 60, XIX. yüzyılda da 65 adet eser saptanmıştır. Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'nin 23, Zekâi Dede'nin de 22 adet eserle XIX. yüzyılda öne çıktıkları görülmüştür.

Yürük Semâî formu incelendiğinde bazı vezin kalıplarının öne çıktığı tespit edilmiştir. *Hezec* bahirinde *Mef'ûlü Mefâilü Mefâilü Feûlün* vezin kalıbının 69

adet, *Remel* bahirinde *Feilâtün (Fâilâtün) Feilâtün Feilâtün Feilün (Fa'lün)* vezin kalıbının 11 adet, *Müctes* bahirinde *Mefâilün Feilâtün Mefâilün Feilün (Fâ'lün)* vezin kalıbının da 10 adet eser ile sıralamada ilk üçte olduğu görülmüştür.

Yürük Semâî formundaki eserlere bakıldığında toplamda 85 farklı makamın kullanıldığı saptanmıştır. Bu makamlarda en çok 6 adet eser ile *Hicâz* makamı; 5'er adet eser ile *Bayâtî* ve *Uşşâk* makamları; 4'er adet eser ile de *Mâhur*, *Rast* ve *Sabâ* makamları sıralamada yer almıştır.

Yapılan eser tahlilleri doğrultusunda formun simetrik bir yapıda olduğu teyit edilmiştir. Simetri eksikliği olan eserlerin notaya geçirilme süreci ve meşk sistemi sebebiyle oluştuğu anlaşılan hataları, eserin özünü bozmadan giderilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda;

- Bestesi Salih Ağa'ya ait olan Nişâburek Yürük Semâî *Âh Etmez İdim Sabra Dili Râm Edebilsen* isimli eserde, mısraların ikinci bölümlerinin *terennüm* sonundaki tekrarları hususunda ezgi bakımından simetrisinin sağlanması için eser düzenlenerek tekrar notaya alınmıştır.
- Bestesi Ebûbekir Ağa'ya ait olan Nühüft Yürük Semâî *Sad Devlet ile Niyet-i Teşrif O Dem Ettin* isimli eserin nüshalarında yer almayan ikinci ve dördüncü mısralar notaya dahil edilmiştir. Diğer mısraların *terennüm* devamında tekrar ettiği dikkate alınarak, üçüncü mısraın da *terennüm* sonrasında tekrar etmesi sağlanmıştır. Ayrıca simetri kaygısı ile birinci, ikinci ve dördüncü mısralar art arda iki tekrarlı olacak şekilde eser düzenlenerek tekrar notaya alınmıştır.
- Bestesi Vardakosta Seyyid Ahmed Ağa'ya ait olan Vech-i Arazbâr Yürük Semâî *Yandırdı Beni Şevk-i Cemâlin Ey Mâh* isimli eserin ikinci ve dördüncü mısraları ezgiye dahil edilmiştir.
- Bestesi Hamparsum Limonciyan'a ait olan Dügâh makamındaki *Şehâ Dûr Olalı Senden İşim Âh ü Fegân Oldu* isimli *murabba* işleyişteki eserde, üçüncü mısra sonrasındaki *terennüm* devamında, üçüncü mısraın ikinci bölümünün diğer mısraların ikinci bölümleriyle simetri oluşturması için *Ac* ezgisini alması sağlanarak eser tekrar notaya alınmıştır.
- Bestesi Sultan III. Selim'e ait olan Sûz-i Dilârâ makamındaki *Âb ü Tâb ile Bu Şeb Hâneme Cânân Geliyor* isimli *nâkış* işleyiş gösterdiği belirtilen eserin, güfte *terennüm* sıralaması bakımından incelendiğinde tam olarak

nâkış işleyişe göre seyir etmediği görülmüştür. Üçüncü mısraın *hüseynî* perdesinde kalış göstermesi sebebiyle de eser tam olarak *nâkış* işleyişe karşılık gelecek şekilde düzenlenemediğinden *murabba* olarak değerlendirilmiş; *mısraın tamamını veya bir bölümünü mısra ve terennüm sonunda tekrar eden işleyiş* başlığı dahilinde *meyân terennümlüler* alt başlığında gösterilmiştir.

- Bestesi Diyarbakırlı Mahmud Çelebi'ye ait olan Uşşâk makamında bestelenmiş *nâkış* işleyişteki *Dilâ Çünem Dilâ Çünem Dilâ Çün* isimli eserde simetriyi sağlamak için birinci mısraın devamında yer almayan ikinci mısraın yer alacağı; *C* ezgisini kullanan ikinci mısraın ikinci kullanımının yerine aynı ezgi ile dördüncü mısraın tekrar edeceği şekilde eser tekrar notaya alınmıştır.
- Bestesi Kara İsmâil Ağa'ya ait *Dolanam Şem'ine Pervâne Gibi Ben Senin* isimli Hicâz makamındaki *nâkış* eserin güftesinin dördüncü mısraı, *A* ezgisini kullanacağı şekilde üçüncü mısradan sonra getirilerek eser tekrar notaya alınmıştır.
- Bestesi Sinanzâde Mikâil Efendi'ye ait olan Bayâtî Nâkış Yürük Semâî *Cânâ Seni Ben Mihr-i Vefâ Sâhibi Sandım* isimli eserde simetrik yapının bozuk olduğu görülmüş, fakat bu doğrultuda herhangi bir değişiklik yapılamamıştır.
- Bestesi Tab'î Mustafa Efendi'ye ait olan Hicâz makamındaki *Takat Mı Gelir Sevdiğim Ol İşve Vü Nâze* isimli *nâkış* eserde ilk mısraın tekrar etmediği ve bu sebeple tekrar eden üçüncü mısra ile simetri sağlanamadığı gözlemlenmiştir. Simetri eksikliğini gidermek adına birinci mısra tekrar edecek şekilde eser düzenlenerek tekrar notaya alınmıştır.
- Bestesi Tanbûri İsak'a ait olan Şeddiarabân makamındaki *Pîr Olmada Gerçi Gönül Ammâ Civân İster* isimli *nâkış* eserin kaynak notasında yer almayan üçüncü ve dördüncü mısralar da notaya dahil edilmiştir.
- Bestesi Müezzınbaşı Hâşım Bey'e ait olan Tarz-ı Nevîn makamındaki *Şâd Eyledi Cân ü Dilimi Şâh-ı Cihânım* isimli *nâkış* eserin nüshasında iki mısraya yer verilmişse de mevcut olan güftesindeki üçüncü ve dördüncü mısralar birinci ve ikinci mısralarla simetri oluşturacak şekilde eser düzenlenerek tekrar notaya alınmıştır.

- Bestesi Hacı Sadullah Ağa'ya ait olan Muhayyer Sünbüle makamındaki *Şâhım Hemîşe Lûtfun Umar Bu Fütâdecik* isimli *nâkış* eserde ilk *terennümden* sonra ikinci mısraın tekrar ettiği görülmüştür. Son *terennümden* önce gelen dördüncü mısraın ikinci mısra gibi *terennümden* sonra tekrar etmemesi sebebiyle oluşan simetri bozukluğu dördüncü mısraın son *terennüm* devamında eklenmesiyle giderilmiştir.
- Bestesi Diyarbakırlı Mahmud Çelebi'ye ait olan *Ger Siyeh-i Çenin Bûved Çeşm-i Tû Ber Helâkımâ* isimli *nâkış* işleyişteki Rehâvî eserin nüshasında dördüncü mısraın icra kolaylığı sağlaması açısından en sona yazıldığı görülmüş, bu mısra bütünlük sağlaması için aynı ezgiye sahip olan ikinci mısraın altında yazılmıştır.
- Ebûbekir Ağa'nın Mâhûr Nâkış Yürük Semâî *Beni Çün Kendine Ol Serv-i Revân Bende Bile* isimli eserinde, formun simetrik yapısı gereği üçüncü mısraın ikinci bölümünde yer alan *zihnine ur* lafızlı bölümünün üçüncü mısra sonunda tekrar etmesi sağlanacak şekilde eser tekrar notaya alınmıştır.
- Bestesi Kassamzâde Mehmed Efendi'ye ait olan Nişabûrek makamındaki *Gel Ey Sabâ O Gül-i Hoş-Nümâyı Söyleşelim* isimli *nâkış* eserde tekrar etmeyen birinci mısra, üçüncü mısra ile simetri sağlaması için tekrar edeceği şekilde eser düzenlenerek notaya alınmıştır.
- Bestesi Tanbûri İsak'a ait olan Isfahân Nâkış Yürük Semâî *Ey Nesîm-i Seherî Canda Yerin Var Senin* isimli eserin nüshasında icra kolaylığı sağlaması için sona yazıldığı anlaşılan dördüncü mısra ikinci mısraın altına yazılmıştır.
- Bestesi Zaharya'ya ait olan *Terk Eyledi Gerçi Beni Ol-Mâh Cemâlim* isimli Hicâz Uzzâl Nâkış Yürük Semâî'nin nüshasında, icra kolaylığı sağlaması için sona yazıldığı anlaşılan dördüncü mısra, aynı ezgiye sahip ikinci mısraın altına yazılarak eser tekrar notaya alınmıştır.
- Bestesiğ Dellâlzâde Hacı İsmâil Efendi'ye ait olan Karcıgar makamındaki *Nihânî Ol Büt-i Şirîn-Sühanle Söyleşiriz* isimli eserde ilk *terennüm* sonrası tekrar eden ikinci mısraın karşılığı olan dördüncü mısraın son *terennümden* sonra tekrar etmediği görülmüştür. Dördüncü mısraın da son *terennümden* sonra tekrar etmesini sağlayarak simetrik bozukluk giderilmiştir.

- Bestesi Dellâlzâde Hacı İsmâil Dede Efendi'ye ait olan Mâhûr Bûselik Nâkış Yürük Semâî *Tahtgâh Eyleyli Gülşeni Sultân-ı Nesîm* isimli eserde icra kolaylığı sağlaması için sona yazıldığı anlaşılan dördüncü mısra, aynı ezgiye sahip olan ikinci mısraın altına yazılmıştır.
- Bestesi Hâmmâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan Neveser makamındaki *Diyemem Sîne-i Berrâkı Semenden Gibidir* isimli nâkış eserde birinci mısraın tekrar etmemesi sebebiyle üçüncü mısra ile simetri bozukluğuna yol açtığı görülmüştür. Bu hata birinci mısraın tekrar etmesini sağlayacak şekilde eser düzenlenip tekrar notaya alınmasıyla giderilmiştir.
- Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan Tarz-ı Cedîd Nâkış Yürük Semâî *Hâk-i Kademin Çeşmimize Ayn-ı Cilâdır* isimli eserde, icra kolaylığı sağlaması için meyân niteliği taşıyan üçüncü mısradan sonra dördüncü mısra ve *terennümün* bir bölümünün yer aldığı görülmektedir. Bu durum, üçüncü mısra sonrasında yazılan dördüncü mısraın ikinci mısra altına yazılmasıyla düzeltilmiştir.
- Bestesi Hâmmâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan Irâk makamındaki *Hasretle Tamam Nâle Döndüm Sensiz* isimli nâkış eserde, birinci mısraın tekrar etmemesi sebebiyle oluşan simetrik bozukluk saptanmıştır. Tekrar ettiği görülen üçüncü mısra ile simetrinin sağlanabilmesi için birinci mısra tekrar edeceği şekilde eser düzenlenerek tekrar notaya alınmıştır.
- Bestesi Hammâmîzâde İsmail Dede Efendi'ye ait olan *Oynar Yürek Terennüm-i Çeng ü Çegânedan* isimli Rast-ı Cedîd makamındaki nâkış eserde, birinci mısraın üçüncü mısra ile simetrik yapıyı sağlaması için iki kez tekrar etmesi sağlanmıştır. Ayrıca icra kolaylığı sağlaması için sona yazıldığı anlaşılan dördüncü mısraın da ikinci mısra altına yazılması gerekliliği doğrultusunda eser tekrar notaya alınmıştır.
- Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan Evc Bûselik Nâkış Yürük Semâî *Sâkîyâ Mest-i Müdâm Eylesen Olmaz mı Beni* isimli eserde simetrik yapının sağlanması amacıyla diğer mısralar gibi üçüncü mısraın da iki kez tekrar edeceği şekilde eser tekrar notaya alınmıştır.
- Bestesi Zekâî Dede'ye ait olan Acem Nâkış Yürük Semâî *Ey Bülbül-i Şûrîde Gülistânıma Girme* isimli eserde formun simetrik yapısı gereği birinci mısraın art arda iki kez tekrar edeceği, dördüncü mısra sonrasında

gelen *terennüm* devamında da yine dördüncü mısraın tekrar edeceği şekilde eser düzenlenerek notaya alınmıştır.

- Bestesi Zekâî Dede'ye ait olan Nevâ Kürdî makamındaki *Hey Hey Diye Hânendeler Ettikçe Terâne* isimli *nâkış* eserde birinci mısraın tekrar etmediği görülmüştür. Üçüncü mısra ile simetri oluşturması açısından birinci mısra tekrar edeceği şekilde eser düzenlenerek notaya alınmıştır.
- Bestesi Zekâî Dede'ye ait olan *Mest ü Harâb Mirevem Ez Mey-i Aşk-ı Zü'l Ülâ* isimli Mahûr Bûselik makamındaki eserde icra kolaylığı sağlaması için sona yazıldığı anlaşılan dördüncü mısra ikinci mısra altına yazılacak şekilde eser tekrar notaya alınmıştır.
- Bestesi Zekâî Dede'ye ait olan Gerdâniye makamındaki *Ol Mûjeler Ki Fitneye Sipâhi Oldu Çâr Sâf* isimli *nâkış* eserde birinci mısraın tekrar etmediği görülmüştür. Üçüncü mısra ile simetri oluşturması açısından birinci mısra tekrar edeceği şekilde eser düzenlenerek notaya alınmıştır.
- Bestesi Küçük Mehmed Ağa'ya ait olan Sultânî Irâk Nâkış Yürük Semâî *Görse Edemez Dil Seni Ârâme Tahammül* isimli eser, ikinci *terennüm* sonrasında dördüncü mısraın *B* ezgisi ile tekrar edeceği şekilde düzenlenerek notaya alınmıştır.
- Bestesi Âmâ Kadri Efendi'ye ait olan Nikriz makamındaki *Ben Âşık-ı Mahzûn-u Perîşânı Unutma* isimli *nâkış* işleyişteki eser, formda nâdir görülen şekilde *terennüm* ile başlaması sebebiyle *farklı işleyişler* başlığı altında değerlendirilmiştir.
- Bestesi Abdülkâdir Merâgî'ye atfedilen Arazbâr makamındaki *Ta Nâm-i Cemâl-i Yâr Bürdim* isimli *nâkış* eserde simetri bozukluğu saptanmıştır. Bu neticede kaynak nüshada tekrar etmediği görülen ikinci mısra, dördüncü mısra ile sağlamasına yönelik tekrar edeceği şekilde eser düzenlenmiştir.
- Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan *Göz Gördü Gönül Sevdî Seni Ey Yüzü Mâhım* isimli *Sabâ Bûselik* makamındaki *nâkış* eser, formda nâdir görülen şekilde *terennüm* ile başlaması sebebiyle *farklı işleyişler* başlığı altında değerlendirilmiştir.
- Bestesi Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'ye ait olan *Sevdî Bu Gönül Seni Yemân Eylemedi* isimli Şehnâz makamındaki eser, formda nâdir görülen şekilde *terennüm* ile başlaması sebebiyle *farklı işleyişler* başlığı altında değerlendirilmiştir.

- Bestesi Şeyhülislâm Esad Efendi'ye ait olan Dügâh makamındaki *Sayd Eder Bin Dili Bir Dâm İle Zülf-i Siyâhın* isimli eser, *terennüm* kullanmadığı ve *nâkış* işleyişe benzerlik gösterdiği için *nâkış işleyişteki eserler* dahilinde *terennümsüzler* alt başlığı altında değerlendirilmiştir.
- Bestesi Sadık Ağa'ya ait olan *Hüseynî Nâkış Yürük Semâi Ey Şeh-i Kişver-i Nâz ü Nahvet* isimli eserin ezgiye giydirilmeyen mısraları ezgiye giydirilmiş, eser *müsemmenler* başlığı altında değerlendirilmiştir.

Formun farklı işleyiş şekillerine bakıldığında ortaya çıkan tablolarla, bazı bestekârların birbirleriyle, özellikle Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi ve Zekâi Dede'nin eserlerinin sayı ve işleyiş bakımından eşit sayılabilecek nitelikte oldukları görülmektedir. Bu doğrultuda; aynı dönemlerde işleyişlerin benzer oldukları ve Zekâi Dede'nin, hocası Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi ile benzer bir bestecilik seyri izlemiş olabileceği sonucuna ulaşılabilmektedir.

Yapılan araştırma sonucunda Dârü'l-Elhân külliyyatında, TRT, Kültür Bakanlığı ve www.divanmakam.com internet sitesi nota arşivlerinde yer alan;

- 1- Acem Aşîrân Yürük Semâi *Bileydi Dil Gibi Dilber Gâm-ı Cihân Nicedir* isimli eserin bestekârının Bûhûrîzâde Mustafa İtrî Efendi değil, Hâfız Post olduğu,
- 2- Musallî Mustafa Efendi'ye ait Bayâtî Yürük Semâi *Meskenimiz Kûşe-i Meyhânedir* isimli eserin bilinen aksine *nâkış* değil *murabba* işleyiş gösterdiği,
- 3- Yaygın bir şekilde Bûhûrîzâde Mustafa İtrî Efendi'ye ait olduğu bilinen Segâh Yürük Semâi *Tûtî-i Mûcize Gûyem Ne Desem Lâf Değil* adlı eserin Koca Osman'a ait olduğu,
- 4- Ebûbekir Ağa'ya ait olduğu bilinen Evc makamındaki *Hicrân Şeb-i Târ-ı Mâ Nedâred* isimli eserin bestesinin Küçük İmam Çelebi'ye, güftesinin de Urî-i Şîrâzî'ye ait olduğu,
- 5- Ebûbekir Ağa'ya ait olduğu bilinen Segâh makamındaki *Etti O Güzel Âhde Vefâ Müjdeler Olsun* isimli eserin Basra Vâlisi Ali Paşa'ya ait olduğu,
- 6- Abdülkâdir Merâgî'ye atfedilmiş olan *Dâdendem Ezel Secde Beri Rûy-i*

Sanem Râ isimli Rast Nâkış Yürük Semâî'nin güftesinin XVII. yüzyılda yaşamış Derviş Mehmed'e ait olması sebebiyle eserin Abdülkâdir Merâgî'ye atfedilemeyeceği,

- 7- Dellâlzâde Hacı İsmâil Efendi'ye ait olduğu bilinen Müsteâr makamındaki *Sana Dil Mâh-i Tâbânım Yakışdı* adlı nâkış işleyişteki eserin Kara İsmâil Ağa'ya ait olduğu,
- 8- Uşşâk makamında ve Tab'î Mustafa Efendi'ye ait olduğu bilinen *Gül Yüzlülerin Şevkîne Gel Nûş Edelim Mey* adlı eserin Nevâ makamında ve Baba Nevâî'ye ait olduğu sonucuna ulaşılmış; ilgili eserler bestekâr, güftekâr ve makam bilgileri düzeltilerek tekrar notaya alınmıştır.

KAYNAKLAR

- Akdoğu, O. (1996). *Türk Müziği'nde Türler ve Biçimler* (İkinci Baskı), İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Başara, E. (2009). "TRT Repertuarında Bulunan ve 15-19. Yüzyıllar Arasında Rast Makamında Bestelenmiş Sözlü Eserlerin Form ve Usûlleri Üzerine Bir İnceleme." *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XIII(2), 234.
- Bol, Y. (2016). *Biçimsel Açıdan Türk Müsıkisinde Kâr Formu*. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Büyüköztürk, Ş. Çakmak, E. Akgün, Ö. E. Karadeniz, Ş. Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (On Yedinci Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Cançelik, A. (2013). "Divan Şiiri-Osmanlı Klasik Musikisi İlişkisi ve 18. Yüzyıl Divan Şiirinden Örnekler." *Türkiyat Mecmuası*, 23(Güz), 22.
- Cinpir, E. (2019). *Klâsik Türk Müsıkisi'nde Ağırsemâi Formunun Tahlili ve Tasnifi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara.
- Ezgi, S. (1933). *Nazari ve Ameli Türk Musikisi*. İstanbul: Bankalar Basımevi.
- Hodeir, A. (2002). *Müzikte Türler ve Biçimler* (Çev: İlhan Usmanbaş). İstanbul: Pan Yayıncılık.
- İmik, Ü. (2017). "Klasik Kavramı Ekseninde Türk Müziği ve Batı Müziği Kültüründeki Benzerlikler/Farklılıklar Üzerine Genel Bir Değerlendirme." *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 3(1), 200.
- İnternet: Korkmaz, H., & Özpekel, O. N. (2018, Nisan 29). *Türk Müziği Konserleri Bestekâri Yanlış Bilinen Eserler*. (S. Sipahi, Dü.) Şubat 10, 2020 tarihinde Pera Müzesi: <https://www.peramuzesi.org.tr/Images/pdf/etkinlikler/tmk-nisan.pdf> adresinden alındı
- İnternet: Özkan, İ. H. (t.y.). *Nakış*. Şubat 5, 2020 tarihinde Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi: <https://islamansiklopedisi.org.tr/nakis> adresinden alındı
- İnternet: Türk Dil Kurumu (t.y.). *Murabba, Nakış*. Şubat 5, 2020 tarihinde Türk Dil Kurumu Sözlükleri: <https://sozluk.gov.tr> adresinden alındı
- Karaduman, İ. (2011). *Mehmet Zekâi Dede Efendi'nin Makam Anlayışının Türk Din Müsıkisine Etkileri*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Karaman, S. (2006). *Biçim ve Usul Açısından Abdülkadir Merâgî'nin Kârları*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (On Birinci Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kılınçarslan, H. (2006). *Dede Efendi Hüzzam Mevlevî Ayininin Makam, Usûl ve Ezgisel Yönden İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Özalp, M. N. (2000). *Türk Müsîkîsi Tarihi* (Cilt 1-2). İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Özkan, İ. H. (2006). *Türk Müsîkîsi Nazariyatı ve Usûlleri Kudüm Velveleleri* (Sekizinci Baskı). İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Öztuna, Y. (1987). *Türk Musikisi Teknik ve Tarih*. İstanbul: Türk Petrol Vakfı Lale Mecmuası Neşriyatı
- Say, A. (2002). *Müziğin Kitabı*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Şenduran, F. M. (2019). *Türk Müsîkîsinde Kâr Formunun Yapısı ve Değişimi Üzerine İnceleme*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- Tanrıkorur, C. (1998). *Müzik Kimliğimiz Üzerine Düşünceler* (Birinci Baskı). İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Tanrıkorur, C. (2011). *Osmanlı Dönemi Türk Müsîkîsi* (Üçüncü Baskı). İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Tohumcu, A. (2009). Türk Müziği Terminolojisinde Yozlaşma/Örnek Olay Analizi: Şarkı Formu., Zeki D., Mustafa A., Ali U., Zeynep Bağlan Ö., Reşide G. ve Banu Karababa T. (Editörler). 38. *ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi: Müzik Kültürü ve Eğitimi II. Cilt içinde*. Ankara. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, s. 711.
- Tura, Y. (1988). *Türk Müsîkîsinin Mes'eleleri*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Türkel Oter, S. (2012). "Usûl, Biçim, Makam ve Güfte Yönleriyle İtrî'nin Nühüft Ağır Semâisi'nin Tahlili." *İslâm, San'at, Tarih, Edebiyat ve Müsîkîsi Dergisi*, 10(20), 165-178.
- Türkel Oter, S. (2018). "Klâsik Türk Müsîkîsi'nde Sözlü Eserlere Yönelik Olarak Yeni Bir Form Analizi Yöntem Önerisi." *Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi Uluslararası Bilimsel Hakemli Mevsimlik Dergi*, 10 (39), 292-298.

- Üngör, E. R. (1981). *Türk Mûsikîsi Güfteler Antolojisi* (Cilt. 1-2). İstanbul: Eren Yayınları.
- Yavaşca, A. (2002). *Türk Mûsikîsi'nde Kompozisyon ve Beste Biçimleri*. İstanbul: Mart Matbaacılık.
- Yedek, Y. (2011). *Türk Mûsikîsinde Sâkînâmeler*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar.
- Yüceışık, Z. S. (1990). *Şeyhülislam Esat Efendi: Atrabü'l-Asar fi tezkireti urefai'l-edvar*. Doktora Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yücel, H. (2016). *Türk Sanat Müziği Açıklamalı Türler Bibliyografyası*. Konya: Eğitim Yayınevi.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : BENLİ, Eray
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : Ankara – 23.03.1985
Medeni hali : Bekâr
E-posta : eraybenli@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek lisans	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	2020
Lisans	İstanbul Teknik Üniversitesi Türk MüsİKİsi Devlet Konservatuarı	2010
Lise	Ayrancı Lisesi (Yabancı Dil Ağırlıklı Lise)	2003

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2014 - 2019	Pınar Eğitim Kurumları	Müzik Öğretmeni
2015 - 2015	Ankara Yenimahalle Belediyesi	TSM Koro Şefi
2015 - 2018	Gazi Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuarı	Misafir Öğretim Elemanı
2019 - Devam	Zehra Koleji	Müzik Öğretmeni

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

TÜRKEL OTER, S, BENLİ, E. (2020). TAB'Î MUSTAFA EFENDİ'NİN YÜRÜK SEMÂ'LERİNİN FORM ANALİZİ. Akademik Sanat, 5 (9), 85-109. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/akademiksanat/issue/53949/578204>

